

UC-NRLF

6B 64 935

www.libtool.com.cn

YC 54831

www.libtool.com.cn

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF CALIFORNIA.

GIFT OF

Prof. Clapp
Class 75212
B824

1903, May 4th
Τε
ΟΜΗΡΟΥ

www.libtool.com.cn
Ο ΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΥΠΟ

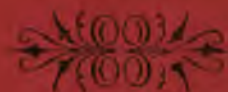
Μ. Ι. ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

Δ.Κ. ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΤΙ ΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ ΕΠΙ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥ 1901—1906

ΕΚΔΟΣΙΣ Θ'. ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΙΣΑ

κατὰ τὰς περὶ διαγωνισμοῦ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων
διατάξεις τοῦ νόμου τῆς 12 Ἰουλίου 1895 καὶ τὴν προκήρυξιν
τοῦ Ἐπιουργοῦ τῆς 2 Δεκεμβρίου τοῦ 1895.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκδοτικὸς οἶκος Γεωργίου Δ. Φεῖξη

1901

www.libtool.com.cn

Ο ΜΗΡΟΥ
www.libtool.com.cn
Ο ΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΥΠΟ

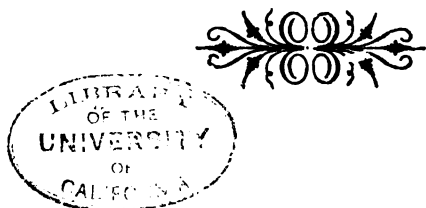
Μ. Ι. ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

Δ.Φ. ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΤΙ ΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ ΕΠΙ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ 1901—1906

ΕΚΔΟΣΙΣ Θ'. ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΙΣΑ

κατὰ τὰς περὶ διαγωνισμοῦ τῶν διδακτικῶν βιβλίων
διατάξεις τοῦ νόμου τῆς 12 Ἰουλίου 1895 καὶ τὴν προκήρυξιν
τοῦ Ὑπουργείου τῆς 2 Δεκεμβρίου τοῦ 1895.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐκδοτικὸς οἶκος Γεωργίου Δ. Φέξη
1901

www.libtool.com.cn

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Γεωργίου Δ. Φέξη.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ
(Ὁδὸς Λέκα, Στὰδ Συμπούλου)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρὸς συγγραφὴν τοῦ βιβλίου τούτου ὠδηγήθημεν τὸ μὲν ἐκ τῶν ἐν χρήσει παρὰ Γερμανοὺς τοιούτων, χάριν τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων συγγραφέων, ὧν ἄριστον κρίνομεν τὸ τοῦ Willmann (Lesebuch aus Homer, Leipzig), τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου κειμένου καὶ τῆς ἐμμέτρου μεταφράσεως τοῦ Ἰακώδου Πολυλά καὶ ἄλλων. Τὸ ἡμέτερον φιλοπόνημα δὲν σκοποῦμεν νὰ ἐξυψώσωμεν ὑπὲρ τὰ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους προεκδεδομένα· ἡ κρίσις τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων καὶ ἀμερολήπτως τὴν ἀλήθειαν ἐκφερόντων προθύμως θέλει ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τοῦ συντάξαντος τὸ βιβλίον, οἷς καὶ χάριτας ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ τῆς σήμερον ὁμολογοῦμεν. Τῶν τοιούτων τὴν κρίσιν μετὰ θάρρους ἀπεκδεχόμεθα εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἔργου ἀφορῶντες. Χρέος ὁμοίως ἔχομεν ἐν τῇ προλόγῳ νὰ διαλάβωμεν, ὅποια τινὶ μεθόδῳ πρὸς κατὰταξιν τῆς ὕλης ἐχρησάμεθα πρὸς πληροφάν τῶν μελλόντων νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν βιβλίον ταύτην πρὸς διδασκαλίαν.

Διείλομεν τὴν βιβλίον ταύτην εἰς τέσσαρα ἀνίσου μεγέθους μέρη.

Ἐν τῇ Α' ἐξητάσαμεν τὴν ἀρχαίαν καὶ σημερινὴν Ἑλλάδα γεωγραφικῶς, κατὰ τρόπον ἐποπτικὸν καὶ μέθοδον γενετικὴν, ἥτις, ὡς γνωστόν, εἶναι πραγματικὴ σύνθεσις καὶ λογικὴ ἀνάλυσις. Πρὸς τοῦτο δὲ δύο γεωγραφικοὺς χάρτας παρενεβάλομεν τῇ βιβλίῳ, λαβόντες τὸν μὲν ἐκ τῆς ἀρτι μνημονευθείσης ἑκδόσεως τοῦ Willmann, τὸν δὲ ἐκ τῶν ἐθνογραφικῶν καὶ ἱστορικῶν χαρτῶν τοῦ Spruner¹. Τούτων δ' ὁ μὲν πρῶτος, ὁ τῆς Ὀδυσσεΐας, εἰκονίζει τὰς δύο χερσονήσους,

¹ Spruner-Meykr : Hist. Handatlas. Gotha : Justus Perthes 1874

τὴν τε Ἑλληνικὴν καὶ τὴν τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ὀρίζει ὡς οἶόν τε ἀκριβῶς τὴν χώραν, ἐν ἣ κατέφκουν οἱ Ἴωνες, Ἀχαιοὶ καὶ Δωριεῖς, καὶ τοὺς διαφοροὺς λαοὺς, πόλεις καὶ νήστους, ὧν μνεῖα γίνεται ἐν τῷ Ὀμηρικῷ ποιήματι. Ὁ δὲ δευτέρος εἰκονίζει τὴν γῆν καθ' Ὀμηρον· διὰ τοῦ δευτέρου δὲ τούτου χάρτου αἰσθητοποιοῦνται αἱ πλάναι τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ γίνονται γνωσταὶ αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν τότε ἀνθρώπων.

Ἐν τῷ Β' δὲ μέρει πραγματευόμεθα εἰδικώτερον περὶ τῶν δύο Χερσονήσων καὶ ὀρίζομεν λεπτομερέστερον αὐτάς. Ἐπομένως δὲ τούτοις διαλαμβάνομεν περὶ τῆς Τρωάδος καὶ τῆς ἐπισημοτάτης τῶν πόλεων αὐτῆς Ἰλίου, καὶ ποιοῦμεν σύντομον εἰσαγωγὴν εἰς τὸν Τρωικὸν πόλεμον, ἣν θεωροῦμεν ἀναγκαίαν πρὸς κατάληψιν τῆς Ὀδυσσεΐας. Οὕτω διηγούμεθα τὸν πλοῦν τοῦ Πάριδος εἰς Λακεδαίμονα, τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, τὰς προπαρασκευὰς τῶν Ἑλλήνων, τὴν ἀποστολὴν πρεσβεΐας εἰς Ἴλιον, καταλέγομεν τοὺς μετασχόντας τοῦ πολέμου ἥρωας ἀμφοτέρων τῶν λαῶν, καὶ διαλαμβάνομεν βραχεῖα τινὰ περὶ τῶν δύο ποιημάτων τοῦ Ὀμήρου.

Ἐν τῷ Γ' μέρει διηγθέντες ἐπεισὸδιὰ τινε, δι' ὧν ὁ ποιητῆς περικοσμεῖ τὴν Ὀδυσσεϊάν του, οἶον τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Πάριδος καὶ τὴν ἀλωσιν τοῦ Ἰλίου, εἰσερχόμεθα εἰς τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ὕλης λαμβάνεται ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας. Ἐκρίναμεν δὲ χρήσιμον καὶ ὑποδάλωμεν ὡς οἶόν τε πλήρη ἐξιστόρησιν τῶν περιπλανήσεων καὶ πηθημάτων τοῦ Ὀδυσσεῶς, διότι ἐν αὐτοῖς πολλὴ ἡ μορφωτικὴ δύναμις καὶ ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεων, πολυειδῶς δὲ καὶ πολυτρόπως καὶ τὸ διαφέρον τῶν παιδῶν ἐξεγείρεται.—Ἐν τῇ διηγῆσει δὲ ταύτῃ ἀπεβλέψαμεν εἰς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν παιδῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐτηρήσαμεν τὴν χρονολογικὴν τάξιν οὐχὶ οἶκν ὁ Ὀμηρος ποιητικῆ ἀδεία καὶ τέχνῃ προείλετο. Ἐπράξαμεν δὲ οὕτως, ἵνα διατηρήσωμεν τὴν ἐνότητά τῶν γεγονότων καὶ τὴν ἀλληλουχίαν τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων σκηνῶν. Ὁ νοῦς τῶν παιδῶν ἥμιστα ἀντιλαμβάνεται κανόνων ποιητικῶν, θέλει ἀρχὴν, συνέχειαν καὶ τέλος, ἵνα δυνηθῇ νὰ διατηρήσῃ εἰς τὴν μνήμην του τὰ γεγονότα.

Διὰ ταῦτα ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Ἰλίου καὶ διηγούμεθα κατὰ πρῶτον τὴν τύχην τῶν διασῶμων ἡρώων, οὓς ὁ παῖς γινώσκει καὶ περὶ τῆς τύχης τῶν ὁποίων διαφέρεται.

Προβαίνοντες δ' ἔπειτα διηγούμεθα τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ὀδυσσεως ἐκ τῆς Ἰλίου, τὴν περιπλάνησιν αὐτοῦ εἰς Κίκονας, Λατοράγους, Κύκλωπας, εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου, εἰς τοὺς Λαιστρυγόνας, εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης, τὴν κατάβασιν εἰς τὸν Ἄδην, τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων, τὰ τῆς Σκύλλης καὶ Χαρύβδευς, τὴν ἀφίξιν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Ἥλιου καὶ τὴν σωτηρίαν του εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς. Ἐπειτα δὲ φθάνοντες ὅπου ἀρχεται ὁ Ὀμηρος, διηγούμεθα τὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ, τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, τὸν ἀπόπλουν τοῦ Ὀδυσσεως ἐκ τῆς νήσου, τὸ ναυάγιον καὶ τὴν διάσωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαίακων, καὶ διεξοδικῶς διεξερχόμεθα τὴν ὀλιγοχρόνιον διατριβὴν αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, τὴν ἀναχώρησιν ἐκείθεν καὶ τὸν κατάπλουν εἰς Ἰθάκην. Εἶτα δὲ συντόμως διηγούμεθα τὸ σύγχρονον τῇ ἀναχωρήσει τοῦ Ὀδυσσεως ἐκ τῆς Ὠγυγίας ταξίδιον τοῦ Τηλεμάχου, καὶ περιγράφομεν τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τὰ κατὰ τὴν Πηνελόπην καὶ τοὺς μνηστῆρας. Τότε δὲ πλεον τὰ συμβάντα διαδέχονται ἄλληλα μέχρι τῆς μνηστηροφονίας, τῆς μάχης καὶ τῆς εἰρήνης τῶν διαμαχομένων, ὅπου καὶ ἡ Ὀδύσεια τελευτᾷ.

Τοιαύτη ἡ τάξις, ἣ ἠκολουθήσαμεν οὐχὶ ἀνευ λόγου, ἀλλὰ περὶ τούτων οἱ σοφοὶ κρινόντων.

Τελευταῖον ἐν τῷ Δ' μέρει προστίθεται παράρτημα, περιέχον τὰ ἐξῆς πρὸς ἐξήγησιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα :

- 1) Ὅποια τις ἦν ἡ Ἑλλάς ἐπὶ Ὀδυσσεως.
- 2) Πόλις καὶ οἶκος παρ' Ἑλλησιν.
- 3) Ἡ οἰκογένεια παρ' Ἑλλησιν.
- 4) Ὁ λαὸς παρ' Ἑλλησι καὶ
- 5) Οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ὕλη δὲ τῆς Ὀδυσσεΐας ἐκτίθεται καθόλου μὲν ἐν πεζῷ, ἐνιαχοῦ δὲ μως παρενείρομεν καὶ ἑμμετρα ἀποσπάσματα, λαβόντες αὐτὰ ἐκ τῆς ἀρίστης εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεταφράσεως τοῦ Ἰακώβου Πολυλά,

ἄνδρὸς λογίου καὶ πεπαιδευμένου, συνδέσαντος, ὡς ἡμεῖς οἴομεθα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀδιασπᾶστος μετὰ τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ, τοῦ ἐπὶ χιλιετηρίδας τέρποντος καὶ διδάσκοντος τὸν κόσμον.

Περικοσμοῦσι δὲ τὸ βιβλίον εἰκόνες εἰκοσιν ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ἀρχαιότητος ἔργων εἰλημμένοι, ὧν τινες καὶ ὀλοσέλιδοι.

Μ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

www.libtool.com.cn

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ

1) Περὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῶν πολῶν αὐτῆς.

Ἡ Μεσόγειος θάλασσα εἶναι ἡ γνωστοτάτη τῶν θαλασσῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, κειμένη μεταξὺ τριῶν ἡπείρων, Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, εἶναι τὸ συντομώτατον μέσον ἐπιμιξίας τῶν κατοίκων αὐτῶν. Δύο πύλαι, τῶν ὁποίων ἡ μία εἶναι παλαιότητα, ἡ δὲ ἄλλη νεωτάτη, ἐνώνουσι τὴν θάλασσαν ταύτην μετὰ δύο ὠκεανῶν, τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ. Ὁ πορθμὸς τῶν Γαδεύρων ἢ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ὁ τοῦ Ἰνδικοῦ. Ὁ πορθμὸς τῶν Γαδεύρων ἢ τοῦ Γιβραλτάρ, ὁ ἀρχαιότατος, δέχεται τὰ ὕδατα τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ χωρίζει τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς· ἡ δὲ διώρυξ τοῦ Σουέζ εἶναι ἔργον θαυμαστὸν τοῦ Γάλλου μηχανικοῦ Λεσέφ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν συντέλεσθεισα. Διὰ τῆς διώρυχος ταύτης χωρίζονται ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Ἀσία, καὶ τὰ ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τῆς σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, συγκαίνοισι μετὰ τῶν τῆς Μεσογείου· διὰ τῆς διώρυχος τέλος τοῦ Σουέζ, ἡ Ἀραβία, αἱ Ἰνδίαὶ καὶ ἡ Σινικὴ ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ προϊόντα αὐτῶν.

2) Περὶ τῶν χωρῶν τῶν κειμένων ἐντὸς τῆς Μεσογείου καὶ τῶν θαλασσῶν, πελαγῶν, κόλπων καὶ πορθμῶν τῶν σχηματιζομένων ὑπ' αὐτῆς.

Ἡ Μεσόγειος θάλασσα βρέχει τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Εὐρώπης. Τὰ ὕδατα ταύτης ἀπὸ τοῦ Γιβραλτάρ ἀρχόμενα βρέ-

χουσι κατά πρῶτον τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἀποτελοῦσι τὸ Ἰβηρικὸν
 πέλαγος, ἔπειτα τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Γαλλίας, εἰσχω-
 ροῦντα δὲ βαθέως εἰς τὴν ξηρὰν αὐτῆς σχηματίζουσι τὸν κόλπον
 τοῦ Λέοντος, εἰς οὗ τὸν μυχὸν κεῖται ἡ Μασσαλία καὶ τὸ Λιγυ-
 στικὸν πέλαγος· μετὰ δὲ ταῦτα περιδρέχουσι τὴν χερσόνησον
 τῆς Ἰταλίας καὶ σχηματίζουσι τὸν κόλπον τῆς Γεναῶης, τὸ
 Τυρρηρικὸν πέλαγος, τὸν πορθμὸν τῆς Μεσσήνης, περίφημον
 διὰ τοὺς δύο πολυθρυλήτους σκοπέλους, τὴν Σκύλλαν, κειμένην
 ἐπὶ τῆς Σικελικῆς, καὶ τὴν Χάρυβδιν ἀπέναντι τῆς Σκύλλης·
 προχωροῦσα δὲ ἡ Μεσόγειος θάλασσα ἀνωτέρω σχηματίζει τὸ
 Ἴόνιον καὶ Σικελικὸν πέλαγος, τὸν Ταραντῖνον κόλπον, τὸν πορ-
 θμὸν τοῦ Ὀτράντου καὶ τὸν Ἀδρίαν κόλπον. Ἐπειτα, ἀρχῆς
 γενομένης ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρία, ὅπου κεῖται ἡ πόλις τῆς
 Τεργέστης, βρέχονται ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῆς Μεσογείου τὰ πα-
 ράλια τῆς Ἰστρίας, Λιθουρίας, Δαλματίας, Μαυροβουνίου καὶ
 τῆς Ἠπείρου. Τὸ Ἴόνιον δὲ τέλος πέλαγος ἀρχόμενον ἀπὸ Κερ-
 κύρας βρέχει τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Στε-
 ρεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου. Σχηματίζει δ' αὐτοῦ ἡ
 Μεσόγειος πολλὰ ἄλλα πελάγη, οἷον τὸ Μυρτώον ἀπὸ τῆς Πε-
 λοποννήσου μέχρι Εὐβοίας καὶ τὸ Αἰγαῖον. Εἰσχωροῦντα δὲ τὰ
 πελάγη ταῦτα βαθέως εἰς τὴν ξηρὰν σχηματίζουσι πολλοὺς
 κόλπους τὸν Ἀμβρακικὸν, τὸν τῶν Πατρῶν, τὸν Κορινθιακόν,
 ὃ ὁποῖος χωρίζει τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου,
 τὸν Κυπαρισσιακόν, τὸν Μεσσηνιακόν, τὸν Λακωνικόν, τὸν
 Ἀργολικόν, τὸν Σαρωνικόν, τὸν Εὐβοϊκόν, τὸν Μαλιακόν, τὸν
 Παγασσητικόν καὶ τὸν Θερμαϊκόν, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν μυχὸν κεῖ-
 ται ἡ Θεσσαλονίκη. Ἐπειτα προβαίνουσα ἡ Μεσόγειος βορειο-
 ανατολικῶς τῆς Μακεδονίας πρὸς τὴν Θράκην, περιδρέχει τὴν
 Χαλκιδικὴν καὶ Θρακικὴν χερσόνησον, ὅπου ἡ Εὐρώπη προσεγ-
 γίζει εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ σχηματίζει τὸν Ἑλλήσποντον, τὴν

Προποντίδα καὶ τὸν Βόσπορον, δι' οὗ τὰ ὕδατα αὐτῆς ἐξέρχονται εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον.

3) Περὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Ὁ Εὐξείνιος πόντος περιβρέχει μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, βρέχων δὲ καὶ μέρος τῆς Ρουμανίας, δέχεται τὰ ὕδατα τοῦ Δουνάβου· εἶτα τὴν μεσημβρινὴν Ῥωσίαν, ἔπου κεῖται ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος, καὶ διὰ πορθμοῦ στενοῦ εἰσερχόμενος βαθύτατα εἰς τὴν ξηρὰν, σχηματίζει τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν· μετὰ δὲ ταῦτα βρέχει τὰς Καυκασίους χώρας καὶ τὸ βόρειον μέρος τῆς χερσονήσου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ φθάνει εἰς τὴν Ἀσιατικὴν ὄχθην τοῦ Βοσπόρου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Προποντίς καὶ ὁ Ἑλλήσποντος βρέχουσι τὰς βορειοδυτικὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὸ δὲ Αἰγαῖον πέλαγος τὸ δυτικὸν μέρος αὐτῆς. Σχηματίζει δ' ἐπεὶ ἡ Μεσόγειος ἄλλα πελάγη καὶ βρέχει τὰ παράλια τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης μέχρι τῆς διώρυχος τοῦ Σουέζ. Μετὰ δὲ ταῦτα σχηματίζει τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, ἔπερ δέχεται τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου, καὶ βρέχει πᾶσαν τὴν βόρειον Ἀφρικὴν, περατοῦται δὲ εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ.

4) Περὶ τῶν νήσων τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Ἡ Μεσόγειος θάλασσα, ὡς εἶδομεν, σχηματίζει πολλὰς τοπικὰς θαλάσσας, πελάγη, κόλπους καὶ πορθμούς. Εἰσχωρεῖ δὲ βαθύως εἰς τὴν ξηρὰν καὶ σχηματίζει χερσονήσους καὶ ἀκρωτήρια. Ὅλον τὸ νότιον μέρος τῆς Εὐρώπης ὑπ' αὐτῆς, ὡς εἶδομεν, τῆς θαλάσσης περιβρέχεται, καὶ τέσσαρες μεγάλαι χερσόνησοι, ἡ Ἰβηρικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐξαπλοῦνται εἰς τὰ ὕδατά τῆς. Ἐντὸς δὲ τῆς θα-

λάσσης ταύτης κείνται πλῆθος νήσων μεγάλων καὶ μικρῶν, εἴτε μεμονωμένων, εἴτε κατ' ἀθροίσματα καὶ διαποικίλλουσιν αὐτήν. Πλέων τις ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ ἀπαντᾷ εἰς τὸ Ἰβηρικὸν πέλαγος τὰς Πιτυούσας καὶ Βαλεαρίδας νήσους· μεταξὺ δὲ τοῦ Λιγυστικοῦ καὶ Τυρρηνικοῦ πελάγους τὰς νήσους Κύρνον ἢ Κορσικὴν καὶ Σαρδῶ, χωριζόμενας ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἀγίου Βονιφατίου. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὅπου πάλιν ἡ Εὐρώπη πλησιάζει πρὸς τὴν Ἀφρικὴν, ἀπαντᾷ τις τὴν μεγάλην νήσον Σικελίαν, χωριζομένην τῆς Ἰταλίας διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσηνίας, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀφρικῆς δι' ἄλλου πορθμοῦ εὐρέος. Πρὸς βορρᾶν δὲ τῆς Σικελίας κείνται αἱ νῆσοι τοῦ Αἰόλου ἢ Ἡφαίστειοι, ἔνθα κατὰ τοὺς ποιητὰς ἐβασίλευεν ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων Αἰόλος, νοτιοδυτικῶς δέ, ὅπου σήμερον ἡ Μελίτη, ἢ Ὠγυγία, φημιζομένη ὡς κατοικία τῆς νύμφης Καλυψοῦς.

Β) Περὶ τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Μυρτώου πελάγους κείνται αἱ Ἴονιοι νῆσοι, ὧν βορειοτάτη εἶναι ἡ Κέρκυρα, κειμένη ἀντικρὺ τῆς Ἠπείρου. Ἡ νῆσος αὕτη λέγεται ὅτι κατωκεῖτο τὸ πάλαι ὑπὸ τῶν Φαιάκων. Κατωτέρω δὲ τῆς Κερκύρας πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν κείνται οἱ Παξοὶ ἀντικρὺ τῆς Πάργας· ἔπειτα ἡ Λευκάς, ἥτις ἀπετέλει τὸ πάλαι χερσόνησον τῆς Ἀκαρνανίας. Πρὸς νότον δὲ τῆς Λευκάδος κείται ἡ Κεφαλληνία, ἡ μεγίστη τῶν Ἰονίων νήσων, Σάμη ἐπὶ Ὀμήρου καλουμένη. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ τῆς Κεφαλληνίας κείται ἡ Ἰθάκη πατρὶς τοῦ Ὀδυσσεῦς. Κατωτέρω δὲ πρὸς νότον εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου κείται ἡ Ζάκυνθος, καὶ τελευταία, ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα, τὰ Κύθηρα, ὅπου ἐλατρεύετο ἡ θεὰ Ἀφροδίτη. Μεταξὺ δὲ τοῦ Κρητικοῦ καὶ Λιβυκοῦ πελάγους

κεῖται ἡ μεγαλόνησος Κρήτη πατρὶς τοῦ Ἰδομενέως. Βορειοανατολικῶς δὲ τῆς Κρήτης καὶ πρὸς νότον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κεῖται ἡ Κύπρος· εἰς δὲ τὸ νοτιοδυτικὸν καὶ δυτικὸν τῆς μεγάλης ταύτης χερσονήσου κεῖνται, ἡ Ρόδος, ἡ Κῶς, ἡ Κάλυμνος, ἡ Λέρος, ἡ Πάτμος, ἡ Ἰκαρία, ἡ Σάμος, πατρὶς τοῦ Πυθαγόρου, ἡ Χίος, τὰ Ψαρά, ἡ Λέσβος καὶ ἡ Τένεδος ἀντικρὺ τῆς Τροίας καὶ εἰς τὸ στόμιον τοῦ Ἑλλησπόντου. Εἰς δὲ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος πρὸς ἀνατολὰς τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς κεῖνται αἱ Κυκλάδες νῆσοι. Εἰς τὰ παράλια δὲ τῆς Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Λοκρίδος καὶ Φθιώτιδος ἐκτείνεται ἡ μεγάλη νῆσος Εὐβοία, καὶ βορειοανατολικῶς αὐτῆς αἱ Βόρειοι Σποράδες. Εἰς δὲ τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης κεῖνται ἡ Σαμοθράκη, ἡ Ἰμβρος, ἡ Λήμνος, ἐνθα εἶχε τὰ ἐργαστήριά του ὁ Ἥφαιστος, καὶ ἡ Θάσος. Εἰς τὴν εἰσοδὸν τέλος τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου κεῖνται αἱ ναυτικαὶ νῆσοι Σπέτσαι καὶ Ὑδρα, εἰς δὲ τὸν Σαρωνικὸν ἡ Καλαυρία (Πόρος), ἡ Αἴγινα, πατρὶς τοῦ Αἰακοῦ, καὶ ἡ Σαλαμίς, πατρὶς τοῦ Αἰάντος. Εἰσερχόμενος δὲ τις διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὴν Προποντίδα ἀπαντᾷ τὴν Προκόννησον, ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ εἰσπλου εἰς τὸν Βόσπορον τὰ τερπνὰ καὶ εὐάερα νησίδρια Ἀντιγόνην, Πρίγκηπον καὶ Χάλκην.

ΜΕΡΟΣ Β΄

Β) Περὶ τῶν δύο χερσονήσων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ θέλομεν διηγηθῆ πολλοῦ λόγου ἀξία συμβεβηκότα, τὰ ὅποια ἐγένοντο εἰς ἀρχαίους χρόνους ἐπὶ χώρας, βρεχομένης ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Τὸ πέλαγος τοῦτο εἶναι μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ βρέχει μεγάλην χερ-

σόνησον, καλουμένην Μικράν Ἀσίαν. Ἡ χερσόνησος αὕτη ὀρίζεται ἀπὸ τοῦ ἕρους Ταύρου, τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Συρίας, καὶ περιδρέχεται ὑπὸ θαλάσσων. Πρὸς δυσμὰς δὲ τῆς χερσονήσου ταύτης κεῖται ἄλλη χερσόνησος, ἣτις καλεῖται Ἑλληνική. Ἡ χερσόνησος αὕτη χωρίζεται πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς ἄλλης Εὐρώπης διὰ γραμμῆς, τὴν ὁποῖαν ἤθελέ τις φέροι ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δουνάβεως εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· πρὸς ἀνατολὰς δὲ βρέχεται ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, πρὸς νότον ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τοῦ Ἴονίου πελάγους καὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Ἀμφότεραι δὲ αἱ χερσόνησοι αὗται σχηματίζουνσι πλῆθος παραλίων, κόλπων, ἀκρωτηρίων, νήσων. Οὐδεμία ἄλλη χώρα τῆς Εὐρώπης ἀριθμεῖ τσαῦτα παράλια, κόλπους, ἀκρωτήρια καὶ νήσους, ὅσα ἡ Ἑλλάς, καὶ μάλιστα ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεώς της. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἱστορία, τὴν ὁποῖαν θὰ διηγηθῶμεν, πραγματεύεται περὶ πλῶν, παραλίων, πόλεων, νήσων, κόλπων, λιμένων, ἀνέμων, σκοπέλων, ὑφάλων, τριχυμιῶν καὶ ναυαγιῶν.

7) Περὶ τῆς Τρωάδος.

Κέντρον τῆς ἱστορίας, τὴν ὁποῖαν θέλομεν διηγηθῆ ἑφεξῆς, εἶναι κυρίως ἡ χώρα ἡ κειμένη εἰς τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ μικρὰ αὕτη χώρα, καλουμένη Τρωάς, διασχίζεται ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν, ἐκβαλλόντων εἰς τὸ Αἰγαῖον, περιβάλλεται πανταχόθεν ὑπὸ ὕψωμάτων καὶ μόνον πρὸς βορρᾶν ἐξαπλοῦται πρὸς τὴν θάλασσαν. Στενὸς πόρος χωρίζει ἀπ' ἀλλήλων τὰς δύο γνωστὰς ἡπείρους τοῦ παλαιοῦ κόσμου, τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν, καὶ ἐνώνει δύο θαλάσσας, τὸ Αἰγαῖον μετὰ τῆς Προποντιδος. Ὁ στενὸς οὗτος πόρος καλεῖται Ἑλλήσποντος. Ὡνομάσθη δὲ οὗτω, διότι ἐκεῖ ὀλισθήσασα

ἡ Ἑλλη ἀπὸ τῆς βράχους χρυσομάλλου κριοῦ, ἐφ' οὗ ἐφέρετο μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Φρίξου, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη.

Ἐκεῖ λοιπὸν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου πρὸς τὴν βορειοδυτικὴν πλευρὰν τῆς Ἀσίας ἔκειτο ἡ χώρα τῆς Τρωάδος, ἐπίσημος τὸ πάλαι διὰ τὰς πολλὰς αὐτῆς πόλεις, τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν κατοίκων της. Πλουσιωτάτη δὲ καὶ μεγίστη πασῶν τῶν πόλεων τῆς Τρωάδος ἦτο ἡ Τροία, ἣ καὶ ἄλλως ὀνομαζομένη Ἴλιος. Ἐπὶ ὑψηλῆς ἐκτισμένης θέσεως, ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου, ἐφυλάσσετο ὑπὸ ὑψηλῶν τειχῶν καὶ ἐδέσποζεν ὅλης τῆς χώρας διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων της, τὸν πλοῦτον καὶ τὰ ἔργα τῆς τέχνης.

Βασιλεὺς τῆς χώρας ταύτης, ἐχούσης πρωτεύουσαν τὴν Ἴλιον, ἦτο ὁ Πρίαμος, μετὰ πολλῆς τιμῆς καὶ δόξης μέχρι γήρατος διοικῶν τοὺς Τρῶας. Ἐζῆ δὲ ὡς ἔγγιστα περὶ τὸ 1200 ἔτος πρὸ Χριστοῦ γεννήσεως καὶ εἶχε πολλὰ πλούτη, μεγάλην δύναμιν καὶ πολλοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Τὴν εὐδαιμονίαν του ὁμοίως ταύτην ἠφάνισεν ὁ υἱὸς του Πάρις, ὁ καὶ ἄλλως Ἀλέξανδρος καλούμενος. Ὁ Πάρις ὑπερεῖχε μὲν πάντων τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου διὰ τὴν μεγάλην ὠραιότητα, ἀλλ' εἶχεν ἄστατον καὶ ἀνήσυχον πνεῦμα. Δὲν εὐχαριστεῖτο μῆτε νὰ ἡσυχάζῃ εἰς τὰ μέγαρα τοῦ πατρὸς του, μῆτε νὰ βόσκη τὰς πολυαριθμοὺς αὐτοῦ ἀγέλας καὶ ποίμνια ἐπὶ τοῦ χλοεροῦ τῆς Ἰδης ὄρους. Ἦθελε νὰ ταξειδεύσῃ μακρὰν τῆς πατρίδος του, νὰ διέλθῃ θαλάσσης καὶ ἐπισκεφθῇ ξένας χώρας καὶ πόλεις. Ὁ πατὴρ του Πρίαμος δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ τολμηροῦ τούτου σκοποῦ του· ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Πάριδος καὶ ἐπέτρεψεν εἰς

Πάρις.

αὐτὸν νὰ πλεύσῃ πρὸς ἐπίσκεψιν ξένων τόπων. Ἐξοπλίσας λοιπὸν οὗτος ταχὺ πλοῖον καὶ λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἱκανοὺς ναύτας, ἐπέβη εἰς αὐτὸ καὶ ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος. Διηύθυνε τὴν πρῶ-
 ραν πρὸς τὴν χώραν τὴν βρεχομένην ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου, τὴν πα-
 τρίδα ἡμῶν, ἣτις τότε μὲν εἶχε διάφορα ὀνόματα, ὀλίγῳ δ' ὕστε-
 ρον ὠνομάσθη Ἑλλάς.

8) Πλοῦς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Σπάρτην.

Ἡ θάλασσα τοῦ Αἰγαίου εἶναι ὠραιότατη, καὶ στολίζεται ὑπὸ πολλῶν τερπνῶν καὶ εὐφόρων νήσων καὶ μαγευτικῶν κόλ-
 πων καὶ παραλίων. Αἱ νῆσοι αὗται, ὡς καὶ ἡ πληθὺς τῶν
 κόλπων καὶ παραλίων, καθιστῶσιν εὐκολον τὸν πλοῦν καὶ
 ἀσφαλῆ. Εὐθύς, ὡς τὸ πλοῖον καταληφθῆ ὑπὸ τρικυμίας, δύνα-
 ται νὰ καταφύγῃ ταχέως εἰς λιμένα, μέχρις οὗ κοπάσῃ ὁ ἀνε-
 μος καὶ ὁ σάλος τῆς θαλάσσης. Ὁ Ἀλέξανδρος διέπλευσεν αἰ-
 σίως τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ ἔρριψε τὴν ἄγκυραν εἰς τὰς ἀκτὰς
 τῆς Λακεδαίμονος.

Ἡ χώρα αὕτη κεῖται εἰς τὸ νοτιοανατολικὸν τῆς Πελοπον-
 νήσου καὶ ἐξαπλοῦται διὰ δύο ὄρεινῶν γλωσσῶν εἰς τὴν Μεσό-
 γειον. Κατωκεῖτο δὲ ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ Ἀχαιῶν, οἵτινες κατεῖ-
 χον καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Βασιλεὺς αὐτῶν ἦτο ὁ Με-
 νέλαος, υἱὸς τοῦ Ἀτρέως καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἰσχυροῦ Ἀγαμέμνο-
 νος, βασιλέως τῶν Μυκηνῶν. Πρωτεύουσα δὲ τῆς Λακεδαίμονος
 ἦτο ἡ Σπάρτη, πόλις μεσόγειος, ἐπὶ τοῦ Εὐρώτα ποταμοῦ.
 Ἐκεῖ ὁ Πάρις ἐλθὼν ἐφιλοξενήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα ὑπὸ τῆς Ἑ-
 λήνης, συζύγου τοῦ Μενελάου. Ἡ Ἑλένη ἐφημίζετο ὡς ἡ ὠραι-
 οτάτη πασῶν τῶν γυναικῶν τῆς ἐποχῆς τῆς. Ὅτε δὲ ὁ Πάρις με-
 τέβη εἰς τὴν Σπάρτην, ὁ Μενέλαος εὐρίσκετο εἰς τὴν Κρήτην
 ἕνεκα ὑποθέσεών του.

9) Ἀρπαγή τῆς Ἑλένης ὑπὸ τοῦ Πάριδος.

Ἄμα ὁ Ἀλέξανδρος εἶδε τὴν Ὠραίαν Ἑλένην, εὐθὺς κατελήφθη ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας ν' ἀποκτήσῃ αὐτήν, καί, ἀφοῦ τὴν μεταφέρει εἰς τὴν πατρίδα του, νὰ τὴν νυμφευθῇ. Δὲν ἐσκέφθη ὁ ἀνόητος, ὅτι αὐτὴ ἦτο σύζυγος ἄλλου καὶ ὅτι αὐτὸς ἐφιλοξενεῖτο ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ προσβάλῃ μῆτε τὴν εἰρήνην, μῆτε τὴν τιμὴν τοῦ φιλοξενούντος αὐτόν. Ὁ Ἀλέξανδρος παρεκάλεσε τὴν Ἑλένην νὰ φύγῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Τρωάδα. Ἡ Ἑλένη κατὰ πρῶτον ἠρνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τῶν ἐπιμόνων αὐτοῦ παρακλήσεων ἐκλονίσθη καὶ τέλος συγκατετέθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα καὶ τὸν σύζυγον. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἠρκέσθη ὅτι παρεβίασε τοὺς ἱεροὺς δεσμοὺς τῆς φιλοξενίας, ἀλλ' ἤρπασε καὶ μέρος τῶν θησαυρῶν τοῦ Μενελάου καὶ ἀνασπάσας τὴν ἄγκυραν ἀνήχθη μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ πέλαγος.

Ὅταν ὁ Μενέλαος ἔμαθε τὴν εἰδησιν τῆς φυγῆς τῆς ἀπίστου συζύγου, ἦτο πλέον ἀργά· κατεδίωξε μὲν τὸν ἀπαγωγέα, ἀλλὰ δὲν ἤδυνήθη νὰ τὸν φθάσῃ. Ἀγανακτῶν δὲ διὰ τὴν ὕβριν ταύτην, ἦλθεν εἰς τὰς Μυκήνας πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἀγαμέμνονα. Ὁ Ἀγαμέμνων ἦτο βασιλεὺς τῶν Ἀχαιῶν τῶν κατοικούντων τὸ Ἄργος, κείμενον πρὸς βορρᾶν τῆς Λακεδαίμονος, καὶ εἶχε μέγιστον κράτος καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ δύναμιν καὶ πλοῦτη. Σημεῖα δὲ τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ πλοῦτου του φαίνονται ἀκόμη καὶ τώρα τὰ θαυμαστὰ τεῖχη τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνηῶν, κειμένης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ· σφίζονται δὲ ἐκεῖ καὶ τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Ἀτρέως καὶ ἡ πύλη, ὑπεράνω τῆς ὁποίας βλέπει τις δύο λιθίνους λέοντας¹.

¹ Ἀνασκαφαὶ γινόμεναι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ Σχλεῖμαν ἔφερον εἰς φῶς πολλὰ περίεργα καὶ πλούσια ἔργα, δι' ὧν μαρτυρεῖται, ὅτι εἰς τὴν

**10) Προπαρασκευαί τῶν Ἑλλήνων πρὸς
www.libtool.com. ἑκστρατείας.**

Ὁ Ἀγαμέμνων ὠργίσθη πολὺ κατὰ τοῦ ἄρπαγος, καὶ ὑπεσχέθη νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀδελφόν του, ἵνα λάβῃ ὀπίσω τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς του. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ δυνάμεις τῶν δύο ἀδελφῶν δὲν ἦσαν ἀρκεταί, ὁ Ἀγαμέμνων πέμψας πρέσβεις εἰς τοὺς Ἡγεμόνας τῶν Ἑλλήνων, ἐζήτησε τὴν βοήθειαν αὐτῶν. Πολλοὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων ἐδέχθησαν προθύμως νὰ βοηθήσωσι τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀτρέως, διότι ἡ πράξις αὕτη τοῦ Πάριδος ἐθεωρήθη ὡς προσβολὴ καθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ τινες ἐκ τῶν γενναιοτάτων Ἑλλήνων προσεπάθησαν δι' ἀπατηλῶν τρόπων ν' ἀποφύγωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν δύσκολον ταύτην ἐπιχείρησιν. Ὁ Ὀδυσσεύς, υἱὸς τοῦ Λαέρτου, βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ἀνὴρ γενναῖος καὶ ἀτρόμητος, ὁ ὁποῖος πολλοὺς μικροὺς πολέμους εἶχε φέρει εἰς πέρας ἐπιτυχῶς, μαθὼν παρὰ τοῦ μαντείου, ὅτι θὰ διατρίψῃ εἰκοσιν ἔτη μακρὰν τῆς πατρίδος του, προσεποiehθὴ τὸν μάνιακόν, ἵνα μὴ ἐκστρατεύσῃ. Ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, εἶχε σταλῆ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σκύρου Λυκομήδην, καὶ ἐζῆ ἐκεῖ κρυπτόμενος μεταξὺ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, ἐνδεδυμένος ὡς κόρη, πρὸς ἣν ὁμοίαζε διὰ τὴν νεότητα καὶ ὠραιότητά του. Ἀλλὰ τοῦ μὲν Ὀδυσσεὺς ἡ προσποιητὴ μανία ἀνεκαλύφθη διὰ τεχνάσματος τοῦ Παλαμήδους, υἱοῦ τοῦ Ναυπλίου, βασιλέως τῆς Εὐβοίας, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς ἀνευρέθη διὰ πανουργίας τοῦ πολυμηχάνου Ὀδυσσεὺς. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἠναγκάσθησαν καὶ οὗτοι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν κατὰ τῆς Τρωάδος ἐκστρατείαν.

ἀρχαίαν ἐκείνην ἐποχὴν ὑπῆρχεν ἰκανὴ πρόσδος καὶ τῆς τέχνης· εἶναι δὲ ταῦτα κατατεταγμένα ἐν ἰδίᾳ αἰθούσῃ τοῦ ἐν Ἀθήναις μουσείου.

11) Πρεσβεία εἰς Ἴλιον.

www.libtool.com.cn

Πρὶν ἢ ὁμως κινήσωσιν οἱ Ἕλληγες εἰς ἐκστρατεῖαν, ἐνόμισαν καλὸν νὰ μεταχειρισθῶσι συμβιβαστικούς τρόπους. Ἐπεμψαν λοιπὸν πρέσβεις εἰς τὸν βασιλέα τῆς Τρωάδος Πρίαμον καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἑλένης καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν θησαυρῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Ἴλιον ὁ Μενέλαος καὶ ὁ συνετὸς καὶ εὐγλωττος Ὀδυσσεύς. Ἐλθόντες δὲ οὗτοι ἐκεῖσε, ἐφιλοξενήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀντήνορος, φρονίμου ἀνδρός, ὅστις ἦτο συγγενὴς τοῦ Πριάμου. Ὅτε δὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ὀδυσσεύς παρουσιάσθησαν εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Τρώων καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἑλένης καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν θησαυρῶν, μέγας ἠγέρθη θόρυβος καὶ ταραχὴ. Οἱ Τρῶες ἦσαν διηρημένοι τὰς γνώμας. Ὁ μὲν Πρίαμος καὶ οἱ συνετοὶ γέροντες τῶν Τρώων ἦσαν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῶν προτάσεων, ἀλλ' ὁ Πάρις ἀντέστη κατὰ τῆς φρονίμου ταύτης γνώμης καὶ ἠρνήθη νὰ παραδεχθῆ τὰς αἰτήσεις τῶν Ἑλλήνων. Ἐπεισε τοὺς ἀδελφούς του νὰ παραδεχθῶσι τὴν γνώμην του καὶ συνεβούλευσε τὸν λαὸν ν' ἀπορρίψῃ τὰς προτάσεις τῶν Ἑλλήνων. Ὀλίγον δ' ἔλειψε μάλιστα νὰ θανατωθῆ ὁ Ὀδυσσεύς ὑπὸ τοῦ Πάριδος, ἀν δὲν ἔσωζεν αὐτὸν ὁ Ἀντήνωρ. Οὕτω λοιπὸν ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι οἱ πρέσβεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ διηγήθησαν τὰ συμβάντα εἰς αὐτούς.

Ὀδυσσεύς.

12) Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἰλίου.

www.libtool.com.cn

Μετὰ τὴν ἀπρακτὸν ἐπιστροφὴν τῶν πρέσβεων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἤραχισαν αἱ πολεμικαὶ παρασκευαί. Τόπος συναθροίσεως

Ἄρτεμις.

τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων ὤρισθη ἡ Αὐλῖς, λιμὴν τῆς Βοιωτίας, ἀντικρὺ τῆς Χαλκίδος, πόλεως τῆς Εὐβοίας εἰς τὸν Εὐριπον. Χίλια καὶ διακόσια πλοῖα καὶ ἑκατὸν χιλιάδες Ἑλλήνων

συνεκεντρώθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ἔδηγίαν σπουδαιοτάτων καὶ ἀνδρειοτάτων ἡγεμόνων καὶ ἡρώων. Ὁ Ἀγαμέμνων ὠδήγει τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως καὶ εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Μετὰ τοῦτον ἤρχετο ὁ σύζυγος τῆς Ἑλένης Μενέλαος. Ἐπειτα ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Νέστωρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου μετὰ τῶν Πυλίων, φρόνιμος καὶ συμβιβαστικὸς γέρον. Ὁ Ἴδομενεύς, βασιλεὺς τῆς Κρήτης, οἱ δύο Αἴαντες καὶ οἱ τῶν ἄλλων φυλῶν ἡγεμόνες καὶ λαοί. Οἱ δὲ Μυρμιδόνες συνεξστράτευσαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀχιλλέως, υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, τοῦ ὠραιοτάτου καὶ γενναιοτάτου πάντων τῶν Ἑλλήνων ἡρώων.

13) Ἀπόπλους τῶν Ἑλλήνων εἰς Τροίαν.

Ἐν τῇ Αὐλίδι παρέμειναν οἱ Ἕλληνες πολὺν χρόνον ἕνεκα τῶν σφοδρῶν ἐναντίων ἀνέμων. Προληπτικῶς καὶ δεισιδαίμονες οἱ τῶν τότε χρόνων Ἕλληνες ἀπέδωκαν τὴν ἐναντιότητα τῶν ἀνέμων εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν θεῶν. Ὁ Ἀγαμέμνων τότε, ἵνα ἐξιλεώσῃ τὴν παρωργισμένην Ἄρτεμιν, συγκατανεύει νὰ θυσιάσῃ κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Κάλχαντος τὴν ἰδίαν θυγατέρα Ἴφιγένειαν, ἣν ὁμοῦς ἔσωσεν ἡ Ἄρτεμις, καὶ οἱ ἀνεμοὶ κοπάζουσιν. Οὕτω λοιπὸν ἀπέρχονται τῆς Αὐλίδος καὶ φθάνουσιν αἰσίως εἰς τὴν Τρωάδα.

14) Πολεμικαὶ ἐτοιμασίαι τῶν Τρώων.

Καὶ οἱ Τρῶες ὁμοῦς δὲν ἔμενον ἀργοί, ἀλλ' ἠτοιμάζοντο ν' ἀποκρούσωσι τὴν ὄρμην τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Πρίαμος ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς πάντας τοὺς γείτονας καὶ φιλικῶς πρὸς αὐτὸν διακειμένους λαοὺς, καὶ ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν αὐτῶν. Πολλοὶ λαοὶ ἔδραμὸν πρὸς βοήθειαν τῶν Τρώων· ἐκ μὲν τῆς Εὐρώπης,

Ἔκτωρ.

ἦλθον οἱ Θρᾶκες, τῶν ὀπίωιν τὴν χῶραν βρέχει ἐκ μεσημβρίας τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, καὶ ἤτις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Εὐξείνου πόντου· ἐκ δὲ τῆς Ἀσίας, ἦλθον οἱ λαοὶ οἱ κατοικοῦντες νοτιοανατολικῶς τῆς Τροίας. Εἶχον δὲ καὶ οἱ Τρῶες πολλοὺς ἀνδρείους ἀρχηγούς· ἀλλ' ὁ ἐπισημότερος πάντων ἦτο ὁ Ἔκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ἴσος σχεδὸν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα κατὰ τὴν ἀνδρείαν.

15) Περὶ τῶν ποιημάτων τοῦ Ὀμήρου.

Ὁ Ὀμηρὸς ἔγραψε δύο μεγάλα ποιήματα, τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν.

Ἐν τῇ Ἰλιάδι περιγράφονται μετὰ χάριτος ἀπαραμίλλου σπουδαῖστα συμβάντα· ἡ ἔρις δηλαδὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως, ἣτις ἐγένετο αἰτία πολλῶν κακῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἡ μονομαχία τοῦ Μενελάου καὶ Πάριδος, τοῦ Ἔκτορος καὶ Αἴαντος, ὁ θάνατος τοῦ Πατρόκλου, ἀγαπητοῦ φίλου τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ πολλὰ ἄλλαι λεπτομέρειαι τοῦ πολέμου τούτου.

Ἄλλ' ἡμεῖς ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ πάντα ταῦτα θέλομεν παραλείψῃ καὶ θέλομεν διηγηθῆναι περὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης Ὀδυσσεως, ἑνὸς τῶν διασημοτάτων ἡρώων, ὅστις διεκρίθη καθ' ἑλὸν τὸν πόλεμον διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν. Ἡ ἱστορία αὕτη περιγράφει τὰς περιπλανήσεις τούτου καὶ τὰ παθήματα, τὰ ὅποια ὑπέστη, ζητῶν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του Ἰθάκην. Ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι χαριστάτη καὶ λίαν διαφέρουσα, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ ποίημα, τὸ καλούμενον Ὀδύσεια. Ποιητῆς δὲ ἀμφοτέρων τούτων τῶν ποιημάτων, τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας, εἶναι ὁ Ὀμηρὸς, ὅστις εἴη τριάκοντα σχεδὸν ἔτη μετὰ

τὸν τρωικὸν πόλεμον. Εἰς τὸ ποίημα δὲ ἰδίως τῆς Ὀδυσσεΐας ἀναγινώσκομεν πολλὰς πληροφορίας περὶ τοῦ τρωικοῦ πολέμου. Ἐκεῖ εὐρίσκομεν τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Πάριδος, καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἰλίου. Ταῦτα δὲ θέλομεν διηγηθῆ, πρὸ τοῦ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν.

ΜΕΡΟΣ Γ'

16) Ἀχιλλέως θάνατος.

Εὐθύς, ὡς ἦρωσ τις ἀπέθνησκεν εἰς τὴν μάχην, οἱ περὶ αὐτὸν δεινὸν συνῆπτον ἀγῶνα, ἵνα ἀναλάβωσι τοῦλάχιστον τὸν νεκρὸν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄπλα του. Τότε ἔλουον τὸ σῶμα καὶ ἤλειφον μὲ μύρα καὶ ἔκαιον ἐπὶ πυρᾶς. Μετὰ ταῦτα συνῆγον τὴν τέφραν καὶ ἔθετον ἐντὸς κάλπης καὶ ἔθαπτον, κτίζοντες μεγαλοπρεπῆ τάφον. Τελευταῖον δὲ ἐτελοῦντο ἀγῶνες πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ δῶρα ἐδίδοντο εἰς τοὺς νικητάς.

Τοῦτο συνέβη εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως. Κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν θεῶν ὁ ἦρωσ οὗτος ὤφειλε νὰ ἀποθάνῃ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἰλίου, χωρὶς νὰ ἐπαμίδῃ τὴν πατρίδα του. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ γενναιότατος οὗτος τῶν Ἑλλήνων ἐθανάτωσε πλείστους τῶν ἐπισήμων Τρώων καὶ τελευταῖον τὸν Ἔκτορα, ἦλθε καὶ αὐτοῦ ἡ τελευταία ἡμέρα. Δὲν ἐφρονεῦθη ὁμοῦς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἀλλ' ἔπεσε θῦμα δολοφόνου χειρὸς κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

Ὅτε ὁ Πρίαμος ἦλθε πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ἵνα ζητήσῃ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἔκτορος, καὶ περ φονεᾶ ὄντα τοῦ υἱοῦ του, ἠγάπησεν ὁμοῦς διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ κάλλος του, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν σώσῃ ἐκ τῆς καταστροφῆς. Συνεφώνησαν δὲ τότε ὁ μὲν Πρίαμος νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν σύζυγον τὴν καλλίστην αὐτοῦ θυ-

γατέρα Πολυξένην, ὃ δὲ Ἀχιλλεύς νὰ πείσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ μὴ καταστρέψωσι τὴν Ἴλιον.

Ἐν Θύμβρῃ, κειμένη πλησίον τῆς Ἰλίου, ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐκεῖ ἦτο συμπεφωνημένον νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἡ ὠραία τοῦ Πριάμου θυγάτηρ καὶ νὰ ἐορτασθῇ ὁ ὑμέναιος. Ἀλλ' ὁ θεὸς Ἀπόλλων, ὅστις διέκειτο πάντοτε δυσμενῶς πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, δὲν ἤθελε νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος οὕτως. Συνεβούλευσε λοιπὸν τὸν ἄπιστον Πάρι νὰ τοξεύσῃ τὸν

Ἀχιλλέως θάνατος.

Ἀχιλλέα, καὶ διηύθυνεν αὐτὸς ὁ θεὸς τὸ βέλος οὕτως, ὥστε ἐκτύπησεν ἀκριβῶς τὴν πτέρναν τοῦ ἥρωος, ἥτις ἦτο τὸ μόνον τρωτὸν μέρος τοῦ Ἀχιλλέως. Οὕτω δὲ διὰ τοῦ δόλου καὶ τῆς προδοσίας ἔπεσεν ὁ δυνατώτατος τῶν Ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς φωνῆς του μόνον ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων. Μετὰ πολλῆς δὲ δυσκολίας, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμώνος, οἱ ὁποῖοι εἶχον παρακολουθήσῃ τὸν Ἀχιλλέα ὡς μάρτυρες τῆς παραδόσεως τῆς Πολυξένης, ἠδυνήθησαν ν' ἀποκρούσωσι τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ σώσωσι τὸν νεκρὸν καὶ τὰ ἔπλα τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀχιλλέως γενόμενος

γνωστός εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, ἐνέβαλεν αὐτοὺς εἰς πολλὴν λύπην καὶ ἀθυμίαν. Πανταχοῦ θρῆνοι καὶ οἰμωγαὶ ἤκούοντο. Ἦκουσαν αὐτοὺς ἡ θεὰ Θέτις, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀχιλλέως, εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης καθημένη, καὶ εὐθύς ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων καὶ ἔσπευσε πρὸς τὸν φονευθέντα υἱὸν τῆς. Ἐκεῖ δὲ παρὰ τῷ νεκρῷ αὐτῆς υἱῷ καθημένη ὠδύρετο. Δέκα καὶ ἑπτὰ ἡμέρας διήρκεσεν ὁ κοπετός καὶ ὁ θρῆνος τῶν Ἑλλήνων, τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἐκάθη ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὸ νεκρὸν αὐτοῦ σῶμα.

Ἡ τέφρα δ' αὐτοῦ ἠνώθη ἔπειτα μὲ τὴν τέφραν τοῦ Πατρόκλου, καὶ ἐτέθη ἐν τῷ τάφῳ ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ καὶ ὄρατοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ Ἑλλησπόντου. Οὕτως ὁ θάνατος ἦνωσε δύο σώματα, ὧν αἱ ψυχαὶ ἦσαν ἀχώριστοι ἐν τῷ βίῳ.

17) Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Πάριδος.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Πάρις, ὁ αἴτιος τοῦ φρικτοῦ τούτου πολέμου, δὲν ἐπέζησε πολὺν χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως. Ἄν καὶ πολλοὶ γενναῖοι ἦρωες καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων ἀπέθανον πρὸ αὐτοῦ, ἦλθεν ὁμοῦ καὶ αὐτοῦ ἡ σειρά. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ κακὸς δὲν μένει μέχρι τέλους ἀτιμώρητος. Τὸ δὲ χειρότερον πάντων εἶναι, ὅτι ἀπέθανεν ἐλεεινὸν καὶ ἄθλιον θάνατον. Ὁ δειλὸς οὗτος τοῦ Πριάμου υἱὸς ἐβοηθεῖτο πάντοτε ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἄλλων θεῶν· διὰ τῆς βοήθειάς δὲ τούτων ἠδυνήθη πολλάκις ν' ἀποφύγη τὸν θάνατον καὶ νὰ σωθῆ κατασχυμμένος ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Ἰλίου. Ἄλλ' ὁ Φιλοκτήτης, ὁ φίλος τοῦ Ἡρακλέους, ἐπλήγωσεν αὐτὸν διὰ βέλους. Εὐθύς δέ, ὡς παρετήρησεν ὁ Πάρις, ὅτι ἡ πληγὴ του ἦτο θανατηφόρος, προσέδραμεν εἰς τὴν βοήθειαν τῆς πρώτης αὐτοῦ συζύγου Οἰνώνης, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ χάριν τῆς Ἑλένης. Ἦτο δὲ αὕτη εἰδήμων τῆς ἰατρικῆς καὶ ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὴν πληγὴν τοῦ ἀχαρίστου τούτου, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησεν. Ἐνθυμη-

θεῖσα αὐτὴ τὴν περιφρόνησιν, τὴν ὁποῖαν ὁ Πάρις ἔδειξεν εἰς αὐτὴν, τὸν ἐπέπληξε πικρῶς διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἀπέπεμψεν.

Ἄμα ὁ Πάρις ἀπεμακρυνθὴ ἀβοήθητος καὶ ἀπαρηγόρητος, εὐθὺς ἤρχισεν ἡ Οἰνώνῃ νὰ μετανοῇ διὰ τὴν σκληρότητα, τὴν ὁποῖαν ἔδειξε πρὸς αὐτόν. Τότε ἀνεμνήσθη τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας, τὰς ὁποίας ἑαυτοῦ ἐζησαν, καὶ ἔσπευσε νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ἄλλ' ἦτο πλέον ἀργά! Ὁ Πάρις εἶχε παραδώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ πνοήν, ὅτε ἡ Οἰνώνῃ ἔφθασεν εἰς τὴν Ἴλιον. Πικρῶς δὲ τότε μεταμελουμένη καὶ βασανιζομένη ὑπὸ τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος ἀπώλεσε τὸ λογικὸν καὶ ἀπηγήσθη.

18) Ἄλωσις τῆς Ἰλίου.

Ἐπὶ δέκα ἔτη οἱ Ἕλληνας ἐπολιοῦν τὴν ὄχυρὰν πόλιν τῆς Ἰλίου, καὶ συχνὰς ἔκαμνον ἐφόδους, ἵνα τὴν κυριεύσωσιν, ἀλλ' εἰς μάτην. Οἱ Τρῶες ἀπέκρουον τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐματῶνων πᾶσαν αὐτῶν ἐφοδὸν. Αἱ συχνὰὶ μάχαι, αἱ νόσοι, οἱ θάνατοι καὶ πολλαὶ τλαιπωρίαι καὶ συμφοραὶ κατέβαλον πλέον τοὺς Ἕλληνας καὶ εἶχον ἀποθαρρύνει αὐτούς. Ὁ πολυμήχανος ἔμως Ὀδυσσεὺς εἰργάζετο, κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐπιτύχῃ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἰλίου. Οὗτος εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρῶων μετὰ τοῦ Διομήδους καὶ ὑπεξαιρεῖ τὸ ἱερὸν Παλλάδιον, ἵνα ἐκπληρώσῃ χρησμόν, ὅτι τότε ἤθελε κυριευθῆ ἡ Ἴλιος, εἴταν οἱ Ἕλληνας λάβωσι τοῦτο. Ἄλλοτε πάλιν φέρει πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκ τῆς Δήμνου τὸν Φιλοκτήτην, ἔχοντα τὰ ὄπλα τοῦ Ἡρακλέους. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνας μετὰ τὰς ἀποτυχίας ταύτας δὲν ἐσκέπτοντο πλέον ἄλλο τι, ἢ πῶς νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω εἰς τὰς πατρίδας των. Ἦσαν δὲ ἔτοιμοι νὰ πράξωσι τοῦτο, εἴαν ὁ Κάλχας δὲν ἠμπόδιζεν αὐτούς. Οὗτος διηγήθη εἰς τοὺς Ἕλληνας σημεῖον, τὸ ὁποῖον εἶδε, καὶ δι' αὐτοῦ τοὺς ἐνεθάρρυνεν.

« Ἀκούσατε, τοῖς εἶπε, τί σημεῖον εἶδον χθές. Ἄετος κατεδίωκε περιστεράν, ἥτις, ἵνα ἀποφύγη τὸν διώκτην, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ῥωγμὴν βράχου. Ὁρμησμένος ὁ αἰετός διὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην, πολλὸν χρόνον ἴστατο πρὸ τῆς κρύπτῃς ἐκείνης, ἀναμένων, ἵνα ἐξέλθῃ ἡ περιστέρα· ἀλλ' αὕτη δὲν ἐξήρχετο. Ἡ περιστέρα, μὴ βλέπουσα τὸν αἰετὸν καὶ νομίσασα ὅτι ἔφυγεν, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κρύπτῃς τῆς· ἀλλ' εὗρεν ἐκεῖ τὸν θάνατον. Ἄς μιμηθῶμεν, προσέθηκεν ὁ Κάλχας τὸν αἰετὸν, καὶ ἄς φροντισώμεν νὰ κυριεύσωμεν τὴν πόλιν τῶν Τρώων διὰ δόλου καὶ οὐχὶ διὰ βίας».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κάλχαντος οἱ ἥρωες τῶν

Δούρειος ἵππος.

Ἑλλήνων συνεσκέπτοντο, ἀλλ' οὐδεὶς εὔρισκε μέσον, ἵνα δοθῇ πέρας εἰς τὸν σκληρὸν τοῦτον πόλεμον. Ἐνῶ δὲ πάντες εὐρίσκοντο εἰς ἀπορίαν, ἐγερθεὶς ὁ Ὀδυσσεὺς κατ' ἐμπνευσιν τῆς Ἀθηναῆς συνεβούλευσε νὰ κατασκευασθῇ ἵππος ξύλινος καὶ εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῦ νὰ κρυβῶσιν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων· οἱ δὲ λοιποὶ νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ πλεύσωσιν εἰς Τένεδον, ἀφοῦ πρότερον καύσωσι πάντα τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ πράγματα. Εἶπε δὲ νὰ κατακαύσωσι τὰ πράγματά των, διὰ νὰ πιστεύσωσιν οἱ Τρῶες, ὅτι ἀληθῶς οἱ Ἕλληνες ἐπέστρεψαν εἰς τὰς πατρίδας των.

Ἡμέραν λοιπὸν τινα εἶδον οἱ Τρῶες ἐκ τῶν τειχῶν τὰς πρὸς ἀναχώρησιν ἐτοιμασίας τῶν Ἑλλήνων, εἶδον τὰς πυράς, ἐφ' ὧν ἔκαιον τὰ πράγματά των καὶ τοὺς στρατιώτας, ὅτι ἐπέβη-

σαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἀνήχθησαν εἰς τὸ πέλαγος. Πλήρεις χαρᾶς ἐξῆλθον τότε οἱ Τρῶες τῆς πόλεως καὶ ὤρμησαν εἰς τὴν παραλίαν περιεργαζόμενοι τὸν τόπον, ἔνθα πρὸ μικροῦ ἐστρατοπέδευεν ὁ ἐχθρὸς. Ἰδόντες δὲ ἐπὶ τῆς παραλίας τὸν ξύλινον ἵππον, ἐνόμισαν αὐτὸν ἀφιέρωμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς θεοὺς, ἵνα οὗτοι βοηθήσωσιν αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψωσιν αἰσίως εἰς τὴν πατρίδα τῶν τὸν μετέφεραν λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν τῶν κρημνίσαντες μέρος τοῦ τείχους, διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν διαβιδάσωσι διὰ τῶν πυλῶν.

Ἐπειτα οἱ Τρῶες παρεδόθησαν εἰς τὴν χαρὰν καὶ εὐωχίαν· ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐξέρχονται οἱ ἐντὸς τοῦ ἵππου κεκρυμμένοι Ἕλληνας, ὑψώνουσι τὸ συμπεφωνημένον σημεῖον εἰς τοὺς ἐν Τενέδῳ εὐρισκομένους Ἕλληνας καὶ ἀνοίγουσι τὰς πύλας τῆς πόλεως. Τότε ἤρξατο τρομερὰ σφαγὴ κατὰ τῶν Τρώων· πανταχοῦ ἠκούοντο στεναγμοὶ καὶ θρήνοι τῶν πληγωμένων καὶ φονευμένων, καὶ ἡ πόλις εἰς πολλὰ μέρη ἐκαίετο. Ὀλίγοι τῶν Τρώων ἠδυνήθησαν νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς, οἱ πλεῖστοι δὲ μὴ ἐφρονεύθησαν καὶ ἠχμαλωτίσθησαν. Ὁ βασιλεὺς Πριάμος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνηλεῶς ἐφρονεύθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ γέροντες καὶ τὰ παιδία δὲν εὗρον χάριν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τῶν παρωργισμένων Ἑλλήνων. Ἡ Ἥλιος κατεστράφη καὶ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Οὕτως ἐν μιᾷ νυκτὶ ἡ μεγάλη καὶ ὑπερήφανος πόλις, ἡ ἐπὶ δέκα ἔτη γενναίως ἀποκρούσασα τοὺς Ἕλληνας, ἔπεσε καὶ ἐτιμωρήθη διὰ τὴν ὕβριν, τὴν ὁποίαν ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, εἶχε κάμη εἰς τὰ ἱερά ἔθιμα τῆς ζηνίας. Τοῦτο δὲ συνέβη τῷ 1184 ἔτος π. Χ. γεννήσεως.

19) Ἡ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ τύχη τῶν διασῆμων ἡρώων.

Μετὰ δεκαετῆ πολιορκίαν, ἀφοῦ τέλος οἱ Ἕλληνας ἐκυρίευσαν τὴν Τροίαν διὰ τῶν συμβουλῶν τοῦ Ὀδυσσεως, ἐπέβησαν

εἰς τὰ πλοῖα, ἵνα ἐπανεῖλθῃ ἕκαστος εἰς τὴν πατρίδα του. Τότε ἦλθον εἰς διχογνωμίαν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος· καὶ ὁ μὲν Ἀγαμέμνων ἤθελε νὰ μὴ ἀναχωρήσωσι πρότερον ἐκ τῆς Τροίας, πρὶν ἢ ἐξιλεώσωσι διὰ μεγάλων θυσιῶν τὴν Ἀθηναίαν, ἡ ὁποία ἦτο πολὺ παρωργισμένη κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ Μενέλαος ἐπρότεινε νὰ ἐμβῶσιν εὐθύς εἰς τὰ πλοῖα καὶ ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν συμφώνησαν πρὸς ἀλλήλους, οἱ ἡμίσεις μετὰ τοῦ Μενελάου ἔρριψαν τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐμβάντες εἰς αὐτὰ ἔπλεον. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν Τένεδον, ἤραξαν καὶ προσέφεραν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς ὑπὲρ εὐδωσσεως τοῦ ταξιδίου των.

Δευτέρα δὲ ἔρις ἠγέρθη μεταξὺ τούτων, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανῆλθε μὲ τὰ πλοῖά του εἰς τὴν Τροίαν, ἵνα ἀναχωρήσῃ ἔπειτα μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ὁ δὲ Νέστωρ μὲ τὰ πλοῖά του ἐπανῆλθε καὶ ἐπέστρεψεν εὐτυχῶς εἰς τὴν Πύλον, τὴν πατρίδα του.

Καὶ οἱ μὲν Μυρμιδόνες εὐτυχῶς ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των, καλῶς ὡσαύτως ἐπέστρεψε καὶ ὁ Ἴδομενεὺς μετὰ πάντων τῶν συντρόφων του εἰς τὴν Κρήτην. Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἅμα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Ἄργος, ἐδόλοφονήθη ὑπὸ τοῦ Αἰγίσθου· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ἔπειτα ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτε οὗτος ἐφθασεν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

Τελευταῖος δὲ πάντων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὁ Μενέλαος, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺν χρόνον περιεπλανήθη εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Αἴγυπτον.

20) Ὀδυσσεὺς περιπλάνησις εἰς τοὺς Ἰκίονας.

Ἐκ τῆς Ἰλίου μὲ τὰ δώδεκα πλοῖά του ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν Θράκην, εἰς τὴν πόλιν τῶν Κικόνων Ἴσμαρον, τὴν

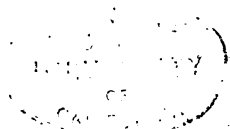
ὅποιαν καὶ ἐκυρίευσε, φονεύσας τοὺς ἀνδρας αὐτῆς. Ἔλαβε δὲ καὶ τὰς γυναῖκας τῶν Ἰσμαρίων καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, τὰ ὅποια ἐμοιράσθη μετὰ τῶν συντρόφων του. Τότε παρεκίνει ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς συντρόφους του ν' ἀπέλθωσιν, οὔτοι ὅμως οἱ ἀνόητοι δὲν ἐπέιθοντο εἰς τοὺς λόγους του, ἀλλ' ἐπινον πολὺν οἶνον καὶ ἔσφαζον πλησίον τῆς παραλίας πολλὰ πρόβατα καὶ βοῦς.

Ἄλλὰ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, ὅσοι τῶν Κικόνων διέφυγον τὸν θάνατον, ἐφώναξαν τοὺς ἄλλους Κίκονας τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὰ μεσόγεια, οἵτινες ἦσαν καὶ πολυαριθμότεροι καὶ ἰκανώτεροι, καὶ ἐκ τῶν ἵππων νὰ μάχωνται κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ πεζοί, ὅπου ἦτο ἀνάγκη· οὔτοι δὲ ἦλθον τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τόσοι πολλοί, ὅσα εἶναι τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τοῦ ἔαρος. Ἡ μάχη ἤρχισε πλησίον τῶν πλοίων· καὶ ἐν ὧσιν μὲν ἦτο πρῶτὴ καὶ ἡ ἡμέρα προεχώρει, ἀπέκρουον οἱ Ἕλληνας τὰς ἐφόδους αὐτῶν· ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἐκλινεν εἰς τὴν δύσιν, τότε οἱ Κίκονες κατεδάμασαν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν. Ἐχάθησαν δὲ ἐξ ἀνδρες ἐξ ἐκάστου πλοίου, οἱ δ' ἄλλοι ἐσώθησαν.

21) Ἄφιξις εἰς τοὺς Λωτοφάγους.

«Θλιμμένοι ἐμπρὸς ἐπλέομεν, μακρὰν ἀπὸ τὸν Χάρο,
 »πρόθυμ', ἀλλὰ τῶν ποθητῶν συντρόφων στερημένοι·
 »ἀλλὰ δὲν μου ἔξεκίνησαν τὰ ἰσόμετρα καρὰδια,
 »πρὶν τρεῖς φωνάξωμε φοραῖς τοὺς δυστυχεῖς συντρόφους,
 »ὄσους ἔς τὸν κάμπον ἔστρωσαν τὰ δόντια τῶν Κικόνων·
 »καὶ ὁ Δίας μᾶς ἐσήκωσεν ὁ νεφελοσυναέκτης
 »ζέλην φορικτὴν ἀπ' τὸν Βορεια, κ' ἐτύλιξε ἔς τὰ νέφη
 »πόντον καὶ γῆν, κ' ἐχύθηκεν ἀπ' τὸν αἰθέρα νύκτα·
 »κ' ἔτρεχον ἐπικέφαλα, καὶ τὰ πανιά τους ὄλα
 »ἔσχισεν, ἐκίμμάτιασεν ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου·

»κάτω τὰ ἐσύραμεν εὐθύς, μή μας καταποντίσουν,
 »καὶ λάμνοντας ἐφέραμεν εἰς τὴν στερητὰ τὰ πλοῖα.
 »ἐσάλευτοι αὐτοῦ μείναμε οὐδ' ἡμέραις καὶ δυὸ νύκταις,
 »καὶ τὴν καρδίᾳ μᾶς ἔτρωγεν ἡ μέριμνα καὶ ὁ κόπος.
 »ἡ τρίτη ὡς ἔλαμψεν αὐγὴ, τὰ κάτασπρα πανία
 »εἰς τὰ κατάρτια ἀπλώσαμε, καθήσαμε καὶ ὠδήγουν
 »τὰ πλοῖά μας ὁ ἄνεμος ὁμοῦ καὶ οἱ κυβερνήταις·
 »καὶ ἄβλαπτος τότε θά' φθινᾷ ἔς τὴν ποθητὴν πατρίδα,
 »ἄλλ' ὡς τὸν Μιχληᾶ ἴγυριζα, τὸ κύμα καὶ τὸ ῥέυμα
 »καὶ ὁ Βορειᾶς πολὺ μακρὰν μ' ἐδίωξαν τῶν Κυθηρῶν.
 »κατόπιν ἄνεμοι κακοὶ μ' ἐδέρναν ἐννεῶν ἡμέραις
 »ἔς τὴν ἰχθυοφόρο θάλασσαν· ἤλθαμε τὴν δεκάτην
 »τῶν Λωτοφάγων εἰς τὴν γῆν, πῶχον τροφήν τῶν ἄνθη·
 »ἔς τὴν γῆν ἐβγήκαμεν, νερὸ ἐπήραμε ἀπὸ βρύσι,
 »καὶ οἱ σύντροφοι ἐγευματίσαν πρὸς τὰ γοργὰ καράβια.
 »καὶ τὸ φαγὶ καὶ τὸ πιετὸ ἅμα εὐφρανθήκαμ' ὅλοι,
 »τότε συντρόφους ἔστειλα νὰ ὑπάγουν καὶ νὰ μάθουν
 »ποιοὶ σιτοφάγοι ἄνθρωποι ἔς τὴν γῆν ἐκείνην ἦσαν,
 »δυὸ διαλεκτοὺς, καὶ κήρυκα μ' αὐτοὺς ἔσμιξα τρίτον.
 »ἐπῆγαν καὶ πλητίσασαν τοὺς Λωτοφάγους ἄνδρας,
 »καὶ τοῦτοι τῶν συντρόφων μᾶς κακὸ δὲν ἔμελετοῦσαν
 »κανένα, ἀλλὰ τοὺς ἔδοσαν λωτὸ νὰ δοκιμάσουν·
 »καὶ ἅμα ἐγευόνταν τὸν καρπὸν, ποῦ ἦταν γλυκὸς ὡς μῆλι,
 »νὰ γύρουν περὶ δὲν ἔστεργαν, οὐδ' εἶδησι νὰ φέρουν,
 »ἄλλὰ νὰ μένουν ἤθελαν σιμὰ τῶν Λωτοφάγων,
 »λωτὸ νὰ τρώγουν, τὴ γλυκειὰ πατρίδα λησμονοῦντες.
 »εἰς τὰ καράβια ἐγὼ μὲ βιά τοὺς ἴγυρισα κ' ἐκλαίαν,
 »καὶ εἰς τὰ ζυγὰ ἔπο κάτωθε τοὺς ἔσυρα δεμένους.
 »ν' ἀναίβουν τότε ἐπρόσταξα τῶν ἄλλων τῶν συντρόφων
 »ἔς τὰ γοργὰ πλοῖα μὲ σπουδῆν, μή κάποιος ἀπ' ἐκείνους
 »πράγῃ λωτόν, καὶ τὴν γλυκειὰν πατρίδα λησμονήσῃ.
 »ἐμβῆκαν, ἀραδιάσθησαν εἰς τὰ σανίδια ἄκεινοι,
 »καὶ τὴν λευκὴν τὴν θάλασσαν μὲ τὰ κουπιὰ βροντοῦσαν».

22) Ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς Κύκλωπας.
www.libtool.com.cn

Ἐκεῖθεν ἐπλευσεν ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν συντρόφων του περαιτέρω καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν χώραν τῶν ἀλαζόνων καὶ ἀνόμων Κυκλώπων, οἵτινες τὰ πάντα περιμένουσιν ἐκ τῶν θεῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε φυτεύουσι διὰ τῶν χειρῶν των φυτά, οὔτε δι' ἀρότρου καλλιεργοῦσι τὴν γῆν, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἄσπαρτα καὶ ἀγεώργητα φυτρώνουσι, καὶ ὁ σίτος καὶ ἡ κριθὴ καὶ αἱ ἄμπελοι, αἵτινες παράγουσιν οἶνον δυνατόν. Οὗτοι οὔτε συνελύσεις γερόντων ἔχουσι, οὔτε νόμους, ἀλλὰ κατοικοῦσιν ἐντὸς σπηλαίων ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων καὶ εἶναι ἕκαστος κυβερνήτης καὶ δικαστὴς τῶν παίδων καὶ τῆς οἰκογενείας του· οὐδεὶς δὲ φροντίζει περὶ τοῦ ἄλλου.

Νῆσος ἔρημος δασώδης ἐξαπλοῦται ἐκτὸς τοῦ λιμένος τῆς χώρας τῶν Κυκλώπων, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι ἄπειροι ἄγριαι αἶγες· διότι οὔτε κυνηγοί, οὔτε ποιμένες οὐδὲ γεωργοὶ ἐπάτησάν ποτε ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' αἰείποτε εἶναι ἄσπαρτος καὶ ἀκαλλιέργητος· διότι οἱ Κύκλωπες δὲν ἔχουσι πλοῖα, ἵνα περαιῶνται εἰς αὐτήν. Δὲν εἶναι δὲ ἡ γῆ της κακῆ, ἀλλὰ δύναται νὰ παραγάγῃ ὄλων τῶν ὤρων τοῦ ἔτους τὰ προϊόντα. Ἐπειδὴ δὲ εἰς αὐτὴν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης ὑπάρχουσι λειμῶνες κάθυγροι, διὰ τοῦτο πολὺ ὠραῖαι ἄμπελοι καὶ πολὺ ὠραῖα σπαρτὰ δύνανται νὰ γείνωσιν εἰς αὐτήν. Ὡσαύτως εἰς αὐτὴν ὑπάρχει ὠραῖος λιμὴν, εἰς τὸν ὁποῖον οὔτε πρυμνήσια σχοινία εἶναι χρεῖα νὰ δέσωσιν, οὔτε ἀγκύρας νὰ ρίψωσιν. Εἰς τὸ βαθύτατον δὲ μέρος τοῦ λιμένος ῥέει ὠραῖον ὕδωρ καὶ βρύσις ὑπάρχει ὑποκάτω σπηλαίου. Τριγύρω δ' αὐτοῦ ὑπάρχουσι λεῦκαι.

Ἐντὸς αὐτοῦ ἐπλεεν ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν πλοίων του, ὥσάν θεὸς τις νὰ τὰ ὠδήγῃ ἐντὸς τοῦ λιμένος· οὐδεὶς δὲ ἐξ

αὐτῶν διέκρινε τὴν νῆσον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του, οὐδὲ παρέ-
 τήρησε κύματα μεγάλα ἀφρίζοντα πρὸς τὴν ξηράν, πρὸ τοῦ
 τὰ πλοιά των ν' ἀράξωσιν εἰς τὸν λιμένα της. Τότε δὲ κατε-
 βίβασαν ὄλα τὰ πανία καὶ ἐξεληθόντες ἐκοιμήθησαν ὄλοι ἐπὶ τῆς
 ἀκτῆς τῆς θαλάσσης μέχρι τῆς πρωίας.

Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ αὐγή, περιήρχοντο καὶ ἐθαύμαζον τὴν νῆ-
 σον· αἶγες ἄγριαι ἐνεφανίσθησαν ἔμπροσθεν αὐτῶν. Εὐθύς δὲ
 ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν ἐκ τῶν πλοίων τόξα καὶ ἀκόντια καὶ διαι-
 ρεθέντες εἰς τρία, ἐκτύπουν τὰς ἀγρίας αἶγας, καὶ εἰς ὀλίγον
 χρόνον ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς αὐτοὺς λαμπρὸν κυνήγιον· ἕκαστον
 τῶν δώδεκα πλοίων ἔλαβεν εἰς μερίδιον ἑννέα αἶγας, τὸ δὲ τοῦ
 Ὀδυσσεύς μόνον κατ' ἐξαίρεσιν δέκα. Τοιοῦτοτρόπως δὲ τότε
 ὄλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐκάθητο καὶ
 ἔτρωγον κρέατὰ αἰγῶν καὶ ἔπινον οἶνον γλυκύν· διότι, ὅτε ἐκυ-
 ρίευσαν τὴν πόλιν Ἴσμαρον, εἶχον λάβῃ ἐξ αὐτῆς πολὺν οἶνον,
 καὶ ἦσαν ἀκόμη ἐντὸς τῶν πλοίων πολλοὶ ἀμφορεῖς πλήρεις
 ἐξ αὐτοῦ.

Ἐβλεπον δὲ τὴν νῆσον τῶν Κυκλώπων, ἧτις ἦτο πολὺ
 πλησίον τῆς νήσου, καὶ τοὺς καπνοὺς των, καὶ ἤκουον τὰς
 φωνὰς αὐτῶν καὶ τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν. Ὅτε δὲ ἔδυσε ὁ
 ἥλιος, ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης. Ὅτε δὲ
 πάλιν ἐφώτισεν, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάλεσε τοὺς συντρόφους καὶ τοῖς
 εἶπε· «Τώρα σεῖς μὲν οἱ ἄλλοι μὲ τὰ πλοιά σας μείνατε ἐδῶ,
 ἐγὼ δὲ μὲ τὸ πλοῖόν μου καὶ μὲ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ συντρόφους
 μου θὰ ὑπάγω νὰ ἴδω, ποῖοι ἄνθρωποι κατοικοῦσιν ἐκεῖ· εἶναι
 ἄγριοι καὶ ὑβρισταὶ καὶ ἀδικοὶ, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοφοβούμενοι».

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνέβη ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διέταξε τοὺς
 συντρόφους του ν' ἀναβῶσι καὶ αὐτοί, ἀφοῦ λύσωσι τὰ σχοινία
 τῆς πρύμνης. Ἐκεῖνοι δὲ ἐπέβησαν ἔπειτα εἰς τὸ πλοῖον καὶ
 καθίσαντες κατὰ σειρὰν ἐπὶ τῶν σανίδων ἐκωπηλάτου· ὅτε
 δὲ ἔφθασαν ἐκεῖ, εἶδον εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης σπή-

λαιον ὑψηλὸν καὶ δαφνοσκέπαστον· ἐντὸς δὲ τούτου διενυκτέ-
 ρεον ποίμνια πολλὰ αἰγῶν καὶ προβάτων· ἦτο δὲ περίξ τοῦ
 σπηλαιῶν αὐτῆς ὑψηλῆς, τὴν ὁποίαν ἔφρασσον δένδρα ὑψηλά,
 ἐκεῖ δὲ διενυκτέρευεν ἀνὴρ ὑψηλότατος, ὁ ὁποῖος μόνος ἔβοσκε
 τὰ ποίμνια καὶ δὲν συνανεστρέφετο μετ' ἄλλων. Δὲν ὠμοίαζεν
 οὗτος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς κορυφὴν ὄρους, ἥτις
 ὑψοῦται ἐν μέσῳ ἄλλων ὄρων.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς μὲν ἄλλους ναύτας ἀφήκεν εἰς τὸ
 πλοῖον, αὐτὸς δὲ μὲ δώδεκα ἐκλεκτοὺς συντρόφους ἐκίνησε πρὸς
 τὸ σπήλαιον, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄσκον πλήρη μαύρου καὶ
 γλυκέος οἴνου.

Ταχέως δὲ φθάσαντες εἰς τὸ σπήλαιον δὲν εὔρον αὐτὸν ἐντὸς,
 διότι ἔβοσκον ἔξω τὰ ποίμνιά του· εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸ σπή-
 λαιον περιειργάζοντο τὰ καθ' ἕκαστα· τὰ τυροβόλιά του ἔβρι-
 θον ἀπὸ τυρία, τὰ δὲ μανδρία ἦσαν πλήρη ἀρνίων καὶ ἐριφίων
 Καὶ εἰς χωριστὸν μὲν μανδρίον ἦσαν κεκλεισμένα τὰ πρῶιμα
 ἀρνία καὶ τὰ ἐρίφια, εἰς ἄλλο δὲ τὰ μέσης ἡλικίας, καὶ εἰς
 ἄλλο τὰ ὄψιμα· ὡσαύτως δὲ τὰ ἀγγεῖά του, ἐντὸς τῶν ὁποίων
 ἤμελγεν, ἦσαν πλήρη ἀπὸ τυρόγαλον καὶ αἱ καρδάροι καὶ τὰ
 γαυάθια.

Τότε δὲ πρῶτον πάντων οἱ σύντροφοι παρεκάλουν τὸν Ὀδυσ-
 σέα νὰ λάβωσι τυρία, ἔπειτα νὰ ἐκβάλωσι τὰ ἀρνία καὶ τὰ ἐρί-
 φια ἐκ τῶν μανδρίων καὶ νὰ τὰ ὀδηγήσωσιν εἰς τὸ πλοῖον καὶ
 ταχέως νὰ ἀπέλθωσιν. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐπέισθη· διότι
 ἤθελε νὰ ἴδῃ τὸν κύριον τοῦ σπηλαιῶν.

Ἦναψαν δ' ἐνταῦθα πῦρ καὶ προσέφεραν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς·
 ἔπειτα ἔλαβον τυρίον καὶ ἔφαγον καὶ καθήμενοι ἐντὸς τοῦ σπη-
 λαιῶν περιέμενον αὐτόν, ἕως ὅτου ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς βοσκῆς·
 ἔφερε δὲ βαρὺ φορτίον ἐκ ξηρῶν ξύλων διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσωσι
 πρὸς φωτισμὸν κατὰ τὸ δεῖπνον. Ρίψας δὲ αὐτὰ ἐντὸς τοῦ σπη-
 λαιῶν, ἔκαμε μέγαν κρότον, ἔνεκα τοῦ ὁποῖου ἐφοβήθησαν καὶ

ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ βαθύτατον μέρος τοῦ σπηλαίου. Ἐκεῖνος δ' εἰσήγαγεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τὰς προβατίνας καὶ τὰς αἶγας, τὰ δὲ ἀρσενικὰ καὶ τοὺς κριοὺς καὶ τοὺς τρόγους ἀφήκεν ἔξω τῆς αὐλῆς. Ἐπειτα εἰσήκωσεν ὑψηλὰ μεγάλην καὶ βαρεῖαν πέτραν, καὶ ἔφραξε τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου. Ἦτο δὲ τόσον βαρεῖα ἡ πέτρα αὕτη, ὥστε μόλις εἴκοσι δύο καλὰ μὲ τέσσαρας τροχοὺς ἀμάξια θὰ ἠδύναντο νὰ τὴν μετακινήσωσιν.

Μετὰ ταῦτα ἤμελγε τὰ πρόβατα καὶ τὸ γάλα, τὸ μὲν ἤμισυ, τὸ ἔπηξεν εἰς τυρόν, τὸ δ' ἄλλο ἤμισυ ἀφήκε διὰ νὰ πίνη εἰς τὸ δεῖπνόν του. Ἀφοῦ δὲ ταχέως ἐτελείωσεν ὄλας ταύτας τὰς ἐργασίας, ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς καὶ εἶπε· «Τίνες εἰσθε ; ἐκ τίνος χώρας πλέοντες ἦλθετε ἐνταῦθα ; εἰσθε ἔμποροι ἢ πλανᾶσθε εἰς τὴν θάλασσαν ὡς πειραταί ; οἱ πειραταὶ κινδυνεύουσι τὴν ζωὴν των πρὸς βλάβην τῶν ἄλλων». Ἡμεῖς ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους ἐτρομάξαμεν· ἦτο τέρας, καὶ ἡ φωνὴ του ὁμοιάζε πρὸς μούγκρισμα θηρίου. Ἐγὼ ὁμῶς ἀπήντησα εἰς αὐτόν· «Εἶμεθα Ἕλληνες ἀναχωρήσαντες ἐκ τῆς Τροίας, καὶ οἱ ἀνεμοὶ μᾶς ἔφεραν ἐδῶ. Οὕτω πως ἠθέλησεν ὁ Ζεὺς. Εἶμεθα στρατιῶται τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ ὁποίου ἡ δόξα ἔγεινε γνωστὴ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ἀφοῦ ἐκυρίευσεν τὴν ἰσχυρὰν πόλιν τῆς Ἰλίου. Ἐλθόντες λοιπὸν ἐνταῦθα πίπτομεν εἰς τὰ γόνατά σου καὶ σὲ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς φιλοξενήσης. Εἶμεθα ἰκέται σου· ὁ Ζεὺς τιμωρεῖ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι βλάπτουσι τοὺς ξένους».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἐκεῖνος δὲ ἀσπλάγχχνως ἀπήντησεν εἰς αὐτόν· « Ἀνόητος εἶσαι, ὦ ξένε, ἢ ἀπὸ πολὺ μακρὰν ἔρχεσαι, ἐπειδὴ μὲ συμβουλευεῖς νὰ φοβῶμαι τοὺς θεοὺς καὶ νὰ φυλάττωμαι ἀπὸ τὴν ὀργὴν αὐτῶν· οἱ Κύκλωπες ἀδιαφοροῦσι περὶ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ἐπειδὴ εἶμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι αὐτῶν. Δὲν θὰ φεισθῶ ἐγὼ, φοθηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς, οὔτε σοῦ, ἂν ἡ καρδία μου δὲν μοῦ τὸ λέγη. Ἄλλ' εἰπέ μοι,

πεῦ ἄφησες τὸ πλοῖόν σου μακρὰν ἢ πλησίον, ἵνα γνωρίζω;».

Ταῦτα δ' εἶπε ζητῶν νὰ δοκιμάσῃ τὸν Ὀδυσσεύα, ἀλλ' οὗτος δὲν ἠπατήθη, διὰ δολίων δὲ λόγων ἀπήντησε πρὸς αὐτόν·

«Τὸ πλοῖον κατασυνέτριψεν ὁ Ποσειδῶν κτυπήσας ἐπάνω τῶν βράχων εἰς τὰ ἄκρα τῆς χώρας σου, ἐγὼ δὲ μετὰ τούτων μόνον ἐσώθην ἀπὸ τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς».

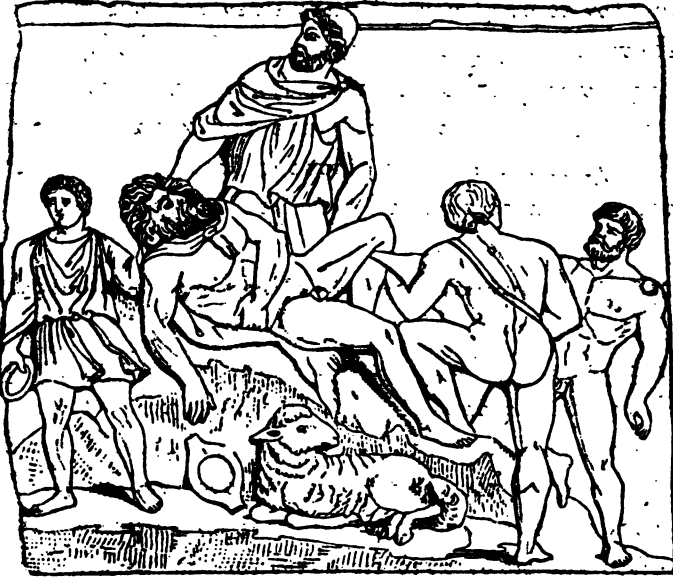
Ποσειδῶν.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, αὐτὸς δὲ δὲν ἀπήντησε διόλου εἰς τοὺς λόγους τοῦ, ἀλλ' ἐγερθεὶς ἤπλωσε τὰς χεῖρας καὶ ἀρπάσας ἑμοῦ δύο ἐκ τῶν ναυτῶν τοὺς κατασυνέτριψεν ὡς σιυλάκια ἐπὶ τῶν πετρῶν, ἐξέρρευσε δὲ χαμαὶ ὁ ἐγκέφαλός των καὶ κατέβρεξε τὴν γῆν· ἔπειτα δὲ κομματιάσας αὐτούς, ἠτοίμασε τὸ δεῖπνόν του.

Τοὺς ἔτρωγε δέ, ὅπως τρώγει ὁ λέων τὸ κυνήγιόν του, καὶ δὲν ἄφινε τίποτε, οὔτε ἐντόσθια, οὔτε σάρκας, οὔτε ὀστέα· ἔκλαιε δὲ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ οἱ σύντροφοί αὐτοῦ καὶ ἐζήτουν τὴν βοήθειαν τοῦ Διός. Ἀφοῦ δὲ ὁ Κύκλωψ ἐγέμισε τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν του, τρώγων ἀνθρωπίνας σάρκας καὶ πίνων ἄδολον γάλα, ἐξηπλώθη ἔπειτα ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἐν τῷ μέσῳ τῶν προβάτων του. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐσκέφθη τότε νὰ πλησιάσῃ καὶ τὸν κτυπήσῃ μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ στῆθος, ἀλλ' ἠμποδίσθη· δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ κινήσωσιν ἐκ τῆς θύρας τὸν βαρὺν ἐκεῖνον λίθον, καὶ ἤθελον ἀπολεσθῆ ἔντὸς τοῦ σπηλαίου.

Οὕτω λοιπὸν τότε μὲ μεγάλους στεναγμούς διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσεύα ἐκείνην τὴν νύκτα, ὅτε δὲ ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, εὐθύς οὗτος ἤναψε πῦρ καὶ ἠμελεγε τὰς προβατίνας καὶ τὰς αἶγας του κατὰ σειρὰν, καὶ εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν ὑπέλυε τὸ μικρόν της.

Ἄφου δὲ ἐπραξε ταῦτα ταχέως, ἤρπασε πάλιν δύο ὄμοῦ ἐκ τῶν ναυτῶν καὶ ἤτοίμασε τὸ πρόγευμά του. Ἐπειτα δὲ ἀφου ἔφαγεν, ἀφῆρσε μετὰ πολλῆς εὐκολίας τὸν μέγαν καὶ βαρὺν ἐκεῖνον λίθον, καὶ ἐξέβαλε τοῦ σπηλαίου τὸ ποίμνιόν του. Ἐδ-

Ὁ Κύκλωψ Πολύφημος.

θὺς δὲ πάλιν ἐτοποθέτησε τὸν λίθον ἐκεῖνον εἰς τὴν θύραν με μεγάλην εὐκολίαν.

Μετὰ πολλὰ συρίγματα ἔτρεπεν αὐτὸς τὸ ποίμνιόν του πρὸς τὸ ὄρος διὰ νὰ βοσκήσῃ, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐσχεδίαζεν εἰς τὸν νοῦν του, πῶς νὰ ἐκδικηθῇ αὐτὸν καὶ νικήσῃ με τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηναῖς. Ἐσκέφθη δὲ ὡς ἑξῆς. Εἰς τὸ μανδρίον ἔκειτο μέγα ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος, χλωρὸν ἐξ ἑλαιας, τὸ ὅποιον αὐτὸς ἔκοψεν, ἵνα τὸ κρατῇ εἰς τὰς χεῖράς του, ἀφ' οὗ ζηρανθῇ, ὅμοιον τὸ μῆκος καὶ τὸ πάχος με ἱστὸν φορτηγοῦ πλοίου. Ἐκ

τούτου ἔκοψεν ὁ Ὀδυσσεύς ἐν τεμάχιον ἕως μίαν ὀργυιάν, τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους του καὶ τοῖς εἶπε νὰ τὸ ζύσωσι καὶ καταστήσωσι λείον· αὐτὸς δὲ ἔπειτα ἔκαμεν ὄξυ τὸ ἄκρον του καὶ τὸ ἐπυράκτωσεν εἰς τὴν καλῶς ἀνημμένην φατίαν καὶ τέλος τὸ ἔκρυψε κάτω εἰς τὴν κόπρον, ἣτις ἦτο ἀφθόνως σωρευμένη καθ' ἄλλον τὸ σπήλαιον. Ἐπειτα εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους νὰ ἐκλέξωσι διὰ κλήρου ἐκείνους, οἵτινες ἤθελον λάβῃ τὴν τὸλμην νὰ σηκώσωσι μετ' αὐτοῦ τὸν μοχλόν, καὶ νὰ τὸν ἐμπήξωσιν εἰς τὸν ὀφθαλμόν του, ὅτε ἤθελε τὸν καταλάβῃ γλυκὺς ὕπνος. Ἐλαχε δὲ ὁ κλῆρος εἰς τέσσαρας, ὄσους ὁ Ὀδυσσεύς ἤθελεν, αὐτὸς δὲ πέμπτος συγκατελέχθη μετ' αὐτῶν.

23) Πολυφήμεου ὑπὸ Ὀδυσσεύος τῶφλωσις.

Ἐπέστρεψε δὲ ὁ Κύκλωψ τὴν ἐσπέραν καὶ εἰσήγαγεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τὰ πρόβατα. Ἀφοῦ δὲ ἔβαλε πάλιν τὸν βράχον εἰς τὴν θύραν, ἤμελξε μὲ τάξιν τὰ πρόβατά του. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν του ἤρπασε πάλιν δύο ναύτας καὶ τοὺς ἔφαγε. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν μὲ ἐν ποτήριον πλήρες οἴνου καὶ δίδων αὐτὸ εἰς αὐτὸν τῷ εἶπε νὰ πῖῃ· «σοὶ τὸ ἔφερα, εἶπε, δῶρον ἐκ τοῦ πλοίου μου καὶ εἶναι θαυμάσιον· πῖε νὰ εὐχαριστηθῆς, ἴσως καὶ μὲ λυπηθῆς καὶ μὲ ἀποστείλῃς σῶον εἰς τὴν πατρίδα μου».

Ὅτως ὠμίλησεν ὁ Ὀδυσσεύς, αὐτὸς δὲ ἐδέχθη καὶ τὸ ἔπιεν ἄλλον· εὐχαριστήθη δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐζήτησε νὰ τῷ δοθῇ καὶ δεύτερον εἰπῶν·

«Δὸς μοι ἀκόμη καὶ εἰπέ μοι εὐθὺς τῶρα τὸ ὄνομά σου, ἵνα σοὶ δώσω δῶρον ξενίας, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ εὐχαριστήσῃς· καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ἔχομεν οἶνον ἐξ ὠραίων σταφυλῶν, ἀλλ' ὁ ἰδικός σου οἶνος εἶναι στάλαγμα τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκταρος».

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς πάλιν τρεῖς φοράς γεμίσας τὸ

ποτήριον, τοῦ ἔδωκε· καὶ τὰς τρεῖς φορές ὁ ἀνόητος ἔβλεπεν τὸ ἔπιεν. Ὅτε δ' ὁ οἶνος καλά τὸν ἐξάλισε, τότε ὁ Ὀδυσσεύς μετ' ἑλπίδος λόγους τῷ εἶπε· «Κύκλωψ, με ἐρωτᾷς διὰ τὸ ὄνομά μου; ἐγὼ θὰ σοὶ τὸ εἶπω· σὺ ὅμως νὰ μοὶ δώσῃς τὸ δῶρον, καθὼς μοὶ ὑπεσχέθῃς. Οὐτις εἶναι τὸ ὄνομά μου, Οὐτιν δὲ με ὀνομάζουσιν ἢ μήτηρ, ὁ πατήρ καὶ ἅπαντες οἱ φίλοι μου».

Οὕτως εἶπεν, αὐτὸς δὲ ἀσπλάγχχνως ἀπεκρίθη· «Τὸν Οὐτιν ἐγὼ θὰ φάγω· τελευταῖον ἔβλεπεν τῶν συντρόφων τοῦ· τοῦτο θὰ εἶναι τὸ πρὸς αὐτὸν δῶρόν μου».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπλαγίασε καὶ ἔπεσεν ἀνάσκελα, ἔπειτα δ' ἔκειτο, καὶ ἀφοῦ ἔκλινε πρὸς τὰ πλάγια τὸν παχὺν λαιμόν του, ἀπεκοιμήθη· ἐκ τοῦ φάρυγγός του δὲ ἤρχισε νὰ ἐξερεύγηται οἶνος καὶ κομμάτια ἀνθρωπίνων κρεάτων. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἔχωσε τὸν μοχλὸν ὑπὸ καλῶς ἀνημμένῃν στάκτῃν, ἵνα θερμανθῇ· ἔπειτα διὰ λόγων ἐνεθάρρυνεν ἄλλους τοὺς συντρόφους του, ἵνα μὴ φοβηθῇ τις καὶ ὑποχωρήσῃ. Ὅτε δὲ ὁ μοχλὸς ἤρχισε νὰ ἀνάπτῃ, ἀν καὶ τὸ ξύλον ἦτο χλωρὸν, καὶ παρὰ πολὺ ἔλαμπε, τότε αὐτὸς μετὰ τοὺς συντρόφους τοῦ τὸν ἐξέβαλον καὶ τὸν ἔφερον πλησίον· μετὰ μεγίστης δὲ τόλμης αὐτοὶ μὲν τὸν ἔχωσαν εἰς τὸν ὀφθαλμόν του, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ὑπεράνω αὐτοῦ στηριχθεὶς συνέστρεφε μετ' αὐτῶν ὡς τρυπάνην ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ του τὸν πεφυρακτωμένον κατὰ τὸ ἄκρον μοχλόν, ἕως οὗ ὁ ὀφθαλμὸς του ὄλωσεν διόλου κατεκάθη.

Τότε ὁ Κύκλωψ ἐμούγκρισε φρικωδῶς, οἱ δὲ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεύος φοβηθέντες ἐχώθησαν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ σπηλαίου· ὡς μανιώδης δὲ ἔσυρε τὸν δαυλὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τὸν ἔρριψε μακρὰν, καὶ ἤρχισε μετὰ μεγάλας κραυγὰς νὰ καλῇ τοὺς Κύκλωπας. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς τοῦ ἦλθον καὶ περίεξ τοῦ σπηλαίου ἰστάμενοι ἠρώτων αὐτόν, τί ἔχει καὶ φωνάζει· «μήπως κανεῖς», τῷ εἶπον, «τῶν ἀνθρώπων, σοῦ ἀρπάξῃ τὰ πρόβατα ἢ σὲ φονεύῃ με δόλον ἢ με βίαν;»: «Φεῦ!», ἀπεκρίθη ὁ Πολύφη-

μος, «Οὔτις μὲ φονεύει μὲ δόλον, Οὔτις μὲ βίαν». Ἐκεῖνοι δὲ ἀπήντησαν εἰς αὐτὸν τοιοῦτοτρόπως· «Ἀφοῦ οὐδεὶς σ' ἐνοχλεῖ, τότε ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ σὲ ὠφελήσωμεν. Πρὸς θεραπείαν τῶν πόνων σου κάλεσον τὸν μέγαν Ποσειδῶνα, τὸν πατέρα σου». Ταῦτα εἰπόντες ἀνεχώρησαν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐγέλασε, διότι μὲ τὴν εὐφυίαν του ἐξηπάτησε τοὺς Κύκλωπας. Ὁ Κύκλωψ τότε ἤρχισε νὰ ψηλαφᾷ διὰ τῶν χειρῶν του, ἵνα μᾶς εὕρη, ἀλλ' ἡμεῖς ἐφεύγομεν. Ἀφοῦ δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς πιάσῃ, ἦλθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ σπηλαίου καὶ κυλίσας τὸν λίθον ἐκ τῆς εἰσόδου, ἐζήτηε νὰ συλλάβῃ αὐτούς, ἂν ἐξήρχοντο μὲ τὰ πρόβατα καὶ τοὺς κριούς. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσφην ἑαυτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του παρατάξας ἡσύχως κατ' εὐθείαν ἀνὰ τρεῖς ἐκ τῶν μεγάλων καὶ δασυμάλλων κριῶν καὶ δέσας εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἀνὰ ἓνα ἐκ τῶν ναυτῶν μὲ βοῦρλα, τὰ ὅποια ἦσαν ἐκεῖ· οὕτω τρεῖς κριοὶ ἔφερον ἀνὰ ἓνα ἄνδρα· ὁ μὲν ἐν τῷ μέσῳ ἐβάσταζεν αὐτόν, οἱ δ' ἄλλοι δύο ἔνθεν καὶ ἔνθεν συνεβάδιζον καὶ ἐπραστάγειον τοὺς ἄλλους. Τὸν μέγιστον δὲ τέλος κριῶν ἐναγκαλισθεὶς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξηπλώθη ὑπὸ τὴν δασύμαλλον αὐτοῦ κοιλίαν καὶ ἐβάσταζέτο κρατῶν μὲ τὰς χεῖράς του σφιγκτὰ τὸ πλοῦσιον αὐτοῦ μαλλίον.

Τοιοῦτοτρόπως δὲ τότε βαρυστενάζοντες ἔμειναν μέχρι τῆς πρωΐας. Καθὼς δὲ ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, τότε εὐθὺς ἐξήρχοντο εἰς τὴν βοσκὴν τὰ ἄρρενα πρόβατα, τὰ δὲ θήλεα ἐβέλαζον ἀνάμικτα εἰς τὸ μανδρίον, διότι οἱ μαστοὶ τῶν ἦσαν πολὺ φορτωμένοι ἐκ τοῦ γάλακτος. Ὁ δὲ κύριός τῶν σπαρattόμενος ὑπὸ φοβερῶν πόνων ἐψηλάφα τὴν ῥάχιν ὄλων τῶν προβάτων, καὶ δὲν ἐνόησεν ὁ ἀνόητος, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν δεδεμένοι ὑπὸ τὰ στήθη τῶν πυκνομάλλων προβάτων. Τελευταῖος δὲ ὁ κριὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐβάδιζε πρὸς τὴν θύραν· διότι δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατῇ ταχέως ἐμποδιζόμενος καὶ ὑπὸ τῶν μαλλίων καὶ ὑπὸ τοῦ βάρους, τὸ ὅποιον ἔφερε. Τοῦτον δὲ ἐψηλάφησεν ὁ Κύκλωψ καὶ τῷ εἶπε·

«Καλέ μου κριέ, διατί τελευταῖος ὄλων τῶν προβάτων ἐξέρχεται τοῦ σπηλαιού ; Ἄλλοτε δὲν ἤρχεσο κατόπιν τῶν ἄλλων προβάτων, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος μὲ μεγάλα βήματα ἐξήρχεσο καὶ ἔκοπτες τοὺς τρυφεροὺς βλαστοὺς τῶν χόρτων· πρῶτος δὲ ἔφθανες εἰς τὰ ρεύματα καὶ πρῶτος τὴν ἐσπέραν ἐπεθύμεις νὰ ἐπανέρχῃσαι εἰς τὸ μανδρίον, τώρα δὲ πάλιν ὄλωσ διόλου τελευταῖος ἔρχεσαι. Τῷ ὄντι αἰσθάνεσαι λύπην διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κυρίου σου, τὸν ὁποῖον ὁ ἀχρεῖος ἀνὴρ, Οὗτις καλούμενος, μετὰ τῶν συντρόφων του ἐξώρυξεν, ἀφοῦ μὲ κατέβαλε δι' οἴνου· δὲν πιστεύω ὅμως νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον. Ἐὰν ἠσθάνεσο ὅσα ἐγὼ καὶ εἶχες τὴν δύναμιν νὰ εἴπης, ποῦ ἐκεῖνος μακρὰν ἐμοῦ εἶναι κρυμμένος, ἀμέσως ὁ ἐγκέφαλός του ἤθελε διασκορπισθῆ ἔνθεν κάκεισε εἰς ὄλον τὸ σπήλαιον, καὶ ἡ καρδιά μου τότε ἤθελεν ἀνακουφισθῆ ὀλίγον ἐκ τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα ὁ οὐτιδανὸς Οὗτις μοὶ ἐπροξένησεν».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἀπέλυσε τὸν κριὸν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν βοσκήν.
 Ἄμα δὲ ἐξῆλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῆς αὐλῆς, ἔλυσε τοὺς συντρόφους του, λαβόντες δὲ πολλὰ ἀρνία κρυφίως, ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον. Χαρὰ καὶ λύπη κατέλαβε τότε τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ συντρόφων διὰ τοὺς σωθέντας καὶ διὰ τοὺς κατασπαρχθέντας ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔνευσε εἰς αὐτοὺς νὰ παύσωσι τὰ δάκρυα, καὶ ἀφοῦ ρίψωσιν εἰς τὸ πλοῖον τὰ πρόβατα, νὰ σηκωθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος. Ὅτε δὲ ἦσαν μακρὰν τόσον, ὅσον νὰ ἀκούηται ἡ φωνή, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ὑβρίζει τὸν Κύκλωπα διὰ τὰ κακουργήματά του. «Ἡ ὄργῃ σ' ἐπῆρε», τῷ εἶπε, τοῦ Διὸς καὶ τῶν θεῶν, διότι ἄνευ φόβου κατέφαγες τοὺς ξένους, οἱ ὁποῖοι κατέφυγον εἰς τὴν στέγην σου».

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐκεῖνος δὲ ἀκούσας τοὺς λόγους

τούτους ὠργίσθη μεγάλως καὶ ἀποσπάσας μεγάλην κορυφήν θρους, τὴν ἔρριψεν ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου· ἐσηκώθησαν δὲ κύματα μεγάλα, ἀμὰ κατεποντίστη ὁ βράχος, καὶ ἔφεραν πάλιν ὀπίσω εἰς τὴν ξηρὰν τὸ πλοῖον. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ τότε ἔλαβεν εἰς χεῖρας κοντάριον, ἔσπρωξε τὸ πλοῖον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ διὰ νεύματος διέταξεν εὐθύς τοὺς συντρόφους νὰ κωπηλατήσωσι μὲ δύναμιν, ἵνα διαφύγωσι τὴν καταστροφήν. Ἄλλ' ὅτε ἤδη ἔπλεον, καὶ ἀπεῖχον αὐτοῦ διπλάσιον διάστημα ἢ πρότερον, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ πάλιν ἐφώναζεν, εἰ καὶ οἱ σύντροφοὶ τοῦ τὸν προέτρεπον νὰ μὴ ἐρεθίζῃ τὸν ἄγριον ἄνδρα.

«Κύκλωψ, ἂν σὲ ἐρωτήσῃ τις διὰ τὴν τύφλωσίν σου, εἰπέ τῷ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ἐκ τῆς Ἰθάκης, ὁ πορθητῆς τῶν πόλεων, σὲ ἐτύφλωσεν».

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Κύκλωψ ἀπήντησε μεγαλοφώνως· «Τῶ ὄντι πάντα ταῦτα μοι τὰ προεῖπεν ὁ μεταξὺ τῶν Κυκλώπων γηράσας μάντις Τηλέμος, ὅτι θέλω τυφλωθῆ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεως, ἀλλὰ περιέμενον νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα ἀνὴρ μεγαλόσωμος, ὠραῖος καὶ πολὺ δυνατός· τῶρα δὲ μοῦ ἐξέβαλε τὸν ὀφθαλμὸν μικρόν, μηδαμινόν καὶ ἀδύνατον ἀνθρωπάριον, ἀφοῦ πρῶτον μ' ἐμέθυσε δι' οἴνου. Ἄλλ' ἔλθε ἐδῶ, Ὀδυσσεῦ, νὰ σοὶ δώσω δῶρα ξενίας καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου Ποσειδῶνα νὰ σὲ ἀποστείλῃ εἰς τὴν πατρίδα σου· αὐτός, ἂν θέλῃ, θὰ ἰατρεύσῃ καὶ τὸν ὀφθαλμὸν μου».

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεὺς· «Εἶθε νὰ ἡδυνάμην νὰ σοῦ στερήσω καὶ τὴν ζωὴν καὶ νὰ σὲ στείλω ἀμέσως εἰς τὸν Ἄδην· τότε οὐδ' ὁ πατήρ σου Ποσειδῶν θὰ ἡδύνατο νὰ ἰατρεύσῃ τὸν ὀφθαλμὸν σου».

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐκεῖνος δὲ εὐχόμενος εἶπεν εἰς τὸν Ποσειδῶνα· «Ἐπάκουσόν μου, Πόσειδον, ἂν ἀληθῶς εἶμαι υἱὸς σου· μὴ ἀφήσῃς, σὲ παρακαλῶ, τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' ἂν ἡ μοῖρά του εἶναι νὰ ἐπα-

νέλθη εἰς τὴν πατρίδα του, τότε ἀργὰ καὶ ἐπὶ ξένου πλοίου νὰ ἐπανεέλθη, ἀφοῦ δοκιμάσῃ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς συντρόφους του, νὰ εὔρῃ δὲ πολλὰς συμφορὰς εἰς τὸν οἶκόν του».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐσήκωσεν ἄλλον μέγαν βράχον καὶ τὸν ἐξεσφενδόνισε κατὰ τοῦ πλοίου· ἐπεσε δὲ πλησίον τοῦ πηδαλίου, καὶ ἡ θάλασσα ἐταράχθη καὶ ἔσπρωξε τὸ πλοῖον πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἄφ' οὗ δὲ ἤλθον εἰς τὴν νῆσον, ὅπου ἦσαν ἡράγμενα τὰ πλοῖα, εὔρον τοὺς συντρόφους τῶν περιμένοντάς αὐτοὺς μετὰ δακρύων. Τότε ἔκαμον τὴν διανομὴν τῶν προβάτων ἀναμεταξύ των, τὸν δὲ κριὸν ἔδωκαν εἰς τὸν Ὀδυσσεΐ· οὗτος δὲ προσέφερεν αὐτὸν θυσίαν εἰς τὸν Δία. Ἄλλ' ὁ θεὸς οὗτος οὐδέμιαν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὴν θυσίαν ταύτην, ἀλλ' ἐφρόντιζε, πῶς νὰ καταστρέψῃ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεΐως.

24) Ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου.

Ὅστω δὲ διῆλθον τὴν ἡμέραν ἐκεῖ εἰς τὴν νῆσον τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ἄμα δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης. Καθῶς δὲ ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, διέταξεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς συντρόφους ν' ἀναβῶσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία. Ἄφοῦ δὲ ἐκεῖνοι ἐπέβησαν εἰς τὰ πλοῖα, ἐκάθισαν κατὰ σειρὰν καὶ ἤρχισαν νὰ κωπηλατῶσιν. Ἐπλεον λοιπὸν πρὸς τὰ ἐμπρός χαίροντες μὲν, ὅτι διέφυγον τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ λυπούμενοι διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν συντρόφων των.

Ἐφθασαν δὲ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν νῆσον Αἰολίαν· ἐκεῖ κατῴκει ὁ ἀγαπητὸς εἰς τοὺς θεοὺς Αἰόλος. Ἡ νῆσος αὕτη ἦτο πλωτή, περιεβάλλετο ὑπὸ ἀδταρρήκτου χαλκίνου τείχους καὶ ἀπὸ τῆς παραλίας ἔως ἐπάνω ἀνυψοῦτο ὡς λεία πέτρα. Εἶχε δὲ αὐτὸς δώδεκα παῖδας, ἕξ υἱοὺς καὶ ἕξ θυγατέρας, εἰς τὰ ἀνάκτορα,

ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν δι' αὐτοὺς πάντοτε παρατεθειμένα διάφορα φαγητά.

Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Αἰόλου ἦλθον οὗτοι καὶ ὀλόκληρον μῆνα ἐφιλοξενοῦντο ὑπ' αὐτοῦ.

Αὐτὸς ἐκεῖ ἠρώτα αὐτοὺς περὶ τῆς Ἰλίου καὶ περὶ τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων καὶ περὶ τῆς ἐπανόδου αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τῷ διηγεῖτο τὰ πάντα ἀκριβῶς. Ὅτε δὲ ἐζήτησε ν' ἀναχωρήσῃ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἐκείνος δὲν ἠρνήθη, ἀλλ' εὐθὺς ἐξέδαρεν ἓνα ἐκ τῶν βοῶν καὶ ἐντὸς τοῦ ἀσκού ἔκλεισε τοὺς ἀνέμους καὶ τὸν ἔδωκεν εἰς αὐτόν· διότι ὁ Ζεὺς τὸν εἶχε καταστήσῃ φύλακα τῶν ἀνέμων. Τὸν ἔδωσε δ' ἔπειτα ἐντὸς τοῦ πλοίου μὲ ἀργυροῦν σχοινίον, ἵνα μὴ ἐξέρχεται ἐξ αὐτοῦ ἢ παραμικρὰ πνοή· πρὸς χάριν δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀφῆκε νὰ πνέῃ μόνον ὁ Ζέφυρος.

Ἐννέα ἡμέρας καὶ τόσας νύκτας ἐπλεον συνεχῶς, τὴν δὲ δεκάτην κατὰ μικρὸν ἤρχισε νὰ φαίνηται ἡ γῆ τῆς Ἰθάκης καὶ ἤδη ἐβλεπον πλησίον ἐπ' αὐτῆς πυρὰ ἀνημμένα. Τότε κατέλαβε τὸν Ὀδυσσεῖα γλυκὺς ὕπνος, ἐπειδὴ εἶχεν ἀποκάμῃ ἐκ τῶν κόπων· διότι αὐτὸς πάντοτε ἐκράτει τὸ σχοινίον τοῦ μεγάλου πανίου, διὰ νὰ φθάσωσι ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα· οἱ σύντροφοὶ του ὁμῶς ἔλεγον ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, ὅτι φέρει εἰς τὸν οἶκόν του παρὰ τοῦ Αἰόλου πολλὰ δῶρα εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἀργυρον. Καὶ εἶπον ἐπὶ τέλους· «ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς ὁποίαν πόλιν καὶ ἂν ἔλθῃ, ἀγαπᾶται παρὰ πάντων καὶ τιμᾶται, καὶ πολλὰ λαμπρὰ κειμήλια φέρει ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Τροίας· ἡμεῖς δὲ τὸ ἐναντίον, ἐν ᾧ ἐκάμαμεν τὴν αὐτὴν ἐστρατείαν, ἐπανερχόμεθα μὲ κενὰς χεῖρας. Καὶ τώρα ἔδωκεν εἰς αὐτόν ὁ Αἰόλος τὰ δῶρα ταῦτα· ἀλλ' ἔλθετε νὰ ἴδωμεν τί εἶναι τὰ δῶρα ταῦτα, πᾶσος χρυσὸς καὶ ἀργυρος εἶναι ἐντὸς τοῦ ἀσκού».

Οὕτως ὠμίλησαν, ἡ κακὴ δὲ σκέψις αὐτῶν ὑπερίσχυεν, ἔλυσαν τὸν ἀσκὸν καὶ εὐθὺς ἅπαντες οἱ ἀνεμοὶ ὤρμησαν πρὸς τὰ

ἔξω. Τὰ πλοῖα δ' εὐθὺς ἤρπασαν θύελλαι καὶ τὰ ἔφεραν εἰς τὸ πέλαγος μακρὰν τῆς Ἰθάκης· ὁ Ὀδυσσεὺς ἀμέσως ἠγέρθη καὶ ἐσκέφθη ἢ νὰ πέσῃ ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ πνιγῆ, ἢ νὰ ἀνεχθῆ ἡσυχῶς καὶ νὰ μείνῃ ἀκόμη μεταξὺ τῶν ζώντων. Ὑπέμεινε δὲ καὶ ἔμεινε, καὶ καλύψας τὸ πρόσωπόν του ἔκειτο ἐντὸς τοῦ πλοίου. Τὰ πλοῖα δὲ ἔπειτα ὑπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων ὠθούμενα ἐφέροντο εἰς τὴν νῆσον Αἰολίαν.

Ἄμα δὲ ἔφθασεν ἐκεῖ, ὁ Ὀδυσσεὺς παραλαβὼν τὸν κήρυκα καὶ ἓνα ἐκ τῶν συντρόφων του, μετέβη εἰς τὰ δωμάτια τοῦ Αἰόλου. Εὗρον δὲ αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του· «Ποία κακὴ μοῖρα σὲ ἔφερον, Ὀδυσσεῦ, πάλιν ὀπίσω ;», τῷ εἶπον. «Οἱ κακοὶ σύντροφοι καὶ ὁ δόλιχος ὕπνος», ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς νὰ τὸν στείλωσιν ἐκ δευτέρου εἰς τὴν πατρίδα. «Φύγε, εἶπε τότε ὁ Αἰολός, φύγε, κατηραμένε ὑπὸ τῶν θεῶν», καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν εὐθὺς ἀπὸ τὴν νῆσόν του.

25) Ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς Λαιστρυγόνας.

Οὕτως ὁμιλήσεν ὁ Αἰολός καὶ ἀπέπεμψεν αὐτοὺς τῶν ἀνακτόρων του· ἐκεῖθεν δὲ ἀπῆλθον μὲ τὰ πλοῖά των. Ἐξ ἡμέρας καὶ ἔξ νύκτας ἔπλεον ἀδιακόπως, τὴν δὲ ἐβδόμην ἔφθασαν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων Τηλέπυλον. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸν λιμένα, ὅστις κλείεται τριγύρω ὑπὸ ὑψηλῶν βράχων, οἱ μὲν ἄλλοι ἤραξαν τὰ πλοῖα ἐντὸς τοῦ λιμένος κατὰ σειρὰν, μόνος δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκράτησε τὸ ἰδικόν του ἐκτὸς τοῦ λιμένος εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ, δέσας τὰ πρυμνήσια σχοινία ἐκ τοῦ βράχου· ἔπειτα δὲ ἀνέβη ἐπὶ ὑψηλοῦ πετρώδους τόπου καὶ ἠρεύνα τὰ πέριξ. Ἐνταῦθα δὲν ἐφαίνοντο οὔτε γεωργικά, οὔτε ἄλλα ἔργα ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀνέβαινε μακρὰν καπνὸς ἐκ τῆς γῆς. Τότε αὐτὸς ἐξέλεξε δύο συντρόφους καὶ ἓνα κήρυκα ὡς τρίτον, ἵνα ὑπά-

γωσι καὶ μάθωσι ποιοὶ ἄνθρωποι κατοικοῦσιν ἐκεῖ. Οὗτοι δέ, πορευθέντες εἰς τὴν ἁμαλθηνὸν, ἀπήντησαν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως τῶν Λαιστρυγόνων Ἀντιφάντου, ἣτις ἐπήγαιεν εἰς τὴν βρύσιν νὰ πάρῃ νερόν. Ὡς τὴν εἶδον, τὴν ἐχαιρέτισαν καὶ τὴν ἠρώτησαν τίς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ταύτης· ἐκείνη δὲ εὐθύς τοῖς ἔδειξε τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς της.

Οὗτοι δὲ εἰσελθόντες εἰς τὰ ἀνάκτορα, εὔρον ἐντὸς αὐτῶν τὴν σύζυγον τοῦ βασιλέως καὶ ἐτρόμαξαν, διότι ἦτο τόσον μεγάλη, ὅσον κορυφὴ ὄρους. Εὐθύς δ' αὕτη ἐκάλεσεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὸν σύζυγόν της, ἅμα εἰσηλθεν, ἤρπασε τὸν ἕνα ἐκ τῶν συντρόφων τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τὸν ἔφαγεν· οἱ δ' ἄλλοι δύο ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἦλθον εἰς τὰ πλοῖα. Συγχρόνως δὲ ὁ Ἀντιφάντης προσεκάλει μὲ μεγάλας φωνὰς τοὺς Λαιστρυγόνας, οἵτινες ἔτρεχον ἄπειροὶ πανταχόθεν πρὸς αὐτόν, ὅμοιοι οὐχὲ πρὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς γίγαντας. Οὗτοι δ' ἀπέσπων ἐκ τῶν βράχων λίθους μεγάλους καὶ τοὺς ἔρριπτον καθ' ἡμῶν καὶ τῶν πλοίων, καὶ τὰ μὲν πλοῖα κατέσπασαν, τοὺς δὲ ἄνδρας ἐφόνευσαν, καὶ ὡς ἰχθῦς διαπεράσαντες αὐτοὺς εἰς ξύλα τοὺς ἔφερον ἕνα τοὺς φάγωσι. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς σύρας τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὰ πρυμνήσια καὶ διέταξε τοὺς συντρόφους νὰ πιάσωσι τὰ κωπία, ἵνα σωθῶσιν. Οὕτω δὲ τὰ ἄλλα πλοῖα καὶ οἱ ἄνδρες των ἐχάθησαν, καὶ μόνον τὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς διεσώθη ἐκ τοῦ κινδύνου καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ πέλαγος.

26) Ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης.

Ἀπὸ τοὺς Λαιστρυγόνας ἦλθον εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν, ὅπου κατῴκει ἡ θεὰ Κίρκη, θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου. Σιωπηλοὶ ἤραξαν εἰς τὸν λιμένα καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν· δύο δὲ ἡμέρας ἐταλαιπωροῦντο ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ καμάτου καὶ τῆς λύπης. Τὴν δὲ τρίτην λαβὼν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ ξίφος καὶ τὸ δῦρον ἀνέβη εἰς

ὑψωμα, ἵνα περιεργασθῆ τὴν χώραν. Ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου εἶδεν, ὅτι καπνὸς ὑψοῦτο ἐντὸς πυκνοῦ δάσους· κατέβαινε λοιπὸν ἐκεῖθεν, ἵνα εἰδοποιήσῃ τοὺς συντρόφους· εἰς τὸν δρόμον ἀπήντησε μεγάλην ἔλαφον, ἥτις κατήρχετο ἐκ τοῦ δάσους, ἵνα πῖη ὕδωρ εἰς τὸν ποταμὸν. Ταύτην ἀκοντίσας ἐφόνευσεν· ἔπειτα ἐκ κλαδίων λυγαριάς ἐπλεξε σχοινίον καὶ δέσας τοὺς πόδας, τὴν ἐφορτώθη ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ ἔφερεν εἰς τὸ πλοῖον. Εἶπε δὲ εἰς τοὺς λυπημένους συντρόφους νὰ παρηγορηθῶσι, διότι οὐδεὶς

Κίρκη καὶ χοῖροι.

δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ γραπτὸν τῆς μοίρας του· ἔπειτα προ-
 παρσκευάσαν φαγητὸν καὶ καθήμενοι ἔτρωγον καὶ ἔπινον ὄλην
 τὴν ἡμέραν. Ἄμα δὲ ἐνύκτωσεν, ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.

Τὸ πρῶν ἀπεφάσισαν νὰ ἐρευνήσωσι τὴν νῆσον καὶ ἰδῶσιν
 ὑπὸ τίνων κατοικεῖται, οὐδεὶς ὅμως ἤθελε νὰ ὑπάγῃ νὰ ἰδῆ,
 ἐπειδὴ κατεῖχεν αὐτοὺς φόβος διὰ τὸν ἀφανισμόν τῶν συντρό-
 φων των, καὶ ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν
 ἔδωκε προσοχὴν εἰς αὐτούς, διήρσεσε τοὺς συντρόφους του εἰς
 δύο καὶ διώρισεν ἀρχηγὸν εἰς ἕκαστον τῶν μερῶν· τοῦ ἐνός ἦτο
 αὐτός, τοῦ δ' ἄλλου ὁ Εὐρύλοχος. Ἐπεσε δὲ ὁ κλῆρος εἰς τὸν
 Εὐρύλοχον νὰ ὑπάγῃ νὰ ἰδῆ· τὸν ἠκολούθησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
 σύντροφοι κλαίοντες. Οὗτοι ἔφθασαν εἰς μίαν κοιλάδα ἐπιθέσεως
 ὑψηλῆς, ὅπου ἦτο τὸ ἀνάκτορον τῆς θεᾶς Κίρκης. Ἦτο δὲ τοῦτο

κατεσκευασμένον ἐκ λίθων καλῶς εἰργασμένων, περίξ δὲ αὐτοῦ ἦσαν λύκοι καὶ λέοντες· οὗτοι δὲ δὲν ὥρμησαν κατὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπῆδον περίξ αὐτῶν καὶ ἔσειον τὰς οὐράς των, ὡς οἱ κύνες περίξ τοῦ κυρίου των. Ὁ Εὐρύλοχος καὶ οἱ ἄλλοι σύντροφοι φοβηθέντες ἐστάθησαν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας, καὶ ἤκουον τὴν Κίρκην νὰ ψάλλῃ μὲ λαμπρὰν φωνήν, ἐν ᾧ ὕφαινε λαμπρὸν πανίον.

Ἐκεῖ δὲ ἀπεφάσισαν νὰ τὴν φωνάξωσι νὰ τοῖς ἀνοίξῃ τὴν θύραν. Ἡ Κίρκη, ἅμα ἤκουσε τὴν φωνήν, ἀμέσως ἐσηκώθη καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας καὶ τοὺς προσεκάλει μὲ γλυκεῖαν φωνήν νὰ εἰσέλθωσιν. Οἱ φίλοι ὑπήκουσαν καὶ εἰσῆλθον, μόνος δὲ ὁ Εὐρύλοχος ἔμεινεν ἔξω, διότι ἔλαβεν ὑποψίαν. Ἡ νύμφη ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐπὶ ὠραίων θρόνων καὶ τοῖς ἔδωκε νὰ φάγωσι καὶ νὰ πίωσιν· ἐντὸς δὲ τοῦ οἴνου ἡ μάγισσα ἀνεμίγνυε κρυφίως καὶ βότανα φθοροποιά. Ἀφοῦ δὲ ἔπιον, τοὺς ἐκτύπησεν ἔπειτα ὄλους διὰ μαγικῆς ῥάβδου καὶ τοὺς μετέβαλεν εἰς χοίρους· ὁ νοῦς των ὅμως ἦτο, ὡς καὶ πρότερον, εἰς τὴν κεφαλὴν των. Εὐθύς δὲ τοὺς ἔκλεισεν εἰς τὸν στάβλον καὶ ἔρριψεν εἰς αὐτοὺς νὰ τρώγῃσι βαλάνους ὡς οἱ χοῖροι.

Πάντα ταῦτα ἰδὼν ὁ Εὐρύλοχος, δρομαίως ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἀπὸ τὴν λύπην του καὶ ἀπὸ τὰ πολλὰ δάκρυα δὲν ἠδύνατο νὰ ἡμιλήσῃ. Ἐπειτα δὲ ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐρωτήσεις ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ διηγήθη τὸ τρομερὸν συμβάν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεπήδησε καί, ἀφοῦ ἔρριψε τὸ ξίφος καὶ τὰ τόξα εἰς τοὺς ὤμους του, εἶπεν εἰς τὸν Εὐρύλοχον νὰ τῷ δεῖξῃ τὸν δρόμον «θέλω», εἶπε, νὰ «σώσω τοὺς συντρόφους μου, ἢ νὰ ἀποθάνω καὶ ἐγώ.» Ἄλλ' ὁ Εὐρύλοχος, πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του, τὸν παρεκάλει μετὰ δακρύων μῆτε αὐτὸς νὰ ἔλθῃ, μῆτε ἐκεῖνος νὰ ὑπάγῃ. Ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμως δὲν τὸν ἤκουσε καὶ μόνος του ἐπήγαινε εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρκης. Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζεν, ἀπήντησε τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος τῷ διηγήθη τὴν συμφορὰν τῶν

συντρόφων του και τῷ ἔδωκε φάρμακον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὸ ποτόν τῆς Κίρκης. «Ὅταν δέ», προσέθηκεν ὁ Ἑρμῆς, «σὲ κτυπήσῃ ἡ θεὰ διὰ τῆς ράβδου της, τότε σὺ νὰ σύρῃς τὸ ξίφος καὶ νὰ ὀρμήσῃς κατ' αὐτῆς, ὡσάν νὰ θέλῃς νὰ τὴν φονεύσῃς. Αὕτη τότε θὰ φοβηθῆ καὶ θὰ προσπαθήσῃ νὰ σὲ καταπραΰνῃ διὰ λόγων γλυκέων, ἀλλὰ σὺ νὰ μὴ πεισθῆς, πρὶν αὕτη σοῦ ὁμώσῃ μέγαν ὄρκον, ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ σὲ βλάψῃ.»

27) Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀλύμπου. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς κρατῶν προσεκτικῶς τὸ φάρμακον καὶ ἐνθυμούμενος τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ὁ Ἑρμῆς τῷ εἶπεν, ἦλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρκης. Ἀφοῦ δὲ ἐφώνησεν, ἔσπευσεν ἡ Κίρκη καὶ τῷ ἤνοιξε τὴν θύραν. Ἐκάθισε δὲ οὗτος ἐπὶ ὠραίου θρόνου, ἡ δὲ θεὰ τῷ προσέφερε τὸ δλέθριον ποτόν, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρριψε κρυφίως τὸ ἀντιφάρμακον καὶ ἔπιε χωρὶς φόβου. Ἐπειτα ἡ Κίρκη κτυπήσασα αὐτὸν μὲ τὴν ράβδον της, τῷ εἶπε· «Πήγαινε καὶ σὺ τῶρα εἰς τὴν χοιρομάνδραν, ὅπου εἶναι καὶ οἱ σύντροφοί σου». Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ὠρμησε μὲ τὸ ξίφος γυμνὸν κατ' αὐτῆς, ὡς θέλων νὰ τὴν φονεύσῃ. Τότε ἡ Κίρκη πίπτει εἰς τὰ γονατὰ του τρομασμένη καὶ κλαίουσα λέγει πρὸς αὐτὸν τοιοῦτους λόγους· «Τίς εἶσαι καὶ δὲν σὲ ἔβλαψαν τὰ βότανά μου; Αὐτὰ οὐδεὶς θνητὸς ἠδυνήθη νὰ τὰ ὑποφέρῃ ἅμα τὰ πῖη. Πλὴν σὺ εἶσαι γενναῖος. Βεβαίως θὰ εἶσαι ὁ Ὀδυσσεὺς, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἑρμῆς μοὶ εἶχε προείπη, ὅτι γέρων πλέον ἤθελε διέλθῃ ἐντευθεὶν ἐκ τῆς Τροίας».

Τότε ἡ Κίρκη τὸν παρακαλεῖ νὰ ἔλθῃ νὰ φάγῃ καὶ νὰ εὐφρανθῆ εἰς τὴν τράπεζάν της, ἀλλ' οὗτος δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ.

ἂν καὶ ἡ θεὰ ὑπέσχετο, ὅτι δὲν θὰ τὸν βλάβῃ. «Τότε μόνον θὰ πιστεύσω», τῆ εἶπεν, «ὅτι δὲν σκέπτεσαι νὰ μοὶ κάμῃς κακόν, ὅταν ὀρκισθῆς τὸν μέγαν ὄρκον». Ἡ Κίρκη τότε ὠρκίσθη, καὶ αὐτὸς ἐκάθισεν εἰς πολυτελεῆ τράπεζαν μὲ ποικίλα φαγητά, τὴν ὁποίαν ἔστρωσαν αἱ ὑπηρέτριαι. Ἄλλὰ δὲν εἶχεν ὄρεξιν μῆτε νὰ φάγῃ μῆτε νὰ πῖν σκεπτόμενος τὴν πύχην τῶν δυστυχῶν συντρόφων του. Τοῦτο ἰδοῦσα ἡ Κίρκη, τῷ εἶπε· «Διατί, Ὀδυσσεῦ, κάθησαι εἰς τὴν τράπεζαν ὡς ἄλαλος καὶ δὲν ἀπλώνεις νὰ φάγῃς καὶ νὰ πῖν;» — «ὦ Κίρκη», ἀπήντησεν οὗτος, «τίς ἀνθρωπος ὑπάρχει ἔχων καρδίαν, ὅστις θὰ ἐδοκίμαζε νὰ φάγῃ καὶ νὰ διασκεδάσῃ, ἐν ᾧ οἱ σύντροφαί του πάσχουσιν; Ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ φάγω καὶ νὰ πῖν, φέρε ἐδῶ νὰ τοὺς ἴδω».

Τότε ἡ Κίρκη ἐξάγει τοὺς εἰς χοίρους μεταβληθέντας συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεῦς καὶ τοποθετεῖ κατὰ σειράν. Λαμβάνει δ' εἰπεὶτα ἄλλο διάφορον φάρμακον καὶ ἀλείφει αὐτούς· τότε οὗτοι γίνονται πάλιν ἀνθρωποι, ὠραιότεροι μάλιστα ἀφ' ὅτι ἦσαν πρότερον. Γνωρίσαντες δὲ τὸν Ὀδυσσεῦ, ἐνηγκαλίσθησαν αὐτὸν καὶ ἔκλαιον μὲ γοερὰν φωνήν, ὥστε καὶ ἡ Κίρκη συνεκινήθη. Εἶπε δὲ ὕστερον ἡ θεὰ εἰς τὸν Ὀδυσσεῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν παραλίαν καὶ νὰ σύρῃ τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν ξηρὰν καί, ἀφοῦ κρύψῃ εἰς τὰ σπήλαια τὰ πράγματα, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ ἀνάκτορον μεθ' ὄλων τῶν συντρόφων του.

Αὐτὸς ὑπήκουσε τότε εἰς τοὺς λόγους τῆς Κίρκης καὶ μετέβη εὐθύς εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖ εὔρε τοὺς συντρόφους του νὰ κλαίωσι χύνοντες ἄφθονα δάκρυα. Καθὼς δὲ τὸν εἶδον, ἐχύθησαν ὅλοι ἐπάνω του καὶ τὸν κατησπάζοντο. Τόσῃν χαρὰν ἠσθάνθησαν, ὥστε τοῖς ἐφαίνετο, ὅτι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἰθάκην, ἔπου ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετρέφθησαν. Τὸν ἠρώτησαν εἰπεὶτα περὶ τοῦ θανάτου τῶν συντρόφων, ἀλλ' αὐτὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ σύρῃσι τὸ πλοῖον καὶ νὰ κρύψωσι τὰ πράγματα εἰς σπήλαια. Ἀφοῦ δὲ ἐπραξάν οὕτως, εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα

τῆς Κίρκης, ὅπου θὰ ἴδωσι καὶ τοὺς συντρόφους των. Ὅλοι τὸ ἤκουσαν μὲ προθυμίαν, ἀλλ' ὁ Εὐρύλοχος τοὺς ἠμπόδιζε λέγων ὅτι ἡ Κίρκη θὰ μεταμορφώσῃ αὐτοὺς εἰς χοίρους. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ὠργίσθη καὶ ὠρμησε νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀλλ' οἱ ἄλλοι τὸν ἐκράτησαν· οὕτω λοιπὸν ἐκίνησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, κατόπι δὲ αὐτῶν ἤρχετο καὶ ὁ Εὐρύλοχος. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὰ ἀνάκτορα, εὗρον καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους, οἳ τινες ἔτρωγον καὶ ἔπινον. Τότε δὲ καθὼς εἶδον ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἤρχισαν νὰ κλαίωσι καὶ νὰ θρηνῶσι.

Τότε ἦλθε πλησίον των ἡ Κίρκη καὶ τοῖς εἶπε νὰ παύσωσι τοὺς θρήνους· «Γνωρίζω», εἶπε, «πόσα κακὰ ἔχετε πάθῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πόσον σᾶς ἔχουσιν ἀδικήσῃ οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν ξηρὰν. Τώρα δὴ μὴ ἡσυχάσατε καὶ ἀναπαύθητε τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἕως ὅτου πάλιν ἡ καρδία σας λάβῃ ἀναψυχὴν. Λάβετε πάλιν τὴν πρώτην σας διάθεσιν, καθὼς ὅτε τὸ πρῶτον ἀφήσατε τὴν πατρίδα σας Ἰθάκην. Ὅταν ἡ ψυχὴ ἐνθυμητῆται τὰς δυστυχίας καὶ τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας εἶχε πάθῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐδεμίαν αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν».

Οἱ λόγοι τῆς Κίρκης ἐπαρηγόρησαν τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος ἐκάθηντο τρώγοντες ἀφθονα κρέατα καὶ πίνοντες γλυκὺν οἶνον. Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἔτους οἱ σύντροφοι ἐκάλεσαν τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ εἶπον, ὅτι εἶναι καιρὸς πλέσν νὰ ἐνθυμηθῶσι τὴν πατρίδα, ἂν ὁ θεὸς ἔχῃ ὀρίσῃ νὰ σωθῶσι καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς αὐτήν. Μετὰ τὸ φαγητὸν ἀνέβη ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Κίρκης καὶ προσπεσὼν εἰς τὰ γόνατά της, παρεκάλει νὰ τοὺς ἀφήσῃ ν' ἀναχωρήσωσιν.

Ἡ δὲ θεὰ πεισθεῖσα εἰς τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ, τῷ δίδει τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ τῆς νήσου. Λέγει δὴ μὴ εἰς αὐτὸν νὰ καταβῇ πρότερον εἰς τὸν Ἄδην καὶ νὰ συμβουλευθῇ τὴν ψυχὴν τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ὅστις μόνος αὐτὸς μεταξὺ τῶν νεκρῶν διατηρεῖ

τόν νοῦν καὶ τὰς φρένας του, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ὡς σκιαὶ περιφέρονται. www.libtool.com.cn

«Μὴ φρόντιζε περὶ ὁδηγοῦ, Ὀδυσσεῦ, καὶ κάθου ἤσυχος, διότι ὁ βορρᾶς θὰ ὁδηγήσῃ τὸ πλοῖόν σου διὰ τοῦ ὠκεανοῦ. Ὅταν δὲ ἀπαντήσῃς ἀκτὴν δασώδη καὶ ἄλσος τῆς Περσεφόνης, ἄραξε ἐκεῖ τὸ πλοῖόν σου καὶ ὑπαγε εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ μουχλιασμένα ἀνάκτορα τοῦ Ἄδου· ἐκεῖ ἐπὶ πλατείας κοιλάδος ὁ Πυριφλεγέθων καὶ ὁ Κωκυτὸς χύνουσι τὰ ὕδατά των εἰς τὸν Ἀχέροντα. Σκάψον τότε λάκκον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ χύσε σπονδὴν εἰς ἅπαντας τοὺς νεκροὺς πρῶτον διὰ κράματος μέλιτος καὶ γάλακτος, δευτέρον δὲ μὲ γλυκὺν οἶνον, καὶ τρίτον μὲ ὕδωρ, καὶ σκόρπισον ἐπάνω αὐτῶν ἄλευρα. Παρακάλεσον δὲ τοὺς θεοὺς τοῦ Ἄδου καὶ τάξε εἰς τὰς σκιάς τῶν νεκρῶν, ὅτι, ὅταν ἐπανεέλθῃς εἰς τὴν Ἰθάκην, θὰ θυσιάσῃς εἰς αὐτοὺς τὴν ἀρίστην στεῖραν ἀγελάδα. Εἰς δὲ τὸν Τειρεσίαν ὑποσχέθητι, ὅτι θέλεις ἰδιαίτερος θυσιάσῃ μέλανα κριόν, τὸν ἀριστον τῶν ποιμνίων σου».

«Μετὰ ταῦτα λάβε ἓνα κριόν καὶ μίαν μαύρην προβατίναν καί, ἀφοῦ στρέψῃς αὐτὰ πρὸς τὸ σκοτεινὸν βασίλειον τῶν νεκρῶν, σφάξον αὐτά. Τότε εἶπε εἰς τοὺς συντρόφους σου νὰ ἐκδώρωσι τὰ πρόβατα καὶ νὰ τὰ καύσωσι καὶ νὰ εὐχηθῶσιν εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ εἰς τὸν Πλούτωνα καὶ εἰς τὴν Περσεφόνην. Ἀμέσως δὲ θὰ ἐλθῶσιν ἐκεῖ αἱ ψυχὰι τῶν νεκρῶν, θέλουσαι νὰ πῖωσιν αἷμα, ἀλλὰ σὺ ἐκβαλε τὸ ξίφος σου καὶ ἐμπόδισον αὐτάς, ἕως ὅτου ἔλθῃ ὁ Τειρεσίας καὶ ἐρωτήσῃς αὐτὸν περὶ τοῦ ταξειδίου σου καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα σου».

Ἐνῶ δὲ διελέγοντο, ἤρχισε νὰ φέγγῃ ἡ ἡμέρα. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς μετέβη ἔπου ἐκοιμῶντο οἱ σύντροφοι, καὶ τοὺς ἐξύπνισεν, ἵνα ἀναχωρήσωσιν. Ἄλλὰ καὶ τότε συνέβη εἰς αὐτοὺς τὸ δυστύχημα νὰ χάσωσι τὸν νεώτατον τῶν συντρόφων, Ἐλπήνορα. Οὗτος μεθυσμένος ὦν καὶ ζητήσας δροσερὸν ἀέρα, ἀνέβη εἰς τὴν στέγην τῆς οἰκίας καὶ ἐκεῖ ἀπεκοιμήθη. Ἀκούσας δὲ τὴν πρῶϊαν

τὸν θόρυβον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν συντρόφων, ἀντὶ νὰ καταβῆ διὰ τῆς μακρᾶς κλίμακος ἐβάδισε κατ' εὐθείαν καὶ ἔπεσεν ἐκ τῆς ὄροφης. Ἐκ τῆς πτώσεώς του δὲ ταύτης ἐθραύσθη ὁ αὐχὴν του καὶ ἡ ψυχὴ του κατέβη εἰς τὸν Ἄδην.

Ἀπελθόντες δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων, κατέβησαν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἠτοιμάζοντο πρὸς ἀναχώρησιν. Τότε εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους του, ὅτι πρὶν ἢ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα, πρέπει κατὰ συμβουλήν τῆς Κίρκης νὰ καταβῶσιν εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτὸς περὶ τοῦ ταξειδίου τὴν ψυχὴν τοῦ μάντεως Τειρεσίου. Τὴν εἶδῃσιν ταύτην ἤκουσαν οἱ σύντροφοὶ του μετὰ κλαυθμῶν καὶ θρήνων, ἀλλ' ἀνωφελῶς ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἤλθε καὶ ἡ θεὰ κρυφίως καὶ ἔδεσε πλησίον τοῦ πλοίου κριὸν καὶ μαύρην προβατίαν.

28) Ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν Ἄδην.

Ἀφοῦ ἐπέβησαν τοῦ πλοίου λυπούμενοι, ἔπλεον μὲ οὐριον ἄνεμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς θεᾶς ὑποδειχθὲν μέρος. Τότε ἔπραξεν ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς Κίρκης. Πρώτη ἤλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλπήνορος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχεν ἀκόμῃ ἐνταφιασθῆ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης. Ἄμα τὸν εἶδεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐδάκρυσε καὶ εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους:

«Ἑλπήνορ, πῶς σὺ πεζὸς μ' ἐπρόλαβες καὶ ἤλθες ἐνταῦθα;».
— Ὁδυσσεῦ», ἀπήντησεν ἐκεῖνος, «ἔγεια θυμὰ ὀργῆς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς πολυποσίας μου. Εἶχον κοιμηθῆ ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ ἐλησμόνησα νὰ καταβῶ ἀπὸ τῆς κλίμακος, ἐξ ἧς ἀνέβην. Ἔπεσον ἀπὸ τῆς ὄροφης, καὶ ἐθραύσθη ὁ τράχηλός μου, ἡ δὲ ψυχὴ μου κατέβη εἰς τὸν Ἄδην. Ἄλλὰ σὲ παρακαλῶ, μὲ ὑγίαν νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ νὰ εὐρῆς ἴλους τοὺς ἰδικούς σου, ὅπως ἐπιθυμεῖς, νὰ μὲ θάψῃς, ἅμα ἐπιστρέψῃς ὀπίσω εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης. Καῦσόν με μὲ τὰ ὄπλα μου καὶ θάψον με πλησίον τῆς παραλίας, καὶ θεὸς τὴν κώπην, τὴν ὁποίαν ἤλαυνον,

ἐπὶ τοῦ τάφου εἰς μνημόσυνον». Ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ πράξῃ πάντα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.

29) Ὁμιλία τοῦ Ὀδυσσεύος μετὰ τοῦ Τειρεσίου.

Κατόπιν ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου. Ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας του χρυσοῦν σκῆπτρον καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πῖῃ αἷμα. Ἀφοῦ δὲ ἔπιεν, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ σκῆπτρου καὶ τῷ εἶπε· «διατί, δυστυχῆ, ἀφήκεις τὸ φῶς τῆς ἡμέ-

Τειρεσίος καὶ Ὀδυσσεύς.

ρας καὶ ἦλθες ἐνταῦθα ; Ἐπιθυμοῦμαι νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν δυσκόλως θὰ σοὶ ἐπιτρέψῃ τοῦτο. Εἶναι ὁ θεὸς οὗτος ὠργισμένος κατὰ σοῦ, διότι τοῦ ἐτύφλωσες τὸν υἱόν του. Ἴσως ἕμως πάλιν σωθῆτε, ἂν δὲν βλάβητε, ὅταν ἔλθητε εἰς τὴν νῆσον Τρινακρίαν, τὰς βοῦς καὶ τὰ πρόβατα τοῦ Ἥλιου. Ἄν δὲ φονεύσῃτε αὐτάς, τότε θὰ καταστραφῇ τὸ πλοῖον καὶ οἱ σύντροφοί σου. Σὺ δὲ μόλις θὰ σωθῆς ἐπὶ ξένου πλοίου εἰς τὴν πατρίδα σου, ἀφοῦ πάθῃς πολλὰς συμφοράς. Καὶ τὰ πράγματα τοῦ οἴκου σου θέλεις εὐρῆ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· ἄνθρωποι αὐθάδεις καὶ ἀλαζόνες θὰ κατασπαταλῶσι τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ θὰ ζητῶσιν εἰς γάμον τὴν ἐνάρετον γυναῖκά σου. Τελευταῖον δὲ θέλεις τοὺς φονεύσῃ καὶ τιμωρήσῃ αὐτοὺς διὰ τὰς καχὰς των πράξεις».

»Ἐπειτα ὁμως θὰ ἀναγκασθῆς νὰ ἐγκαταλείψῃς πάλιν τὴν πατρίδα σου καὶ φύγη· εἰς χώραν, ὅπου ἀγνοοῦσι τὴν θάλασσαν. Λάβε τότε ἐπὶ τῶν ὤμων σου κωπίον καὶ ὅταν ὁδοιπόρος σ' ἀπαντήσῃ καὶ σοὶ εἴπῃ, ὅτι κρατεῖς λυχνιστήρι, τότε ἔμπηξον εἰς τὴν γῆν αὐτό, ἀφοῦ δὲ προσφέρῃς θυσίαν εἰς τὸν Ποσειδῶνα, ἐπίστρεψον εἰς τὴν πατρίδα σου. Ὁ θάνατός σου θὰ εἶναι ἥσυχος καὶ ἐκτὸς τῆς θαλάσσης, ἀφοῦ φθάσῃς εἰς γῆρας βαθύ καὶ εὐτυχές. Πάντα δὲ ταῦτα, τὰ ὁποῖα σοὶ λέγω, θὰ πραγματοποιηθῶσιν ἀφεύκτως».

30) Ὀδυσσεὺς ὁμιλεῖα μετὰ τῆς μητρὸς του.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ μήτηρ του πλησίον τοῦ λάκκου, ἐπιεν ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τὸν ἀνεγνώρισεν εὐθύς. «Τέκνον μου», εἶπεν ἀναστενάζουσα, πῶς ἦλθες εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο σκότος ζωντανός; Μήπως ἐπιστρέφεις ἐκ τῆς Τροίας καὶ περιεπλανήθης ἐνταῦθα; Δὲν ἐπῆγες ἀκόμη εἰς τὴν Ἰθάκην, οὔτε εἶδες τὴν γυκαϊκά σου; Αὐτὸς δὲ τότε ἀπεκρίθη· «Κατέβην ἐδῶ, ὦ μητέρα μου, ἵνα συμβουλευθῶ τὸν Τειρεσίαν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου. Ἀκόμη δὲν ἐπλησίασα εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ περιπλανῶμαι εἰς τὴν θάλασσαν καὶ πάσχω ἄπειρα δεινά. Εἶπέ μοι τῶρα πῶς ἀπέθανες καὶ τί γνωρίζεις περὶ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ υἱοῦ μου καὶ τῆς συζύγου μου».

«Ἡ σύζυγός σου τέκνον μου», τῷ ἀπεκρίθη ἐκείνη, «εἶναι κλεισμένη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ κλαίει ἡμέραν καὶ νύκτα· καὶ ὁ υἱός σου Τηλέμαχος ζῆ καὶ μεγαλώνει· ὁ πατήρ σου ὁμως μένει εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ποτὲ δὲν καταβαίνει εἰς τὴν πόλιν· ἡ ἀπουσία σου τὸν λυπεῖ πολὺ καὶ θὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον, καθὼς ἔφερε καὶ ἐμέ».

31) Ὁ Ὀδυσσεὺς ζητεῖ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν μητέρα του.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐζήτησε νὰ πιάσῃ τὴν ψυχὴν τῆς μητρὸς

του· τρίς ὤρμησε νὰ τὴν πιάσῃ καὶ τρίς ἔφυγεν ἐκ τῶν χειρῶν του ὡς σκιά. Τότε μεγαλειτέρα λύπη κατέλαβε τὴν ψυχὴν τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν· «Διατὶ φεύγεις, ὦ μήτηρ, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ σὲ πιάσω; ἀφῆσέ με νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ καὶ αισθανθῶ μαζί σου τὴν ἡδονὴν τῶν δακρῶν. Μὴ εἶσαι φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἔστειλεν ἡ Περσεφόνη, ἵνα πληθύνῃ τὴν λύπην μου;». Ἡ μήτηρ του δὲ τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτόν· «Εἶσαι ὁ δυστυχέστερος πάντων τῶν ἀνθρώπων. Δὲν σὲ ἀπατᾷ ἡ Περσεφόνη· ὁ ἀνθρωπος μετὰ θάνατον δὲν ἔχει οὔτε σάρκα, οὔτε ὀστᾶ· αὐτὰ τὰ καίει τὸ πῦρ· ἅμα τὸ πνεῦμα ἀφήσῃ τὸ σῶμα, ἢ ψυχὴ εὐθὺς πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα ὡς ὄνειρον. Ἄλλ' ἐπίστρεψον πάλιν εἰς τὴν γῆν καὶ μάθε ταῦτα, ἵνα τὰ διηγηθῆς κατόπιν εἰς τὴν σύζυγόν σου».

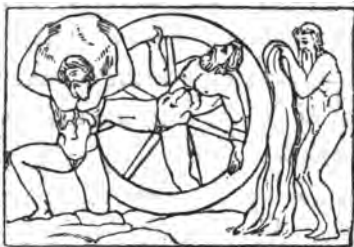
32) Ὁ Ὀδυσσεὺς βλέπει τὸν Τάνταλον, Ἰξίωνα καὶ Σίσυφον.

Μετὰ τὴν μητέρα του εἶδεν ὁ Ὀδυσσεὺς πολλὰς ἄλλας γυναῖκας, καθὼς τὴν Ἀλκμήνην, τὴν μητέρα τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μητέρα τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκου, καὶ ἄλλας πολλὰς. Ἐπειτα συνδιελέχθη μὲ τὰς ψυχὰς τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου· μόνη ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος, δὲν τὸν ἐπλησίασεν, ἀλλ' ἐστέκετο μακρὰν ὠργισμένη διὰ τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν ἀγῶνα. Ὁ Ἀχιλλεὺς διόλου δὲν ἦτο εὐχαριστημένος εἰς τὸν Ἄδην. «Θὰ προετίμων», τῷ εἶπε ἀνὰ ἤμην χωρικός καὶ νὰ ὑπηρετῶ εἰς ἄλλον χωρικὸν ἀκτῆμονα παρὰ νὰ εἶμαι ἀρχων εἰς τὸ βασίλειον τῶν νεκρῶν».

Ἐπειτα εἶδε τὸν Τάνταλον, ὅστις ἔπασχε καὶ φρικτῶς ἐβασανίζετο. Ἐνῶ ἴστατο ἐντὸς τῆς λίμνης, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῆς τὸν ἔβρεχε μέχρι τοῦ γενείου, ἐδίψα δὲ ὑπερβολικῶς, δὲν ἠδύνατο

νά κορέση τὴν δίψαν του "Ὅτε ἔσκυπτε νὰ πῖη, τὸ ὕδωρ κατέβαινε καὶ ἔχάνετο, καὶ εἰς τοὺς πόδας του ἐφαίνετο ἡ μαύρη γῆ. Ὑπεράνω δὲ τῆς κεφαλῆς του ἐκρέμαντο δένδρα φορτωμένα ἀπὸ καρπούς, ἀπιδέαι, ροδέαι, μηλέαι, συκέαι καὶ ἐλαῖαι· ἀλλ' ἅμα ὁ πεινασμένος γέρων ὕψωνε τὰς χεῖράς του νὰ κόψῃ, ὁ ἄνεμος ἐσήκωνε τὰ δένδρα ὑψηλὰ μέχρι τῶν νεφῶν.

Εἶδε πρὸς τούτοις καὶ τὸν Σίσυφον, ὅστις ὑπέφερε τρομερὰν τιμωρίαν. Ἐκράτει οὗτος μὲ τὰς δύο του χεῖρας πελώριον λί-

Σίσυφος, Ἴξιων, Τάνταλος.

θον, ἔσπρωχνε δὲ αὐτὸν μὲ δλας του τὰς δυνάμεις, μὲ χεῖρας καὶ μὲ πόδας στηριζομένους εἰς τὸ ἔδαφος, ἵνα τὸν ἀναβιάσῃ ἐπάνω εἰς λόφον· ἀλλ' ὅτε τὸν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν κορυφήν, τότε ὁ λίθος μὲ μεγάλην ὀρμὴν ἐστρέφετο εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐκυλίετο πάλιν εἰς τὴν πεδιάδα. Εὐθύς δὲ πάλιν ἤρχιζε τὸ αὐτὸ ἐπίπονον ἔργον· ἰδρῶς δὲ ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματός του καὶ κονιορτὸς ἠγείρετο ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του. Ἐκεῖ δὲ τέλος εἶδε καὶ τὸν Ἴξιονα δεδεμένον ἐπὶ τροχοῦ.

33) Ἐπάνοδος τοῦ Ὀδυσσεῶς εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης καὶ ἀπόπλους.

Ἄφου εἶδε πάντα ταῦτα, ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ πλοῖον. Διέταξε δὲ τότε τοὺς συντρόφους του εὐθύς νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία καὶ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πλοῖον. Οὐρίος δὲ μετ'

ὀλίγον ἄνεμος πνεύσας τὸν ἔφρεν ὀπίσω εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης. Τότε ἔσυραν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἄμμον καὶ ἐκοιμήθησαν εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἀναμένοντες τὴν πρωίαν.

Ἄμα δ' ἐξημέρωσεν, ἔστειλε τοὺς συντρόφους εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, καὶ μετέφεραν τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑλπήνορος. Ἐπειτα κόψαντες ξύλα, ἤναψαν πυρὰν εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς παραλίας καὶ ἔκαυσαν αὐτὸν μετὰ πολλῶν δακρῶν. Μετὰ ταῦτα συναθροίσαντες τὴν στάκτην ἔρριψαν ἐπ' αὐτῆε πολὺ χῶμα καὶ ἤγειραν τύμβον ὑψηλόν· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἔστησαν κώπην.

Μετ' ὀλίγον ἔπειτα ἦλθεν ἡ Κίρκη συνοδευομένη ὑπὸ τῶν θαλαμηπόλων τῆς, φέρουσα εἰς αὐτοὺς ἄρτον, κρέατα καὶ οἶνον. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον καὶ οἱ σύντροφοι ἐκοιμήθησαν πλησίον τῶν πρυμνησίων, ἡ θεὰ ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν ὠδήγησε μακρὰν καὶ ἠρώτησε λεπτομερῶς περὶ τοῦ ταξιδίου του εἰς τὸν Ἄδην. Ἀφοῦ ἐτελείωσε, τότε τῷ εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ὀδυσσεῦ, ἐκεῖνα μὲν ἐτελείωσαν, τῶρα ὁμως νέοι κίνδυνος καὶ ταλαιπωρίαί σε περιμένουσι. Κατὰ πρῶτον θὰ ἔλθῃς εἰς τὰς Σειρῆνας, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸ θελκτικὸν αὐτῶν ἄσμα μαγεύουσι τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι ἔρχονται πρὸς αὐτάς. Οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἀκούουσι τὴν φωνὴν των, θέλει πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ λησμονεῖ καὶ σύζυγον καὶ τέκνα. Πέριξ δὲ τοῦ λιβαδίου εἶναι μέγας σωρὸς ὀστέων, τὰ ὁποῖα σήπονται· εἶναι δὲ αὐτὰ ἀνθρώπων, οἵτινες ἔμμενον ἐκεῖ ἔνεκα τῶν ἁσμάτων καὶ ἀπέθνησκον. Σὺ ὁμως νὰ διέλθῃς δι' αὐτῶν ταχέως, ἀφοῦ φράξῃς τὰ ὦτα τῶν ναυτῶν διὰ κηροῦ, διὰ νὰ μὴ ἀκούσῃ κανεὶς τὰ ἄσματά των. Διάταξον δὲ νὰ σε δέσωσι σφιγκτότερον, ὅταν τοὺς παρακαλῆς νὰ σε λύσωσιν.

» Ἐπειτα ἄλλος κίνδυνος σε περιμένει, ὅταν φθάσῃτε εἰς τὸ στενόν, ὅπου μένουσιν ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τοῦ στενοῦ εἶναι δύο βράχοι ἀπόκρημνοι· ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν φθάνει μέχρις οὐρανοῦ, ἔχει ὀξεῖαν

κορυφήν καὶ σκεπάζεται πάντοτε ὑπὸ νεφέλης. Ἄνθρωπος εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναβῆ ἐπ' αὐτοῦ, διότι εἶναι λεία πέτρα. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ σκοπέλου ὑπάρχει σπηλαῖον σκοτεινόν, τοῦ ὁποῦ το στόμιον εἶναι ἐστραμμένον πρὸς δυσμάς, ὅπου θὰ διευθύνητε τώρα σεῖς τὸ πλοῖόν σας. Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ σπηλαίου κατοικεῖ ἡ Σκύλλα, ἥτις ὑλακτεῖ ὡς κύων. Εἶναι δὲ φοβερὸν τέρας καὶ ὄχι μόνον ἄνθρωπος δὲν θέλει νὰ τὴν ἴδῃ, ἀλλ' οὔτε Θεὸς νὰ τὴν ἀντικρύσῃ. Ἔχει δὲ αὕτη ἐξ μακρῶν λαιμούς, καὶ εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστου αὐτῶν μίαν φοβεράν κεφαλὴν, καὶ δώδεκα πόδας. Εἰς ἕκαστον δὲ στόμα εἶναι τρεῖς πυκναὶ σειραὶ τρομερῶν ὀδόντων, διὰ τῶν ὁποίων κατασυντρίβει δελφῖνας καὶ λοιπὰ κήτη. Κανὲν πλοῖον διερχόμενον ἀπ' ἐκεῖ δὲν δύναται νὰ διαφύγῃ ἀνευ βλάβης· δι' ἐκάστης κεφαλῆς διαρπάζει ἓνα ἄνδρα ἐξ αὐτοῦ».

» Ὁ ἄλλος βράχος εἶναι χαμηλότερος, ἀλλ' ἐπικινδυνότερος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὰ πυκνὰ φύλλα ἀγρίας συκῆς ἡ Χάρυβδις ἀναροφᾷ τὸ μέλαν ὕδωρ. Τρεῖς φοράς τὴν ἡμέραν ροφᾷ καὶ τρεῖς τὸ ξερνᾷ. Ἐὰν τύχῃς ἐκεῖ, ὅτε θὰ ροφήσῃ τὸ ὕδωρ, ἐχάθῃς· οὔτε αὐτὸς ὁ Ποσειδῶν ἤθελε δυνηθῆ νὰ σὲ σώσῃ ἐκ τοῦ βεβαίου θανάτου. Σοὶ συμφέρει λοιπὸν καλλίτερον νὰ διέλθῃς πλησίον τοῦ σκοπέλου τῆς Σκύλλης, καὶ νὰ κλαύσῃς διὰ τὴν ἀπώλειαν ἐξ συντρόφων παρὰ νὰ χαθῆτε ὅλοι ὁμοῦ».

» Ἐπειτα θέλεις ἔλθῃ εἰς τὴν νῆσον Τρινακρίαν, ὅπου βόσκουσιν αἱ ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου. Προσέξατε μὴ βλάβῃτε καμμίαν τούτων, διότι σοὶ προλέγω, ὅτι θὰ καταστραφῶσι καὶ τὸ πλοῖόν σου καὶ οἱ σύντροφοί σου· ἂν δὲ σὺ μόνος σωθῆς, μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ πολὺ ἄργα θὰ ἐπανίδῃς τὴν πατρίδα σου».

Ἄφοῦ δὲ ἡ θεὰ ἔπαυσε νὰ ὁμιλῇ, ἐφώτισε καὶ ἡ ἡμέρα· τότε ὁ Ὀδυσσεὺς παρεκίνησε τοὺς συντρόφους του νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία. Ἦρχισαν κατ' ἀρχάς

νά κωπηλατῶσιν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ θεὰ τοῖς ἔπεμψεν οὐριον ἄνεμον, καὶ τὸ πλοῖον πλησίστιον διέσχιζε τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. www.libtool.com.cn

34) Ὁ Ὀδυσσεὺς διέρχεται τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων.

Ἐνῶ δὲ ἔπλεον τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων καὶ δὲν ἀπέιχον μακρὰν αὐτῆς, τότε περίλυπος ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους εἰς τοὺς συντρόφους του·

«ὦ φίλοι, δὲν εἶναι καλὸν εἰς ἡ δύο μόνον νὰ εἰξεύρωσι τοὺς λόγους, τοὺς ὑποίους εἶπεν εἰς ἐμὲ ἡ Κίρκη. Κατὰ πρῶτον μοὶ παρήγγειλε νὰ φύγωμεν τὰ ἄσματα τῶν Σειρήνων· μόνον εἰς ἐμὲ ἐπέτρεψεν ἡ θεὰ νὰ τὰ ἀκούσω, ἀλλὰ πρέπει πρότερον νὰ με δέσητε με δυνατὰ σχοινία ὀρθὸν εἰς τὸν ἰστόν· καὶ ἂν σᾶς παρακαλῶ νὰ με λύσητε, σεῖς τότε νὰ με σφίγγητε με περισσότερα σχοινία».

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα εἰς τοὺς συντρόφους, τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων, διότι τὸ ἔσπρωχεν ὁ οὐριος ἄνεμος. Ἄλλ' εὐθὺς ἔπεσεν ὁ ἄνεμος καὶ ἔγεινε γαλήνη· οἱ σύντροφοι τότε ἐσηκώθησαν καὶ ἐμάζευσαν τὰ πανία καὶ ἤρχισαν νὰ κωπηλατῶσιν. Οὗτος δὲ ἔλαβε κηρὸν καὶ τὸν ἔκοψε εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ ἐζύμωσε με τὰς χεῖράς του, ἕως ὅτου τὸν ἐμαλάκωσε βοηθεῖα καὶ τῆς θερμότητος τοῦ Ἥλιου. Μὲ αὐτὸν δὲ ἔφραξε τὰ ὦτα πάντων τῶν συντρόφων. Ἐκεῖνοι δὲ ἔπειτα ἔδεσαν αὐτὸν ὀρθὸν εἰς τὸν ἰστόν, ὡς τοῖς προεῖπε, καὶ ἐξηκολούθουν νὰ κωπηλατῶσιν. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὴν ξηρὰν, ἔσον ν' ἀκούηται ἡ φωνή, τότε αἱ Σειρήνες ἤρχισαν νὰ τραγωδῶσι με μελωδικὴν φωνήν.

35. Τὸ ἄσμα τῶν Σειρήνων.

www.libtool.com.cn

Ὁ καύχημα τῶν Ἀχαιῶν, πολύμνητε Ὀδυσσεύ,
 τὸ πλοῖον κράτησ', ἔλα ἔϊθ' ἢ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν μας,
 ὅτι δὲν πέρασε κανεὶς ἐξώθε μὲ καράβι,
 χωρὶς τὸ γλυκολάλημα ἢ ἀκούτῃ τῆς φωνῆς μας·
 εὐφραίνεται καὶ ἀναχωρεῖ μὲ γνώσεις πλουτιγμένους·
 ἤξεύρουμ' ὅσα ἐμόχθησαν εἰς τὴν πλατειᾷ Τρωάδα
 Τρῶες καὶ Ἀργεῖοι, τῶν θεῶν ὡς ἤθελεν ἡ γνώμη·
 καὶ ὅ,τι συμβαῖν' εἰξεύρουμε ἔς τὴν γῆ τὴν πολυθρέπτρα.

Ὁ Ὀδυσσεύς, ὅσον ἤκουε τὸ γλυκύτατον τῶν Σειρήνων ἄσμα, τόσον παρεκάλει νὰ τὸν λύσωσιν· ἀλλ' οἱ σύντροφοὶ τοῦ τὸν ἔδενον διὰ πλειοτέρων δεσμῶν καὶ ἐσφιγγον, ἕως ὅτου ἀπεμακρύνθησαν τόσον, ὥστε δὲν ἤκούετο πλέον ἡ φωνὴ των. Τότε τὸν ἔλυσαν, αὐτοὶ δὲ ἐξέφραξαν τὰ ὠτὰ των.

36. Ὁ Ὀδυσσεύς διέρχεται τὴν Σκύλλαν καὶ τὴν Χάρυδδεν.

Ἀφοῦ δὲ ἀφῆκαν ὀπίσω τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων, εὐθύς εἶδον φοβερὸν καπνὸν τῆς θαλάσσης καὶ κύματα ὑψηλὰ καὶ ἤκουσαν μέγαν κτύπον. Τότε κατέλαβε τοὺς ναύτας τόσος φόβος ὥστε ἐφυγὸν τὰ κωπία ἐκ τῶν χειρῶν των καὶ τὸ πλοῖον ἐστάθη. Διὰ γλυκέων δὲ λόγων παρώτρυνεν ἕνα ἕκαστον ὁ Ὀδυσσεύς, τρέχων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ πλοίου. «Μὲ καρδίαν», εἶπε, «φίλοι, πιάσατε τὰ κωπία σας, καὶ σύ, ὦ πηδαλιούχε, ἀπομάκρυνον τὸ πλοῖον ἀπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν κυμάτων καὶ πλησίασε πρὸς τὸν βράχον, διὰ νὰ μὴ πέσωμεν εἰς τὴν χώνην τῆς Χαρύδδευς. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Διὸς ἐλπίζω νὰ διαφύγωμεν καὶ τὸν φοβερὸν τοῦτον κίνδυνον· ἔχετε,

φίλοι, πεποίθησιν εἰς τὸν νοῦν μου καὶ τὴν φρόνησίν μου, ἥτις μᾶς ἔσφυσεν ἄλλοτε ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Κύκλωπος».

Περὶ τῆς Σκύλλης ἔμως δὲν ἀνέφερον εἰς αὐτοὺς τίποτε, διότι ἐφοβήθη μὴ δειλιάσωσι καὶ κρυφθῶσιν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου. Αὐτὸς δὲ παρετῆρει τὸν ἀντικρυνὸν βράχον, ὅπου ἡ Χάρυβδις μετὰ τρομεροῦ κρότου ἀνερρόφησε τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἄλλοτε μὲν ἐξέρνα, καὶ τὸ ὕδωρ ἐταράσσετο καὶ

Σκύλλα.

ἔβραζεν, ὡς ὕδωρ λέβητος ἐπὶ τοῦ πυρός· ἔφθανε δὲ ὁ ἀχνὸς τῶν ὑδάτων μέχρι τῶν κορυφῶν καὶ τῶν δύο βράχων· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐρρόφα τὸ θαλάσσιον ὕδωρ, καὶ τότε δλόκληρος μὲν ἡ θάλασσα συνεταράττετο, ὁ δὲ βράχος τριγύρω μετὰ τρομεροῦ κρότου ἐβρυχάτο καὶ ἐφαίνετο ἡ μαύρη γῆ. Παγετώδης φόβος κατέλαβε τότε αὐτούς· ἐνῶ δὲ παραχθέντες ἐκ τοῦ κινδύνου ἔστρεψαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν Χάρυβδιν, ἡ Σκύλλα ἤρπασεν ἐκ τοῦ πλοίου ἕξ τῶν ἀνδρειοτάτων ναυτῶν. Στρέψας δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του ὁ Ὀδυσσεύς πρὸς τὸ πλοῖον, διέκρινε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τῶν ἕξι συντρόφων του, οἵτινες ἤρπάζοντο εἰς τὰ ἔϋψη καὶ ἤκουσε τὴν σπαρακτικὴν αὐτῶν φωνήν, ζητούντων παρ' αὐτοῦ βοήθειαν. Ἐπειτα δὲ ἐρίπτοντο εἰς τοὺς

βράχους, καὶ ἡ Σκύλλα τοὺς κατέτρωγεν. Ἦτο δὲ τὸ δυστύχημα τοῦτο τὸ τρομερώτατον πάντων, ὅσα εἶδον περιπλανώμενοι εἰς τὴν θάλασσαν.

37.) Αἱ ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου.

Ἀφοῦ δὲ διέφυγον τὴν φοβερὰν Χάρυβδιν καὶ Σκύλλαν, ἤλθον εἰς τὴν ὠραίαν νῆσον τοῦ θεοῦ Ἥλιου. Ἐκεῖ ἔδοσκον ὠραῖαι ἀγελάδες καὶ παχέα πρόβατα καὶ ἤκούετο ὁ μυκηθμὸς ἐκείνων καὶ ὁ βληθηθμὸς τούτων. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐνεθυμήθη τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου καὶ τὴν συμβουλήν τῆς Κίρκης, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ μὴ ἀράξωσιν ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης, ἀλλὰ νὰ διέλθωσι μακρὰν αὐτῆς. Οἱ σύντροφοί του ὁμῶς δὲν τὸν ἤκουσαν καὶ τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀράξῃ ἐκεῖ. Τοὺς ὠρκισε δὲ νὰ μὴ φονεύσῃ κανεὶς μήτε ἀγελάδα, μήτε πρόβατον. Ὅτε ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν, ἠτοίμασαν δεῖπνον καί, ἀφοῦ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἤρχισαν νὰ ἐνθυμῶνται τοὺς συντρόφους, τοὺς ὁποίους ἔφαγεν ἡ Σκύλλα, καὶ ἔκλαιον ἀπαρηγόρητα, μέχρις οὗ τοὺς κατέλαβεν ὁ ὕπνος.

Ἐπὶ ἓνα μῆνα ἔμενον ἐκεῖ ἕνεκα τῶν ἐναντίων ἀνέμων· καί, ἕως ὅτου μὲν εἶχον τροφάς, ἀπεῖχον οἱ σύντροφοι ἀπὸ τὰς ἀγελάδας τοῦ Ἥλιου. Ἀφοῦ δὲ αὐταὶ ἐσώθησαν ὅλως διόλου, περιπλανῶντο ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ἐθήρευον πτηνὰ ἢ ἐψάρευον ἰχθῦς, καὶ οὕτω διετηροῦντο εἰς τὴν ζωὴν.

38.) Οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεὺς σφάζουσιν ἀγελάδας τοῦ Ἥλιου.

Μίαν ὁμῶς ἡμέραν, ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς περιπλανᾶτο ἐπὶ τῆς νήσου καὶ παρεκάλει τοὺς θεοὺς, κατελήφθη ὑπὸ ὕπνου. Τότε

εἰς τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ὁυρόλοχος ἔπεισε τοὺς συντρόφους τοῦ
 νὰ παραβῶσι τὸν ὄρκον τῶν διὰ τῶν ἐξῆς λόγων·

Σ' ὄ, τῶ θά 'κῶ προσέξατε, πολυπαθεῖς μου φίλοι·
 ὄλ' εἶναι οἱ θάνατοι πικροὶ τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων,
 ἄλλ' ὁ πολὺ φρικτότερος, τῆς πείνας ν' ἀποθάνης·
 τοῦ Ἡλίου τὰς καλλίτερας ἄς σύρουμ' ἀγελάδαις,
 πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ σφάζωμε τοὺς οὐρανοκατοίκους·
 κί' ἂν 'ς τὴν Ἰθάκην φθάσωμε, τὴν ποθητὴ πατρίδα,
 τοῦ Ἡλίου τοῦ Ἵπερίονος κτίζομ' εὐθύς ὠραῖον
 ναόν, καὶ μέσ' ἀτίμητα πολλὰ κρεμάμε δῶρα·
 ἄλλ' ἂν γιὰ βῶδια ὀρθόκερα χολιάσῃ καὶ θελήσῃ
 τὸ πλοῖο νὰ συντρίψῃ αὐτός, κ' οἱ ἄλλοι θεοὶ τὸ στέργουν,
 κάλλιο 'ς τὸ κῦμα χάσκοντας μὲ μιὰ νὰ ξεψυχήσω
 παρὰ νὰ τήκωμαι καιροὺς εἰς ἓνα ἔρημονῆσι.

Τοὺς λόγους τούτους παρεδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ εὐθύς
 ὠδήγησαν τὰς παχυτάτας βοῦς τοῦ θεοῦ, τὰς ἐθυσίασαν καὶ
 ἔφαγον ἐξ αὐτῶν. Τότε ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ ὕπνος, καὶ ἐκίνησε νὰ
 ἔλθῃ εἰς τὸ πλοῖον. Ὅτε δὲ ἐπλησίαζε, τῷ ἦλθεν εἰς τὴν ὄσφρη-
 σιν ἡ νόστιμος εὐωδία τῆς κνίσσης καὶ ἀναστενάξας παρεπονέθη
 εἰς τὸν Δία, ὅτι τὸν ἀπεκοίμισε διὰ νὰ βλάβῃ καὶ αὐτὸν καὶ
 τοὺς συντρόφους τοῦ ἔνεκα φοβεροῦ ἀνοσιουργήματος, τὸ ὁποῖον
 ἔπραξαν. Εὐθύς δὲ ἡ βοσκὸς ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν Ἡλίον,
 ὅστις ὀργισθεὶς ἐζήτησε παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν νὰ
 τιμωρήσῃ τοὺς ναύτας διὰ τὴν σφαγὴν τῶν βοῶν του. «Ἐάν»,
 εἶπεν, «οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν θελήσωσι νὰ μὲ ἱκανοποιήσωσιν, ὡς
 πρέπει, θὰ χωθῶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ θὰ φέγγω εἰς τοὺς νεκρούς».
 Ὁ Ζεὺς τότε ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν νὰ κτυπήσῃ τὸ πλοῖον διὰ
 κεραυνοῦ καὶ ν' ἀφανίσῃ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ πελάγους.

39) Ὁλεθρος τῶν συντρόφων καὶ κίνδυνος

www.illouds.com
 τοῦ Ὀδυσσεύς.

Ἐξ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἐπέβησαν τοῦ πλοίου καὶ ἀνήχθησαν εἰς τὸ πέλαγος. Ἄφου δὲ ἐπροχώρησαν καὶ δὲν ἐφαίνετο ἄλλο τι παρὰ οὐρανὸς καὶ θάλασσα, τότε ὁ Ζεὺς ἔστησεν ὑπεράνω τοῦ πλοίου μαῦρα σύννεφα, καὶ ἡ γῆ ἔσκεπάσθη ὑπὸ σκότους. Αἶφνης δὲ ἤρχιζε νὰ συρίζῃ ὁ ἄνεμος καὶ καταίγῃς ἔσπασε τὰ μεγάλα σχοινία τοῦ ἱστοῦ, ὁ δὲ ἱστός ἔπεσε μὲ ὄρμην καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν τὸν κυβερνήτην καὶ τὸν ἐφόνευσε. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε καὶ ἔρριψε κεραυνὸν ἐντὸς τοῦ πλοίου· ἐγέμισε δὲ τὸ πλοῖον ἀπὸ ὄσμην θείου καὶ οἱ σύντροφοι ἔπεσον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν. Μόνος δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ πλοίου, μέχρις οὐ τὰ κύματα ἐξέσπασαν τὰς σανίδας τῆς τρόπιδος καὶ διέλυσαν αὐτό. Ἐπὶ τῆς τρόπιδος εἶχε πέση καὶ ὁ ἱστός, ὅστις ἦτο δεμένος διὰ σχοινίου· ἐπὶ ταύτης ἀναβάς, ἀφέθη εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων καὶ κυμάτων.

Αἶφνης ὁμοῦς ἤλλαξεν ὁ ἄνεμος, καὶ τὰ κύματα τὸν ἔσπρωξαν εἰς τὴν χώνην τῆς Χαρύβιδος, ἐκ τῆς ὁποίας, ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθη. Διότι, ὅτε ἡ σφοδρὰ ὄρμη τοῦ κύματος τὸν ἔφερεν εἰς τὸ χάσμα, τὸ ὁποῖον κατέπτε τὴν τρόπιν, τότε ἐπιάσθη ἀπὸ τοῦ κλάδου τῆς ἀγρίας συκῆς καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ κρεμάμενος ὡς νυκτερίς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐξῆμεσεν ἡ Χαρύβις τὸν ἱστὸν μετὰ τῆς τρόπιδος καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τότε πεσὼν ἐπ' αὐτῆς ἐκάθισε καὶ διὰ τῶν χειρῶν του ἐκωπηλάτει μὲ δύναμιν καὶ ἔφυγε βαθέως εἰς τὸ πέλαγος.

40) Ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψίδος.

Ἵπάρχει μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος νῆσος, καλουμένη Ὠγυγία, ὅπου κατοικεῖ ἡ θεὰ Καλυψώ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἄτλαντος. Εἰς

αὐτὴν οὐδεὶς ἐκ τῶν θεῶν οὔτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔρχεται· ἐκεῖ ἔρριψεν ἡ μοῖρα τὸν Ὀδυσσεῖα, ἀφοῦ ὁ Ζεὺς ἐκτύπησε μὲ κεραυνὸν τὸ πλοῖόν του καὶ τὸ συνέτριψεν ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους. Ἡ Καλυψώ τότε ἐδέχθη αὐτὸν εὐχαρίστως καὶ πολὺ τὸν περιεποιεῖτο. Ἦθελε δὲ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀθάνατον καὶ ἀγήραστον εἰς

Καλυψώ.

αἰῶνα τὸν ἅπαντα καὶ νὰ τὸν κρατήσῃ πλησίον της. Ἄλλ' οὐτος ἐπόθει τὴν πατρίδα του καὶ ἔβρεχε τὰ ἐνδύματά του μὲ δάκρυα. Ἐπτὰ ἔτη συνεχῶς ἔμενεν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην.

41) Συνέλευσις τῶν θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅσοι ἐσώθησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς καὶ διέφυγον τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς θαλάσσης, ἦσαν εἰς τὰς πατρίδας των. Μόνος δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῆς νύμφης Καλυψοῦς, εἰ καὶ ἐπεθύμει πολὺ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του. Οἱ θεοὶ δὲ πάντες εὐσπλαγχνίζοντο αὐτὸν καὶ ἤθελον νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν Ἰθάκην, μόνος δὲ ὁ Ποσειδῶν ἠναντιοῦτο.

Μίαν ἡμέραν ὅλοι οἱ θεοί, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἔλει-
πεν εἰς τοὺς Αἰθίοπας, ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τὰ μέγαρα τοῦ
Διός. Ἡ Ἀθηνᾶ τότε εἶπεν εἰς τὸν Δία τοὺς ἐξῆς λόγους·

« Ἡ καρδιά μου, ὦ πάτερ μου, σπαράσσεται διὰ τὸν φρόνι-
μον Ὀδυσσεά, ὁ ὅποιος πολὺν χρόνον μακρὰν τῶν φίλων του
πάσχει εἰς νῆσον δασώδη πολλὰ δυστυχήματα. Κατοικεῖ δὲ εἰς

Ἀθηνᾶ.

Ζεὺς.

τὴν νῆσον ταύτην ἢ Καλυψώ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἄτλαντος, καὶ διὰ
λόγων γλυκεῶν καὶ θελκτικῶν τὸν ἀποπλανᾷ διὰ γὰρ λησμονήσῃ
τὴν Ἰθάκην. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς κλαίει καὶ ὀδύρεται καὶ ὄχι μό-
νον δὲν λησμονεῖ τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ προτιμᾷ νὰ ἀποθάνῃ,
φθάνει μόνον μακρόθεν νὰ ἴδῃ καὶ καπνὸν ἀνυφούμενον ἐξ αὐτῆς.
Δὲν κάμπτεται λοιπὸν ἡ καρδιά σου, Ὀλύμπιε, δι' αὐτόν ; Δὲν
προσέφερε καὶ ἐκεῖνος τόσας θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς πλησίον τῶν

πλοίων εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν ; Διατί ὠργίσθης τόσον πολὺ κατ' αὐτοῦ, ὦ πάτερ ;»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ὁ Ζεὺς· « Πῶς ἡδυνάμην ἐγὼ νὰ λησμονήσω τὸν Ὀδυσσεῖα τὸν φρονιμώτατον πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος περισσὰς θυσίας προσέφερεν εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς ; Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν εἶναι ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ, διότι ἐτύφλωσε τὸν υἱόν του Πολύφημον, τὸν ἰσχυρότατον πάντων τῶν Κυκλώπων. Καὶ δὲν φονεύει μὲν αὐτόν, ἀλλὰ τὸν ἀποδιώκει μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ἄλλ' ἡμεῖς ἐδῶ ἄς σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὴν πατρίδα· ἀπέναντι τῆς θελήσεως ὅλων τῶν θεῶν δὲν δύναται ὁ Ποσειδῶν νὰ ἐπιμένῃ».

Πρὸς τὸν Δία ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ θεὰ Ἄθηνά· « ὦ πάτερ μου, ἂν εἶναι ἀρεστὸν εἰς τοὺς θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του, ἄς παροτρύνωμεν τὸν Ἑρμῆν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν εὐπλόκαμον νύμφην τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν ταύτην περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ὀδυσσεῶς εἰς τὴν Ἰθάκην».

42) Ἀποστολὴ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν.

Ὁ Ζεὺς τότε διέταξε τὸν Ἑρμῆν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν νύμφην Καλυψὼ καὶ νὰ εἴπῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν τῶν θεῶν περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσεῶς εἰς τὴν πατρίδα του. « Αὐτὴ εἶναι», εἶπεν, « ἡ μοῖρά του, νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του καὶ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ νὰ ἴδῃ τοὺς ἀγαπητοὺς του φίλους. Οὐδεὶς θεός, οὔτε ἄνθρωπος θὰ τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὸ ταξιδιδίον του, ἀλλὰ θὰ εἶναι μόνος ἐπὶ τῆς σχεδίας καὶ θὰ ὑποφέρῃ πολλὰς ταλαιπωρίας. Τὴν εἰκοστὴν ἔμωσ ἡμέραν θὰ φθάσῃ εἰς τὴν νῆσον Σχερίαν, ἔπου θὰ τὸν ὑποδεχθῶσιν ὡς θεόν, καὶ

θά τὸν ἀποστείλωσι μὲ πλοῖον ταχὺ καὶ μὲ πλούσια δῶρα εἰς τὴν πατρίδα του. www.libtool.com.cn

Αὐτὰ εἶπε, καὶ εὐθὺς ὑπήκουσεν ὁ Ἑρμῆς· ἐφόρεσε λοιπὸν τὰ ὑποδήματά του καὶ ἔλαβε τὴν ῥάβδον του καὶ μετ' αὐτῆς

Ἑρμῆς.

ἐπέτα εἰς τὸν ἀέρα· ἔλθων δὲ εἰς τὴν Πιερίαν, κατέβη εἰς τὸ πέλαγος καὶ ἔτρεχεν ὡς λάρος ἐπάνω τῶν κυμάτων. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον, τότε ἐπάτησεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μέγα σπήλαιον, ὅπου κατῴκει ἡ νύμφη Καλυψώ.

43) Τὸ σπήλαιον τῆς Καλυψοῦς.

Εὔρε δὲ τὴν Καλυψώ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Εὗλα δὲ ἐκ τῶν κέδρων ἔκαιον ἐπὶ τῆς ἐστίας καὶ πολλὴν διέχυνον εἰς τὴν νῆσον εὐωδίαν· ἐντὸς δὲ τοῦ σπηλαίου μὲ γλυκεῖαν φωνὴν ἔτραγώδει ἡ Καλυψώ ὑφαίνουσα πανίον μὲ χρυσοῦν κερκίδα. Δάσος δὲ χλοερὸν ἦτο τρυγύρω τοῦ σπηλαίου ἐκ σκληθέρων, λευκῶν καὶ κυπαρίσσων· ἐπὶ τῶν κλάδων δὲ τῶν δένδρων τούτων εἶχον τὰς φωλεὰς τῶν γλαυῦκες, ἰέρακες καὶ κορώναι· γύρω δὲ τοῦ

σπηλαίου ἐξήπλοῦτο ἡμερον κλῆμα, εὐθαλὲς καὶ πλήρες σταφυλῶν· τέσσαρες δὲ βρύσεις ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης ἔτρεχον, τὸ διαυγὲς δὲ καὶ καθαρὸν ὕδωρ ἐκάστης ἐκυλίετο χωριστὰ εἰς διάφορον μέρος. Πέριξ δὲ αὐτῶν ἦτο ὠραῖον λιβάδιον πλήρες ἀπὸ ἰα καὶ σέλινα. Εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ θεὸς ἂν ἤρχετο, ἤθελε τὸν θαυμάσῃ καὶ μεγάλην εὐχαρίστησιν θὰ ἡσθάνετο, Ἐνταῦθα ἐστάθη ὁ Ἑρμῆς καὶ παρετήρει μετὰ θαυμασμοῦ, ἔπειτα δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ εὐρύχωρον σπήλαιον.

44) Συνομιλία Ἑρμοῦ καὶ Καλυψοῦς.

Ἄμα τὸν εἶδεν ἡ Καλυψώ, εὐθύς τὸν ἐγνώρισεν· ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμοίως δὲν ἦτο τότε ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, ἀλλ' ἐκάθητο μακρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἔκλαιε, καὶ μὲ τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμοὺς ἐφθειρε τὴν ζωὴν του.

Ἄφοῦ δὲ ἡ Καλυψώ τὸν ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον, τὸν ἠρώτησε·

«Διατί ἦλθες, σεβαστὲ καὶ ἡγαπημένε Ἑρμῆ χρυσόρραβδε, νὰ μὲ εὕρης; Δὲν σὲ εἶδον νὰ ἔρχησαι ἕως τῶρα συχνά. Λέγε μοι εὐθύς, τί ἐπιθυμεῖς, καὶ θέλω τὸ πράξῃ, ἂν τοῦτο εἶναι δυνατὸν καὶ περνᾷ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου. Πλησίασον ὁμοίως νὰ σὲ φιλοξενήσω».

Μετὰ ταῦτα τῷ ἔστρωσε τράπεζαν πλήρη ἀμβροσίας καὶ τὸν ἐκέρασε νέκταρ. Ἐπειτα δὲ τὸν ἠρώτησε, διατί ἦλθεν εἰς τὴν νῆσόν της. Ὁ δὲ Ἑρμῆς τότε ἐξήγησε τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς του καὶ διέταξεν αὐτὴν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Διός, ἥτοι νὰ ἐξαποστείλῃ τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὴν πατρίδα του.

45) Ὁ Ὀδυσσεὺς ναυπηγεῖ πλοῖον.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἑρμοῦ βαθεῖαν ἡσθάνθη λύ-

πην ἢ Καλυψώ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Διός, καὶ παρεδέχθη ν' ἀποστείλῃ τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν πατρίδα του. www.libtool.com.cn

Ἀφοῦ δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Ἑρμῆς, ἡ Καλυψώ μετέβη εἰς τὴν ἀκτὴν, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάθητο κλαίων, καὶ τῷ εἶπεν· «Ὀδυσσεῦ, μὴ κλαίης πλέον, διότι ἀπεφάσινα νὰ σὲ στείλω εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἐλθέ λοιπόν, κόψε ξύλα μακρὰ καὶ κατασκεύασον σχεδίαν· ἐντὸς δ' αὐτῆς ἐγὼ θὰ σοῦ βάλω ἄρτον, ὕδωρ καὶ οἶνον· θὰ σὲ ἐνδύσω δὲ μὲ λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ θὰ σοὶ στείλω οὐριον ἄνεμον, ἵνα ἐπιστρέψῃς σῶος εἰς τὴν πατρίδα σου».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς θεᾶς, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐπίστευεν· ἐζήτησε δὲ παρ' αὐτῆς νὰ τῷ ὁμώσῃ ὄρκον. Ἡ θεὰ τότε ὠρκίσθη καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς. Τὴν ἐπαύριον ἡ Καλυψώ ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά μέγαν χαλκοῦν πέλεκυν καὶ σκεπάρνιον καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ δάσος, ὅπου ἦσαν ξύλα ξηρά. Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε κόψας ξύλα, τὰ ἐπελέκησε, τὰ ἔξεσε, τὰ ἐτρύπησε καὶ τὰ προσήρμοσε διὰ ξυλίνων καρφίων· τέλος δὲ ἔβαλε τριγύρω μακρὰς δοκοὺς καὶ συνέδεσε τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου του. Μετὰ ταῦτα κατεσκεύασεν ἰστὸν καὶ προσήρμοσεν εἰς αὐτὸν κεραίαν καὶ κατεσκεύασε πηδάλιον. Ἔθεσε δὲ ἔρμα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ κατεσκεύασε πανία καὶ ἔδесе τὸν ἰστὸν καὶ γὴν κεραίαν διὰ σχοινίων· καὶ διὰ μοχλῶν ἔρριψε τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν θάλασσαν.

46) Ὀδυσσεὺς ἀναχώρησις ἐκ τῆς νήσου Ἐγυγίας.

Καθὼς ἐτελείωσε τὸ πλοῖον, ἡ Καλυψώ ἐνέδυσεν τὸν Ὀδυσσεά διὰ λαμπρῶν ἐνδυμάτων, ἔθεσε δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἄρτον, οἶνον καὶ τροφάς, καὶ τῷ ἐξαπέστειλεν οὐριον ἄνεμον. Πλήρης

χαρᾶς ὁ Ὀδυσσεὺς ἤνοιξε τὰ πανία καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ πηδάλιον.

Ἵπνος δὲν ἔκλειε τὰ βλεφάρᾳ του, ἀλλὰ παρετήρει τὸν οὐρανὸν καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ εἶχεν αὐτοὺς ὀδηγοὺς εἰς τὸν πλοῦν. Δεκαεπτὰ ἡμέρας ἔπλεεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸ πέλαγος, τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἐφάνησαν εἰς αὐτὸν τὰ σκιερὰ ὄρη τῶν Φαιάκων.

Τότε εἶδεν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν καὶ ὠργίσθη ἔτι μᾶλλον κατ' αὐτοῦ· ἐκίνησε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε·

«Τῶ ὄντι ἄλλην ἀπόφασιν ἔλαβον οἱ θεοὶ περὶ τοῦ Ὀδυσσεως, ὅτε ἐγὼ ἤμην ἀπὼν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου. Ἡ μοῖρά του εἶναι νὰ παύσωσι πλέον τὰ δεινά του· ἀλλὰ δύναμαι ἀκόμη νὰ κάμω αὐτὸν νὰ ὑποφέρῃ πολλὰς ταλαιπωρίας».

47) Ναυάγιον τοῦ Ὀδυσσεως.

Ἄμα εἶπε τοὺς λόγους τούτους ὁ Ποσειδῶν, συνετάραξε μὲ τὴν τρίαιναν τὴν θάλασσαν, ἀφῆκε τὰς θυέλλας τῶν ἀνέμων καὶ ἐκάλυψε τὸν οὐρανὸν μὲ νέφη· σκότος δὲ τότε μέγα ἐκάλυψε τὴν γῆν. Τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία τοῦ Ὀδυσσεως, καὶ βαρὺν ἀφῆκεν ἀναστεναγμόν.

«Πόσα», εἶπεν, «ἔχω ὁ δυστυχῆς νὰ δοκιμάσω ἀκόμη! Ἦδῃ ἀληθεύουσιν ὅσα μοὶ εἶπεν ἡ θεά, ὅτι θὰ ὑποφέρω μεγάλας ταλαιπωρίας, πρὶν ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου. Αἱ κακαὶ προφητεῖαι ἐκτελοῦνται τώρα. Ἡ καταστροφή μου εἶναι πλέον ἀφρευκτος. Ἐδύτucheis ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀπέθανον ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Τροίας! Εἶθε καὶ ἐγὼ νὰ ἐφρονευδῶν τότε ἐκεῖ! Ἦθελον τοῦλάχιστον ἐνταφιασθῆ μὲ τιμὴν καὶ δόξαν· ἤδη ὁμως ἀποθνήσκω ἐλεεινὸν θάνατον».

Ἐνῶ δ' ἀκόμη ὠμίλει, μέγα κύμα τὸν ἐκτύπησε μὲ ὀρμὴν καὶ ἔρριψε μακρὰν· φοβερὰ δὲ θυέλλα ἔσπασε τὸν ἰστὸν καὶ ἔρ-

ριψε μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πανίον καὶ τὴν κεραίαν· πολλὴν δ' ὥραν ἔμεινεν ὑπὸ τὰ κύματα καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Δύο τινὰ τὸν ἠμπόδιζον, τὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια ἐφόρει, καὶ τὰ μεγάλα κύματα. Ἄργα δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἔπτυνεν ἄλμυρον ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματός του.

Ἄλλ' ἂν καὶ εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην κατάστασιν, δὲν ἐλησμόνησε τὸ πλοῖόν του· ὤρμησε λοιπὸν διὰ τῶν κυμάτων, τὸ ἔπιασε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὰ μέσον αὐτοῦ. Ἐφερον δὲ αὐτὸ τὰ κύματα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅπως ὁ ἄνεμος φέρει τὰς ξηρὰς ἀκάνθας εἰς τὴν πεδιάδα.

Ἐνῶ δ' εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην κατάστασιν, εἶδεν αὐτὸν ἡ Λευκοθέα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Κάδμου, καὶ τὸν εὐσπλαγχνίσθη. Ἐκάθισε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου του καὶ τῷ εἶπε· «Ταλαίπωρε, διὰ τί εἶναι ὁ Ποσειδῶν τόσοσιν πολὺ ὠργισμένος κατὰ σοῦ; Λάβε ὁμῶς θάρρος, διότι δὲν θέλει σὲ καταστρέψει. Πρᾶξον δὲ ὅπως λέγω. Ἐκδύσου τὰ ἐνδύματά σου, ἄφησε τὸ πλοιαρίον σου καὶ κολυμβῶν προσπάθησον νὰ φθάσῃς εἰς τὴν ξηράν. Λάβε δὲ τὸν κεφαλόδεσμον τοῦτον καί, ἐν ὅσῳ τὸν φέρεις, δὲν εἶναι φόβος, μὴ καθῆς. Ὅταν ὁμῶς φθάσῃς εἰς τὴν ξηράν, ρῖψε αὐτὸν μακρὰν αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν».

Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς θεᾶς φοβούμενος ἀπάτην· κῆμα ὁμῶς τρομερὸν ἐκτύπησεν αὐτὸν καὶ διεσκόρπισε τὰ ξύλα τοῦ πλοιαρίου, ὡς ὁ ἄνεμος τὰ ξηρὰ ἄχυρα. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέβη ἐπὶ ἐνὸς ξύλου, καὶ ἐκδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του ἐξήπλωσεν ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸν κεφαλόδεσμον καὶ ἐρρίφθη πρηγῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸν εἶδε δ' ὁ Ποσειδῶν καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Καλά, περιπλανήσου τῶρα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ταλαιπωρήσου· ἕως οὗ φθάσῃς εἰς τὴν ξηράν, νομίζω, ὅτι δὲν θά λησμονήσῃς καὶ τοῦτα τὸ πάθημα».

48) Ὁ Ὀδυσσεὺς σώζεται εἰς τὴν νῆσον
 τῶν Φαιάκων.

Οὕτως εἰπὼν ὁ Ποσειδῶν ἐμάστιξε τοὺς ἵππους του καὶ ἀπῆλθεν. Ἡ Ἀθηναῖα ὅμως κατέπαυσε τοὺς ἄλλους ἀνέμους καὶ ἀφῆκε μόνον τὸν βορρᾶν.

Δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐκολύμβα ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐπλανᾶτο εἰς τὴν θάλασσαν. Τὴν τρίτην ὅμως ἡμέραν ἔπεσεν ὁ ἀνεμος καὶ ἔγεινε γαλήνη. Ἄλλ' ὅταν ἐπλησίασεν εἰς τὴν ξηράν, ἤκουσε τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, τὰ ὅποια ἐμαίνοντο εἰς τοὺς βράχους, καὶ εἶδε τὰ πάντα σκεπασμένα ὑπὸ τοῦ ἀφροῦ· δὲν ὑπῆρχον ἐκεῖ λιμένες, ἀλλὰ βραχώδεις παραλίας. Τότε πάλιν ἐφοβήθη ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἀνεστέναξεν· «Δυστυχῆς ἐγὼ», εἶπε, «μάταιοι εἶναι οἱ κόποι, τοὺς ὁποίους ἔκαμα· δὲν φαίνεται τόπος ἀποβάσεως εἰς τὴν ξηράν· πανταχοῦ εἶναι βράχοι ὄξεις καὶ περὶξ αὐτῶν βρυχᾶται τὸ ὀρμητικὸν κύμα, ἡ θάλασσα μέχρι τῆς ξηρᾶς εἶναι βαθεῖα καὶ δὲν δύναμαι νὰ πατήσω καὶ σταθῶ. Φοβοῦμαι δὲ μήπως, ἐνῶ ἐξέρχομαι, μὲ πάρῃ τὸ κύμα καὶ μὲ ρίψῃ ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας· ἐὰν προχωρήσω μακρύτερα, φοβοῦμαι· πάλιν, μήπως μὲ ἀρπάσῃ ἡ θύελλα καὶ μὲ φέρῃ εἰς τὸ πέλαγος, ἢ κῆτός τι μὲ καταφάγῃ».

Ἐνῶ δὲ ταῦτα διελογίζετο, κύμα μέγα τὸν ἔρριψεν ἐπὶ τῶν βράχων, ἤθελε δὲ φονευθῆ, ἂν μὴ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του ἐπιάνετο εἰς τὸν βράχον. Ἐκεῖ δὲ ἔμεινεν, ἕως οὗ ἄλλο κύμα ἐπιστρέψαν τὸν ἔρριψε μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν. Οὕτως ἐκολύμβα καὶ παρετήρει τὴν ἀκτὴν, ἵνα εὕρῃ θέσιν κατάλληλον νὰ ἐξέλθῃ. Εὔρε δὲ ταύτην εἰς τὰς ἐκβολὰς ποταμοῦ, ὅπου δὲν ὑπῆρχον πέτραι.

Ἐκεῖ ἐξῆλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ λυγίσῃ τοὺς πόδας του καὶ νὰ κινήσῃ τὰς χεῖράς του. Τὸ δέρμα του ἦτο φου-

σχωμένον, τὸ δὲ ὕδωρ τῆς θαλάσσης ἔτρεχεν ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῆς ῥίνος του· ἔκειτο δὲ ἐκεῖ εἰς τὴν ἄμμον λιποθυμημένος ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον. Μετ' ὀλίγον ὁμως ἀνέπνευσε καὶ συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, καὶ τότε ἔλυσε τὸν κεφαλόδεσμον ἐκ τοῦ στήθους καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπειτα ἐφίλησε τὴν γῆν καὶ κατεκλίθη ὑποκάτω εἰς σχοῖνον. Φοβηθεὶς ὁμως, μήπως τὸν παγώσῃ τὸ ψῦχος τῆς νυκτός, ἦλθεν εἰς μέρος δασῶδες πλησίον τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ ἐχώθη ὑποκάτω δύο θάμνων καὶ ἐσκεπάσθη μὲ φύλλα ξηρά, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἄφθονα. Ἐκεῖ δὲ ἐκοιμήθη ὄλην τὴν νύκτα.

49) Ὀδυσσεὺς σωτηρία ὑπὸ τῆς Ναυσικάας.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔπεσεν εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἀλκίνοος, βασίλισσα δὲ ἡ Ἀρήτη. Εἶχον δὲ οὗτοι πέντε ἄρρενα τέκνα, ὧν δύο ἦσαν νυμφευμένα, καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν ὠραίαν Ναυσικάαν, ἣτις ἦτο ἀνύπανδρος. Ἡ κόρη αὕτη τὴν νύκτα, καθ' ἣν ὁ Ὀδυσσεὺς καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ κόπου ἐκοιμᾶτο πλησίον τοῦ ποταμοῦ, εἶδεν εἰς τοὺς ὕπνους τῆς τὴν Ἀθηναῖν, ἣτις τῇ εἶπε νὰ ζήσῃ τὸ πρῶτὸν τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ πατρός της, ἵνα ὑπάγῃ νὰ πλύνῃ εἰς τὸν ποταμὸν τὰ ἐνδύματά της.

Ἡ ὠραία Ναυσικάα, εὐθύς, ὅτε ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἐπῆγεν εἰς τὰ δωμάτια τῶν γονέων της. Συνῆντησε δὲ τὸν πατέρα της εἰς τὴν θύραν ἑτοιμὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν συνεδρίαν τῶν ἡγεμόνων τῶν Φαιάκων· σταθεῖσα δὲ πλησίον του, τῷ εἶπε·

«Πάτερ, ἐτοίμασόν μοι ὑψηλὴν καὶ καλλίτροχον ἄμαξαν, ἵνα δι' αὐτῆς μεταφέρω τὰ ὠραῖα φορέματά μου, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀκάθαρτα καὶ τὰ πλύνω εἰς τὸν ποταμὸν. Ἀρμύζει εἰς σέ, ὅστις εἶσαι ἕξοχος μεταξύ τῶν ἡγεμόνων, νὰ συνεδριάξῃς φορῶν

καθαρά ἐνδύματα· ἔχεις δὲ εἰς τὸν οἶκον πέντε ἀγαπητοὺς υἱοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν δύο εἶναι νυμφευμένοι, οἱ δ' ἄλλοι τρεῖς ἄγαμοι, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔρχωνται εἰς τὸν χορὸν ἐνδεδυμένοι πάντοτε καθαρά ἐνδύματα· περὶ τούτου ἐγὼ μόνη φροντίζω».

Ὁ πατὴρ τότε διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ ἐτοιμάσωσι τὴν ἄμαξαν. Ἡ δὲ Ναυσικάα μετέφερεν ἐκ τῆς ἀποθήκης τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ ἔβαλεν ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἡ δὲ μήτηρ τῆς διάφορα φαγητὰ ἐντὸς κιβωτίου καὶ οἶνον ἐντὸς ἀσκοῦ καὶ ἔλαιον ἐντὸς χρυστῆς ληκύθου, ἵνα ἀλειφθῇ μετὰ τὸ λουτρόν. Ἀνέβη ἔπειτα εἰς τὴν ἄμαξαν ἡ Ναυσικάα καὶ πιάσασα τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡμία, ἐκτύπησε τοὺς ἡμιόνους καὶ ἐξῆλθε τῆς πόλεως· τὴν ἠκολούθουν δὲ πεζῆ καὶ αἱ θεραπαινίδες. Καθὼς δ' ἔφθασαν εἰς τὸν ποταμὸν, ἔρριψαν τὰ ἐνδύματα εἰς τοὺς πλήρεις ὕδατος πλυνούς, καὶ ἤρχισαν νὰ τὰ πλύνωσιν. Ἀφοῦ δὲ τὰ ἐπλυναν, τὰ ἤπλωσαν ἐπὶ τῶν καθαρῶν χαλικίων τῆς παραλίας. Ἐνῶ δὲ τὰ ἐνδύματα ἐστέγνωνον, ἡ Ναυσικάα μετὰ τῶν θεραπαινίδων τῆς ἐλούσθησαν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἠλείφθησαν μὲ εὐῶδες ἔλαιον. Ἐπειτα δὲ ἐκάθισαν καὶ ἐπρογευματίσαν. Μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ Ναυσικάα ἐτραγώδησε θελκτικὸν ἄσμα, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἐχόρευσαν καὶ ἐπαιζον τὴν σφαῖραν. Διέπρεπε δὲ ἡ Ναυσικάα μετὰ τῶν θεραπαινίδων τῆς, καθὼς ἡ θεὰ Ἄρτεμις μετὰ τῶν νυμφῶν τῆς. Ἐνῶ δὲ ἔζευξαν τοὺς ἡμιόνους καὶ ἐδίπλωσαν τὰ ἐνδύματα ἐτοιμαζόμεναι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἡ βασιλόπαις ἔρριψε πρὸς μίαν τῶν θεραπαινίδων τῆς σφαῖραν. Ἡ σφαῖρα ὅμως δὲν ἐπέτυχεν αὐτήν, ἀλλ' ἐπέσεν ἐντὸς βαθέος ρεύματος. Τότε ὄλοι αἱ θεράπαινοι ἐξέβαλον φωνὴν δυνατὴν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξύπνησεν. Ἡγέρθη λοιπὸν μετὰ περιεργίας, ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν·
 «Δυστυχία μου, εἰς ποῖον πάλιν τόπον, κατοικοῦμενον ὑπ' ἀνθρώπων ἦλθον; Εἶναι ἄρ' ἀγὰ γε ὕβρισται, βίαιοι καὶ ἀδικοί, ἡ φι-

λόξενοι καὶ θεοφοβούμενοι; Ἦλθεν εἰς τὰς ἀκοάς μου φωνὴ γυναικεία· ἴσως εἶναι αὕτη φωνὴ παρθένων νυμφῶν, αἵτινες κατοικοῦσιν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ τῶν χλοερῶν λειμώνων, ἢ ἀνθρώπων κατοικούντων ἐδῶ πλησίον. Ἄλλ' ἔλα, ἄς ἴδω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ ἄς ἐξετάσω».

ΒΟ) Ὁ Ὀδυσσεὺς συνομιλεῖ μετὰ τῆς Ναυσικίας.

Οὕτως εἰπὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν θάμνων καὶ, ἐπειδὴ ἦτο γυμνός, ἔσπασεν ἐκ δένδρου πυκνόφυλλον κλάδον καὶ ἐσχέπασε τὴν γυμνότητά του. Οὕτω πως εὕρισκόμενος ἐπορεύθη εἰς τὸ μέρος, ὅποθεν ἤρχοντο αἱ φωναί. Καθὼς δὲ αἱ θαλαμηπόλοι τὸν εἶδον, εὐθὺς ἐντρομοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Μόνη δὲ ἡ Ναυσικία ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν τῆς.

Ἰδὼν δὲ ταύτην ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστάθη μακρὰν αὐτῆς καὶ τῇ εἶπε τοὺς λόγους τούτους·

«Εὐσπλαγχνίσου με, βασίλισσα, εἴτε θεὰ εἶσαι· εἴτε θνητή. Ἄν εἶσαι θεά, σὲ παρομοιάζω μὲ τὴν Ἄρτεμιν καὶ κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὸ ἀπόστημα, ἂν δὲ θνητή, εὐτυχεῖς εἶναι ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου, οἵτινες χαρούμενοι καμαρώνουσι τοιοῦτον ὠραῖον βλαστὸν νὰ λάμπῃ εἰς τὸν χορὸν. Εὐτυχέστατος δὲ πάντων θὰ εἶναι ὅστις, ἀφοῦ νικήσῃ τοὺς ἄλλους μὲ τὰ πολλὰ δῶρά του, σὲ λάβῃ σύζυγόν του. Τοιοῦτον πλάσμα δὲν εἶδον ποτέ μου, οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναῖκα, ὡς σέ. Σὲ θαυμάζω λοιπόν, ὦ γύναι, καὶ φοβοῦμαι νὰ σὲ πλησιάσω καὶ νὰ προσπέσω εἰς τοὺς πόδας σου, ἂν καὶ μεγάλη μὲ κατέχει δυστυχία».

»Εἴκοσιν ἡμέρας μὲ ἤγον καὶ ἔφερον ἀπὸ τῆς νῆσον Ὀλυγίαν τὰ φοβερώτατα κύματα καὶ οἱ σφοδρότατοι ἀνεμοὶ· ἐνταῦθα δὲ μὲ ἔρριψεν ἡ μοῖρά μου, διὰ νὰ πάθω καὶ ἄλλας δυσ-

τυχίας, διότι δὲν πιστεύω, ὅτι θὰ παύσωσι τὰ δεινά μου, ἀλλὰ νέα πάλιν οἱ θεοὶ μοὶ ἐτοιμάζουν δυστυχήματα. Ἐλέησόν με, βασίλισσα, www.libtool.com.cn διότι σὲ πρώτην ἀπαντῶ μετὰ τόσας δυστυχίας μου· οὐδένα γνωρίζω ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης καὶ χώρας. Δειξόν μοι τὴν πόλιν καὶ δός μοι ἐν βράχος νὰ καλύψω τὴν γυμνότητά μου. Εἶθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν ὅσα ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου. Σύζυγον νὰ σοὶ χαρίσωσι καὶ οἰκίαν καὶ καλὴν ὁμόνοιαν· διότι ἀναμφιβόλως οὐδεμία εὐτυχία ἐν τῷ βίῳ εἶναι λάμπροτέρα, ἢ ὅταν ἐν τῷ οἴκῳ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ συζῶσιν ἐν ὁμοιοῖα, ἔχοντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην· τοῦτο εἶναι λύπη εἰς τοὺς ἐχθρούς των καὶ χαρὰ εἰς τοὺς φίλους των· ἐκεῖνοι πρῶτοι μάλιστα ἀκούουσι ταῦτα».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ναυσικία.

«Ἐένε, δὲν μοὶ φαίνεσαι οὔτε ταπεινῆς καταγωγῆς οὔτε ἀνόητος. Ἄν εἶσαι σήμερον δυστυχῆς, παρηγορήσου· ὁ θεὸς διανέμει τὰ ἀγαθὰ καὶ εἰς τοὺς καλοὺς καὶ εἰς τοὺς κακοὺς ὅπως θέλει. Εἰς σὲ δὲ ἔδωκε τώρα τὰς δυστυχίας ταύτας καὶ πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ τὰς ὑποφέρῃς. Ἀφοῦ δὲ τώρα σ' ἔρριψεν ἡ τύχη σου εἰς τὴν χώραν μας, ἔσο ἡσυχος· δὲν θὰ σοῦ λείψῃ οὔτε ἐνδύματα οὔτε ἄλλο τι, τὸ ὁποῖον χρειάζεσαι. Θὰ σοὶ δείξω καὶ τὴν πόλιν καὶ θὰ σοὶ εἶπω περὶ τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ τὴν χώραν ταύτην. Εἶναι οὗτοι οἱ Φαίαιες, ἐγὼ δὲ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως των».

Μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους εὐθύς διέταξεν ἡ Ναυσικία τὰς θεραπαινίδας νὰ πλησιάσωσι καὶ δώσωσιν εἰς τὸν ξένον τροφὴν καὶ ἐνδύματα. Τὴν διαταγὴν δὲ τῆς Ναυσικίας μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἐξετέλεσαν αὐταί, διότι ὁ ξένος εἶχε φοβερὰν ὄψιν. Ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλούσθη παράμερα καὶ ἠλείφθη μὲ ἔλαιον καὶ ἐφόρεσε τὰ ὁποῖα ἡ Ναυσικία τῷ ἔστειλεν ἐνδύματα, ἐφάνη ἄλλως διαφορετικὸς ἀπὸ πρότερον. Ἡ Ἀθηναῖα τοῦ περιέχυσε θείαν χάριν καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὑψηλότερον, ὅσον ἐφάνη κατ' ἀρχάς.

Ἡ κόρη του, ἥτις πρότερον ἦτο ἀύχμηρά, μετεβλήθη τώρα εἰς ὠραίους καὶ λαμπροὺς δαστρεύχους κατερχομένους εἰς τὸν τράχηλόν του. Ἐλαμπε τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ χαρὰν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Ἡ Ναυσικαὰ καὶ αἱ θεράπαιναι ἐθαύμασαν τὴν ὠραιότητά του.

Ἀφοῦ δὲ ἔφαγεν ὁ Ὀδυσσεύς, τότε ἡ Ναυσικαὰ συνεβούλευσεν αὐτόν, τί πρέπει νὰ πράξῃ. « Ἀκολούθησον μετὰ τῶν θεραπεινίδων τὴν ἄμαξαν καί, ἀφοῦ πλησιάσῃς εἰς τὴν πόλιν, παραμέρισον ὀλίγον καὶ μεῖνον, μέχρις οὗ αὐταὶ φθάσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν. Τότε ἐρώτησον, ποῦ εἶναι τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου, καὶ ἐλθὲ εἰς αὐτά, ὡς ξένος, καὶ παρακάλεσον αὐτόν. Πιστεύω δὲ ὅτι ὁ πατήρ μου θέλει σὲ ὑποδεχθῆ καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν σου ».

Β1) Ὁ Ὀδυσσεὺς γίνεται δεκτὸς εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Εἶχε δὲ φθάσῃ ἡ Ναυσικαὰ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός της, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκίνησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Ἐνῶ δ' ἐμειλέν οὗτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν, παρουσιάσθη ἔμπροσθέν του ἡ Ἀθηναῖα ὑπὸ τὴν μορφήν κόρης φερούσης στάμναν· « Κόρη μου, εἶπεν εἰς αὐτήν ὁ Ὀδυσσεύς, δύνασαι νὰ με ὀδηγήσῃς εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου ; Εἶμαι ξένος καὶ πολυπαθής, καὶ ἔρχομαι ἐνταῦθα ἐκ χώρας πολὺ μακρυνῆς· διὰ τοῦτο δὲν γνωρίζω κανένα ἐκ τῶν κατοίκων ». Ἡ Ἀθηναῖα δὲ τῷ εἶπεν·

« Ἐγὼ θὰ σοὶ δείξω τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀλκινόου, τὴν ὁποίαν ζητεῖς· ὁ βασιλεὺς εἶναι γείτων ἡμῶν. Ἀκολούθει με σιγὰ καὶ ἐγὼ θέλω σὲ ὀδηγήσῃς ἕως ἐκεῖ. Μὴ ἐρωτήσῃς κανένα, διότι οἱ ἄνθρωποι ἐνταῦθα δὲν ἀγαπῶσι τοὺς ξένους ».

Οὕτω λοιπὸν προηγεῖτο ἡ Ἀθηναῖα, ἠκολούθει δὲ ὁ Ὀδυσσεύς. Οὗτος δὲ ἐθαύμαζε τοὺς λιμένας, τὰ πλοῖα, τὰς ἀγοράς καὶ τὰ

ὑψηλὰ τείχη τῆς πόλεως, οὐδείς δὲ τὸν εἶδε, διότι ἡ Ἀθηναῖα τὸν εἶχε καλύψει μὲ ὀμίχλην.

Ὅτε δὲ ἐφθασαν, λέγει εἰς αὐτὸν ἡ κόρη· «Ἴδού τὸ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου· εἰσελθε εἰς αὐτὰ μετὰ θάρρους· θὰ εὔρης τοὺς οἰκοδεσπότας εἰς τὴν τράπεζαν. Θὰ ἀπαντήσης κατὰ πρόσωπον τὴν βασίλισσαν, τὴν ὁποῖαν τιμᾶ καὶ ἀγαπᾶ πολὺ ὁ βασιλεὺς καὶ ὅλοι οἱ Φαίακες διὰ τὴν σύνεσίν της. Ἐὰν αὕτη συμπαθήσῃ εἰς σέ, εἶναι ἐλπίς νὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πατρίδα σου».

Εἰσήλθε δ' ἔπειτα ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπαρατήρητος καὶ ἐφθασεν ἐκεῖ, ὅπου ἐκάθητο ἡ Ἀρήτη καὶ ὁ Ἀλκίνοος. Ἔπεσε δὲ εἰς τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης καὶ τὴν ἱκέτευε λέγων·

«Ἀρήτη, κόρη τοῦ Ῥηξήνορος, ἄνθρωπος δυστυχῆς προσπίπτει εἰς τοὺς πόδας σου καὶ ἱκετεύει καὶ σέ καὶ τὸν βασιλέα καὶ πάντας τοὺς παρόντας συνδαιτυμόνας. Εἶθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσιν εἰς σᾶς βίον ἄλυπον καὶ νὰ ἀφήσητε εἰς τὰ τέκνα σας τὴν περιουσίαν καὶ τὴν τιμὴν, τὴν ὁποῖαν ἐλάβετε παρὰ τοῦ λαοῦ. Ἐμὲ δὲ βοηθήσατε νὰ ἐπιστρέψω τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα μου, διότι πολὺν καιρὸν πάσχω καὶ ὑποφέρω μακρὰν τῶν συγγενῶν μου».

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθισε πλησίον τῆς ἐστίας εἰς τὴν στάκτην, πάντες δ' ἐσιώπων. Μετ' ὀλίγον δὲ γέρων σοφὸς καὶ ἔμπειρος τοῦ κόσμου διέκοψε τὴν σιωπὴν καὶ εἶπεν·

«Ἀλκίνοε, δὲν εἶναι πρέπον νὰ κάθηται εἰς τὴν στάκτην ὁ ξένος, ἔγειρε αὐτὸν καὶ κάθισον ἐπὶ θρόνου· ἡμεῖς δὲ ἄς κάμωμὲν σπονδὴν εἰς τὸν Δία, τὸν προστάτην τῶν ἱκετῶν, καὶ ἄς παραθέσῃ ἡ οἰκονόμος δεῖπνον εἰς τὸν ξένον».

Ὁ Ἀλκίνοος τότε ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου, μία δὲ ὑπηρέτρια ἔφερον ἀργυρᾶν λεκάνην καὶ ἔχυσε διὰ χρυσῆς προχοῦς εἰς αὐτὸν νὰ νίψῃ τὰς χεῖράς του. Ἐπειτα δὲ ἔστρωσεν ἡ οἰκονόμος τράπεζαν πλήρη φαγητῶν.

Ἐνώ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινε, κῆρυξ ἔβαλεν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια πάντων καὶ προσέφερε σπονδὴν εἰς τὸν Δία. Μετὰ δὲ τὴν σπονδὴν ἐκάλεσεν ὁ Ἄλκίνοός τοὺς παρόντας, νὰ ἔλθωσιν αὐριον μετὰ τῶν ἄλλων προκρίτων, ἵνα προσφέρωσι θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ σκεφθῶσι περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ξένου εἰς τὴν πατρίδα του, ἂν δὲν εἶναι μετῆμφισμένος θεός.

« Ἄλκίνοε », εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς, « ἔχεις ἐνώπιόν σου ὄχι θεόν, ἀλλ' ἄνθρωπον δυστυχέστατον, πρὸς τὸν ὅποιον οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξισωθῆ κατὰ τὰ παθήματα. Ἀφήσατέ με δὲ τώρα νὰ φάγω, διότι, ἂν καὶ εἶμαι καταλυπημένος, ὅμως ἐπιθυμῶ πολὺ τοῦτο ἢ πείνα εἶναι ἀνωτέρα τῆς λύπης. Φροντίσατε δέ, ἵνα αὐριον μ' ἀποστείλητε τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄς ἴδω τὰ κτήματά μου, τοὺς ὑπηρέτας μου καὶ τὸν οἶκόν μου, καὶ ἄς ἀποθάνω ».

Τότε ὅλοι ἐπεδοκίμασαν τοὺς λόγους τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ εἶπον ν' ἀποστείλωσι τὸν ξένον εἰς τὴν πατρίδα του, διότι φρονίμως ὠμίλησε. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἀφῆκαν ἐκεῖ τὸν Ὀδυσσεά.

Ἐνώ δὲ ὑπηρέτριαι ἐσῆκωσαν τὴν τράπεζαν, ἡ Ἀρήτη ἀνεγνώρισε τὸ ἐπάνωφόριον καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ Ὀδυσσεύς, ὡς ἔργα τῶν χειρῶν της, καὶ ἠρώτησεν αὐτόν, τίς καὶ πόθεν εἶναι καὶ τίς τῷ ἔδωκε τὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια φορεῖ.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖται συντόμως τὴν ἑπταετῆ διαμονὴν του ἐν τῇ νήσῳ τῆς Καλυψοῦς, τὸ ναυάγιόν του καὶ τὴν περιποίησιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ναυσικάαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὑπερεπήνεσε. Τότε ὁ Ἄλκίνοος ὑπόσχεται καὶ πάλιν, ὅτι θὰ τὸν ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀκούσας ἐκ νέου τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Ἄλκινού, πολλὴν ἠσθάνθη χαρὰν καὶ εὐχαριστεῖ αὐτόν. Ἐπειτα ἔστρωσαν αἱ ὑπηρέτριαι κατὰ διαταγὴν τῆς Ἀρήτης κλίνην ἀναπαυτικὴν εἰς τὸν Ὀδυσσεά, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστως μετέβη εἰς αὐτήν, ἵνα κοιμηθῆ.

352) Συνέλευσις τῶν Φαιάκων.

www.libtool.com.cn

Ἄμα ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, ἠγέρθησαν τῆς κλίνης ὁ Ἄλκίνοος καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ἐνδυσθέντες δὲ ἐκίνησαν καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Φαιάκων. Ἦτο δὲ ἡ ἀγορὰ πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ περιεῖχε λιθίνας ἔδρας λελαξευμένας. Συνήχθη δὲ ἐκεῖ ἐκ περιεργίας πολὺς κόσμος καὶ ὄλαι αἱ ἔδραι ἐγέμισαν. Ὅλοι δὲ παρετήρουν τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ ἐθαύμαζον αὐτὸν διὰ τὴν χάριν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀθηνᾶ τὸν εἶχε περιβάλη, καὶ διὰ τὸ ὑψηλὸν τοῦ ἀνόστημα καὶ τὴν εὐσαρκίαν του. Ἐλεγον δὲ πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ξένος χαριέστερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος οὐδέποτε εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὴν χώραν των. Ἀφοῦ λοιπὸν συνήχθη ὁ λαός, τότε ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ἄλκίνοος καὶ εἶπεν·

«Ἀκούσατε, ὦ Φαίαιες, ὅσα ἔχω νὰ σᾶς εἶπω· ὁ ξένος οὗτος περιεπλανήθη πολὺν καιρὸν καὶ ἦλθε τώρα εἰς τὸν οἶκόν μου ἰκέτης καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀποστείλω ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα του. Κατὰ τὴν συνήθειάν μας λοιπὸν πρέπει νὰ φροντίσωμεν νὰ τὸν ἐξαποστείλωμεν. Ὅστις ξένος ἔῃλθε μέχρι τοῦδε εἰς τὰ ἀνάκτορά μου καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν ἐξαποστείλω εἰς τὴν πατρίδα του, ταχέως ἐπέτυχε τοῦτο.

«Ἄς ρίψωμεν λοιπὸν εἰς τὴν θάλασσαν πρωτοταξείδευτον πλοῖον, καὶ ἄς ἐκλεχθῶσιν ἐκ τοῦ λαοῦ πεντήκοντα δύο νέοι νὰ τὸ ἐτοιμάσωσιν. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἐτοιμάσωσι διὰ τὸ ταξίδιον, ἄς ἔλθωσιν εἰς τὰ ἀνάκτορά μου νὰ γευματίσωσι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ὦ ἠγεμόνες τῶν Φαιάκων, νὰ ἔλθητε εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου συμπόσιον· νὰ μὴ λείψῃ δὲ κανεὶς· καλέσατε δὲ καὶ τὸν ἀοιδὸν Δημόδοκον νὰ μᾶς διασκεδάσῃ ἐν καιρῷ τοῦ συμποσίου διὰ τῶν ἁσμάτων καὶ τῆς κιθάρας».

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἄλκίνοος ἐκίνησεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἠγεμόνων τῶν Φαιάκων. Εὐθύς δὲ ἐκλε-

χθέντες οἱ πεντήκοντα δύο νέοι, κατέβησαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἠτοίμασαν τὸ πλοῖον διὰ τὸ ταξείδιον.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἦλθον καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου εἶχον συναθροισθῆ τόσον πολλοὶ ἄνδρες, ὥστε ἐγέμισαν καὶ αἱ αἴθουσαι καὶ τὰ δωμάτια καὶ τὰ προύλαια τῶν ἀνακτόρων.

83) Τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀδυσσεύος συμπόσιον.

Ὁ Ἀλκίνοος πλοῦσιον καὶ μεγαλοπρεπὲς γεῦμα εἶχεν ἐτοίμασθαι πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀδυσσεύος. Εἶχε σφάξῃ δώδεκα πρόβατα, ὀκτὼ χοίρους καὶ δύο βόας, τὰ ὅποια ἀφοῦ ἐγδαραν καὶ ἐμαγείρευσαν, ἠτοίμασαν τὴν τράπεζαν.

Ἐνῶ δὲ ἡ τράπεζα ἦτο ἐτοίμη, ἔρχεται καὶ ὁ ἀγαπητὸς αἰτιδὸς Δημόδοκος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Οὗτος δὲ ὁ αἰτιδὸς ἦτο μὲν τυφλός, ἀλλ' εἶχε τὸ θεῖον δῶρον νὰ τραγωδῇ μὲ πολλὴν γλυκύτητα. Ὁ κήρυξ ὀδηγήσας αὐτὸν τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων, καὶ τοῦ ἐκρέμασε τὴν λύραν ἐπὶ πασσάλου ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του.

Ἀφοῦ δὲ πάντες οἱ συνδαιτυμόνες ἐχόρτασαν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτόν, τότε ὁ Δημόδοκος ἤρχισε νὰ τραγωδῇ τὴν ἔριδα τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔλεγεν, ὅτι ἡ Πίος θὰ κυριευθῆ διὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀνδρείας, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς διὰ τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀπάτης.

Εἰς τὸ γλυκὺ ἄσμα τοῦ Δημόδοκου ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του· ἔπειδὴ ὅμως δὲν ἠθελε νὰ τὸν βλέπωσιν οἱ συνδαιτυμόνες, ἔλαβε τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ μὲ τοῦτο ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον, ἐφ' ὅσον ὁ αἰτιδὸς ἐψάλλεν, ἀφήρει δέ, ὅτε ἔπαυε νὰ τραγωδῇ. Τὸ ἄσμα ἦτο ὠραῖον καὶ πολὺ ἤρεσκεν εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας τῶν Φαιάκων· παρὲν λαιπὸν αὐτὸν νὰ ἐξακολουθῇ ψάλλων αὐτό. Ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμως ἐλάμβανε πάλιν τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ ἐσκεπάζετο, διὰ

νά μὴ φαίνωνται τὰ δάκρυά του. Τοῦτο δὲ ἐννοήσας μόνος ἐξ ἔλων ὁ Ἄλκίνοος, εἶπεν εἰς τοὺς Φαίακας· « Ἀκούσατε πάντες οἱ ἀρχῆγοι καὶ οἱ ἀρχόντες τῶν Φαιάκων· ἤδη ἀπελεύσαμεν ἀφθόνως τὰ ἀγαθὰ τῆς τραπέζης καὶ τὴν καλὴν αὐτῆς σὺντροφον τὴν γλυκύφθογγον κιθάραν. Ἄς ἐξέλθωμεν τώρα νὰ ἀγωνισθῶμεν εἰς ἔλους τοὺς ἀγῶνας, ἵνα, ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ ξένος εἰς τὴν πατρίδα του, δυνηθῇ νὰ εἶπῃ εἰς τοὺς ἀγαπητούς του, ὅτι εἴμεθα ἀνώτεροι τῶν ἄλλων καὶ εἰς τὴν πυγμὴν καὶ εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὸ πῆδημα καὶ εἰς τὸν δρόμον».

§4) Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Πάντες δὲ τότε ἐξῆλθον ἐκ τῶν ἀνακτόρων, ἵνα ὑπάγωσιν εἰς τοὺς ἀγῶνας, πολὺς δὲ λαὸς τοὺς ἠκολούθησεν. Ἄφου δὲ ὁ Ἄλκίνοος καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαίακων ἐκάθισαν εἰς τὰς ἔδρας των, πολλοὶ νέοι ἐσηκώθησαν καὶ ἠγωνίσθησαν, ἄλλοι μὲν εἰς τὸν δρόμον, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν πάλην, ἄλλοι εἰς τὸ ἄλμα, ἄλλοι εἰς τὸν δίσκον καὶ ἄλλοι τέλος εἰς τὴν πυγμὴν.

Ἄφου δὲ ἠὺχαριστήθησαν ἐκ τῆς θεᾶς τῶν ἀγῶνων, τότε ὁ Λαοδάμας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἄλκινούου, εἶπεν εἰς τοὺς φίλους του·

« ὦ φίλοι, ἄς ἐρωτήσωμεν τὸν ξένον, μήπως γνωρίζῃ ἀγῶνά τινα· διότι τὸ σῶμά του δὲν εἶναι παντάπασι κακῶς πεπλασμένον· αἱ κνήμαι, οἱ μηροί, οἱ βραχίονες καὶ ὁ ἰσχυρὸς αὐτοῦ τράχηλος δεικνύουσιν, ὅτι ἔχουσι μεγάλην δύναμιν, συγχρόνως δὲ ἔχει καὶ ἡλικίαν ἀκμαίαν. Τὰ πολλὰ ὅμως παθήματα ἔχουσι καταβάλλῃ αὐτόν, διότι κατὰ τὴν γνώμην μου οὐδὲν ἄλλο μᾶλλον τῆς θαλάσσης δύναται νὰ παραλύσῃ τὸν ἄνθρωπον, καὶ γενναῖος ἂν τύχῃ νὰ εἶναι οὗτος».

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος οὗτος ἤρρεσεν, ὁ Λαοδάμας μετέβη εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν προσεκάλεσεν εἰς τοὺς ἀγῶνας διὰ τῶν ἐξῆς λόγων·

«Πάτερ ξένε, ἔλθε καὶ σύ, ἂν γινώσκῃς ἀγῶνά τινα, δοκίμασε, διότι φαίνεται, ὅτι ἤξεύρεις ν' ἀγωνίζῃσαι· ὁ ἄνθρωπος, ἐφ' ὅσον ζῆ, τοῦτο θεωρεῖ ὡς πρώτην αὐτοῦ δόξαν, ὅ,τι δύναται νὰ κατορθώῃ ἢ ῥώμη τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν. Ἐλθέ, ἀγωνίσθητι, καὶ λησμάνησον τοὺς πόνους τῆς καρδίας σου· μὴ φοβηθῆς, μήπως βραδύνη τὸ ταξειδίον σου· τὸ πλοῖον ἐρρίφθη ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ ναῦται εἶναι ἔτοιμοι».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν οὕτω·

«Λαοδάμα, διατί με περιπαίζετε, καλοῦντές με εἰς ταῦτα· ἐγὼ φροντίδας ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου καὶ ὄχι ἀγῶνας, διότι ἔχω πάθη ἐγὼ πολλὰ καὶ μοχθήσῃ· παρακαλῶ δὲ τὸν βασιλέα καὶ τὸν λαὸν νὰ μὲ ἀποστείλωσιν εἰς τὴν πατρίδα μου».

Τότε ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν προσέβαλε κατὰ πρόσωπον.

«Ἀληθῶς, μοὶ φαίνεσαι, ὦ ξένε, ὅτι δὲν εἶσαι γεγυμνασμένος εἰς τὰ πολλὰ ἀγωνίσματα, ὅσα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' εἶσαι ἀνὴρ, ὅστις μὲ τὸ μακρὸν αὐτοῦ πλοῖον περιφέρεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀρχηγὸς ἐμπόρων, τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς προσέχει πάντοτε εἰς τὸ φορτίον καὶ φροντίζει περὶ τῶν ἐμπορευμάτων του καὶ τοῦ κέρδους μόνον· δὲν φαίνεσαι, ὅτι εἶσαι ἀγωνιστῆς».

Τοῦτον μὲ βλέμμα ἄγριον ἰδὼν ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ εἶπεν·

«ὦ ξένε, οἱ λόγοι σου δὲν ἔχουσι τάξιν καὶ φαίνεσαι αὐθάδης, οἱ θεοὶ δὲν χαρίζουσιν εἰς πάντας πάντα τὰ δῶρα, οὔτε τὸ καλὸν σῶμα, οὔτε τὸν νοῦν, οὔτε τὴν εὐγλωττίαν. Οὗτος μὲν δὲν ἔτυχεν εὐμορφος, ἀλλ' ὁ Θεὸς στολίζει μὲ κάλλη πάντα αὐτοῦ λόγον, καὶ οἱ ἄνθρωποι εὐφραίνονται βλέποντες αὐτὸν νὰ ὁμιλῇ ἀπροσκόπτως, μὲ πρᾶον ἦθος, ἔξοχος ἐνώπιον τοῦ συνηθροισμένου πλήθους, καὶ παρατηροῦσιν αὐτὸν, διερχόμενον, ὡς Θεόν. Οὗτος δὲ πάλιν ὁμοιάζει μὲν ὡς πρὸς τὸ σῶμα μὲ τοὺς θεοὺς, ἀλλ' οἱ λόγοι του δὲν ἔχουσι χάριν. Καὶ σὺ μὲν ἔχεις σῶμα λαμπρὸν, τὸ ἴποῖον οὐδὲ ὁ Θεὸς θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ πλάσῃ ὠραιότερον, ἀλλὰ

δὲν ἔχεις παντάπασι νοῦν. Ἐτάραξες βαθέως τὴν καρδίαν μου διὰ τοῦ ἀπρεποῦς λόγου σου· δὲν εἶμαι ἐγὼ ἀπαίδευτος εἰς τοὺς ἀγῶνας, ὡς φλυαρεῖς ἡμῖν πρώτος ἐγὼ εἰς τούτους, ἕως οὗτου εἶχον θάρρος εἰς τὰς χειράς μου καὶ εἰς τὴν νεότητά μου· τώρα μὲ κατέβαλον αἱ λῦπαι καὶ οἱ πόνοι, διότι ἔχω πάθη ἄπειρα κακὰ εἰς τοὺς πολέμους καὶ εἰς τὰ φρικτὰ πελάγη· ἀλλ' ὅμως, ὅσον καὶ ἂν ἔχω κακοπάθη, θὰ λάβω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας, διότι ὁ λόγος σου πολὺ μὲ ἔχει πικράνη.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐγερθεῖς, χωρὶς νὰ ἐκβάλῃ τὸ ἐπανωφόριόν του, ἔλαθε δίσκον μέγαν καὶ πολὺ βαρύτερον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἔρριπτον οἱ Φαίακες· καί, ἀφοῦ τὸν ἐγύρισε μὲ τὴν ἰσχυράν του χεῖρα, τὸν ἔρριψεν· ἐβόμβησε δὲ τότε ὁ λίθος καὶ ἀπὸ τὴν ὀρμὴν του ἐφοβήθησαν οἱ Φαίακες καὶ ἐζάρωσαν· ὁ δὲ λίθος πεσὼν ὑπερέβη ὅλα τὰ σημεῖα. Ἡ Ἀθηναῖα δέ, λαβοῦσα μορφήν ἀνδρός, ἔβαλε τὸ σημεῖον, ὅπου ὁ δίσκος ἔπεσε, καὶ εἶπε· «Καὶ τυφλὸς δύναται, ὦ ξένη, νὰ διακρίνῃ τὸ σημεῖον διὰ τῆς ἀφῆς, διότι δὲν ἔχει ἀνακατωθῆ μὲ τὰ ἄλλα, ἀλλ' εἶναι μακρὰν, χωριστὰ τῶν ἄλλων. Κάθισε λοιπὸν καὶ μὴ φοβοῦ, διότι κανεὶς ἐκ τῶν Φαίακων οὔτε θὰ τὸ φθάσῃ οὔτε θὰ τὸ περάσῃ».

Ἐγάρῃ δὲ ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, διότι εὐρέθη ἀνθρωπος νὰ τὸν ἐπαινήσῃ.

Μετὰ τὴν νίκην τοῦ Ὀδυσσεύς ἐληξάν οἱ ἀγῶνες καὶ ὁ Ἀλκίνοος διέταξε νὰ στήσωσι τὸν χορόν. Ἦθελεν ὁ βασιλεὺς νὰ δείξῃ εἰς τὸν ξένον ὅτι οἱ Φαίακες, ἂν δὲν εἶναι καλοὶ ἀγωνισταί, εἶναι ὅμως καλοὶ χορευταί.

Εὐθύς δὲ ὁ κῆρυξ εἶδραμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἔφερε τὴν κιθάραν εἰς τὸν Δημόδοκον. Ἐκλεκτοὶ δὲ ἀγωνοφύλακες ἰσοπέδωσαν τὸ μέρος, ὅπου ἐμελλε νὰ στηθῇ ὁ χορός. Πέριξ δὲ νέοι ἔφηβοι ἐχώρευον κτυποῦντες μὲ τοὺς πόδας των τὸ ἔδαφος, καὶ ὁ Δημόδοκος εἰς τὸ μέσον τοῦ χοροῦ ἔπαιζε τὴν κιθάραν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἔβλεπε καὶ ἐθαύμαζε τὰς κανονικὰς κινήσεις τῶν

ποδῶν. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἄλκίνοος διέταξε τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἄλιον καὶ Λαοδάμαντα νὰ χορεύουσι μόνοι. Ὁ εἰς τούτων ἔλαβε τότε εἰς τὰς χεῖράς του ὠραίαν πορφυρᾶν σφαῖραν καί, λυγίζων τὸ σῶμα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔρριπτεν αὐτὴν ὑψηλὰ μέχρι τῶν νεφῶν, ὁ δὲ ἄλλος ἐπήδα εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὴν ἐπῆανε, χωρὶς νὰ πατήσῃ εἰς τὴν γῆν. Ἐπειτα δὲ ἐχώρευον καὶ οἱ δύο καὶ ἕκαμνον πολυειδεῖς καὶ συχνὰς περιστροφάς, οἱ δ' ἄλλοι νέοι περίξιστάμενοι ἐκτύπουν τὰς χεῖράς των τακτικῶς, καὶ ὄλος ὁ τρίγυρω τόπος ἀντήχει.

Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ τότε εἶπεν εἰς τὸν Ἄλκίνοον· «Βασιλεῦ, δίκαιον εἶχες, ὅτε ἐπήνεις τοὺς Φαίακας· τῶ ὄντι οὗτοι εἶναι ἄριστοι χορευταί, ὡς τὰ πράγματα τὸ βεβαιουῖσι· κανεὶς δὲν δύναται νὰ τοὺς ὑπερβῇ εἰς τὸν χορόν· δὲν χορταίνω νὰ τοὺς βλέπω χορεύοντας».

ἪΒ) Φαιάκων δῶρα εἰς τὸν Ὀδυσσεά.

Ὁ Ἄλκίνοος ἐχάρη πολὺ διὰ τοὺς συνετοὺς λόγους τοῦ Ὀδυσσεως καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς Φαίακας εἶπεν· «Ἀκούσατε, ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων· ὁ ξένος μοὶ φαίνεται ὅτι ἔχει πολλὴν φρόνησιν καὶ νοῦν. Ἀρμόζει λοιπὸν νὰ τῶ δώσωμεν δῶρα ξενίας. Εἰς τὴν χώραν ταύτην εἶναι δώδεκα βασιλεῖς καὶ ἐγὼ δέκατος τρίτος. Ἄς δώσῃ λοιπὸν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν δῶρον εἰς αὐτὸν ἀνὰ ἓν ἐπανωφόριον, ἓνα χιτῶνα καὶ ἓν τάλαντον χρυσοῦ· ἀφοῦ δὲ τὰ φέρωμεν, ἄς τὰ δώσωμεν νὰ τὰ ἔχη εἰς τὰς χεῖράς του καὶ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν νὰ φάγῃ εὐχαριστημένος· ὁ Εὐρύαλος δὲ ἄς καταπραύνη διὰ λόγων τὸν ξένον, τὸν ὁποῖον ἄς προσέβαλε, καὶ ἄς δώσῃ εἰς αὐτὸν ἓν δῶρον».

Ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Ἄλκίνοος, πάντες δὲ οἱ βασιλεῖς παρεδέχθησαν τοὺς λόγους του καὶ ἔπεμψαν εἰς τοὺς οἴκους των ἕκαστος νὰ φέρῃ τὰ δῶρα. Εἶπε δὲ καὶ ὁ Εὐρύαλος εἰς τὸν Ἄλκί-

νοον· «Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, θά ικανοποιήσω τὸν ξένον τοῦτον, ὡς διατάττεις· **ἠδὲ τὸ τῶ δῶσθι** ὀλόκληρον τοῦτο τὸ ξίφος μου, τοῦ ὁποίου ἡ λαβὴ εἶναι ἀργυρᾶ καὶ ἡ θήκη ἐξ ἐλέφαντος».

Εὐθύς δὲ δίδει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσεώς τὸ ξίφος του καὶ τῷ λέγει·

«Πάτερ ξένε, χαῖρε, καὶ ἂν ἐλέχθη λόγος βαρύς, ἄς τὸν πάρωσιν οἱ ἄνεμοι, καὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἄς δώσωσιν εἰς σὲ νὰ ἐπαινίδης τὴν σύντροφόν σου καὶ νὰ φθάσης εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι πολὺν χρόνον εὐρίσκεσαι μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν σου».

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπήντησεν ἄμεσως ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

«Φίλε, καὶ σὺ χαῖρε πολὺ, καὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἄς δώσωσιν εἰς σὲ πᾶν ἀγαθόν, καὶ νὰ μὴ ποθήσης ποτὲ τὸ ξίφος τοῦτο, τὸ ὁποῖον χαρίζεις εἰς ἐμέ, ἀφοῦ μὲ κατεπράυνες διὰ λόγων».

Εἶπε καὶ ἐκρέμασε τὸ ξίφος ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς εἰς τοὺς ὤμους του. Ἔδωσε δ' ὁ ἥλιος καὶ οἱ κήρυκες ἔφερον τὰ δῶρα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου· ταῦτα δὲ ἔλαβον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν κηρύκων οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλκινόου καὶ τὰ ἔδωκαν εἰς τὴν μητέρα των. Προηγῆθη δὲ πάντων ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος, ἠκολούθησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἔφθασαν εἰς τὸν οἶκον. Ἀφοῦ δὲ ἐκάθισαν ὄλοι εἰς τὰ ὑψηλὰ θρανία, εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος εἰς τὴν βασίλισσαν·

«Γύναι, φέρε τὸ λαμπρότερον κιβώτιον, τὸ ὁποῖον ἔχεις, καὶ θές ἐντὸς αὐτοῦ καθαρὰν χλαμύδα καὶ χιτῶνα· εὐθύς δὲ θερμάνετε ὕδωρ, ἵνα λουσθῇ ὁ ξένος, καὶ ἀφοῦ ἴδη πάντα τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα τῷ ἔδωκαν οἱ Φαίαικες, βαλμένα κατὰ τάξιν, χαρῆ εἰς τὴν τράπεζάν μας καὶ εἰς τὸν ὕμνον τῆς φῶδης· καὶ ἐγὼ δὲ τῷ δίδω αὐτὸ τὸ εὐμορφον χρυσοῦν ποτήριον, ἵνα μ' ἐνθυμηταὶ καθ' ἅπαντα τὸν βίον, ὅταν εἰς τὰ μέγαρά του προσφέρῃ σπονδὰς εἰς τιμὴν τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἀθανάτων θεῶν».

Ἡ Ἀρῆτη εὐθύς ἔφερεν ἐκ τοῦ θαλάμου ὠραῖον κιβώτιον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἔβαλε τὰ λαμπρὰ δῶρα τῶν Φαιάκων καὶ τὰ ἰδικὰ των. Ἐκάλεσε δ' ἔπειτα τὸν Ὀδυσσεά καὶ τῷ εἶπε νὰ δέσῃ κα-

λῶς τὸν κόμβον, μήπως εἰς τὸ ταξείδιον ὀπότε, θά κοιμᾶται, ἀνόζη κανεῖς καὶ τοῦ κλέψῃ τι.

Ἄρῳ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκλεισε τὸ κιβώτιον καὶ τὸ ἐσφράγισεν ἀσφαλῶς, ὠδηγήθη εἰς τὸν λουτρῶνα ὑπὸ τῶν ὑπηρετριῶν καὶ ἐλούσθη. Μετὰ τὸ λουτρὸν ἠλείφθη μὲ ἔλαιον, ἐνεδύθη λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ ἦλθεν ὅπου ἐκάθηντο οἱ ἄνδρες καὶ διεσκέδαζον. Ἡ δὲ ὠραία Νausικία ἐστέκετο εἰς τὸν παραστάτην τῆς θύρας καὶ παρετήρει μὲ θαυμασμὸν τὸν Ὀδυσσεά· εἶπε δὲ εἰς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς λόγους·

«Χαῖρε, ὦ ξένε, πάντοτε· ὅταν δὲ ἔλθῃς εἰς τὴν πατρικὴν σου γῆν, τότε νὰ μὲ ἐνθυμῆσαι, διότι εἰς ἐμὲ ὀφείλεις κατὰ πρῶτον τὴν ζωήν».

Ἀμέσως δὲ ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ Ὀδυσσεύς·

«Κόρη τοῦ μεγαθύμου Ἀλκινόου, Νausικία, εἶθε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ σύζυγος τῆς Ἥρας νὰ θελήσῃ νὰ ἶδω ταχέως τὴν ποθητὴν μου πατρίδα, καὶ τότε ἐγὼ πάντοτε θά προσφέρω ἐκεῖ εἰς σὲ εὐχὰς, ὡς εἰς θεάν, διότι εἰς σέ, ὦ παρθένε, ὀφείλω τὴν ζωήν».

Ἐπειτα δὲ ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς πλησίον τοῦ Ἀλκινόου· ἤρχισαν δὲ νὰ τρώγωσι καὶ νὰ πίνωσι. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποκόψας ὠραῖον τεμάχιον χοίρου εἶπε·

«Κῆρυξ, λάβε τοῦτο τὸ κρέας, καὶ δὸς αὐτὸ εἰς τὸν Δημόδοκον νὰ τὸ φάγῃ. Οἱ ἄοιδοὶ μεγάλων τιμῶν ἀπολαύουσι παρὰ πάντων τῶν ἀνθρώπων, διότι καθιστῶσι τερπνὸν τὸν βίον διὰ τῶν ἀσμάτων καὶ τῆς λύρας. Τοὺς ἀγαπᾷ δὲ ἡ Μοῦσα καὶ διδάσκει αὐτοὺς ἄσματα τερπνά».

36) Ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖται τὰς πλάνας του.

Ἄρῳ δὲ ἔφαγον καλῶς καὶ ἔπιον, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπεν εἰς τὸν ἄοιδὸν Δημόδοκον νὰ ψάλλῃ τὴν κατασκευὴν τοῦ Δουρείου

ἵππου, καὶ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ διὰ δόλου εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τροίας. Ἐνῶ δὲ ὁ Δημόδοκος ἔψαλλεν, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτήκετο ὑπὸ τῆς λύπης, καὶ τὰ δάκρυα ἄφθονα κατέβρεχον τὰς παρειάς του. Τότε ὁ Ἀλκίνοος διέταξε νὰ παύσῃ τὸ ᾄσμα ὁ Δημόδοκος, διότι εἶπεν, ὅτι δὲν ἦτο ἀρεστὸν εἰς ὅλους τοὺς συνδαιτυμόνας. « Ἀφ' ὅτου δειπνοῦμεν », εἶπεν εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων, « ὁ ξένος ἡμῶν δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ κλαίῃ. Ἄς παύσῃ λοιπὸν τὸ ᾄσμα, διὰ νὰ εἴμεθα ὅλοι εὐθυμοὶ καὶ μάλιστα ὁ ξένος ἡμῶν, διότι χάριν αὐτοῦ γίνονται πάντα ταῦτα. Σὺ δὲ, ὦ ξένε, μὴ κρύπτῃς τίποτε, ἀλλ' εἰπέ εἰς ἡμᾶς τὸ ὄνομά σου καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν σου, ἵνα σὲ φέρωσιν εἰς αὐτὴν τὰ πλοιά μας. Εἰπέ προσέτι εἰς ἡμᾶς εἰς τίνας τόπους περιεπλανήθης καὶ τίνας πόλεις ἐπεσκέφθης. Εἰπέ τέλος, διατί κλαίεις καὶ θρηνεῖς, ὡσάκις ἀκούεις νὰ διηγῆται ὁ Δημόδοκος τὰ παθήματα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Τροίαν. Μὴ ἐφονεύθῃ ἐκεῖ συγγενῆς σου τις, ἢ γαμβρός, ἢ πενθερός, ἢ φίλος ἀγαπητός ; Διότι καὶ ὁ καλὸς φίλος εἶναι ἴσος πρὸς ἀδελφόν ».

Ἀπαντῶν δ' ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε τὰ ἐξῆς·

« Τφόντι, βασιλεῦ Ἀλκίνοε, τερπνὸν καὶ εὐχάριστον εἶναι νὰ ἀκούῃ τις τοιοῦτον ἀοιδόν, ὅποῦς εἶναι ὁ Δημόδοκος· οὗτος ὁμοιάζει κατὰ τὴν φωνὴν πρὸς τοὺς θεοὺς. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἄλλο τερπνότερον ἐν τῷ βίῳ, ἢ ὅταν ὁ λαὸς εἶναι εὐθυμος καὶ οἱ ἄνθρωποι κάθηνται περίξ τραπέζων γεμάτων ἀπὸ φαγητά, καὶ ὁ οἰνοχόος κερνᾷ ἀπὸ μεγάλου κρατῆρος γλυκὺν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια. Ὡραῖον δὲ εἶναι τότε νὰ ἀκούωσιν οἱ εὐωχούμενοι εἰς τὰς τραπέζας τὰ ᾄσματα περιφήμου ἀοιδοῦ.

« Σὺ ὅμως τώρα, ὦ βασιλεῦ, ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τὰς συμφορὰς μου, διὰ τὰς ὁποίας στενάζω· ἀλλὰ τοῦτο θ' αὐξήσῃ περισσότερο τὴν θλίψίν μου. Τί ὅμως νὰ σοὶ διηγηθῶ πρῶτον, καὶ τί ἔπειτα, καὶ τί τελευταῖον, ἐπειδὴ πολλὰ βάσανα ὑπέφερα; Καὶ πρῶτον θὰ σοὶ εἶπω τὸ ὄνομά μου, ἵνα πάντες τὸ γνωρί-

στητε καὶ μὲ ἔχητε φίλον, ἔσον μακρὰν καὶ ἂν κατοικῶ, ἔαν πρό-
 τερον δυνηθῶ ἀπόφυγῶ τὸν θάνατον. Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ υἱὸς
 τοῦ Λαέρτου, τοῦ ὁποίου ἡ δόξα ἔχει φθάσῃ μέχρι οὐρανοῦ. Κα-
 τοικῶ δὲ εἰς τὴν περίδλεπτον Ἰθάκην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρί-
 σκεται τὸ δασῶδες ὄρος Νήριτον. Πέριξ δ' αὐτῆς εἶναι πολλαὶ
 νῆσοι, ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, τὸ Δουλίχιον, ἡ Σάμη καὶ
 ἡ δασώδης Ζάκυνθος. Καὶ ἡ μὲν Ζάκυνθος κεῖται χαμηλὰ εἰς
 τὸ πέλαγος πρὸς δυσμὰς, αἱ δὲ ἄλλαι πρὸς ἀνατολάς. Καὶ εἶναι
 μὲν πετρώδης ἡ πατρίς μου, γεννᾶ ὅμως γενναίους ἄνδρας. Ταύ-
 τῆς δ' ἐγὼ τῆς χώρας οὐδὲν ἄλλο γλυκύτερον δύναμαι νὰ ἶδω.
 Ναὶ μὲν ἡ θεὰ Καλυψὼ ἐπεθύμει νὰ μὲ κρατήσῃ πλησίον τῆς
 καὶ νὰ μὲ καταστήσῃ ἀθάνατον, καὶ ἡ Κίρκη ὁμοίως· ἀλλ' ἐγὼ
 δὲν ἔβλεπον τὴν στιγμήν, πότε νὰ ἶδω τὴν ἀγαπητὴν μου πα-
 τρίδα· κανὲν πρᾶγμα δὲν εἶναι γλυκύτερον τῆς πατρίδος καὶ τῶν
 γονέων· ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὰ ξένα, καὶ πλούσιος ἂν εἶναι, δὲν
 εἶναι διόλου εὐτυχεῖς».

Μετὰ ταῦτα διηγήθη ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς περιπλανήσεις του καὶ
 συμφορὰς του, ἀφ' οὗ χρόνου ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τροίας. Διη-
 γήθη, πῶς ἦλθεν εἰς τοὺς Κίκονας καὶ ἔχασεν ἐκεῖ ἐξ ἄνδρας ἐξ
 ἐκάστου πλοίου του εἰς τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον πόλεμον. Ἐπειτα
 τὸ ταξιδεῖόν του εἰς τοὺς Λωτοφάγους, οἱ ὁποῖοι ἔδωκαν εἰς τοὺς
 συντρόφους καὶ ἔφαγον λωτόν, καὶ ἐλησμόνησαν τὴν πατρίδα
 τῶν καὶ τοὺς συγγενεῖς τῶν. Ἐπειτα τὸ ταξιδεῖόν του εἰς τοὺς
 Κύκλωπας καὶ τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διέτρεξαν νὰ καταφαγω-
 θῶσιν ὅλοι ὑπὸ τοῦ Πολυφήμου. Μετὰ τὴν σωτηρίαν του ἐκ τῆς
 νήσου τῶν Κυκλώπων διηγήθη τὸ ταξιδεῖόν του εἰς τὴν νῆσον
 τοῦ Αἰόλου. Ἐπειτα τὴν καταστροφὴν τῶν πλοίων του ὑπὸ τῶν
 ἀγρίων Λαιστρυγόνων, καὶ πῶς μόνος μὲ τὸ πλοῖόν του καὶ μὲ
 τοὺς ἐν αὐτῷ συντρόφους του ἐσώθη καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον
 τῆς Κίρκης. Ἐπειτα διηγήθη ὅλα τὰ παθήματά του ἐν τῇ νήσῳ
 ἐκεῖνῃ τῆς μάγου θεᾶς, καὶ πῶς κατὰ συμβουλήν αὐτῆς ἐπλευ-

σεν εἰς τὸν Ἄδην. Ἐπειτα τὴν διάβασιν μὲ τὸ πλοῖόν του ἐκ τῆς νήσου τῶν Σειορήων καὶ τοὺς τρομεροὺς κινδύνους, ὅτε διήρ-
 χετο μὲ τὸ πλοῖόν του τὴν Σκύλλαν καὶ Χάρυβδιν. Ἐπειτα διη-
 γήθη, πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Ἥλιου καὶ τὸν ὄλεθρον
 τῶν συντρόφων του ἕνεκα τῆς σφαγῆς τῶν ἀγελάδων τοῦ Ἥλιου.
 Τέλος τὴν σωτηρίαν του εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, τὴν δια-
 τριδὴν του παρ' αὐτῆ, καὶ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τῆς Ὀγυγίας,
 μέχρις οὐναναγῆσας ἔπεσεν εἰς τὴν φιλόξενον χώραν τῶν Φαιάκων.

ΒΨ) Ὀδυσσεὺς ὑπόπλους παρὰ τῶν Φαιάκων.

Ἄκρα ἡσυχία ἐβασίλευεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖτο τὰς περιπλανήσεις του. Οἱ πάντες ἦσαν καταγοητευμένοι ἐκ τῆς διηγήσεώς του καὶ ἔμνον ἐκστατικοὶ καὶ ἄφωνοι. Τὴν σιωπὴν δὲ ταύτην πρῶτος διέλυσε ὁ Ἄλκίνοος εἰπὼν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα τοὺς ἐξῆς λόγους:

« Ἀφοῦ ἤλθες τώρα εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, πιστεύω, ὦ Ὀδυσσεῦ, ὅτι δὲν θὰ περιπλανηθῆς πλέον, ἀλλὰ θὰ φθάσης εἰς τὴν πατρίδα σου, ἂν καὶ πολλὰ ἔχεις πάθη μέχρι τοῦδε. Σεῖς δέ, ὦ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων, μάθετε, ὅτι τὰ διὰ τὸν ξένον ἐνδύματα καὶ τὰ χρυσᾶ σκευὴ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ δῶρα, ὅσα ἐφέρατε, κείνται ἐντὸς τοῦ καλῶς καὶ τεχνικῶς κατεσκευασμένου κιβωτίου. Ἄλλ' ἔλθετε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν ἕκαστος ἀνὴρ ἀνὰ ἓνα μέγαν τρίπαδα καὶ λέβητα, ἡμεῖς δὲ μετέπειτα τὰ συναθροίζομεν ἐκ τοῦ λαοῦ».

Ὁ λόγος οὗτος τοῦ Ἄλκινούου ἐφάνη ἀρεστὸς εἰς ὄλους· καὶ τότε μὲν μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἵνα κοιμηθῶσιν. Ἄμα δὲ ἐφώτισεν, ἐπεμφαν εἰς τὸ πλοῖον τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα καλῶς ἐτοποθέτησεν ὁ Ἄλκίνοος ὑπὸ τὰ καθίσματα τῶν κωπηλατῶν, διὰ νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζωσιν εἰς τὴν κώπηλασίαν. Οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων μετέβησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἄλκινούου καὶ ἐφρόντιζον περὶ τοῦ γεύματος.

Ὁ δὲ Ἀλκίνοος προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Δία βουὴν καὶ ἔκαυσε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τοὺς μῆρούς· ἔπειτα δ' ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐφραίνοντο τρώγοντες καὶ πίνοντες· ἐν τῷ μεταξύ δὲ ἔψαλλε καὶ ὁ Δημόδοκος ὠραῖα ἄσματα. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν προσεῖχεν εἰς αὐτά, συχνὰ δὲ ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸν λαμπρὸν ἥλιον, καὶ ἀνυπομόνως περιέμενε τὴν δύσιν του· τὴν ἐπιθυμίαν εἶχε, πῶς νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του!

Καθὼς δὲ ὁ γεωργός, ὅστις ἔλην τὴν ἡμέραν μὲ τοὺς δύο μαύρους βόας του ἀροτριᾷ τὴν γῆν, εἶναι δὲ κατάκοπος ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐργασίαν, καὶ βλέπει μὲ χαρὰν τὴν δύσιν τοῦ Ἥλιου, ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ φάγῃ καὶ ἀναπαυθῇ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη, ἅμα ὁ Ἥλιος ἐβασίλευσεν. Εὐθύς δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπεν εἰς τὸν Ἀλκίνοον καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων·

«Λαμπρὲ καὶ ἀγαπητὲ εἰς τὸν λαὸν Ἀλκίνοε, τώρα ἅμα προσφέρητε σπονδάς, ἀποστείλατέ με σῶον εἰς τὴν πατρίδα μου· σεῖς δὲ χαίρετε, διότι ἔλαβον πέρας πάντα, ὅσα ἤθελεν ἡ ψυχὴ μου· εἴθε δὲ οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ νὰ μὲ βοηθήσωσι νὰ εὕρω εἰς τὴν πατρίδα μου τὴν ἄφογον γυναῖκά μου καὶ πάντας τοὺς ἀγαπητοὺς μου· καὶ εἰς σᾶς δέ, οἱ ὅποιοι μένετε ἐνταῦθα, εὐχομαι νὰ εἴσθε χαρὰ εἰς τὰς γυναῖκάς σας καὶ εἰς τὰ τέκνα σας, καὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἅς δώσωσιν εἰς ὑμᾶς πᾶν ἀγαθόν, καὶ οὐδέποτε νὰ εὔρη ὑμᾶς κοινὴ συμφορὰ».

Τότε πάντες εὐχαριστήθησαν καὶ ἔλεγον νὰ στείλωσι τὸν ξένον εἰς τὴν πατρίδα του, διότι ὠμίλει φρονίμως. Ἐπειτα ὁ Ἀλκίνοος εἶπεν εἰς τὸν κήρυκα νὰ χύσῃ εἰς τὰ ποτήρια πάντων οἶνον, ἵνα κάμωσι σπονδάς εἰς τὸν Δία, καὶ ἀποστείλωσι τὸν ξένον εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἀφοῦ δὲ ὁ κήρυξ ἐκέρασεν ὄλους, καὶ ἔκαμαν σπονδὴν εἰς τοὺς θεοὺς, ἡγέρθη τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ θέσας εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἀρήτης ποτήριον εἶπε πρὸς αὐτήν·

«Χαῖρε, καλή βασίλισσα, καθ' ἔλον τὸν βίον, ἕως οὗ ἔλθῃ τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος, τὰ ὅποια εἶναι κοινὰ εἰς ὅλους· ἀναχωρῶν τὴν αἰῶνα καὶ εὐχομαι μὲ χαρὰν ν' ἀπολαύῃς τὰ τέκνα σου, τὸν λαὸν καὶ τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον».

Εἶπε καὶ κατέβη τὸ κατώφλιον τῆς θύρας· ὁ δὲ Ἄλκίνοος προέπεμψε κήρυκα, ἵνα τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν λιμένα, ὅπου ἦτο ἕτοιμον τὸ πλοῖον. Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Ἀρήτη ἔστειλεν ὑπηρέτριας, τῶν ὁποίων ἡ μία ἔφερεν εἰς τὸ πλοῖον ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα, ἡ δὲ ἄλλη ἐκράτει τὸ μετὰ τέχνης κατεσκευασμένον κιβώτιον τῶν δώρων· καὶ ἡ τρίτη τροφὰς καὶ οἶνον.

Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον, παρέλαβον οἱ ναῦται τὰ πράγματα καὶ τὰ κατέθεσαν ἐντὸς τοῦ πλοίου· ἔπειτα ἔστρωσαν τάπητας καὶ λιγὸν ὕφασμα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα ἀναπαυθῆ ἡσύχως ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐλυσαν δὲ τότε τὰ πρυμνήσια σχοινία, ἐκάθισαν εἰς τὰς ἔδρας τῶν καὶ προθύμως ἐκωπηλάτου. Γλυκὺς δὲ ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ Ὀδυσσεύος ἐπεκάθισεν ὕπνος, τὸ δὲ πλοῖον ἔσχιζε τὴν θάλασσαν, φέρον ἄνδρα ὅμοιον πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ ἔτρεχε ταχύτερον τοῦ ἱέρακος.

88) Ἄφιξις τοῦ Ὀδυσσεύος εἰς Ἰθάκην.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ὁ λαμπρότατος ἀστήρ, ὁ προάγγελος τῆς ἡμέρας, τότε καὶ τὸ πλοῖον ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ εἰσῆρχετο εἰς τὸν λιμένα τοῦ Φόρκυκος. Ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐκάθισεν εἰς τὴν ἄμμον διὰ τῆς βοήθειας τῶν κωπηλατῶν. Τότε οἱ ναῦται ἐξῆλθον τοῦ πλοίου εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐξήγαγον τὸν Ὀδυσσεά ἐπὶ τοῦ τάπητος βαθέως κοιμώμενον καὶ τὸν ἀφήκαν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἐπειτα ἐξέβαλον καὶ τὰ δῶρα καὶ τὰ ἐτοποθέτησαν ὑποκάτω ἐλαίας καὶ μακρὰν τῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ διέλθῃ τις καὶ ἀφαιρέσῃ ταῦτα, πρὶν ἐγερθῆ ὁ Ὀδυσσεύς.

Εἶχε δὲ ἀναχωρήσει τὸ πλοῖον καὶ ἡ ἡμέρα ἐφώτιζε πλέον, ἔτε ὁ Ὀδυσσεύς ἠγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου. Δὲν ἐγνώρισεν ὅμως τὴν

πατρικὴν τοῦ γῆν, διότι ἔλειπε πολὺν καιρὸν καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἔχυσε περίξ αὐτοῦ ὀμίγην. Ἐνόμισε λοιπόν, ὅτι οἱ ναῦται τὸν ἔφερον εἰς ἄλλην χώραν, καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ κτυπῆται διὰ τῶν χειρῶν του. ἤρχισε νὰ καταρᾶται τοὺς Φαίακας, οἵτινες τὸν ἠπάτησαν, καὶ νὰ παρακαλῆ τὸν Δία νὰ τιμωρήσῃ αὐτούς. Φοβηθεὶς δέ, μὴ οἱ ναῦται τὸν ἔκλειψαν, ἤρχισε νὰ μετρῆ τὰ πράγματά του. Εὔρε δὲ πάντα σῶα καὶ ἀνελλιπῆ, καὶ τοὺς τρίποδας καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὰ ὠραῖα ἐνδύματα. Ἐνῶ δὲ ἐξηκολούθει νὰ κλαίῃ, τὸν ἐπλησίασεν ἡ Ἀθηναῖα ὑπὸ τὸ σχῆμα ἀνδρὸς ποιμένος· ὠμοίαζε δὲ πρὸς βασιλόπαιδα καὶ ἦτο ἐνδεδυμένη ὠραῖον διπλοῦν ἐπανωφόριον, εἶχεν εἰς τοὺς πόδας ὠραῖα πέδιλα, καὶ ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας ἀκόντιον.

Ἄμα τὴν εἶδεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἐχάρη, ὑπέγγε πρὸς αὐτὴν καὶ τῇ εἶπεν·

«ὦ φίλε, χαῖρε· μὴ μὲ δευθῆς μὲ κακὴν γνώμην, ἀλλὰ σῶσον καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς θησαυροὺς μου. Ἴδου πίπτω εἰς τὰ γόνατά σου καὶ σὲ δοξάζω ὡς θεόν. Εἶπέ μοι δὲ ἀληθῶς εἰς ποίαν χώραν εὐρίσκομαι· εἶναι νῆσος αὕτη, ἣ ἄκρα ἠπείρου κειμένης εἰς τὴν θάλασσαν;».

Τότε ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖα·

«ὦ ξένε, ἡ ἀνότης εἶσαι ἢ ἔρχεσαι ἐκ χώρας πολὺ μακρυνῆς, ἀφοῦ ἀγνοεῖς τὸν τόπον τοῦτον, τὸν ὁποῖον οἱ πάντες γνωρίζουσι· δὲν εἶναι μὲν κατάλληλος ἵνα τρέφῃ ἵππους, ἀλλὰ παράγει ἀφθονον σῖτον καὶ οἶνον. Συχνὰ τὸν ἐπισκέπτονται αἱ βροχαὶ καὶ τὸν βαντίζει ἡ δρόσος καὶ ἔχει πολλὰ ὕδατα. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ἡ Ἰθάκη, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἔχει ἀκουσθῆ καὶ μέχρι τῆς Τροίας, ἧτις ἀπέχει πολὺ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος».

59) Ἡ Ἀθηναῖα ἐμφανίζεται εἰς τὸν Ὀδυσσεά.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἀκούσας, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα του ἐχάρη, ἀλλὰ δὲν ἐφανέρωσεν εἰς τὸν ποιμένα οὔτε τὸ ὄνομά του,

οὔτε πόθεν ἤρχετο. Ἐπλασε πλαστὴν ἱστορίαν· εἶπεν ὅτι ἔρχεται ἐκ Κρήτης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἠναγκάσθη νὰ φύγη, διότι ἐφόνευσεν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, τὸν ἄρπαγα τῶν κτημάτων του.

Ἡ Ἀθηναῖα τότε ἐγέλασε καὶ ἔλαβε σχῆμα ὠραίας καὶ μεγαλοσώμου παρθένου. Τὸν ὠνόμασε πανοῦργον καὶ παμπόνηρον διὰ τὴν εὐκολίαν, ἣν ἔχει ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας εἰς τὸ ψεύδουσαι, καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους·

«Σὺ εἶσαι ὁ πρῶτος τῶν θνητῶν κατὰ τὰς σκέψεις καὶ τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἡ πρώτη τῶν θεῶν κατὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν σοφίαν. Εἶμαι ἡ Ἀθηναῖα, ἥτις εἰς τὰς δυστυχίας σου παρίσταμαι πάντοτε καὶ σὲ φυλάττω· ἐγὼ ἐνήργησα νὰ σὲ ἀγαπήσωσιν οἱ Φαίαιες, καὶ τῶρα πάλιν ἦλθον ἐδῶ, ἵνα φροντίσω περὶ τῶν θησαυρῶν σου καὶ σοὶ προείπω τὰ δυστυχήματα τοῦ οἴκου σου. Ἐχε ὑπομονὴν νὰ τὰ ἀκούσης καὶ εἰς οὐδένα νὰ μὴ εἴπης ὅτι ἐπέστρεψας ἀπὸ τὰ ξένα· νὰ ὑπομένης δὲ πᾶσαν προσβολήν, ἥτις θὰ σοὶ γείνη ἀπὸ ἀνθρώπους αὐθάδεις».

60) Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναγνωρίζει τὴν πατρίδα του.

Δὲν ἐπίστευσεν ὁμοῦς ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἀθηναῖας· καὶ ἐξορκίζει αὐτὴν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός της νὰ τῷ εἴπῃ ἂν εἶναι ἀληθές, ὅτι πατεῖ τὴν γῆν τῆς πατρίδος του. Τότε ἡ Ἀθηναῖα τῷ ἀποκρίνεται· «Ἐὰν δὲν πιστεῦης εἰς ἐμέ, ὦ Ὀδυσσεῦ, πείσθητι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου. Ἴδου ὁ λιμὴν τοῦ Φόρκυκος, δὲν τὸν ἀναγνωρίζεις; Ἴδου ἐκεῖ ἡ ἐλαία. Ἴδου τὸ σπήλαιον τῶν νυμφῶν, ὅπου τοςάκις ἐθυσίασες εἰς τοὺς θεοὺς· ἰδου καὶ τὸ σκιερὸν ἐκεῖνο δασῶδες ὄρος, τὸ γνωστὸν Νήριτον». Οὕτως εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα καὶ εὐθὺς διέλυσε τὴν ἀχλὺν τὴν περικαλύπτουσαν τοὺς τόπους τούτους. Ἀμα δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶδε τοὺς γνωστοὺς τόπους τῆς νήσου του καθαρὰ, ἠυφράνθη καὶ

πεσῶν ἐφίλησε τὴν γῆν τῆς πατρίδος του· ὕψωσε δὲ τὰς χειράς του καὶ ἐδεήθη εἰς τὰς νύμφας καὶ εἶπε·

«Νύμφαι Νατάδες, κῆρυκεῖοι τοῦ Διός, ἐγὼ πλέον δὲν ἤλπιζον νὰ σᾶς ἴδω· τῶρα χαίρετε καὶ θέλω σᾶς προσφέρει τοῦ λοιποῦ δῶρα, ὡς πρότερον, ἂν δώσῃ ἡ κόρη τοῦ Διός Ἀθηνᾶ ζῶην εἰς ἐμὲ καὶ προκοπὴν εἰς τὸν ἀγαπητὸν μου υἱόν».

61) Ἡ Ἀθηνᾶ βουλεύεται μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύος.

Ἐπειτα ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς μετέβησαν εἰς τὸ σπήλαιον τῶν νυμφῶν καὶ ἔκρυψαν τὰ πράγματα. Πρὸς ἀσφάλειαν δὲ τούτων ἔβαλεν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὴν θύραν τοῦ σπηλαιῶν λίθον. Ἐκάθισαν δ' ἔπειτα εἰς τὴν ρίζαν τῆς ἐλαίας καὶ ἐσχεδίαζον τὸν ἔλεθρον τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων. Τῷ εἶπε δὲ ἡ Ἀθηνᾶ τὴν κατάστασιν τοῦ οἴκου του· ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ τριῶν ἐτῶν οἱ μνηστῆρες φέρονται εἰς τὸν οἶκόν του ὡς κύριοι καὶ ζητοῦσι διὰ δώρων νὰ λάβωσιν εἰς γάμον τὴν σύζυγόν του. Ἐκείνη ἄνωγ' ἀκαταπαύστως ὀδύρεται καὶ περιμένει τὴν ἐπιστροφήν του, ἀπατᾷ δὲ δι' ὑποσχέσεων καὶ ἐλπίδων τοὺς μνηστῆρας.

«Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ, εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεὺς· τί θὰ ἔπασχον, ἂν δὲν μοὶ ἔλεγες, ὦ θεά, πάντα ταῦτα; Ἐξ ἅπαντος θὰ ἐφονευόμην, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὰς Μυκῆνας. Βοήθησόν μοι, ὦ κόρη τοῦ Διός, νὰ τιμωρήσω τοὺς αὐθάδεις τούτους· ἂν σὺ ἴστασαι· πλησίον μου, δύναμαι καὶ κατὰ τριακοσίων νὰ ἀγωνισθῶ».

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲ τῷ ἀπήντησε· «Πλησίον σου θὰ μὲ ἔχῃς, ὦ Ὀδυσσεῦ, μέχρις οὗ καταστραφῶσιν οἱ μνηστῆρες, οἵτινες σοῦ καταφθείρουσι τὴν περιουσίαν σου. Ἦδη δὲ θὰ σὲ μεταμορφώσω, ἵνα μὴδεὶς σὲ γνωρίσῃ ἐν τῇ γῶρᾳ ταύτῃ. Μετὰ τοῦτο σοὶ ἀναγγέλλω νὰ ἀναζητήσῃς τὸν πιστόν σου χοιροβοσκὸν καὶ μάθησ' αὐτοῦ τὰ συμβαίνοντα ἐν τῷ οἴκῳ σου. Ἐγὼ δὲ

θά εἰδοποιήσω τὸν υἱόν σου Τηλέμαχον περὶ τῆς ἐπιστροφῆς σου. Τὸν ἔχω στείλῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μενελάου».

«Καὶ διατί, ὦ θεά, εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀφοῦ τὰ πάντα ἤξευρες, νὰ τὸν στείλῃς εἰς ταξείδιον καὶ νὰ ὑποφέρῃ, οἱ δὲ μνηστῆρες νὰ καταστρέφωσι τὴν περιουσίαν ;».

«Μὴ φοβῆσαι, τῷ εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ, περὶ τοῦ υἱοῦ σου, διότι ἐγὼ ἀγρυπνῶ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ οὐδὲν κακὸν αὐτὸς πάσχει. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἐνεδρεύουσιν αὐτὸν οἱ μνηστῆρες, ἵνα τὸν φονεύσωσιν, ἀλλὰ θάρρει, διότι ἐγὼ ὁδηγῶ τὰ βήματά του. Ἔπρεπε νὰ μεταβῇ εἰς ξένους τόπους, ἵνα διδαχθῇ πολλὰ καὶ ἀποκτήσῃ φήμην».

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἤγγισεν αὐτὸν διὰ βάβδου· εὐθύς δὲ τὸ εὐλύγιστον αὐτοῦ σῶμα συνεστάλη καὶ ἔπεσεν ἡ ξανθὴ αὐτοῦ κόμη καὶ ἔγεινε γέρων· τότε δὲ ἡμβλύθη καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, οἷτινες πρότερον ἤστραπτον, τὰ δὲ φορέματά του ἔγειναν παλαιὰ καὶ ρυπαρά, καὶ ἐπάνω αὐτῶν ἐρρίφθη δέρμα μακρὸν ἐξ ἐλάφου μαδημένον. Ἔδωκε δὲ εἰς αὐτὸν ἡ θεὰ ρόπαλον καὶ δισάκχιον παλαιὸν καὶ πολύτρυπον, τὸ ὁποῖον ἐκρέματο διὰ χονδροῦ σχοινίου.

62) Τὰ κατὰ τὴν Πηνελόπην καὶ τὸν Τηλέμαχον.

Ἐνῷ ὁ Ἑρμῆς ἀπεστέλλετο ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, ἵνα τὴν διατάξῃ ν' ἀφήσῃ τὸν Ὀδυσσεά, ἡ Ἄθηνᾶ μετέβαινεν εἰς τὴν Ἰθάκην, ἵνα πείσῃ τὰν υἱόν του Τηλέμαχον νὰ ὑπάγῃ εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην καὶ βεβαιωθῇ περὶ τοῦ πατρὸς του. Ὁ Τηλέμαχος πεισθεὶς εἰς τὸν Μέντην, οὗ τὴν μορφήν εἶχε λάβει ἡ Ἄθηνᾶ, ἐτοιμάζει, κρυφίως τῆς μητρὸς του καὶ τῶν μνηστῆρων, πλοῖον, καὶ πλέει κατὰ πρῶτον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πύλου Νέστορα καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς τὸν βασιλέα Μενέλαον. Μανθάνει δὲ παρ' αὐτῶν περὶ τοῦ πατρὸς του

καὶ λαμβάνει θάρρος ν' ἀντιπαραταχθῆ κατὰ τῶν μνηστήρων.

Ὁ Τηλέμαχος ἦτο βρέφος, ὅτε ὁ Ὀδυσσεύς ἀφῆκεν αὐτὸν καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἰς Τροίαν. Πολλὰ ἔτη εἶχον παρέλθῃ ἔκτοτε· ὁ Τηλέμαχος εἶχε γεινῆ νέος καὶ ἐπόθει τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρὸς. Ἡ μήτηρ του, ἡ ὠραία καὶ συνητὴ Πηνελόπη, μεθ' ὑπομονῆς ἀνέμενε τὴν ἑλευσίν τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἡδύνατο αὐτὴ νὰ ὑπανδρευθῆ πάλιν, ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἐφαίνετο, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔπραξε· πολλοὶ νέοι ἡγεμόνες ἐκ τῆς Ἰθάκης καὶ ἔξωθεν ἦλθον καὶ τὴν ἐζήτουν εἰς γάμον, ἀλλ' αὐτὴ

Πηνελόπη

ἔμενε πιστὴ εἰς τὸν Ὀδυσσεύα. Δὲν ἦτο δὲ ὠραία μόνον ἀλλὰ καὶ πλουσία· ὅστις θὰ τὴν ἐνυμφεύετο, θὰ εἶχεν ἐλπίδας καὶ δύναμιν νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ βασιλεύσῃ τῆς Ἰθάκης.

Ἄλλ' ἡ καρδιά τῆς Πηνελόπης ἦτο πιστὴ καὶ καθαρὰ, δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ λησμονήσῃ τὸν προσφιλῆ καὶ γενναῖον αὐτῆς σύζυγον. Ἀνέμενε λοιπὸν αὐτὸν καί, ἂν καὶ ὁ χρόνος παρήρηχετο, αὐτὴ ἐξηκολούθει καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ κλαίῃ, ἐλπίζουσα νὰ τὸν ἴδῃ μίαν ἡμέραν ἐπιστρέφοντα. Τὸ ἐν ἔτος διεδέχετο τὸ ἄλλο καὶ ὁ πόλεμος ἐκεῖνος δὲν ἐτελείωνε. Τέλος φθάνει ἡ εἰδησις, ὅτι ἡ Τροία κατεστράφη. καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπανέρχονται. Ἡ συνητὴ Πηνελόπη λαμβάνει θάρρος, ὅτι θὰ ἴδῃ

τελος τὸν ἀγαπητόν της Ὀδυσσεά, ἀλλὰ μάτην. Τὰ ἔτη πάλιν παρήρχοντο καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐφαίνετο.

Ἡ Πηνελόπη πάντα ἐρχόμενον εἰς τὴν Ἰθάκην ἐκάλει εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἠρώτα περὶ τῆς τύχης τῶν ἠρώων. Ἐπληροφορεῖτο συνεχῶς, ὅτι πολλοὶ τῶν ἡγεμόνων εἶχον ἐπιστρέψη, ἀλλὰ περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς οὐδεὶς ἤξευρέ τι. Εἶχον δὲ δέκα ἐννέα ἔτη παρέλθη, ἀφ' ἔτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθε τῆς Ἰθάκης. Ὁ Τηλέμαχος ἦτο ἡ μόνη της παρηγορία· εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔβλεπε τὸν ἀπόντα σύζυγον καὶ ἐλάμβανε νέας πάντοτε δυνάμεις νὰ ὑπομένῃ τὴν στέρησιν ἐκείνου. Ἄλλ' ἀνθρωποὶ αὐθάδεις ὑπὲρ τοὺς ἑκατόν, υἱοὶ ἡγεμόνων γνωστῶν καὶ ἀγνωστων, συνηθροίζοντο καθ' ἑκάστην εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἔτρωγον καὶ ἔπινον καταστρέφοντες τὴν περιουσίαν τοῦ Τηλεμάχου. Οἱ ἀνθρωποὶ οὗτοι ἐζήτουν εἰς γάμον τὴν Πηνελόπην καὶ διὰ τοῦ τρόπου των τούτου προσεπάθουν νὰ ἐξαναγκάσωσι τὸν Τηλέμαχον ν' ἀποστείλῃ τὴν μητέρα του εἰς τὸν πατρικὸν της οἶκον. Κατὰ τὰ τότε δὲ ἔθιμα ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ πατρὸς της ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ εἰς γάμον.

Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ προσήρχοντο οἱ μνηστῆρες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἔσφαζον τοὺς βόας, τὰ πρόβατα καὶ τοὺς χοίρους, καὶ τρώγοντες καὶ πίνοντες διεσκέδαζον ὅλην τὴν ἡμέραν. Οἱ ὑπηρέται τοῦ Ὀδυσσεῶς ἦσαν ὄργανα τῶν ὀρέξεων των· οἱ μνηστῆρες δὲ, τι ἤθελον ἔπραττον καὶ κατεφρόνουν τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς, τὸν οἰκοδεσπότην καὶ κύριον. Ὅλην τὴν ἡμέραν αἱ στοαὶ τῶν ἀνακτόρων ἀντήχουν ὑπὸ ἀσμάτων, ἀλαλαγμῶν καὶ σκωμμάτων· τὸ πλῆθος τῶν ἀγελῶν καὶ ποιμνίων ἤλαττοῦτα καθ' ἡμέραν, ὁ σῖτος καὶ ὁ οἶνος ἐξωδεύετο καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀποδιώξῃ τοὺς θρασεῖς καὶ αὐθάδεις μνηστῆρας.

**63) Ὁ Τηλέμαχος παραπονείται κατὰ τῶν
μνηστῆρων ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.**

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἐπισκέψεως τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ Τηλέμαχος συγκαλεῖ συνέλευσιν τοῦ λαοῦ τῆς Ἰθάκης, λαμβάνει πλήρης θάρρους τὸ σκῆπτρον εἰς χεῖρας καὶ λέγει τοὺς ἑξῆς λόγους·

«Ἰθακήσιοι, ἐκάλεσα ὑμᾶς ἵνα σᾶς ἀναγγείλω τὸ διπλοῦν δυστύχημα τοῦ οἴκου μου. Πρῶτον ἀπώλεσα τὸν πατέρα μου, ὅστις ἦτο βασιλεὺς ὑμῶν καὶ διώκει ὡς πατὴρ ἡπίως· δεύτερον ὅτι οἱ υἱοὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἰθάκης ζητοῦσι τὴν μητέρα μου εἰς γάμον, ἐνῶ αὐτὴ δὲν θέλει νὰ ὑπανδρευθῆ, καὶ κατατρῶγουσι τὴν περιουσίαν μου. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ ἀποδιώξωμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἡμῶν, ἀφοῦ δὲν εἶναι πλέον ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ τοῦτο. Ἄλλ', Ἰθακήσιοι, τοῦτο φέρει αἰσχύνην εἰς ὑμᾶς. Ἐντράπητε τοὺς περίξ ἡμῶν οἰκοῦντας λαοὺς καὶ φοβήθητε τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν, οἵτινες τιμωροῦσι τοὺς πράττοντας τοιαῦτα ἀνομήματα. Παρακαλῶ ὑμᾶς, Ἰθακήσιοι, ἐμποδίσατε τοὺς μνηστῆρας νὰ φέρωνται τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀφήσατέ με νὰ κατατῆκωμαι ὑπὸ τῆς λύπης μου».

Τότε ὁ Ἀντίνοος, εἰς τῶν μνηστῆρων, ἀποκριθεὶς εἰς τὸν Τηλέμαχον, εἶπε·

«Τί μᾶς μέμφεσαι, ὦ Τηλέμαχε; δὲν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ αἴτιοι τούτου, ἀλλ' ἡ μήτηρ σου. Τρία ἔτη εἶναι ἤδη, ὅπου μᾶς ἀπατᾶ, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ περάσῃ καὶ τὸ τέταρτον. Δίδει εἰς ἡμᾶς πάντοτε ἐλπίδας καὶ ὑποσχέσεις, ἀλλ' ἄλλα σχέδια ἔχει εἰς τὸν νοῦν τῆς. Ἐμηχανεύθη δὲ ἡ μήτηρ σου καὶ ἄλλην πονηρίαν· ἔστησεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μέγαν ἐργαλειὸν καὶ ὕφαινε λεπτὸν ὕφασμα· καὶ μᾶς εἶπε· «μνηστῆρές μου, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Ὀδυσσεύς, καθὼς λέγετε, μὴ βιάζεσθε νὰ μὲ νυμφευθῆτε, μέχρις οὔ τελειώσω τὸ ὕφασμά μου, τὸ ὅποιον θὰ

χρησιμεύση ὡς σάβανον εἰς τὸν πενθερόν μου Λαέρτην, δταν ἀποθάνῃ»

«Τοιαῦτα μᾶς ἔλεγε καὶ μᾶς ἐξηπάτα. Τρία ἔτη παρῆλθον καὶ τὸ ὕφασμα ἔμενον ἀτελειώτον, διότι ἐξύφαινε τὴν νύκτα ὅσον ὕφαινε τὴν ἡμέραν. Τὸ τέταρτον ἔτος μᾶς ἐμαρτύρησε μία ὑπηρέτρια τὴν πράξιν ταύτην τῆς μητρός σου καὶ τότε τὴν ἠναγκάσαμεν νὰ τελειώσῃ τὸ ὕφασμά καὶ ν' ἀποφασίσῃ νὰ ὑπανδρευθῆ ἓνα ἐξ ἡμῶν».

«Ἐὰν λοιπὸν θέλῃς τὴν ἡσυχίαν σου, Τηλέμαχε, στείλε τὴν μητέρα σου εἰς τὸν πατέρα της καὶ παρακίνησον αὐτὴν νὰ ὑπανδρευθῆ ὅτινα θέλει. Ἐὰν ὁμοῦ ἐξακολουθῆ νὰ πονηρεύηται, καὶ ἡμεῖς θὰ μένωμεν εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ θὰ καταστρέφωμεν τὴν περιουσίαν σου».

«Ἀντίνοε», εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, «πῶς δύναμαι νὰ ἀποδιώξω τὴν μητέρα μου ἐκ τῆς οἰκίας μου, ἥτις μὲ ἐγέννησε καὶ μὲ ἀνέθρεψε; Δὲν γνωρίζω ἀκόμη θετικῶς, ἂν ὁ πατήρ μου ζῆ ἢ ἀπέθανεν· ἐὰν δὲ τὴν διώξω αὐτοβούλως, θὰ πληρώσω πολλὰ εἰς τὸν πατέρα της Ἰκάριον· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψῃ ὁ πατήρ μου, θὰ πάθω χειρότερα ἀπὸ αὐτόν. Ἐπειτα καὶ ἡ μήτηρ μου θὰ μὲ καταρασθῆ, ἂν τὴν ἐκβάλω τῆς οἰκίας μου, καὶ θὰ μὲ τιμωρήσωσιν οἱ θεοί, οἱ δὲ ἄνθρωποι θὰ μὲ μισήσωσι διὰ τὴν πράξιν ταύτην. Παύσατε λοιπόν, μνηστῆρες, νὰ κατατρῶγητε τὴν περιουσίαν μου καὶ ἐξέλθετε τῆς οἰκίας μου. Εἰ δὲ μή, θὰ ἐπικαλεσθῶ καθ' ὑμῶν τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ συνέλευσις διελύθη ἄπρακτος. Ὁ Τηλέμαχος ἐξαπλίζει διὰ τῆς Ἀθηνᾶς πλοῖον καὶ ἀναχωρεῖ κρυφίως ἐκ τῆς Ἰθάκης, ἵνα μάθῃ τι περὶ τοῦ πατρὸς του.

64) Συμβούλιον τῶν μνηστῆρων κατὰ τοῦ Τηλεμάχου.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος εὕρισκετο πλησίον τοῦ Με-

νελάου, οί μνηστῆρες διεσκέδαζον πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσεως ῥίπτοντες τὴν πέτραν καὶ τὸ ἀκόντιον. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐκάθηντο οἱ πρῶτοι τῶν μνηστῆρων Ἀντίνοος καὶ Εὐρύμαχος· ἦλθε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ Νοήμων καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἀντίνοον·

« Ἀντίνοε, γνωρίζεις, πότε θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Τηλέμαχος ἐκ τῆς Πύλου; Μοῦ ἐπῆρε τὸ πλοῖόν μου καὶ τὸ χρειάζομαι τῶρα ἵνα μεταβῶ εἰς τὴν Ἥλιδα καὶ λάβω ἓνα πῶλον».

Ἄμα δ' ἐκεῖνοι ἤκουσαν, ὅτι ὁ Τηλέμαχος ἐπῆγεν εἰς τὴν Πύλον, ἔμειναν ἐκπληκτοί, διότι ἐνόμιζον, ὅτι εἶναι εἰς τὰ πρόβατα ἢ εἰς τὸν χοιροβοσκόν του.

Τότε ὁ Ἀντίνοος εἶπεν εἰς τὸν Νοήμονα·

« Εἰπέ μοι ἀληθῶς, πότε ἀνεχώρησεν ὁ Τηλέμαχος καὶ ποῖοι νέοι τὸν ἠκολούθησαν, καὶ ἂν τὸ πλοῖον ἔδωκες εἰς αὐτὸν μὲ τὴν θέλησίν σου».

Ἀδὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ ἀρνηθῶ εἰς τὸν Τηλέμαχον», ἀπεκρίθη οὕτως, « ἀφοῦ εἶχε χρεῖαν αὐτοῦ. Οἱ σύντροφοί του δὲ εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς Ἰθάκης· ἀρχηγὸς δὲ αὐτῶν εἶναι ὁ Μέντωρ· τοῦτο ὅμως μοι φαίνεται περίεργον, διότι εἶδον αὐτὸν χθὲς τὴν πρῶταν ἐνταῦθα. Τότε ὅμως εἶδον, ὅτι ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ πλοῖον».

Τότε οἱ μνηστῆρες παραιτήσαντες τοὺς ἀγῶνας συνεσκέπτοντο περὶ τοῦ πρακτέου· ἀπεφασίσθη δέ, ἵνα ὁ Ἀντίνοος ἐπιβῇ πλοίου καὶ ἐνεδρεύσῃ τὸν Τηλέμαχον εἰς τὸν πορθμὸν μεταξὺ Ἰθάκης καὶ Σάμης. Ἄλλ' ἢ Ἀθηναῖα ἔσωσεν αὐτὸν καὶ ἔφερε σῶον εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου τὸν ἀνέμενον ὁ πατήρ του.

65) Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.

Ἀφοῦ ἡ Ἀθηναῖα μετεμόρφωσε τὸν Ὀδυσσεά εἰς ἐπαίτην, τῷ παρήγγειλε νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν χοιροβοσκὸν Εὐμαῖον. Οὕτως ἦτο πιστὸς εἰς τὸν Ὀδυσσεά ὑπηρέτης, ἡγάπα αὐτὸν καὶ ἐφρόντιζε περὶ τῆς περιουσίας του.

Εὖρε δ' αὐτὸν καθήμενον ἔξω τῆς μάνδρας· περίξ αὐτῆς ἦτο ἐκτισμένη ὠραία καὶ μεγάλη αὐλή· τὴν εἶχε κτίσῃ ὁ Εὐμαιοὺς μόνος τοῦ εἰς τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ τὴν εἶχε φράξῃ διὰ κλάδων ἀγριαχλαδεῶν. Εἶχε δὲ ἐμπήξῃ τριγύρω πασσάλους πολλοὺς ἐκ δρυὸς τὸν ἓνα πλησίον τοῦ ἄλλου, ἀφοῦ τοὺς ἐκαθάρισεν ἐκ τοῦ φλοιοῦ των. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν δὲ τῆς αὐλῆς εἶχε κατασκευάσῃ δώδεκα χοιρομάνδρας, ἵνα κοιμῶνται οἱ χοῖροι· εἰς ἐκάστην δὲ χοιρομάνδραν ἐκλείοντο ἀνά πεντήκοντα χοῖροι θηλυκοί, οἵτινες ἐγέννων· ἔξω τῶν χοιρομανδρῶν ἐκοιμῶντο οἱ ἀρσενικοί, οἵτινες ἦσαν πολὺ ὀλιγώτεροι, διότι καθημερινῶς τοὺς ἔτρωγον οἱ μνηστῆρες. Ὁ Εὐμαιοὺς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ στέλλῃ καθ' ἐκάστην εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν καλλίτερον ὄλων τῶν χοίρων. Ὅλοι οἱ ἀρσενικοὶ χοῖροι ἦσαν τριακόσιοι ἐξήκοντα καὶ ἐφυλάττοντο ὑπὸ τεσσάρων κυνῶν μεγάλων ὡς θηρίων.

Τὴν στιγμὴν δ' ἐκείνην ὁ χοιροβοσκὸς ἐκοπτε δέρμα βοῦς καὶ κατεσκεύαζε πέδιλα πρὸς χρῆσίν του. Εἶχε δὲ τέσσαρας βοηθούς, ὧν οἱ τρεῖς ἔβοσκον τοὺς χοίρους, ἄλλος εἰς ἄλλο μέρος, ὁ δὲ τέταρτος εἶχε μεταφέρῃ εἰς τὴν πόλιν χοῖρον, ἵνα φάγωσιν οἱ ἀναίσχυντοι μνηστῆρες.

Ὅτε δὲ οἱ κύνες εἶδον τὸν Ὀδυσσεῆα, ὠρμησαν κατ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκάθισε κάτω καὶ ἔρριπεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὴν ράβδον· ἤθελε δὲ ἐκεῖ πάθει μέγα κακόν, ἀν μὴ ὁ Εὐμαιοὺς ἔτρεχε καὶ ἀπεμάκρυνεν αὐτοὺς μὲ τὰς φωνάς του καὶ μὲ τὰς πέτρας. Ἐπειτα δὲ τῷ εἶπεν·

«Παρ' ὀλίγον, ὦ γέρον, θὰ σὲ ἐξέσχιζον οἱ κύνες, καὶ ἐξ αἰτίας σου θὰ εἶχον πολὺ ὄνειδος· καὶ ἄλλα οἱ θεοὶ παθήματα καὶ στεναγμοὺς μοὶ ἔδωκαν· εἶχον ἐγὼ κύριον ἰσόθεον καὶ πάντοτε τὸν κλαίω ἐνταῦθα καὶ τρέφω δι' ἄλλους τῶρα τὰ παχύτατα ταῦτα ζῶα, αὐτὸς δὲ στερούμενος τροφῆς βασανίζεται εἰς χώρας ἀλλογλώσσων ἀνθρώπων, ἀν ἀκόμη ζῆ καὶ βλέπῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' ἀκολούθει, ὦ γέρον, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν

καλύβην, καί, ἄμα εὐφρανθῆς ἐκ τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ οἴνου, ἔπειτα θὰ εἶπης εἰς ἐμὲ πόθεν εἶσαι καὶ τὰ ὅσα ἔπαθες».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠκολούθησε τὸν χοιροβοσκὸν εἰς τὴν καλύβην, οὗτος δὲ ἔστρωσεν εἰς τὴν γῆν χαμόκλαδα πυκνά καὶ ἐπ' αὐτῶν ἤπλωσε μέγα δέρμα δασυτρίχου αἰγός. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὴν φιλόξενον ὑποδεξίωσιν καὶ εἶπεν εἰς τὸν Εὐμαιοῦν·

«Ὁ Ζεὺς καὶ πάντες οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ χαρίσωσιν, ὦ ξέने, πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά σου, ἀφοῦ μὲ ἐδέχθης τόσον καλῶς».

Ὁ δὲ Εὐμαιοὺς ἀπαντῶν εἶπε·

«Δὲν πρέπει τις νὰ καταφρονῇ τὸν ξένον, καὶ ἂν εἶναι καὶ κατώτερός του. Οἱ ξένοι καὶ πτωχοὶ πάντες ἀνήκουσιν εἰς τὸν Δία. Ὅ,τι δὲ δίδω εἰς τοὺς ξένους εἶναι μικρόν, ἀλλ' ἀρεστόν, διότι οἱ ὑπηρεταὶ δὲν ἔχουσι πολλά, ἵνα χαρίζωσι. Πολὺ δ' ὀλιγώτερα δύναμαι ἐγὼ νὰ χαρίζω, διότι φοβοῦμαι τοὺς νέους κυρίους, τοὺς ὁποίους ἔχω».

Ἐνῶ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχαρίστως ἔτρωγε καὶ ἔπινεν, ἠκροῦτο τὸν Εὐμαιοῦν διηγούμενον περὶ τῶν μνηστήρων, τῆς συζύγου του Πηνελόπης καὶ τοῦ υἱοῦ του Τηλεμάχου. Ἐπλαττε διαφόρους ψευδεῖς ἱστορίας καὶ μεθ' ἔρκου ἐβεβαίω, ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ Ὀδυσσεὺς. Ὁ χοιροβοσκὸς ὁμῶς δὲν ἤθελε τίποτε ν' ἀκούσῃ ἐκ τούτων, διότι τὰ ἐθεώρει τεχνάσματα τυχοδιωκτῶν πρὸς ἰδίαν των ὠφέλειαν.

«Ὅστις ἐπαίτης ἔλθῃ εἰς τὴν Ἰθάκην», ἔλεγε, «παρουσιάζεται εἰς τὴν κυρίαν μου καὶ λέγει εἰς αὐτὴν ψεύματα· ἡ δὲ Πηνελόπη τὸν ὑποδέχεται καὶ φιλοξενεῖ, καί, ἐνῶ τὸν ἐρωτᾷ περὶ τοῦ συζύγου της, κλαίει καὶ ἄφθονα τρέχουσι τὰ δάκρυά της. Ἄν λοιπὸν καὶ σὺ ἐπιθυμῆς νὰ λάβῃς δῶρα, πλάττε τοιαῦτα ψεῦδη καὶ πῆγαινε νὰ τὰ εἶπης εἰς τὴν Πηνελόπην. Εἶθε νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Ὀδυσσεὺς, ὅπως ἐπιθυμοῦσιν ὁ γέρον Λαέρτης καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ υἱός του. Περὶ αὐτοῦ τώρα προ πάντων κλαίω, ὦ ξέने, διότι οἱ ἀναιδεῖς μνηστῆρες αὐτὸν ἐνεδρεύουσι

κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐκ τῆς Πύλου, ἔπου μετέβη, ἵνα μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του, ὅπως τὸν φονεύσωσιν».

Ἐπειτα δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἤρχισε νὰ διηγητῆται ψευδῆ ἱστορίαν περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι δηλαδὴ ἦτο υἱὸς ἡγεμόνος ἐκ Κρήτης, καὶ ὅτι μετέβη εἰς Τρῖαν, ἔπου ἐγνώρισε τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ συνηγωνίσθη μετ' αὐτοῦ. Ὅτι τελευταῖον πρὸ ἁλίγου εἶδε τὰ πράγματά του εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως τῶν Θεσπρωτῶν, αὐτὸς δὲ περιεμμένετο νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς Δωδώνης.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα ἔλεγε καὶ διεβεβαίον, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐξ ἅπαντος ὁ Ὀδυσσεὺς, ἔδυσε ὁ ἥλιος καὶ οἱ ὑπηρέται ἐπέστρεψαν μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων. Τότε ὁ Εὐμαιὸς ἐθυσίασε πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου πενταετῆ σιτευτὸν χοῖρον, τὸν ὁποῖον ἔψησε βραδέως καὶ διεμοίρασεν εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας, ἀφ' οὗ τὸ πρῶτον τεμάχιον ἀφιέρωσεν εἰς τὰς Νύμφας καὶ τὸν Ἑρμῆν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον, ἐκοιμήθησαν, ἐνῶ ἔξωθεν τῆς καλύβης ἐσύριζε φοβερὸς ἄνεμος.

66) : Ὁ Ὀδυσσεὺς προσηγορεύεται ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ.

Ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηναῖς ἐπεβιβάζετο εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἔπλεεν εἰς τὴν Ἰθάκην, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάθητο εἰς τὴν καλύβην τοῦ Εὐμαίου καὶ ἐδείπνει μετὰ τῶν βοσκῶν.

Θέλων δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ δοκιμάσῃ τὸν Εὐμαῖον, ἂν γίνηται βάρος μένων παρ' αὐτῶν, εἶπεν ὡς ἑξῆς:

« Ἀκουσον, Εὐμαίε· πολὺ ἐναχλητικὸς γίνομαι εἰς σὲ μένων εἰς τὴν καλύβην σου· αἴριον τὸ πρῶν σκέπτομαι νὰ σοῦ σηκώσω τὸ βᾶρος καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν νὰ ἐπαιτήσω. Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μὲ συμβουλεύσῃς εἰς τοῦτο καὶ μοὶ δώσῃς καὶ ὁδηγόν. Θὰ περιέλθω τὴν πόλιν ἐπαιτῶν τεμάχιον ἄρτου καὶ ποτήριον αἴνου· θὰ ὑπάγω δὲ καὶ εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ διηγῆ-

ἴω εἰς αὐτὴν ὅσα γνωρίζω περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ εἰς τοὺς μνηστῆρας, οἱ ὅποιοι ἔχουσι πλῆθος φαγητῶν. Θὰ παρακαλέσω δὲ αὐτοὺς νὰ μοὶ δώσωσιν ἔργασίαν τινά, ἢ νὰ συναθροίζω ἢ νὰ κόπτω ξύλα, ἢ νὰ χωρίζω τὸ κρέας εἰς τεμάχια, ἢ νὰ ψήνω, ἢ νὰ κερνώ, διότι ταῦτα πάντα γνωρίζω».

Ἔφη Ἐνέε, τῷ ἀπεκρίθη ὁ Εὐμαιοσ, «κακῶς ἐσκέφθης νὰ ὑπάγῃς εἰς τοὺς μνηστῆρας, τῶν ὁπαιῶν ἢ αὐθάδεια καὶ οἱ κακοὶ τρόποι εἶναι ἀνυπόφοροι· φοβοῦμαι μήπως χαθῆς ἐκεῖ. Ἐπειτα ἐκεῖνοι ἔχουσιν ὑπηρέτας νέους ὠραίους, ἐνδεδυμένους μὲ λαμπρὰ ἐπανωφόρια καὶ χιτῶνας, καὶ ἔχοντας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῶν ἀλειμμένας μὲ εὐώδη ἔλαια. Μείνον καλλίτερον ἐδῶ· οὐδεὶς ἐνοχλεῖται ἐκ τῆς παρουσίας σου. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Τηλέμαχος, τότε αὐτὸς θὰ σὲ ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν πατρίδα σου, ἀφοῦ σοὶ δώσῃ ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα».

67) Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς τὴν Ἰθάκην.

Ἐφώτιζεν ἡ ἡμέρα, ὅτε ὁ Τηλέμαχος ἔφθασεν εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ χοιροβοσκοῦ. Εἶχον ἤδη ἐγερθῆ τοῦ ὕπνου ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐμαιοσ, καὶ ἤναπτον φωτίαν, οἱ δὲ ὑπηρέται εἶχον ὀδηγήσῃ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων εἰς τὴν βοσκήν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Ὀδυσσεὺς ἤκουσε κτύπον ποδῶν καὶ εἶπεν εἰς τὸν Εὐμαιον· «Εὐμαιο, κανεὶς γνωστός σου ἔρχεται, διότι οἱ σκύλοι δὲν γαυγίζουσι». Καὶ τῶνόντι αἱ σκύλοι ὑπεδέχοντο τὸν Τηλέμαχον, ἀνευ ὑλακῶν, σείοντες τὴν οὐράν των. Ἄμα ὁ Τηλέμαχος ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς καλύβης, ὁ Εὐμαιοσ ἔμεινεν ἐκστατικὸς καὶ ἐπήδησεν ἐπάνω· ἔπεσαν δὲ τὰ ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας. Εὐθύσ δὲ ἔτρεξεν εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου του καὶ ἐφίλησε τὴν κεφαλὴν του καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας, καὶ ἀφθονα ἔχυνε δάκρυα· ἔπειτα δὲ τὸν ἐνηγκαλίσθη, ὡσ πατῆρ τὸν μονογενῆ υἱόν του, ἐπιστρέ-

φοντα ἀπὸ τὰ ξένα, ὅπου πολὺν χρόνον διέτριψε, καὶ τῷ εἶπε·

Ἴλλθες, ὦ γλυκὺ μου φῶς, Τηλέμαχε· ἐγὼ δὲν ἠλπίζον πλέον
 νὰ σέ ἴδω, ἀφ' οὗ διῆλθες τὸ πέλαγος, ἵνα μεταβῆς εἰς τὴν
 Πύλον· ἀλλ' εἰσελθε, ἀγαπητὲ υἱέ μου, νὰ σέ χαρῆ ἡ ψυχὴ
 μου, βλέπων σε ἐλθόντα νεωστὶ ἐκ ξένων χωρῶν. Σὺ δὲν ἔρ-
 χεσαι συχνάκις εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ εἰς τοὺς ποιμένας, ἀλλὰ κά-
 θησαι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἡ ψυχὴ σου θέλει νὰ βλέπῃ τὴν κα-
 κίστην συνάθροισιν τῶν μνηστήρων».

«Διὰ σέ ἦλθον», ἀπεκρίθη ὁ Τηλέμαχος εἰς τὸν Εὐμαιῶν,
 «μετὰ χαρᾶς· ἀλλ' εἰπέ μοι, μένει ἡ μήτηρ μου εἰς τὰ ἀνάκτορα
 ἢ ἐνυμφεύθη αὐτὴν κανεὶς ἐκ τῶν μνηστήρων;».

«Μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς», εἶπεν ὁ Εὐμαιῶς, μένει εἰς τὰ
 μέγαρα ἀκόμη ἡ μήτηρ σου καὶ ἔρημος ἄνευ παρηγορίας διέρ-
 χεται καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας κλαίουσα».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸ δόρυ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Τηλε-
 μάχου· οὗτος δὲ εἰσηλθεν εἰς τὴν καλύβην. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς
 ἐσηκώθη καὶ παρεχώρησε τὸ κάθισμά του εἰς τὸν Τηλέμαχον.
 Ἄλλ' οὗτος δὲν τὸ ἐδέχθη, ἀλλ' εἶπεν εἰς τὸν ξένον· «κάθισε,
 καὶ θὰ εὐρεθῆ καὶ δι' ἐμὲ κάθισμα». Τότε ἐκάθισε πάλιν ὁ Ὀδυσ-
 σεύς, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἔρριπεν εὐθὺς χλωρὰ κλαδία καὶ ἔστρω-
 σεν ἐπ' αὐτῶν δέρμα, καὶ ὁ Τηλέμαχος ἐκάθισεν. Ἔλαβε δ'
 ἔπειτα ὁ χοιροβοσκὸς πινάκια πλήρη ἐψημένων κρεάτων, καὶ
 ἄρτον καὶ οἶνον, καὶ ἐκάθισαν ἀντικρὺ τοῦ Ὀδυσσεύς.

Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἠρώτησεν ὁ Τηλέμαχος τὸν χοι-
 ροβοσκὸν νὰ τῷ εἴπῃ, πόθεν ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος εἰς τὴν Ἰθά-
 κην καὶ πῶς ὀνομάζεται. Ὁ δὲ Εὐμαιῶς διηγήθη ὅσα τῷ εἶχεν
 εἶπῃ περὶ ἑαυτοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τὰς δυστυχίας του καὶ ἐν
 τέλει ἐπρόσθεσε· «Σοὶ τὸν παραδίδω ἐγὼ τῶρα, καὶ κάμε αὐ-
 τὸν ὅπως θέλεις, διότι πρὸς σέ οὗτος κατέφυγε καὶ ζητεῖ προ-
 στασίαν».

«Πολὺ μὲ λυπεῖς μὲ τὺς λόγους σου, Εὐμαιε», εἶπεν ὁ Τη-

λέμαχος· «πῶς δύναμαι νὰ δεχθῶ τὸν ξένον εἰς τὰ ἀνάκτορά μου, ἀφ' οὗ δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὸν ὑπερασπίσω, ἐὰν τῆς τῶν ἀναιδῶν μνηστήρων προσβάλη αὐτόν; Κράτησον αὐτόν εἰς τὴν καλύβην σου, καὶ διὰ νὰ μὴ σὲ ἐπιβαρύνῃ, ἐγὼ θέλω στείλῃ εἰς αὐτόν φαγητὸν καὶ ποτόν. Θὰ τῷ στείλω δὲ καὶ χιτῶνα καὶ χλαῖναν καὶ ξίφος, καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω ὅπου ἐπιθυμῆ ἡ καρδία του».

«Εἰς τὴν θέσιν σου», ἀπεκρίθη ταπεινοφρόνως ὁ Ὀδυσσεύς, «δὲν θὰ ὑπέφερον τοὺς ἀναιδεῖς τούτους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι σοῦ κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν· θὰ ἐπροτίμων νὰ μοὶ κοπῆ ἡ κεφαλή, παρὰ νὰ ἔβλεπον τοιαύτας κακὰς πράξεις γινομένας εἰς τὸν οἶκόν μου».

«ὦ ξέने», ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ἀγνοεῖς τὰ πράγματα καὶ ὁμιλεῖς τοιουτοτρόπως· τί δύναμαι εἰς μόνος ἐγὼ νὰ πράξω πρὸς ἑκατὸν ἡγεμόνας τῆς Ἰθάκης, τοῦ Δουλιχίου, τῆς Σάμης καὶ τῆς Ζακύνθου».

Ἐπειτα εἶπεν εἰς τὸν Εὐμαιον νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μητέρα του μυστικῶς περὶ τῆς ἐπανόδου του. «Φυλάχθητι», τῷ εἶπε, «μὴ σὲ ἀκούσῃ κανεὶς ἐκ τῶν μνηστήρων. Εἰπέ δὲ εἰς τὴν μητέρα μου νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ τὸν Λαέρτην· σὺ δὲ ἐπίστρεψον ταχέως;»

Ὁ Εὐμαιὸς ὑπήκουσεν ἀμέσως καὶ ἐκίνησεν εἰς τὴν πόλιν.

68) Ἀναγνώρισις Τηλεμάχου καὶ Ὀδυσσεώς.

Μόλις εἶχεν ἀπέλθῃ ὁ χοιροβοσκός, καὶ ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα τὴν μορφήν μεγάλης καὶ ὠραίας κόρης ἐνεφανίσθη ἔξω τῆς καλύβης καὶ ἔκλεισεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ Τηλέμαχος δὲν παρετήρησε τὴν παρουσίαν τῆς Ἀθηναῖας, ἀλλὰ μόνον ὁ Ὀδυσσεύς· οἱ κύνες ἐφοβήθησαν καὶ ἐμαζεύθησαν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς καλύβης. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς προφασισθεὶς τι, ἐξῆλθε καὶ ἐστάθη ἐνώπιον τῆς θεᾶς, ἡ ὁποία τῷ ὠμίλησε τοιουτοτρόπως·

«Γιὲ τοῦ Λαέρτου, πολύτεχνε Ὀδυσσεῦ, εἶπε τώρα τὰ πάντα εἰς τὸν υἱόν σου καὶ μὴ κρύψῃς τίποτε εἰς αὐτόν, ἵνα, ἀπ' οὐ διοργανίσητε τὸν φόνον τῶν μνηστήρων, κινήσητε εἰς τὴν λαμπρὰν πόλιν· ἐγὼ δὲ δὲν θὰ βραδύνω νὰ ἔλθω πλησίον ὑμῶν πρόθυμος εἰς τὸν ἀγῶνα».

Εἶπε καὶ ἤγγισε μὲ τὴν χρυσῆν της βάβδον τὸν Ὀδυσσεά· ἀμέσως τὰ παλαιὰ φορέματά του μετεβλήθησαν εἰς νέα καὶ λαμπρά, τὸ δὲ πρόσωπόν του τὸ γεροντικὸν ἔλαβεν ὄψιν νεανικήν, καὶ ἡ κεφαλή του ἐκαλύφθη ἀπὸ λαμπροὺς καὶ μέλανας βοστρύχους. Μετὰ τοῦτο ἀπῆλθεν ἡ θεά, ὃ δὲ Ὀδυσσεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην.

Ὁ Τηλέμαχος, ἅμα εἶδε τὴν μεταβολὴν ταύτην τοῦ Ὀδυσσεως, ἔμεινεν ἐστατικός καὶ ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὴν γῆν. Ἐφοβήθη μήπως ἦτο θεάς τις, ἔλθων νὰ τὸν δοκιμάσῃ, καὶ τῷ εἶπε·

«Ἐένε, τώρα μαὶ ἐφάνης διάφορος κατὰ τὴν μορφήν ἢ πρότερον· ἔχεις τώρα ἄλλα φορέματα καὶ ἡ θεά σου εἶναι πολὺ μεταβεβλημένη· σὺ θὰ εἰσαί τις τῶν Ὀλυπίων Θεῶν. Ἄλλὰ γενναῖ ἴλωσ εἰς ἐμέ, καὶ θὰ δώσωμεν εἰς σέ ὅσα σοὶ εἶναι ἀρεστά καὶ δῶρα χρυσοποικιλτα· παῦσον λοιπόν, σὲ παρακαλῶ, τὴν ὀργὴν σου».

Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτόν·

«Δὲν εἶμαι ἐγὼ θεός· διατὶ μὲ παρομοιάζεις πρὸς τοὺς θεούς· εἶμαι ἐγὼ ὁ πατήρ σου, ὁ ἴδιος, χάριν τοῦ ὁποίου ὑποφέρεις ἀπὸ τὴν αὐθάδειαν τῶν μνηστήρων πολλὰ κακά».

Τότε μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἠσπάσθη τὸν υἱόν του· ἄλλ' ὃ Τηλέμαχος δὲν ἐπίστευεν ὅτι εἶναι ὁ πατήρ του, ἀλλὰ τῷ εἶπε·

«Δὲν εἶσαι σὺ ὁ πατήρ μου, ὄχι, δὲν εἶσαι σὺ ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ θεός με ἀπατᾷ, ἵνα αὐξήσῃ τὰ δεινά μου· νοῦς ἀνηταῖ δὲν δύναται ἀπ' ἑαυτοῦ νὰ πλάσῃ τὰ ὅσα βλέπω, ἐκτὸς ἐάν θεός ἔλθῃ καὶ εὐκόλως μεταβάλῃ νέον ἢ γέροντα, ὅπως ἐκεῖνος θελήσῃ· ἦσο πρὸ ὀλίγου γέρων καὶ ἐφόρεις ἀχρεῖα ἐνδύματα,

καὶ τῶρα ὁμοιάσεις πρὸς τοὺς θεοὺς τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὸν σὺρανόν». www.libtool.com.cn

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ πατὴρ σου, τὸν ὅποιον βλέπεις ἐνώπιόν σου· οὐδεὶς ἄλλος Ὀδυσσεύς θὰ ἔλθῃ πλέον ἐνταῦθα. Εἴκοσιν ἔτη περιεπλανήθην καὶ ἄπειρα ἐδοκίμασα δυστυχήματα, ἀλλὰ τέλος ἡ Ἄθηνᾶ μὲ ὠδήγησεν ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα μου. Αὐτὴ εἶναι, ἢ ὅποια ἄλλοτε μὲ μεταμοφώνει εἰς γέροντα, καὶ ἄλλοτε εἰς νέον. Μὴ ἐκπλήττεσαι· εἰς τοὺς θεοὺς ὅλα εἶναι δυνατά».

Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐνηγκαλίσθη τὸν πατέρα του, ἔκλαιε καὶ ἀπὸ τοὺς λυγμοὺς δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ. Ἐκλαιε δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς· ἤθελον δὲ καὶ οἱ δύο κλαίῃ μέχρι τῆς ἑσπέρας, ἂν δὲν εἶχον νὰ σκεφθῶσι, πῶς νὰ φονεύσωσι τοὺς μνηστῆρας. Ἀπεφασίσθη δέ, ἅμα ἐξημερώσῃ νὰ ὑπάγῃ ὁ Τηλέμαχος εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ συναναστρέφῃται μὲ τοὺς μνηστῆρας, ἀργότερον δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Εὐμαίου εἰς τὴν συναναστροφὴν, ὡς ἐπαίτης· «Πρόσεχε», τῷ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀνά λησμονήσεως ὅτι εἶμαι πατὴρ σου· καὶ ἂν μὲ χλευάζωσι καὶ ἂν μὲ κακομεταχειρίζωνται, νὰ τὸ ὑποφέρῃς. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἡ στιγμή τῆς ἐκδικήσεως, θὰ σοὶ νεύσω καὶ τότε νὰ σηκώσῃς ὅλα τὰ ὅπλα, ὅσα εἶναι εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ νὰ τὰ κρύψῃς. Νὰ ἀφήσῃς δὲ μόνον δύο ξίφη, δύο ἀκόντια καὶ δύο ἀσπίδας δι' ἡμᾶς. Ἄν δὲ σὲ ἐρωτήσωσιν οἱ μνηστῆρες, διατί ἐσθήκωσες τὰ ὅπλα, νὰ εἴπῃς εἰς αὐτούς, ὅτι τὰ ἐμαύρισεν ὁ καπνὸς τῆς ἑστίας. Πρόσεχε δὲ νὰ μὴ μάθῃ κανεὶς, μήτε αὐτὴ ἡ Πηνελόπη μήτε αὐτὸς ὁ πατὴρ μου, ὅτι ἦλθον. Τοῦτο νὰ τὸ κρατῆς καλῶς εἰς τὸν νοῦν σου».

69) Ὁ Τηλέμαχος ἔρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Ἀφ' οὗ ἐφώτισεν, ἐσηκώθη ὁ Τηλέμαχος ἐκ τῆς κλίνης του, ἐνεδύθη καὶ ἔλαβε τὸ δόρυ του, εἶπε δὲ εἰς τὸν Εὐμαῖον· «Ἐγὼ

πηγαίνω τώρα εἰς τὴν πόλιν, ἵνα μὲ ἴδῃ ἡ μήτηρ, ἣτις δὲν παύει τοῦ νὰ κλαίῃ τὴν ἀπουσίαν μου. Σὺ δὲ φέρε τὸν ξένον εἰς τὴν πόλιν, ὅπου δύναται ἐπαιτῶν ν' ἀνακουφίξῃ τὰς ἀνάγκας του. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τρέφω πάντα ἄνθρωπον εἰς τὰ ἀνάκτορά μου, διότι ἔχω πολλὰς λύπας».

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπήντησεν· «Οὔτ' ἐγὼ θέλω νὰ μένω ἐδῶ· συμφέρει καλλίτερον εἰς τὸν πτωχὸν νὰ ἐπαιτῇ εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐπειτα δὲν δύναμαι εἰς τοιαύτην ἡλικίαν νὰ ὑπόκειμαι εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιστάτου τῶν ἀγρῶν. Πήγαινε λοιπὸν νὰ ἔλθῃ καὶ ἐγὼ εἰς τὴν πόλιν, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ χοιροβοσκοῦ, καθὼς σὺ διατάττεις. Θὰ πυρωθῶ πρῶτον εἰς τὴν φωτίαν καὶ θὰ περιμένω νὰ ζεστάνῃ ἡ ἡμέρα, καὶ ἔπειτα θὰ κινήσω· διότι τὰ ἄθλια φορέματά μου δὲν δύνανται νὰ μὲ προφυλάξωσιν ἀπὸ τὴν πάχνην τῆς πρωΐας».

Μετὰ ταῦτα ὁ Τηλέμαχος ἀνεχώρησε καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του. Πρῶτῃ τὸν εἶδεν ἡ τροφὸς τοῦ Εὐρύκλεια καὶ ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠσπάσθη χύνουσα πολλὰ δάκρυα· μετ' αὐτῆς δὲ ἔτρεξαν καὶ αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι τοῦ Ὀδυσσεως, αἵτινες τοῦ ἠσπάζοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους. Τότε ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ κοιτῶνός της καὶ ἡ Πηνελόπη ὁμοίᾳ μὲ τὴν Ἄρτεμιν ἢ μὲ τὴν χρυσοῦν Ἀφροδίτην· ἐνηγκαλίσθη δὲ μὲ τὰς δύο χεῖράς της τὸν ἀγαπητὸν της υἱόν, τοῦ ἠσπάσθη τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τῷ εἶπε κλαίουσα·

« . . . Ἦλθες, ὦ γλυκύ μου φῶς, Τηλέμαχε· δὲν ἠλπίζον ἐγὼ νὰ σὲ ἴδω πλέον, ἀφοῦ ἔπλευσες κρυφίως εἰς τὴν Πύλον, ἀνευ τῆς θελήσεώς μου, ἵνα μάθης εἰδήσεις περὶ τοῦ ποθητοῦ πατρός σου. Ἄλλ' εἶπε πρὸς με ἓν πρὸς ἓν ὅσα εἶδες καὶ ἤκουσες».

Τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του· «Μὴ μοῦ ἀνακινήσῃ τὴν λύπην, ὦ μήτηρ, διότι μόλις ἠδυνήθην νὰ σωθῶ ἐκ τοῦ φοβεροῦ κινδύνου. Πήγαινε μὲ τὰς ὑπηρετρίας καί, ἀφ' οὗ λουσθῆς καὶ ἐνδυσθῆς μὲ καθαρὰ ἐνδύματα, παρακάλεσον τοὺς θεούς

καὶ κάμε εὐχὰς καὶ ταξίματα εἰς αὐτούς· ἴσως θελήσῃ ὁ Ζεὺς ν' ἀνταποδώσῃ τὰ ἄδικα».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Πηνελόπη ἀνέβη εἰς τὰ δωμάτιά της νὰ κάμῃ ὅσα τῇ εἶπεν ὁ υἱὸς της, ὁ δὲ Τηλέμαχος μετέβη εἰς τὴν πόλιν.

**70) Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται ὡς ἐπαίτης
εἰς τὰ ἀνάκτορά του.**

Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τὸν Εὐμαῖον εἰς τὰ ἀνάκτορα. «Εὐμαίε», εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεὺς, «βεβαίως αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεὺς. Εὐκόλως τὰ διακρίνει τις τῶν ἄλλων οἰκιῶν ἀπὸ τὴν ὠραίαν αὐλήν των, ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν τοῖχον καὶ τὰς στερεὰς διφύλλους θύρας. Φαίνεται δὲ ὅτι πολλοὶ ἄνδρες εὐωχοῦνται ἐντὸς αὐτῶν, διότι μοὶ ἔρχεται εὐωδία ψημένων κρεάτων καὶ ἀκούω τὸν ἤχον τῆς κιθάρας, ἡ ὁποία εἶναι σύντροφος τοῦ συμποσίου καὶ τῆς διασκεδάσεως».

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ Εὐμαῖος· «Τὸ ηὔρες, ὦ ξένε· τίποτε δὲν δύναται νὰ σοῦ διαφύγῃ. Ἄλλ' ἄς σκεφθῶμεν, πῶς νὰ γείνη· σὺ μόνος νὰ εἰσέλθῃς εἰς τοὺς μνηστῆρας, καὶ ἐγὼ νὰ μείνω ἔξω, ἢ ἐγὼ νὰ τραβῆξω ἐμπρός, καὶ σὺ νὰ ἔλθῃς μετ' ὀλίγον;» «Εἴσελθε σὺ πρῶτος», εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, «καὶ ἐγὼ ἔρχομαι μετ' ὀλίγον».

Καὶ ταῦτα λέγοντες εἰσῆρχοντο εἰς τὴν αὐλήν. Ἐκεῖ δὲ ἔκειτο ἐπὶ τῆς κοπρίας κύων γέρων κάτισχνος καὶ πλήρης κροτώνων (τσιμποურიῶν). Τοῦτον τὸν κύνα εὐθὺς ἀνεγνώρισεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχεν ἀναθρέψῃ ὁ ἴδιος, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς Τροίαν· εἰς ἄλλους δὲ καιροὺς οἱ νέοι τὸν ἔπαιρνον εἰς τὸ κυνήγιον. Τώρα δέ, ὅτε ἀνεχώρησεν ὁ Ὀδυσσεὺς, κανεὶς πλέον δὲν τὸν περιποιεῖτο καὶ ἔκειτο ἐκεῖ εἰς τὴν κοπρίαν. Ὀνομάζετο δὲ Ἄργος.

Καθώς δὲ ὁ κύων οὗτος ἐνόησε πλησίον τὴν Ὀδυσσεά, ἀμέσως ἐκίνησε τὴν οὐράν του καὶ ἔρριψε κάτω τὰ ὠτά του· δύναμιν ὅμως δὲν εἶχε πλέον νὰ πλησιάσῃ τὸν κύριόν του.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστράφη καὶ σπογγίσας τὰ δάκρυά του, εἶπεν εἰς τὸν Εὐμαιόν·

«Εὐμαιε, τί θαυμαστός κύων εἶναι οὗτος καὶ κεῖται εἰς τὴν κόπρον; Εἶναι ὠραιότατος μὲν κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀγνοῶ, ἂν ἦτο καλὸς καὶ εἰς τὸ τρέξιμον. Ἢ μήπως εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν κυνῶν τῶν εὐρισκομένων πλησίον τῶν τραπεζῶν, τοὺς ὁποίους τρέφουσι χάριν ἐπιδείξεως;».

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπεκρίθη ὁ Εὐμαιός·

«Ὁ κύων οὗτος εἶναι βεβαίως τοῦ εἰς ξένους τόπους ἀποθανόντος ἀνδρός· ἂν τὸν ἐβλεπες, πρὶν φύγῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς Τροίαν, θὰ θαύμαζες καὶ τὴν βώμην του καὶ τὴν ταχύτητά του· εἰς τὰ πυκνὰ βάθη τοῦ λόγγου δὲν τοῦ ἔφευγε κανὲν ἀγρίμιον, διότι ἦτο ἀριστος εἰς τὴν ἰχνηλασίαν. Τώρα τὸν κατέχει συμφορά, καὶ ὁ κύριός του ἐχάθη μακρὰν εἰς τὰ ξένα, αἱ δὲ ἀσπλαγχνοὶ ὑπηρέτριαι τὸν παραμελοῦσιν. Οἱ δούλοι, ὅταν ἴδωσι τὴν δύναμιν τῶν κυριῶν των νὰ λείπῃ, δὲν θέλουσι πλέον νὰ ἐργάζωνται.

»Τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς ἀφαιρεῖ ὁ ἰσχυρὸς υἱὸς τοῦ Κρόνου παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον καταβάλλει ἡ ἡμέρα τῆς δουλείας».

Εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς καὶ εἰσηλθεν εὐθὺς εἰς τὰ δώματα τῶν μνηστήρων.

Ἄλλὰ τὸν Ἄργον εὗρεν ἡ μοῖρα τοῦ μαύρου χάρου, ἅμα εἰς τὸ εἰκροτὸν ἔτος εἶδε τὸν Ὀδυσσεά.

¶ 1) Ὁ Ὀδυσσεὺς χλευάζεται ὑπὸ τῶν μνηστήρων.

Μετ' ὀλίγον εἰσηλθε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν αἴθρυσαν τῶν μνηστήρων καὶ ἐκάθισεν ἡσύχως ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐντὸς τῶν θυρῶν καὶ ἐστηρίχθη εἰς τὸν παραστάτην. Καθὼς δὲ εἶδεν ὁ

Τηλέμαχος τὸν Ὀδυσσεά ἐκάλεσε τὸν χοιροβοσκὸν καὶ λαβῶν ἐκ τοῦ κανίστρου ἀκέραιον ἄρτον καὶ κρέατα, ὅσα ἐχώρουν αἱ χεῖρές του, τὰ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπε·

«Δὸς αὐτὰ εἰς τὸν ξένον καὶ εἰπέ τῷ νὰ γυρίσῃ εἰς ὅλους τοὺς μνηστῆρας καὶ ζητήσῃ· ὁ πτωχὸς δὲν πρέπει νὰ ἐντρέπηται».

Εὐθύς δὲ ὁ χοιροβοσκὸς ἔφερεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὰς τροφάς καὶ τῷ εἶπε τοὺς λόγους τοῦ Τηλεμάχου. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ηὐχθήθη ὑπὲρ τοῦ Τηλεμάχου, ἔλαβε τὰς τροφάς καὶ τὰς ἔθεσεν ἐπὶ τῆς πήρας του καὶ ἔτρωγεν. Ἄμα δὲ ὁ αἰοιδὸς ἐτελείωσε τὸ ἄσμα του, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη καὶ περιήρχετο τοὺς μνηστῆρας ἐπαίτων. Οἱ μνηστῆρες δὲ ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν τῷ ἔβαλον ὀλίγον κρέας ἐντὸς τῆς πήρας του, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εὐχαρίστει αὐτούς. Ἐπειτα δὲ ἤρχισαν νὰ περιεργάζωνται τὸν ἐπαίτην καὶ νὰ ἐρωτῶσιν ἀλλήλους, τίς ἦτο αὐτὸς καὶ πόθεν ἦλθεν. Ἀφοῦ δὲ ἔμαθον, ὅτι τὸν ὠδήγησεν ὁ χοιροβοσκός, τότε εἰς τῶν μνηστῆρων, ὁ Ἀντίνοος, ἐπέπληξεν αὐτόν, διότι ἔφερε τοῦτον τὸν ἐλεινὸν ἐπαίτην εἰς τὸν οἶκον. «Δὲν φθάνουσι τόσοι κηφῆνες, τοὺς ὁποίους ἔχομεν ἐδῶ», εἶπε, «καὶ κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν τοῦ κυρίου σου, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ φέρῃς καὶ τοῦτον ἀκόμη τὸν ἐπαίτην;».

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ χοιροβοσκός·

«Ὅσῳ σὺ εἶσαι εὐγενής, τόσῳ ὁ λόγος σου εἶναι κακός. Ποῖος εἶναι ὅστις πηγαίνει καὶ προσκαλεῖ ξένον εἰς τὴν οἰκίαν του, ἂν δὲν εἶναι οὗτος μάντις ἢ ἰατρὸς ἢ ξυλουργὸς ἢ αἰοιδός; Οἱ ἐπαῖται ἔρχονται μόνοι των. Ἀλλὰ σὺ, Ἀντίνοε, ἀνέκαθεν φέρεσαι σκληρῶς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἰδίως κατ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἀδιαφορῶ εἰς τὰς προσβολάς σου. Ἄρκεῖ εἰς ἐμὲ νὰ ζήσωσιν ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος».

Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐπέβαλε σιωπὴν εἰς τὸν χοιροβοσκὸν καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἀντίνοον·

«Πολὺ φροντίζεις περὶ ἐμοῦ, Ἀντίνοε, ὡς ἂν εἶσαι πατήρ μου.

Μὴ ἐνδιαφέρεσαι περὶ τῆς περιουσίας μου, ἡ ὁποία φθείρεται· οὔτε ἐγὼ οὔτε ἡ μήτηρ μου λυπούμεθα δι' ὅσα δίδονται εἰς τοὺς ἐπαίτας. Ἀλλὰ σὺ, φαίνεται, δὲν θέλεις νὰ δίδῃς εἰς ἄλλους, διὰ νὰ ἔχῃς πάντοτε νὰ καταβροχθίζῃς.

«Τηλέμαχε αὐθάδη», ἀπήντησεν ὁ Ἀντίνοος, «ἂν τόσον πάρῃ ὁ ξένος ἀπὸ ἔλους τοὺς μνηστῆρας, πρὸ πολλοῦ θὰ ἦτο ὁ οἶκός σου κατεστραμμένος».

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸ σκαμνίον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑποκάτω τῆς τραπέζης καὶ ἐστήριξε τοὺς πόδας του. Τέλος ὁ Ὀδυσσεὺς ἤλθε καὶ πρὸς τὸν Ἀντίνοον καὶ παρεκάλει αὐτὸν διὰ λόγων νὰ δώσῃ καὶ αὐτός· ἤρχισε δὲ νὰ διηγῆται καὶ τὰ παθήματά του, ὅσα ἔπαθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον, διὰ νὰ ἐλκύσῃ τὴν συμπάθειάν του.

Τότε ὁ Ἀντίνοος ἀπαντήσας εἶπε πρὸς αὐτὸν μεγαλοφώνως· «Ποῖα μοῖρα ἐπέμφεν εἰς ἡμᾶς τὸ βασανιστήριον τοῦτο, ὅστις εἶναι πληγὴ τοῦ δειπνοῦ; Μακρὰν τῆς τραπέζης μου στήθῃ εἰς τὸ μέσον, ὅπου μένεις, ἵνα μὴ ταχέως εὗρης ἄλλην Αἴγυπτον πικρὰν καὶ Κύπρον, ὅπως ἀρμόζει εἰς ἀναιδῆ καὶ αὐθάδη ἐπαίτην· ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μεταβαίνεις εἰς τὸν ἄλλον κατὰ σειράν, καὶ πάντες σοῦ δίδουσιν ἄνευ λύπης πρὸς τὰ ξένα πράγματα».

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεσύρθη ἀπ' αὐτοῦ καὶ τῷ εἶπεν·

«Ὀἶμοι! τὸ κάλλος τοῦ σώματός σου δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸν νοῦν σου· ὁ πτωχὸς ἅς μὴ προσημένη οὔτε ἄλας ἐκ τῆς οἰκίας σου, ἀφ' οὗ ἠρνήθης νὰ δώσῃς ὀλίγον ἄρτον καὶ εἰς ἐμὲ ἐκ τῆς ξένης τραπέζης, ἀφ' οὗ ἀπολαμβάνεις τόσα πολλὰ ἀγαθὰ».

«Ἀναίσχυντε ἐπαίτα», εἶπε τότε μετ' ὀργῆς ὁ Ἀντίνοος καὶ ἐσφενδόνισεν ἐπὶ τὸν ὤμον τοῦ Ὀδυσσεὺς τὸ ξύλινον σκαμνίον. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστάθη ὡς βράχος καὶ διόλου δὲν ἔσεισεν αὐτὸν τὸ κτύπημα· ἐπέστρεψε δ' ἔπειτα εἰς τὸ κατώφλιον καὶ παρεπονέθη πρὸς τοὺς μνηστῆρας διὰ τὸν ἀδίκον τρόπον τοῦ Ἀντινόου, τελευταῖον δὲ εἶπεν·

«Ἐμὲ ἐκτύπησεν ὁ Ἄντινοσ· ἕνεκα τῆς σκληρᾶς, κοιλίας, ἧτις, ἡ κατηραμένη παρέχει πολλὰ κακάεις τοὺς θνητούς. Ἄλλ' ἂν θεοὶ ὑπερασπίζωσι τοὺς πτωχοὺς, ἂν ὑπάρχωσιν Ἐρινύες, ἃς καταλάβῃ τὸν Ἄντινοσ ὁ Χάρων πρὸ τοῦ γάμου».

Τότε ὁ Ἄντινοσ ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν ἢ νὰ κάθηται ἡσύχως καὶ νὰ τρώγῃ, ἢ νὰ φύγῃ, διότι ἄλλως θὰ σύρωσιν αὐτὸν οἱ ὑπηρέται καὶ θὰ τὸν ἐκδώρωσι ζῶντα.

Οἱ λόγοι ὅμως τοῦ Ἄντινοσ ἠκούσθησαν μὲ μεγάλην δυσάρεσκίαν ὑπὸ τῶν ἄλλων μνηστήρων· καὶ εἰς νέος τολμηρὸς εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Κακῶς ἔπραξας, ἄθλιε Ἄντινοε, νὰ κτυπήσῃς τὸν τρισάθλιον ἐπαίτην· καὶ ἂν οὗτος εἶναι τις ἐκ τῶν θεῶν τῶν κατοικούντων εἰς τὸν οὐρανόν; Οἱ ἀθάνατοι θεοὶ λαμβάνουσι πολλάκις πολλὰς μορφὰς καὶ περιφέρονται εἰς τὰς χώρας τῶν ἀνθρώπων θεωροῦντες τὴν αὐθάδειαν αὐτῶν καὶ τὴν εὐνομίαν».

Ὁ Τηλέμαχος μετὰ δυσκολίας ἐκράτησε τὸν θυμὸν του καὶ ἡ Πηνελόπη, ἧτις ἤκουσεν ἐκ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων τῶν δωματίων της, εὐσπλαγχνίσθη τὸν ξένον. Τότε ἐκάλεσεν αὐτὴ τὸν Εὐμαιὸν καὶ τῷ εἶπε νὰ φέρῃ τὸν ξένον ἐπάνω εἰς τὰ δωμάτιά της νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, μήπως γνωρίζῃ εἰδησίην τινα περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς.

Τότε ὁ Εὐμαιὸς ὑπῆγεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τῷ εἶπε τὴν διαταγὴν τῆς Πηνελόπης. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εἶπεν, ὅτι θὰ ἀναβῇ εἰς τὰ δωμάτιά της, ἅμα δὴ σὺν ὁ ἥλιος, διότι φοβεῖται τοὺς μνηστήρας. Ἡ Πηνελόπη, ἅμα ἤκουσε τὴν ἀπόκρισιν τοῦ ξένου, ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν ὁποίαν εἰδείξε φρόνησιν.

Τότε ὁ χοιροβοσκὸς ἐπλησίασεν εἰς τὸν Τηλέμαχον καὶ τῷ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς φύλαξιν τῶν χοίρων· ὁ δὲ Τηλέμαχος, ἀφοῦ τὸν ἐπήνεσε διὰ τὴν προθυμίαν καὶ πίστιν, τῷ εἶπε νὰ ἐπιστρέψῃ αὐριον τὸ πρῶν ὀπίσω καὶ νὰ φέρῃ ὠραίους καὶ παχεῖς χοίρους.

72) Συνομιλία Ὀδυσσεύος καὶ Πηνελόπης.

Ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν πάντων τῶν μνηστήρων ἔνευσε εἰς τὸν Τηλέμαχον νὰ μεταφέρῃ ἐπάνω εἰς τὰ δωμάτια τὰ ὄπλα. Ἴνα δὲ μὴ ἐννοήσωσι τοῦτο αἱ ὑπηρετρίαι, ἡ γραῖα καὶ σεπτὴ Εὐρύκλεια, κατὰ διαταγὴν τοῦ Τηλεμάχου, τὰς ἐ-

Ὀδυσσεύς καὶ Πηνελόπη.

κρατησεν εἰς ἀπομεμακρυσμένον δωμάτιον. Ἐφ' οὗ δὲ ἐτοποθετήθησαν τὰ ὄπλα, τότε ὁ μὲν Τηλέμαχος ἐπορεύθη εἰς τὴν κλίνην του, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς εἰς τὴν αἴθουσαν περιμένων νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τῆς Πηνελόπης. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεύος· εὐθύς δὲ διέταξε νὰ ρίψωσι ξύλα εἰς τὴν ἐστίαν καὶ νὰ θέσωσι πλησίον τοῦ πυρὸς κάθισμα διὰ τὸν ξένον· αὕτη δὲ ἐκάθισεν ἀντικρὺ του καὶ ἤρχισε νὰ τὸν ἐρωτᾷ, ποῖος ἦτο καὶ πόθεν ἤρχετο.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠθέλησε κατ' ἀρχὰς ν' ἀποφύγη τοῦτο, ἀλλ' ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς Πηνελόπης ἤρχισε νὰ διηγῆται τὴν ψευδοῦς ἐκείνην ἱστορίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἠπάτησε τὸν χοιροβοσκόν. Εἰς αὐτὴν προσέθηκεν ὅτι, ὅτε ἦτο εἰς Κρήτην, εἶδε νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὅτι ἐφιλοξενήθη εἰς τὴν οἰκίαν του. Τότε ἡ Πηνελόπη θέλουσα νὰ τὸν δοκιμάσῃ, τὸν ἠρώτησε νὰ τῇ εἴπῃ, πῶς ἦτο ἐνδεδυμένος καὶ τίς τὸν συνώδευεν. «Ἐφόρει», εἶπεν ὁ ἐπαίτης, «λαμπρὸν πορφυροῦν ἐπανωφόριον, τὸ ὁποῖον συνεῖχε περόνη χρυσοῦ μετ' ἑξήκοντα ὀπλάς. Ἦτο δὲ ἐν αὐτῷ τὸ ἐξῆς τεχνούργημα. Εἰς τοὺς ἐμπροσθίους πόδας κύων ἐκράτει παραδελὸν ἐλαφόπουλον, καὶ παρετήρει αὐτό, ἐνῶ ἐσπαρτάρα τὸ ἐθαύμαζον δὲ ἄλλοι, ὡσάν νὰ ἦτο ἀληθινόν· τόσον τεχνικῶς ἦτο κατεσκευασμένον ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ. Χιτῶνα δὲ ἐφόρει λαμπρὸν, ὁμοιάζοντα κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς φλοιὸν ξηροῦ κρομμυδίου, ἦτο δὲ πολὺ μαλακὸς καὶ λαμπρὸς, ὡς ἥλιος. Δὲν ἤξεύρω δὲ ἂν τὰ φορέματα ταῦτα εἶχεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του ἢ τῷ τὰ εἶχε χάριση κανεὶς φίλος· τὸν ἠκολούθει δὲ κῆρυξ μετ' ἑξήκοντα ὀπλάς, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζον Εὐρυβάτην, καὶ τὸν ὁποῖον πολὺ ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπελήπτετο».

Τότε ἡ Πηνελόπη δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ κρατήσῃ τὸν θρήνον· «Ναί», εἶπε, «τοιαῦτα φορέματα ἐφόρει ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐγὼ τοῦτ' αὐτὸ εἶχον κατασκευασθῆναι. Κλαίω δέ, διότι δὲν θὰ τὸν ἐπανιδῶ πλέον».

Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε μόλις κρατηθεὶς τῇ εἶπε· «Μὴ λυποῦ, ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεύος· ὁ Ὀδυσσεὺς ζῆ, εἶναι πλησίον τῆς χώρας τῶν Θεσπρωτῶν καὶ ἔρχεται φέρων πολύτιμα δῶρα. Σοὶ ὀρκίζομαι, βασίλισσα, εἰς τὸν Δία, ὅτι οἱ λόγοι μου ταχέως θὰ ἐκπληρωθῶσιν».

«Εἶθε νὰ ἐξετελοῦντο τὰ ὅσα λέγεις», ἀπεκρίθη ἡ Πηνελόπη, «καὶ θὰ ἐβλεπες, ὅποσα δῶρα θὰ σοὶ ἐδίδον· θὰ σὲ καθίστων μακαριστὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅσοι θὰ σὲ ἐβλεπον».

Ἐπειτα διέταξε τὰς ὑπηρετρίας νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας τοῦ ξένου καὶ νὰ τῷ ἐτοιμάσωσι θερμὴν καὶ μαλακὴν κλίνην καὶ νὰ τῷ δώσωσι καινούργη ἐνδύματα.

«Δὲν μοι ἀρέσκουσιν, ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσέως, τὰ μαλακὰ καὶ καθαρὰ τῆς κλίνης σκεπάσματα, ἀφ' ὅτου ἔφυγον ἀπὸ τὴν πατρίδα μου· θὰ κοιμηθῶ ὅπως ἤδη ἔχω μάθη. Ὡσαύτως οὐδὲ τὸ πλῦσιμον τῶν ποδῶν μου ἀρέσκει πλέον· δὲν θέλω διόλου καμμίαν τῶν ὑπηρετριῶν σου νὰ πιάσῃ τοὺς πόδας μου· ὅλαι εἶναι κακαὶ καὶ αὐθάδεις. Θὰ δεχθῶ μόνον νὰ μοῦ πλύνῃ τοὺς πόδας πιστὴ γραῖα, ἣτις νὰ ἐδοκίμασέ ποτε βάσανα, ὡς ἐγώ».

73) Ὀδυσσέως ἀιαγνώρισις ὑπὸ τῆς Εὐρύκλειας.

Τότε ἡ Πηνελόπη ἀπαντῶσα εἰς τὸν ξένον εἶπεν· «Οὐδεὶς ξένος ἐξ ὅσων εἶδον ὠμίλησε φρονιμώτερον σοῦ. Εἶναι εἰς τὸν οἶκόν μου γραῖα πολὺ φρόνιμος, ἣτις ἀνέθρεψε τὸν δυστυχῆ Ὀδυσσεά, ἅμα τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ τοῦ· αὕτη θὰ σοῦ πλύνῃ τοὺς πόδας σου, ἂν καὶ εἶναι πολὺ ἀδύνατος. Ἐλα, Εὐρύκλεια, πλῦνε τοὺς πόδας τοῦ ξένου· καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν ξένον τοῦτον θὰ ἔχη ἡλικίαν, καὶ τοὺς αὐτοὺς πόδας καὶ χεῖρας. αἱ κακουχίαι ταχέως γηράσκουσι τοὺς ἀνθρώπους».

Καθὼς ἤκουσεν ἡ Εὐρύκλεια τοὺς λόγους τούτους τῆς Πηνελόπης, ἐσκέπασεν εὐθὺς τὸ πρόσωπόν της μὲ τὰς χεῖράς της καὶ ἤρχισεν ἀ κλαίῃ. «Καλὰ κάμνεις, ὦ ξένε, καὶ δὲν θέλεις νὰ ἀφήσῃς τὰς μιὰράς ταύτας ὑπηρετρίας νὰ σοῦ πλύνωσι τοὺς πόδας· οὕτω πως πράττων, ἀποφεύγεις τὰ σκώμματά των. Οὕτω θὰ ἐνοχλῶσι καὶ τὸν Ὀδυσσεά τοιαῦται ὑπηρετρίαι, ὅταν ἐπισκέπτηται τοὺς οἴκους τῶν μεγάλων. Ἄλλ' ἐγὼ καὶ χάριν τῆς Πηνελόπης καὶ χάριν σοῦ θὰ πλύνω τοὺς πόδας σου. Ἡ ψυχὴ μου, ὦ ξένε, εὐνοικῶς διετέθη ὑπὲρ σοῦ, εὐθὺς ἅμα σὲ εἶδον· οὐδεὶς ἐκ τῶν ξένων, οἳτινες ἦλθον ἐδῶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὁμοί-

άζει τὸν Ὀδυσσεῦα κατὰ τὸ σῶμα, τὴν φωνὴν καὶ τοὺς πόδας
τόσον, ὅσον σύ».

Ἦν Ὀδυσσεὺς δὲ τότε προσποιηθεὶς εἶπε μὲ ἀταραξίαν· «ὦ
γραῖα, καὶ ἄλλοι μοι εἶπον, ὅτι ὁμοιάζομεν πολὺ ἡμεῖς οἱ δύο,
καὶ σὺ τῶρα τὸ λέγεις».

Ἡ γραῖα ἔπειτα ἔφερε λαμπρὰν λεκάνην καὶ ἔχυσεν εἰς αὐ-
τὴν ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ κατόπιν θερμόν. Τότε ὁ ἐπαίτης ἐστράφη
πρὸς τὰ σκοτεινὰ, διότι ἐφοβήθη, μήπως ἡ γραῖα, πλύνουσα

Ὀδυσσεὺς καὶ Εὐρύκλεια.

τοὺς πόδας του, τὸν ἀναγνώριση ἀπὸ τῆς πληγῆς, τὴν ὁποίαν
εἶχε προξενήσῃ ποτὲ εἰς αὐτὸν ἀγροῖόχοιρος, ὅτε ἐκυνήγει εἰς
τὸν Παρνασσόν, μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Αὐτολύκου, τοῦ πατρὸς
τῆς μητρός του. Ἄλλ' ἡ γραῖα ἐγνώρισε τὸν Ὀδυσσεῦα, ὅτε ἡ
χεὶρ της ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς πληγῆς. Εὐθύς δὲ ἀφῆκε
τὸν πόδα του νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς λεκάνης, καὶ ἐβρόντησε τὸ
χάλκινον ἀγγεῖον· ἔγυρε δὲ τότε ἡ λεκάνη, καὶ τὸ ὕδωρ ἐχύθη
εἰς τὴν γῆν. Χαρὰ δὲ καὶ λύπη κατέλαβον τότε τὴν ψυχὴν
τῆς Εὐρυκλείας, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐπληρώθησαν δακρύων, ἡ δὲ
φωνὴ της ἐκόπη. Τότε ἐξέτεινε τὴν χεῖρά της νὰ πιάσῃ τὸ γέ-
νειόν του καὶ τῷ εἶπε· «Βέβαια σὺ εἶσαι ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ἐγὼ

δὲν σὲ ἐγνώρισα, πρὸ τοῦ νὰ σοῦ πιάσω τὴν πληγὴν σου». Εὐ-
 θὺς δὲ ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Πηνελόπην διὰ νὰ φανε-
 ρώσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἔλευσίν του, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς μιᾶς
 χειρὸς ἔκλεισε τὸ στόμα τῆς καὶ διὰ τῆς ἄλλης τὴν ἔσυρε πλη-
 σίον του καὶ τῇ εἶπε· «Γύναι, θὰ μὲ ἀφανίσῃς, ἂν κάμῃς φα-
 νερόν, ὅτι εἶμαι ἐγὼ ὁ Ὀδυσσεὺς· λυπήσου ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον
 μὲ τὸ γάλα σου ἔθρεψες καὶ κράτησέ το μυστικόν». Τότε ἡ
 Εὐρύκλεια ἐσιώπησε καὶ ὑπεσχέθη νὰ μὴ τὸ φανερώσῃ εἰς οὐ-
 δένα· ἐξῆλθε δὲ καὶ ἔλαβεν ἄλλο ὕδωρ καὶ ἐπλυνε τοὺς πόδας
 του, τὸ ἤλειψε μὲ ἔλαιον, τοῦ ἐσχέπασε τὴν πληγὴν μὲ βράκη,
 καὶ τὸν ἔφερε πλησίον τῆς ἐστίας διὰ νὰ θερμανθῇ.

Μετὰ ταῦτα ἡ Πηνελόπη ἐξιστορεῖ εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα τὴν
 κατάστασιν τοῦ οἴκου τῆς καὶ ζητεῖ τὴν συμβουλὴν του. Τε-
 λευταῖον δὲ διηγεῖται εἰς αὐτὸν ἐν ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδε, καὶ
 παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ τὸ ἐξηγήσῃ.

74) Τὸ ὄνειρον τῆς Πηνελόπης.

«Τρέφω εἰς τὸ νοῖκόν μου», εἶπεν, «εἴκοσι χῆνας καὶ εὐχαρι-
 στοῦμαι ὅταν τὰς βλέπω. Ἄετὸς μέγας καταπτάς ἐφόνευσεν
 ὅλας αὐτάς καὶ ἔφυγεν. Ἐγὼ τότε εἰς τὸ ὄνειρόν μου ἤρχισα
 νὰ φωνάζω καὶ νὰ κλαίω. Ἦλθον τότε πρὸς ἐμὲ πολλαὶ γυναῖ-
 κες καὶ μὲ παρηγόρουν. Ὁ ἀετὸς δὲ ἐπιστρέψας ἐκάθισεν εἰς
 τὴν στέγην καὶ δι' ἀνθρωπίνης φωνῆς μὲ ἠμπόδιζε νὰ κλαίω.
 «Λάβε θάρρος, Πηνελόπη, διότι τοῦτο δὲν εἶναι ὄνειρον, ἀλλ'
 »ἀλήθεια· ἐγὼ ὁ ἀετὸς εἶμαι ὁ σύζυγός σου καὶ ἦλθον νὰ φο-
 »νεύσω τοὺς μνηστῆρας». Αὐτὰ μοι εἶπεν ἐκεῖνος, ἐγὼ δὲ ἐξύ-
 πνησα καὶ στρέψασα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἶδον τὰς χῆνας εἰς
 τὴν αὐλήν μου νὰ τρώγωσι σῖτον».

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεκρίθη τὰ ἐξῆς· ὅτι τὸ ὄνειρον εἶναι εὐεξ
 ἡγητόν· θὰ ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ θὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνη-
 στῆρας.

«Δὲν εἶναι πάντα τὰ ὄνειρα ἀληθινά, εἶπεν ἡ Πηνελόπη· ἄλλα τελεσφοροῦσι καὶ ἄλλα μένουσιν ἀπραγματοποίητα. Αὐτό, τὸ ὅποιον ἐγὼ εἶδον, φρονῶ ὅτι δὲν θὰ πραγματοποιηθῆ. Ἄχ! πόσον θὰ ἔχαιρον ἐγὼ καὶ ὁ υἱός μου, ἂν τὸ ὄνειρον τοῦτα ἐπραγματοποιεῖτο! Ἄλλ' αὔριον θὰ εἶναι φοβερά καὶ κατηραμένη ἡ ἡμέρα εἰς ἐμέ, διότι πρόκειται νὰ φύγω ἐκ τῆς πλουσίας καὶ ὠραίας ταύτης οἰκίας, εἰς τὴν ὅποιαν ἦλθον νεόνυμφος. Ἄχ! θὰ τὴν ἐνθυμῶμαι πάντοτε, καὶ εἰς τὸ ὄνειρόν μου ἀκόμη συχνά θὰ τὴν βλέπω. Αὔριον θέλω προτείνῃ ἀγῶνα μεταξὺ τῶν μνηστήρων· θὰ διατάξω νὰ στήσωσι κατὰ σειρὰν τοὺς δώδεκα πελέκεις, καθὼς τοὺς ἔστηνεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅστις δὲ σταθεῖς πολὺ μακρὰν τανύσῃ τὸ τόξον καὶ διαπεράσῃ μὲ τὸ βέλος τοὺς δώδεκα πελέκεις, καθὼς ἐπέρα αὐτοὺς ὁ Ὀδυσσεύς, αὐτὸν θὰ ἀκολουθήσω εἰς τὴν οἰκίαν του».

«Καλῶς θὰ πράξῃς, ὦ γύναι», εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, «νὰ θέσῃς τοιοῦτον ἀγῶνα εἰς τὴν οἰκίαν σου. Ὁ σύζυγός σου θὰ εἶναι ἐδῶ, προτοῦ οἱ μνηστῆρες τανύσωσι τὸ τόξον καὶ περάσωσι τοὺς πελέκεις».

Καὶ ἡ φρόνιμος Πηνελόπη ἀπεκρίθη τότε·

«Πολὺ μὲ εὐχαριστοῦσιν οἱ λόγοι σου, ὦ ξένε· ἤθελον προτιμήσῃ νὰ μένω αὔπνος καὶ νὰ σὲ ἀκούω. Ἄλλ' ἄνευ ὕπνου δὲν δύνανται νὰ μένωσιν οἱ ἄνθρωποι· οὕτῳ πως ὤρισαν οἱ Θεοί. Τώρα δὲ θὰ ἀναβῶ νὰ πλαγιάσω εἰς τὴν πολυστένακτον κλίνην μου, τὴν ὅποιαν ἐξακολουθῶ νὰ βρέχω μὲ τὰ δάκρυά μου ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεύς ἐπῆγεν εἰς τὴν τρισκατηραμένην Τροίαν».

Ταῦτα εἰποῦσα ἀνέβη εἰς τὰ λαμπρὰ δωματὰ τῆς, αἱ δὲ ὑπηρέτριαι τὴν συνώδευον. Ἐκεῖ δὲ εἰς τὴν κλίνην τῆς ἔκλαιε τὸν ἀγαπητόν τῆς Ὀδυσσεά, ἕως ὅτου τὴν κατέλαβεν ὁ γλυκὺς ὕπνος.

78) Ἡ Ἀθηναῖα ἐμφανίζεται εἰς τὸν Ὀδυσσεά.

Ἄνευ ὕπνου δὲν δύνανται νὰ μένωσιν οἱ ἄνθρωποι.

Καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην του, ἀλλὰ δὲν ἤδύ

νατο νὰ κοιμηθῆ· ἐσκέπτετο πῶς αὐτὸς μόνος του νὰ φονεύσῃ τόσους μνηστῆρας. Ἡ ἐλλεινὴ κατάσταση τοῦ οἴκου του καὶ ἡ διαφθορὰ τῶν ὑπηρετῶν του τῷ ἐνέβαλον μεγάλην ὀργὴν εἰς τὰ στήθη, ἀλλ' ἐβλεπε τὰς πολλὰς δυσκολίας τοῦ ἔργου. Ἐνῶ δὲ ἐκυλίετο εἰς τὴν κλίνην του, ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα καὶ τῷ εἶπε·

«Διατί δὲν δύνασαι νὰ κοιμηθῆς, πολυπαθέστατε Ὀδυσσεῦ ; Δὲν εἶσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου, πλησίον τῆς συζύγου σου καὶ τοῦ υἱοῦ σου;».

«Πῶς δύναμαι νὰ κοιμηθῶ», εἶπεν Ὀδυσσεύς, «ὦ θεά, ἀφοῦ σκέπτομαι, πῶς νὰ φονεύσω τοὺς μνηστῆρας; ἀλλὰ καὶ ἂν τοὺς φονεύσωμὲ τὴν δύναμιν τοῦ Διὸς καὶ σοῦ, ποῦθὰ εὕρω καταφύγιον;».

Τότε ἡ Ἀθηναῖα τὸν ἐνεθάρρυνε καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι αὐτὴ θὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἐξ ὄλων τούτων τῶν δυσκολιῶν. Ἐπειτα δὲ τῷ ἐπέχυσεν ὕπνον γλυκὺν εἰς τὰ βλέφαρά του καὶ ἀνέβη εἰς τὸν Ὀλυμπον.

Ἐνῶ δὲ κατελάμβανεν αὐτὸν γλυκὺς ὕπνος, ἡ Πηνελόπη ἐξύπνησεν, ἐκάθισεν εἰς τὴν μάλακὴν τῆς κλίνης καὶ πολὺν καιρὸν ἐκλαiven. Ἀφοῦ δὲ ἐκουράσθη κλαίουσα, προσηυχῆθη εἰς τὴν θεάν Ἄρτεμιν καὶ εἶπεν·

«Εἶθε κάλλιον νὰ μὲ ἐφόνευες ὦ θεά, καὶ νὰ καταβῶ εἰς τὸν Ἄδην, ὅπου θὰ ἴδω τὸν Ὀδυσσεά, παρὰ νὰ ζῶ καὶ γείνω σύζυγος ἀνδρὸς κατωτέρου ἀπ' αὐτόν. Τὸ κακὸν ὑποφέρεται, ὅταν ὁ ἄνθρωπος κλαίῃ τὴν ἡμέραν, ἀλλ' ἀναπαύεται τὴν νύκτα· ἐγὼ ὅμως ἡ δυστυχὴς οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα ἡσυχάζω. Τώρα εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς ἦτο πλησίον μου, ὡς ἦτο ὅτε ἐκίνησε μὲ τὸν στρατὸν εἰς τὴν Τροίαν· ἐχάρην δὲ νομίσασα, ὅτι ἦτο ἀληθινὸν καὶ ὄχι ὄνειρον».

76) Εὐχὴ ὑπηρετρίας.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἀκούσας τὴν Πηνελόπην κλαίουσαν ἐσηκώθη

ἐκ τῆς κλίνης του, παρεμέρισε τὰ σκεπάσματα αὐτῆς καὶ παρετήρησε τὸν οὐρανόν. «Ζεῦ πάτερ», εἶπεν, ἂν ἔπαυσαν τὰ βάσανά μου, δὸς εἰς ἐμὲ σημεῖον». Ἄμα εἶπε τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε. Τότε ὑπηρέτρια ἀλέθουσα σῖτον, ἔσταμάτησε τὸν χειρόμυλόν της καὶ εἶπε· «Ζεῦ πάτερ, ἐβρόντησας δυνατά, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρὸς καὶ τὰ ἄστρα φαίνονται· βεβαίως εἶναι σημεῖον τοῦτο· εἴθε, πάτερ, ἢ σήμερον ἡμέρα νὰ εἶναι ἢ τελευταία τῶν μνηστήρων, διὰ νὰ παύσωσι τὰ βάσανα, τὰ ὅποια ὑποφέρω ἡμέραν καὶ νύκτα ἀλέθουσα». Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀκούσας τοὺς λόγους τῆς ὑπηρετρίας ἐχάρη καὶ ἔλαβε πολὺ θάρρος.

77) Ὁ χοιροβοσκὸς καὶ ὁ βουκόλος.

Ἄμα δὲ ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, ἠγέρθη ὁ Τηλέμαχος, ἐνεδύθη, ἐκρέμασε τὸ κοπτερόν· ξίφος ἐπὶ τῶν ὤμων του, καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ ἀκόντιον. Σταθεὶς δὲ εἰς τὸ κατώφλιον, εἶπεν εἰς τὴν Εὐρύκλειαν· «Γραῖα, ἐδώκατε εἰς τὸν ξένον νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῖνῃ, ἢ δὲν ἐφρόντισε κανεὶς περὶ αὐτοῦ;». Ἡ Εὐρύκλεια δὲ ἀπεκρίθη εἰς αὐτόν· «Δὲν ἔφαγε, διότι, ὡς ἔλεγε, δὲν εἶχε πείναν, ἐπιε μόνον οἶνον, ὅσον ἤθελε· δὲν ἤθελε δὲ νὰ κοιμηθῇ εἰς κλίνην ἐστρωμένην δι' ἐφαπλωμάτων, ἀλλ' ἐπὶ δερμάτων· ἡμεῖς ὁμῶς κατόπιν ἐσκεπάσαμεν αὐτὸν μὲ μάλλινον σκέπασμα».

Τότε ὁ μὲν Τηλέμαχος ἐξῆλθε κατευθυνόμενος εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ δὲ Εὐρύκλεια διέταξε τὰς ὑπηρετρίας νὰ σαρώσωσι, νὰ βάλωσιν εἰς τάξιν τὰ ἐπιπλα καὶ νὰ καθαρίσωσι τὰς τραπέζας. Ἐνῶ δὲ αἱ ὑπηρέτριαι εἰργάζοντο, ἦλθον καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν μνηστήρων καὶ ἔσχισαν ξύλα. Ἦλθε κατόπιν καὶ ὁ χοιροβοσκὸς φέρων ἐκ τῆς ἀγέλης τρεῖς καλῶς θρεμμένους χοίρους. Ἴδων δὲ τὸν Ὀδυσσεά, τῷ εἶπε· «Σὲ περιποιοῦνται τώρα καλλίτερον, ὦ ξέने, οἱ μνηστήρες, ἢ ἀκόμη σὲ καταφρονοῦσιν;»—«Εἴθε, ὦ Εὐμαιε, εἴθε οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσωσι τὰ κακουργήματα, τὰ ὅποια

πράττουσιν εἰς τὸν ξένου οἶκον», ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς.

Ἐνῶ δὲ συνωμίλου, ἐπλησίασεν αὐτοὺς ὁ αἰγοβοσκὸς Με-
 λάνθιος καὶ ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ τὸν Ὀδυσσεά· « Ἀκόμη ἐδῶ εἶσαι,
 ἐπαῖτα; εἶναι καὶ ἄλλαι τράπεζαι φύγε ἀπ' ἐδῶ, διότι θὰ δα-
 ρῆς». Ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμως οὐδεμίαν ἐδωκεν ἀπάντησιν.

Τότε ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ὁ βουκόλος Φιλαιτίος, φέρων δάμαλιν καὶ
 ἐρίφια, πλησιάσας δὲ τὸν χοιροβοσκόν, ἠρώτησε περὶ τοῦ ξένου.
 «Εἰπέ μοι», εἶπε, «ποῖον εἶναι τὸ γένος του καὶ ποία ἡ πατρίς
 του; Ὁ δυστυχής! καὶ ὅμως ἔχει ὄψιν βασιλέως». Στρέψας δὲ
 πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, τοῦ ἔσφιγξε τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τῷ εἶπε·

«Χαῖρε, ὦ ξένε· εἶθε εἰς τὸ μέλλον νὰ γείνης εὐτυχής, διότι
 τῶρα εἶσαι δυστυχής. Ἄχ! Ζεῦ, πόσον ἀλέθριος θεὸς εἶσαι,
 ἀφ' οὗ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἐγέννησες, τόσοσιν πολὺ βα-
 σανίζεις! Ὅσακις βλέπω τοιοῦτον ἄνδρα, σκέπτομαι, τί ἄρα νὰ
 πάσχη ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς ξένους-τόπους ὑπὸ παιδῶν καὶ ὑπη-
 ρετριῶν! Ἐνταῦθα δὲ πάσχουσιν ἡ σύζυγός του καὶ ὁ υἱός του
 καὶ φθείρεται ἡ περιουσία του ὑπὸ τῶν ἀναιδῶν τούτων μνη-
 στήρων, οἱ ὁποῖοι οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους σέβονται! ὦ!
 καὶ νὰ ἤρχετο ἀπροσδοκῆταις καὶ νὰ διεσκόρπιζε τούτους ἐκ
 τοῦ οἴκου του».

Εἰς ἐκεῖνον δὲ ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς· «Βουκόλε, φαίνεσαι
 πολὺ συνετός. Σοὶ ὀρκίζομαι λοιπόν εἰς τὸν Δία, ὅτι ταχέως θὰ
 ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ θὰ τὸν ἴδῃς. Ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες θὰ
 φονευθῶσι».

Τότε δὲ ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν ὁ βουκόλος·

«ὦ ξένε, εἶθε νὰ ἐξετέλει ὁ υἱός τοῦ Κρένον ὅ,τι εἶπες, καὶ
 θὰ ἔβλεπες τότε τὴν δύναμιν πᾶν ἰσχυρῶν χειρῶν μου.

78) Συμπόσιον μνηστήρων. Ὁ Κτήσιππος κτυπᾷ τὸν Ὀδυσσεά.

Μετ' ὀλίγον ἦλθον ἐκ τῆς ἀγορᾶς οἱ μνηστῆρες εἰς τὰ ἀνά-

κτορα καὶ ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν. Οἱ ὑπηρέται τότε ταχέως διεμοίρασαν κρέατα καὶ ἄρτον, ὁ δὲ Μελάνθιος ἐκέρνα οἶνον. Ὁ Τηλέμαχος ἔβαλε τὸν Ὀδυσσεῆα νὰ καθίσῃ εἰς τὸ κατώφλιον, τῷ ἔδωκε σπλάγχνα καὶ οἶνον ἐντὸς χρυσοῦ ποτηρίου καὶ τῷ εἶπε· «Κάθου τρῶγε καὶ πῖνε. Ἐμποδίζω δὲ νὰ ἀποτεινῶσι προσβολὰς εἰς τὴν οἰκίαν μου. Προσέχετε λοιπόν, μνηστῆρες, εἰς τοὺς λόγους σας καὶ εἰς τὰς χεῖράς σας διὰ νὰ μὴ συμβαίῃ φιλονικία.»

Μεταξὺ δὲ τῶν μνηστήρων ἦτο καὶ ἀνὴρ τις καλούμενος Κτήσιππος, πλουσιώτατος ἐκ Σάμης· οὗτος ἔλαβεν ἐκ τοῦ καλαθίου ἓνα πόδα βοῦς καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔγυρεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὸν τοῖχον.

Ὁ Τηλέμαχος τότε ἐγερθεὶς εἶπεν· «Ἐγε χάριν, Κτήσιππε, ὅτι ἐφυλάχθῃ ὁ ξένος, καὶ δὲν τὸν ἐπέτυχες, ἄλλως θὰ σοὶ ἤνοιγα τὰ σπλάγχνα διὰ τοῦ ἀκοντίου, ὁ δὲ πατήρ σου θὰ σοὶ ἠτοίμαζε ταφὴν ἀντὶ γάμου».

Εἰς τοὺς λόγους τούτους πάντες οἱ μνηστῆρες ἐφύλαττον σιωπὴν· μετὰ χρόνον δὲ πολὺν συνεβούλευσεν ὁ Ἀγέλαος αὐτοὺς νὰ μὴ ὑβρίζωσι τὸν ξένον, οὐδ' ἄλλον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ἐπειτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὸν Τηλέμαχον, τῷ εἶπε νὰ ὑπανδρεύσῃ τὴν μητέρα του μὲ ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι ἀνώτερος καὶ χαρίζει πολλά· αὐτὸς δὲ ν' ἀπολαύῃ ἡσυχος ἐν τῷ οἴκῳ του τὰ πατρικά του πλοῦτη.

Ὁ Τηλέμαχος τότε ἀποκριθεὶς τῷ εἶπε· «Δὲν ἐμποδίζω τὴν μητέρα μου νὰ λάβῃ εἰς σύζυγον ὃν τινα θέλει, τῇ δίδω μάλιστα καὶ ἄπειρα δῶρα· ἀλλὰ νὰ τὴν διώξω ἐκ τῆς οἰκίας μου, χωρὶς νὰ θέλῃ, τοῦτο θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ».

29) Ἡ Πηνελόπη προβάλλει τὸ ἀγώνισμα τοῦ τόξου.

Μετὰ μεσημβρίαν ἡ Πηνελόπη ἀναβάσα εἰς τὸν θάλαμον τοῦ

Ὀδυσσέως, ὅπου ἦσαν τὰ πολύτιμα αὐτοῦ πράγματα, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν του, καὶ τὰ ἔφερον εἰς τοὺς μνηστῆρας· αἱ δὲ ὑπηρέτριαι ἔφερον κιβώτιον περιέχον δώδεκα χαλκοὺς πελέκεις. Ὠμίλησε δὲ πρὸς τοὺς μνηστῆρας οὕτω·

«Μνηστῆρες γενναῖοι, ἀκούσατέ μου σεῖς τῶρα, οἵτινες ὠρμήσατε εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἐνῶ ὁ κύριος αὐτῆς ἀπουσιάζει ἐκ τῆς πατρίδος καὶ βραδύνει νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ξένης χώρας· ὁ νοῦς ὑμῶν οὐδεμίαν ἄλλην πρόφασιν ἠδυνήθη νὰ ἐφεύρῃ, ἢ ὅτι ποθεῖτε νὰ μὲ νυμφευθῆτε. Ἄλλὰ, μνηστῆρες, ἔρχεσθε· καὶ ἰδοὺ προτείνω εἰς ὑμᾶς ἀγωνὰ τὸ μέγα τοῦτο τόξον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως· ὅστις δὲ εὐκολώτερον τανύσῃ τὴν χορδὴν αὐτοῦ καὶ διατρυπήσῃ μὲ τὸ βέλος δώδεκα ὄλας ἀξίνας, αὐτὸν θὰ ἀκολουθήσω παραιτούσα τὸ δῶμα τοῦτο τὸ κάλλιστον καὶ πλήρες θησαυρῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἦλθον νεόνυμφος, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐνθυμῶμαι συχνάκις εἰς τὸ ὄνειρόν μου».

Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔστησε τοὺς πελέκεις κατὰ σειράν, ἐχάραξε γραμμὴν εὐθεῖαν καὶ ἐπάτησε τριγύρω τὸ χῶμα. Ἐδοκίμασε δὲ πρῶτος νὰ τανύσῃ τὸ τόξον τοῦ πατρός του· τρεῖς ἐδοκίμασε νὰ τὸ τανύσῃ, καὶ τρεῖς τὸν ἀφήκεν ἡ δύναμις· ἤθελε δὲ ἀφεύκτως τὸ λυγίσῃ, ἂν δὲν ἔνευεν εἰς αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ παύσῃ. «Αἶ!», εἶπεν ὁ Τηλέμαχος ἀποθέτων τὸ τόξον ἐπὶ τῆς θύρας, «θὰ μείνω πλέον ἀνανδρὸς καὶ ἀνίσχυρος, ἢ εἶμαι ἀκόμη πολὺ νέος, καὶ δὲν ἔχω πολὺ θάρρος εἰς τὰς χεῖράς μου· ἀλλ' ἔλθετε, ὅσοι μὲ ὑπερβαίνετε εἰς τὴν δύναμιν· ἀρχίσατε τὴν δοκιμὴν τοῦ τόξου, ἵνα λάβῃ πέρας ὁ ἀγών».

80) Ὁ Ὀδυσσεὺς φανεροῦται εἰς τὸν Εὐμαῖον.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης ὁ Εὐμαῖος καὶ ὁ Φιλοίτιος, τοὺς ἠκολούθησε δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς. Ὅτε δὲ

ἦσαν μακρὰν τῆς θύρας καὶ τῆς αὐλῆς, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ὀδυσσεύς· «Βουκόλε καὶ χοιροβοσκέ, ἡ καρδία μου μὲ παρακινεῖ νὰ σᾶς ἐξηγηθῶ τι, νὰ τὸ εἶπω ἢ νὰ τὸ κρύψω; Ποίαν γνώμην ἔχετε, ἂν αἴφνης ἤρχετο ὁ Ὀδυσσεύς, θὰ ἦσθε βοηθοὶ τῶν μνηστήρων ἢ τοῦ Ὀδυσσεώς; Εἶπατε, τί ἡ ψυχὴ σας λέγει».

Εἰς ἐκεῖνον ἀπήντησεν ὁ βουκόλος· «Ζεῦ πάτερ, ἄς ἐγίνετο ἡ ἐπιθυμία μου αὕτη καὶ θὰ ἔβλεπες, τί ἀξίζουσι αἱ χεῖρές μου». Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Εὐμαιὸς ἠύχθη εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ φθάσῃ ὁ Ὀδυσσεύς.

Ἄφου δὲ ὁ Ὀδυσσεύς ἐγνώρισεν τὴν ἀδολὸν γνώμην των, εἶπεν·

«Ἐφθασα, ἰδοὺ ἐγὼ αὐτὸς πρῶτος, ὅστις, ἀφου ἔπαθον πολλὰ κακά, ἦλθον τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρίδα μου. Εἰζεύρω ὅτι ἐκ τῶν ὑπηρετῶν μου σᾶς τοὺς δύο μόνον ἔχω, οἵτινες μὲ ἀγαπάτε, οὐδ' ἤκουσα παρ' ἄλλου εὐχάς, ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα. Διὰ τοῦτο εἰς σᾶς μόνον θὰ εἶπω πᾶν ὅ,τι μέλλει νὰ συμβῇ· ἂν θεὸς τις ὑποτάξῃ εἰς ἐμὲ τοὺς θαυμαστοὺς μνηστῆρας, τότε ἐγὼ θὰ δώσω εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν νύμφην καὶ κτήματα καὶ ὠραῖον οἶκον πλησίον μου καὶ θὰ εἴσθε φίλοι καὶ ἀδελφοὶ τοῦ υἱοῦ μου Τηλεμάχου. Καὶ ἰδοὺ θὰ δεῖξω τῶρα εἰς σᾶς ἐν φανερόν σημεῖον ἵνα μὲ γνωρίσητε καλῶς καὶ νὰ μὴ ἀμφιβάλλῃ ὁ νοῦς σας· τοῦτο δὲ εἶναι ἡ πληγὴ, τὴν ὁποίαν μοῦ ἤνοιξε μὲ τὸν λευκὸν αὐτοῦ ὀδόντα ὁ ἄγριος χοῖρος εἰς τὸν Παρνασσόν, ὅπου μετέβην μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀυτολύκου».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐξεγύμνωσε τὴν πληγὴν. Ἄφου δὲ οὕτω εἶδόν καὶ ἐθεβαιώθησαν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς, ἐσφιγξαν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας των καὶ ἔκλαιον καὶ ἐφίλουσαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐφίλησε τὰς χεῖρας καὶ τὰς κεφαλὰς των. Θὰ ἔδουε δὲ ὁ ἥλιος καὶ αὐτοὶ θὰ ἔκλαιον ἀκόμη, ἂν δὲν τοὺς διέκοπτεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Παύσατε τὰ κλαύματα καὶ τοὺς θρήνους, μήπως σὰς ἴδῃ κανεῖς καὶ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας. Ἄς ἐμῶμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλ' ἔγι' ὁμοῦ. Πρῶτος ἐγὼ καὶ κατόπιν σεῖς χωριστά. Ἄς εἶναι δὲ τὸ ἐξῆς γνῶρισμα εἰς ἡμᾶς· ὅταν ὄλοι οἱ μνηστῆρες θὰ φωνάζωσι νὰ μὴ δοθῇ εἰς ἐμὲ τὸ τόξον καὶ ἡ φαρέτρα, σύ, Εὐμαιε, τότε διάβα τὸ δῶμα καὶ φέρε τὸ τόξον εἰς τὰς χεῖράς μου· καὶ πρόσταξε τὰς ὑπηρετρίας νὰ κλείσωσι στερεῶς τὰς θύρας τῶν μεγάρων· ἂν δὲ ἀκουσθῇ βοή ἀνδρῶν, ἢ κτύπος εἰς τὸ δῶμα, πρόσσεχε νὰ μὴ ἐξέλθῃ καμμία ἔξω, ἀλλ' ὄλοι νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐργασίαν των. Σὺ δέ, Φιλοίτιε, κλείσον τὰς θύρας τῆς αὐλῆς μὲ τὸ κλειδίον καὶ καλῶς στερέωσον αὐτάς».

81) Ὁ Ὀδυσσεὺς ζητεῖ νὰ ταυύσῃ τὸ τόξον.

Ἀφοῦ δὲ ὄλοι οἱ μνηστῆρες ἐδοκίμασαν καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ταυύσωσι τὸ τόξον, ἀπεφάσισαν ν' ἀναβάλωσι κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀντινόου τον ἀγῶνα εἰς τὴν αὐριον· τότε ὁ ἐπαίτης ἐγερθεὶς εἶπεν εἰς τοὺς μνηστῆρας·

«Ἀκούσατέ μου, ὦ μνηστῆρες τῆς θαυμαστῆς βασιλείσσης, νὰ φανερώσω εἰς σὰς ὅ,τι λέγει ἡ ψυχὴ μου. Τὸν Εὐρύμαχον καὶ τὸν θεῖον Ἀντίνοον πολὺ παρακαλῶ, ὅστις εἶπε καὶ αὐτὸν τὸν λόγον φρόνιμον, νὰ ἀφεθῇ τῶρα τὸ τόξον, καὶ ἄς ἐλπίζωσι νὰ δώσουν οἱ θεοὶ αὐριον τὴν νίκην εἰς ὃν τινα θέλουν. Ἄλλὰ δότε καὶ εἰς ἐμὲ τὸ στιλπνὸν τόξον, ἵνα δοκιμάσω ἐνώπιόν σας τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν μου, ἂν ὑπάρχη ὡς ἄλλοτε ἢ ἐχάθῃ ἔνεκα τῶν δυστυχημάτων καὶ τῆς ταλαιπωρίας».

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, οἱ δὲ μνηστῆρες ἠγανάκτησαν ὑπερμέτρως, διότι ἐφοβήθησαν, μήπως αὐτὸς ταυύσῃ τὸ στιλπνὸν τόξον· ὁ δὲ Ἀντίνοος πρὸ πάντων τὸν ὠνείδισε καὶ τῷ εἶπεν·

«ὦ ξένη ἐλσεινότητε, ἔχασες ὄλωσ διόλου τὸν νοῦν σου· δὲν σοὶ ἀρκεῖ, ὅτι ἡσύχως συντρώγεις μεθ' ἡμῶν τῶν ὑπερφηάνων

καὶ ἀκούεις καὶ τὴν ὁμιλίαν καὶ τοὺς λόγους ἡρώων, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς ἄλλος πτωχὸς καὶ ξένος ἀκούει. Σὲ βλάπτει ὁ γλυκὺς οἶνος, ὅστις ζαλίζει ἐκείνους, οἵτινες τὸν βοφοῦσιν ὑπερμέτρως. Μεγάλην συμφορὰν προλέγω τῶρα εἰς σέ, ἂν σὺ τὸ τόξον τανύσης· μὴ προσμένης πλέον προστάτην εἰς τὴν χώραν ἡμῶν· ἀλλὰ σὲ στέλλομεν εὐθύς μὲ πλοῖον ν' ἀφανισθῆς ἀφεύκτως. Πῖνε καλλίτερον ἡσύχως ἐνταῦθα οἶνον καὶ μὴ φιλονικήσης μὲ τοὺς νεωτέρους σου».

82) Πηνελόπης λόγοι πρὸς Ἀντίνοον.

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη·

« Ἀντίνοε, εἶναι ἀδικὸν νὰ στερεῶνται οἱ ξένοι, ὅσοι ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦτου τοῦ Τηλεμάχου ἰκέται· φοβεῖσθε, μὴ ὁ ξένος οὗτος ἤθελε μὲ νυμφευθῆ, ἂν ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν τοῦ τανύση τὸ μέγα τόξον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς; Ἄλλ' οὔτε ἐκεῖνος τρέφει παρομοίαν ἐλπίδα· τοῦτο δὲν εἶναι ἀφορμὴ νὰ δυταρεστήσῃ, ἐνῶ συμποσιάζετε».

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπήντησε πάλιν ὁ Εὐρύμαχος·

« ὦ φρονίμη Πηνελόπη, οὐδεμίαν ἔχω ὑποψίαν, μὴ οὗτος σὲ νυμφευθῆ· τοῦτο δὲν ἀρμόζει· ἀλλ' αἰσχυρόμεθα τὸ στόμα τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, μήτις τῶν Ἀχαιῶν οὐτιδανὸς εἶπη ποτέ, ὅτι ἄνδρες ἀνάξιοι ζητοῦσι νὰ νυμφευθῶσι τὴν σύζυγον ἀνδρὸς λαμπροῦ, ἐνῶ δὲν δύνανται νὰ τανύσωσι τὸ στιλπνὸν αὐτοῦ τόξον· ἀνὴρ δὲ πολυπλάνητος πτωχὸς ἐλθὼν ἐκ ξένης χώρας ἐτάχυσεν αὐτὸ καὶ διεπέρασε διὰ τοῦ βέλους τὸν σῖδηρον· οἱ λόγοι οὗτοι θὰ προξενήσωσιν ὄνειδος εἰς ἡμᾶς».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη·

« Ἐκεῖνοι, οἵτινες καταφρονοῦσι καὶ ἀφανίζουσι τὸν οἶκον μεγάλου ἀνδρός, δὲν πρέπει νὰ θεωρῶσιν ὄνειδος τοῦτο. Ὁ ξένος οὗτος ἔχει σῶμα μέγα καὶ στερεόν, καὶ λέγει ὅτι ἐγεννήθη ἐξ εὐ-

γενοῦς πατρός. Δότε λοιπὸν καὶ εἰς αὐτὸν στιλπνὸν τόξον ἐκείνου· θέλει δὲ βγεῖν ἡ οὐτοῦ· ἂν οὗτος τανύσῃ τὸ τόξον τοῦτο, καὶ δώσῃ ὁ Ἀπόλλων τὴν δόξαν ταύτην εἰς αὐτόν, τότε ἐγὼ θὰ τὸν ἐνδύσω μὲ εὐμορφον χιτῶνα καὶ χλαμύδα καὶ θὰ τῷ δώσω ἀκόντιον καὶ καλὰ σανδάλια καὶ θὰ τὸν πέμψω ὅπου ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ καρδία του θελήσῃ».

83) Τηλέμαχου λόγοι πρὸς τὴν μητέρα του.

Πρὸς ταύτην δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος·

«Οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἔχει, ὦ μήτηρ, τὴν δύναμιν νὰ δίδῃ ἢ νὰ ἀρνήται τὸ τόξον, ἢ ἐγὼ μόνος· οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἰθάκης οὔτε ἐκ τῶν νήσων δύνανται νὰ μ' ἐμποδίσῃ, ἂν ἐγὼ θέλω νὰ χαρίσω τὸ τόξον καὶ τὰ ἐνδύματα εἰς τὸν ξένον τοῦτον. Ἄλλ' ἀνάβα εἰς τὸ δῶμά σου καὶ ἔχε τὸν νοῦν σου εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ οἴκου καὶ διάταξον τὰς θεραπαίνας νὰ ἐργάζωνται, καὶ ἀφῆσον τὴν φροντίδα τοῦ τόξου εἰς τοὺς ἀνδρας καὶ μάλιστα εἰς ἐμέ, ὅστις εἶμαι ὁ κύριος τῆς οἰκίας».

Ἡ Πηνελόπη τότε θαυμάσασα τὸν συνετὸν λόγον τοῦ υἱοῦ της ἀνέβη εἰς τὰ δώματά της· ἐκεῖ δὲ ἤρχισε πάλιν νὰ κλαίῃ τὸν ἀγαπητὸν της Ὀδυσσεά, ἕως οὗ γλυκύς ὕπνος ἔκλεισε τὰ βλέφαρά της.

84) Ὁ Εὐμαιὸς δίδει τὸ τόξον εἰς τὸν Ὀδυσσεά.

Ὁ δὲ χοιροβοσκὸς λαβὼν τὸ τόξον, ἔφερε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, οἱ μνηστῆρες ὁμῶς πάντες ἠπεύλουσαν αὐτὸν καὶ εἰς τῶν νέων εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ἄθλιε χοιροβοσκέ, ποῦ φέρεις τὸ τόξον; ταχέως θαρρῶ, ὅτι οἱ κύνες, τοὺς ὁποίους τρέφεις εἰς τὰς ἐρήμους χοιρομάνδρας, θὰ σὲ φάγωσιν, ἂν βοηθήσῃ ἡμᾶς ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου».

Ἄκουσας τοὺς λόγους τούτους ὁ χοιροβοσκὸς ἐφοβήθη καὶ ἔφερε πάλιν τὸ τόξον. Ἰόπίσω καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν θέσιν του. Ἄλλ' ὁ Τηλέμαχος ἐξ ἄλλου μέρους τοῦ ἐφώναξε·

«Πάτερ, ταχέως φέρε ἐδῶ τὸ τόξον· δὲν θὰ σὲ ὠφελήσῃ, ἀν ὑπακούσῃς εἰς πάντας· φοβοῦ, μὴ ἐγώ, εἰ καὶ νεώτερός σου, σὲ ἀποδιώξω μὲ λίθους εἰς τὸν ἀγρόν, διότι εἶμαι πολὺ ἀνώτερος σοῦ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν· ἀν ἤμην εἰς τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν ἀνώτερος πάντων τούτων τῶν μνηστήρων, θὰ ἠνάγκαζον αὐτοὺς νὰ ἀφήσωσιν εὐθὺς τὸν οἶκόν μου τοῦτον, οἱ ὅποιοι ὀργανίζουσι τὸ κακὸν εἰς τὸν νοῦν των».

Εἰς τοὺς λόγους δὲ τούτους τοῦ Τηλεμάχου ἀπὸ καρδίας ἐγέλασαν οἱ μνηστῆρες, καὶ ἡ ὀργή των κατεπραύνη. Τότε ὁ χοιροβοσκὸς ἔλαβε πάλιν τὸ τόξον καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσεως.

§§) Ὁ Εὐμαιος ἐκτελεῖ τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου του.

Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Εὐμαιος ἔδωκε τὸ τόξον εἰς τὸν Ὀδυσσεά, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, ἐκάλεσε τὴν γραῖαν τροφὸν Εὐρύκλειαν, καὶ τῇ εἶπε· «Σὲ διατάττει ὁ Τηλέμαχος, ὦ Εὐρύκλεια, νὰ κλείσῃς στερεὰ τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἀν ἀκούσθῃ κρότος, νὰ μὴ ἀφήσῃς κανένα ὑπηρετήν νὰ παρουσιασθῇ· ὅλοι νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐργασίαν των».

Τότε ἡ Εὐρύκλεια ἐκλείσει τὰς θύρας τῶν μεγάρων· ὁ δὲ Φιλοίτιος ἐπήδησεν ἡσυχῶς ἔξω τοῦ δώματος, ἐκλείσει τὴν θύραν τῆς αὐλῆς καὶ τὴν ἔδεσε μὲ χονδρὸν καραβόσχοινον. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐκάθισεν ὅπου καὶ πρότερον, καὶ προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν Ὀδυσσεά.

86) Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξιστάζει τὸ τόξον, τοξοῦει καὶ ἐπετυγχάνει.

Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ λαβὼν τὸ τόξον εἰς τὰς χεῖρας, τὸ ἐγύρισε πανταχόθεν, ἵνα ἴδῃ μήπως ὁ σάραξ εἰς τὴν ἀπουσίαν του εἶχε φθείρη αὐτό. Ἀφ' οὗ δὲ παρετήρησε τὸ τόξον πανταχόθεν, εὐθὺς ὡς ἐπιδέξιος κιθαριστῆς, ὅστις τανύει τὴν χορδὴν τῆς κιθάρας του, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτὸς εὐκόλως ἐτάνυσε τὸ μέγα τόξον· καθὼς δὲ μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα ἐτάνυσε τὴν νευράν, αὐτὴ ἐλάλησεν ὡς χελιδῶν. Τότε οἱ μνηστῆρες ἐτρόμαξαν καὶ ἤλλαξαν τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου των. Σημεῖον δὲ εὐθὺς ἐγένετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ βροντὴ μεγάλη· ἐχάρη δὲ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν ἤκουσε τὴν βροντὴν, τὸ φοβερὸν τοῦτο σημεῖον τοῦ Διός. Ἐλαβε δὲ τότε ἐκ τῆς τραπέζης βέλος, τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ τόξου, ἔσυρε τὴν νευράν καὶ σκοπεύσας ἐτόξευσε· διεπέρασε δὲ τὸ βέλος ὄλους κατὰ σειρὰν τοὺς πελέκεις ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου. Στραφεὶς δ' εὐθὺς πρὸς τὸν Τηλέμαχον τῷ εἶπε·

«Παντάσσι δὲν σὲ προσβάλλει, ὦ Τηλέμαχε, ὁ ξένος, ὅστις κἀθῆται εἰς τὰ μέγαρά σου· μήπως ἔσφαλα εἰς τὸ σημεῖον; μήπως ἤργησα καὶ μετὰ κόπου ἐτάνυσα ἐγὼ τὸ τόξον; Σίφζεται ἡ δύναμίς μου καὶ ἀδίκως μὲ καταφρονοῦσιν οἱ μνηστῆρες· καὶ εἶναι ἤδη καιρὸς νὰ ἐτοιμάσωσιν οἱ Ἀχαιοὶ τὸ δεῖπνον, ἐν ἄσφῃ εἶναι φῶς, διότι κατόπιν θὰ ἔχωσιν ἄλλην διασκέδασιν εἰς τὴν κιθάραν, τὸν χορὸν καὶ τὰ δῶρα τῆς τραπέζης».

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὸν Τηλέμαχον· αὐτὸς δὲ εὐθὺς ἐζώσθη τὸ δξύ ξίφος του, ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὸ ἀκόντιον καὶ ἐστάθη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ πατρός του. Ἐλαμπε δὲ οὕτω πῶς ὤπλισμένος.

87) Μνηστοροφονία. — Θάνατος τοῦ Ἀντινοῦ.

www.libtool.com.cn

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρριψε μακρὰν αὐτοῦ τὰ βᾶκη, μὲ τὰ ὀποῖα ἦτο ἐνδεδυμένος, καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ κατώφλιον κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ τόξον, καὶ ἔχων φαρέτραν πλήρη βελῶν. Μετὰ ταῦτα εἶπεν εἰς τοὺς μνηστῆρας·

«Ὁ φοβερός οὗτος ἀγὼν ἔλαβε τέλος πλέον· τῶρα δὲ μένει νὰ σκοπεύσω εἰς ἄλλο σημεῖον, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐπέτυχε. Θὰ ρίψω τῶρα εἰς αὐτό, καὶ ἴσως θὰ τὸ κτυπήσω, ἂν ὁ Ἀπόλλων θελήσῃ νὰ μὲ δοξάσῃ».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔλαβε βέλος καὶ ἐσημάδευσε τὸν Ἀντίνοον, ὅστις τότε ἐσήκωνε τὸ ποτήριόν του νὰ πῖν. Ἦτο δὲ μακρὰν νὰ φαντασθῇ, ὅτι θὰ εὑρίσκαε πικρὸν θάνατον ἐν μέσῳ τῶν συντρόφων του. Τὸ βέλος τοῦ Ὀδυσσεῦς ριφθὲν ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν λαιμὸν καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο μέρος. Τότε ὁ Ἀντίνοος ἐκλίνε καὶ ἔπεσε τὸ ποτήριον ἐκ τῶν χειρῶν του, ἔρρευσε δὲ αἷμα ἀπὸ τοὺς ῥώθωνάς του καὶ ἔπεσε νεκρὸς ἀνατρέψας τὴν τράπεζαν, ἥτις ἦτο πλήρης κρεάτων καὶ ἄρτου.

88) Τράμος τῶν μνηστῆρων καὶ ἀλαλαγμός. —

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀγακαλύπτεται εἰς αὐτοῦς.

Οἱ μνηστῆρες, ἅμα εἶδον τὸν Ἀντίνοον νεκρὸν, ἀμέσως ἐπήδησαν ἀπὸ τῆς ἕδρας των καὶ ἔτρεχον εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐξήταζον τοὺς τοίχους, ἵνα εὑρωσιν ὄπλα, πλὴν ματαίως ἐκοπίαζον, διότι οὔτε ἀσπίς, οὔτε ἀκόντιον ὑπῆρχεν ἐκεῖ. Τότε ὄλοι ἑαυτοῦ ἐφώναζαν πρὸς αὐτὸν·

«ὦ ξένε, κακῶς ἐσκέφθης νὰ τοξεύσῃς ἄνδρας· ὁ ἀγὼν σου οὗτος εἶναι ὁ τελευταῖος· μὴ ἐλπίσης, ὅτι θὰ σωθῆς, διότι ἐφβενυσες τῶρα ἄνδρα, ὅστις ἦτο ὁ πρῶτος νέος εἰς τὴν Ἰθάκην· διὰ τοῦτο γῦπες ἐνταῦθα θὰ καταφάγῃσι τὰς σάρκας σου».

Αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔλεγον εἰς τὸν Ὀδυσσεά, διότι ἐνόμιζον, ὅτι ἀκουσίως ἐφόνευσε τὸν Ἀντίνοον· καὶ δὲν ἐνόησαν οἱ ἀνόητοι ὅτι τὸ δίκτυον τοῦ ὀλέθρου τῶν εἶχεν ἀπλωθῆ περίξ αὐτῶν! Ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ βλέμμα ἄγριον εἶπεν εἰς αὐτούς·

«Σκύλοι, ἐπιστεύσατε ὅτι δὲν θά ἐπιστρέψω πλέον ἐκ τῆς Τροίας, καὶ διὰ τοῦτο ἀσπλάγχως κατετρῶγετε τὸν οἶκόν μου, ὑβρίζετε διὰ τῆς βίας τὰς θεραπαίνας μου, καὶ ζῶντος ἐμοῦ ἐγείνατε μνηστῆρες τῆς συζύγου μου ἀνόμως, καὶ οὔτε οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸν οὐρανὸν σᾶς φοβίζουσιν, οὔτε ἡ ἐκδίκησις, ἣτις δύνатаὶ νὰ ἔλθῃ τῶν ἡδικομένων. Τώρα δὲ ἔχει ἀπλωθῆ περίξ ὑμῶν τὸ δίκτυον τοῦ ὀλέθρου».

89) Ὁ Εὐρύμαχος παρακαλεῖ τὸν Ὀδυσσεά. —
Θάνατος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου.

Ταῦτα εἶπε, μέγας δὲ τότε τρόμος κατέλαβε τὴν ψυχὴν τῶν μνηστήρων, καὶ ἕκαστος παρετήρει, πῶς νὰ διαφύγῃ τὸν ὀλεθρον. Μόνος ὁ Εὐρύμαχος ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν καὶ εἶπεν·

«Ἄν ἀληθῶς ἦλθες σὺ ὁ Ἰθακῆσιος Ὀδυσσεὺς, δικαίως κατακρίνεις τὰς πράξεις τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες ἔπραξαν πολλὰς ἀνομίας εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ εἰς τὸν ἀγρόν σου. Ἄλλ' ἤδη κεῖται νεκρὸς ὁ πρῶτος αἴτιος πάντων, ὁ Ἀντίνοος· αὐτὸς διωργάνιζε τὰ ἔργα ταῦτα· καὶ δὲν ἐβίαζεν αὐτὸν τόσον ἡ ἀνάγκη, ἢ ὁ πῦθος τοῦ γάμου, ἀλλ' ἔτρεφεν ἄλλα εἰς τὴν ψυχὴν του, τῶν ὁποίων τὴν ἐκτέλεσιν ἠμπόδισεν ὁ Ζεὺς, ἥτοι νὰ γείνη βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης καὶ διὰ δόλου νὰ φανεύσῃ τὸν υἱόν σου. Τώρα δέ, ἀφοῦ οὗτος ἔπεσεν ὡς ἤρμοζε, λυπήσου σὺ τὸν λαόν σου καὶ παρ' ἡμῶν κοινῶς θὰ λάβῃς σὺ πάντα ὅσα ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν εἰς τὸν οἶκόν σου».

Τοῦτον ἀφ' οὗ ἀγριοκύτταξεν ὁ Ὀδυσσεὺς, τῷ εἶπεν·

«Εὐρύμαχε, καὶ ἂν πάντα ἐκεῖνα τὰ πατρικά μου μοὶ ἀποδο-

θῶσι, δὲν θά παύσω ἐγὼ φονεύων τοὺς μνηστήρας. Τώρα δὲ προτιμήσατε σεῖς ἢ νὰ μάχησθε, ἢ νὰ ἀποφύγη ὅστις δυναθῇ τὸν θάνατον· νομίζω ὁμοίως ὅτι οὐδεὶς θά ἀποφύγη τὸν ἄλθρον».

Εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ τὰ γόνατα ἄλων τῶν μνηστήρων ἐλύθησαν. Ὁ Εὐρύμαχος ὁμοίως ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐνεψύχωσε·

«Δὲν θά κρατήσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτός, ὦ φίλοι, τὰς χεῖράς του, ἀλλὰ θά ἐξακολουθῇ νὰ μᾶς φονεύῃ, ἕως ὅτου δὲν θά ἀπομείνῃ κανεὶς. Ἄλλ' ἄς πολεμήσωμεν. Σύρατε τὰ ξίφη σας καὶ προβάλετε πρὸς σωτηρίαν σας εἰς τὰ ταχέα βέλη του τὰς τραπέζας· ἄλλοι δὲ ἄς ἐπιτεθῶμεν κατ' αὐτοῦ, ἴσως ἐκβάλωμεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κατωφλίου καὶ ἐκ τῶν θυρῶν καὶ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν. Ἐκεῖ τότε θά ζητήσωμεν βοήθειαν, καὶ ἴσως ὁ ἀνὴρ οὗτος ἤθελε ρίψῃ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ βέλος».

Εἶπε καὶ ἀφοῦ ἔσυρε τὸ ξίφος του ὠρμησε κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἐγκαίρως τοῦ διεπέρασε τοὺς ὤμους μὲ τὸ ἀκόντιον, τὸ ὁποῖον διήλθεν εἰς τὸ στήθος· ἔπεσε χαμαὶ ὁ Εὐρύμαχος, καὶ τὸ μέτωπόν του ἐκτύπησε μετὰ κρότου εἰς τὴν γῆν. Ὁ Τηλέμαχος δὲ φοβηθεὶς, μήπως, ἐνῶ θά ἔσχυπτε νὰ ἐκβάλῃ τὸ ἀκόντιον, ἄλλος ἐκ τῶν μνηστήρων τὸν ἐκτύπα ὀπισθεν μὲ τὸ ξίφος του, ἐστράφη ὀπίσω, ἐστάθῃ πλησίον τοῦ πατρὸς του καὶ τῷ εἶπε νὰ φέρῃ ὄπλα, ἵνα πάντες ὀπλισθῶσι.

«Τρέξε», τῷ εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς, «καὶ φέρε ὄπλα, ἕως ὅτου εἶναι ἐδῶ βέλη νὰ παλαίσω, μήπως μὲ ἐκτοπίσωσιν ἐκ τῆς θύρας, ἐπειδὴ εἶμαι μόνος».

Τότε ὁ Τηλέμαχος δραμὼν εἰς τὸν θάλαμον, ἔφερεν ἀσπίδας, δόρατα καὶ περικεφαλαίας εἰς τὸν πατέρα· τότε δὲ ἐνεδύθη αὐτός καὶ ὁ βουκόλος καὶ ὁ χοιροβοσκὸς τὰ χάλκινα ὄπλα καὶ ἐστάθησαν πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύς. Καὶ ἕως ὅτου μὲν ὑπῆρχον βέλη, ὁ Ὀδυσσεύς ἐσκόπευε καὶ ἐφόνευε πάντοτε ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς

μνηστήρας ἐπιπτον δὲ αὐτοὶ σῶρηδόν· Ἄμα ἔμως τῷ ἔλειψαν τὰ βέλη, τότε ἀκούθησεν εἰς τὸν παραστάτην τῆς θύρας τὸ τῶξον, ἐφόρεσε περικεφαλαίαν, ἔθεσε περὶ τοὺς ὤμους τοῦ ἀσπίδα καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας δύο ἀκόντια.

90) Ὁ Μελάνθιος φέρει ὄπλα εἰς τοὺς μνηστήρας.

Ἐνῶ δὲ ἐγίνοντο ταῦτα, ὁ Μελάνθιος ἀναβαίνει εἰς τὸν θάλαμον, καὶ φέρει εἰς τοὺς μνηστήρας ἀσπίδας δώδεκα καὶ τόσας λόγχας καὶ περικεφαλαίας, δι' ὧν οὗτοι ὀπλίζονται. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδειλιάσεν, διότι εἶδεν, ὅτι θὰ ἤρχιζε δεινὸς πλεόν ὁ ἀγών. Εἶπε δὲ τότε εἰς τὸν Τηλέμαχον. «Ἐξ ἅπαντος ἡ ὑπηρέτριά τις θὰ ἔφερε τὰ ὄπλα ταῦτα, ἢ ὁ Μελάνθιος». Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἀπεκρίθη· «Ἐγὼ πταίω, πάτερ μου, διότι ἀφήκα ἀνοικτὴν τὴν θύραν τοῦ θαλάμου· πήγαινε δὲ σύ, ὦ Εὐμαίε, νὰ κλείσης τὴν θύραν καὶ νὰ ἰδῆς, ἂν ὑπηρέτριά ἢ ὁ Μελάνθιος πράττη τοῦτο».

Ἐνῶ δὲ ὠμίλουν οὕτω, βλέπει ὁ Εὐμαῖος τὸν Μελάνθιον νὰ εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὸν θάλαμον· τότε πλησιάζει καὶ τὸ λέγει εἰς τὸν Ὀδυσσεά. Οὗτος δὲ τῷ εἶπε· «πήγαινετε καὶ κλείσατε τὴν θύραν, ἔπειτα συλλάβετε αὐτὸν καί, ἀφ' οὗ τοῦ δέσητε ἰσχυρῶς χεῖρας καὶ πόδας, ρίψατέ εἰς τὸν θάλαμον καὶ κρεμάσατε αὐτὸν ὑψηλά, ὥστε νὰ βασανισθῇ πολὺ, ἕως οὗ ἀπόθάνῃ».

Αὐτοὶ ὑπήκουσαν καὶ ὑπήγαγ' εὖρον δὲ τὸν Μελάνθιον ἐν τὸς τοῦ θαλάμου, χωρὶς αὐτὸς νὰ τοὺς ἐννοήσῃ, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἔδεσαν, τὸν ἐκρέμασαν ὑψηλά, ἕως ὅτου ἡ κεφαλὴ του ἤγγιζε τὰ ξύλα τῆς ὀροφῆς.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔπραξαν οὕτως, ἐπέστρεψαν ὀπίσω καὶ ἔμμενον ὀπλισμένοι πλησίον τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Τηλεμάχου.

91) Ἡ Ἀθηνᾶ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος βοᾷ θεὸς τὸν Ὀδυσσεά.

Οὕτως ἐνθεν μὲν τέσσαρες πνέοντες ἐκδίχῃσιν ἵστάντο, ἐνθεν δὲ

πολλοὶ καὶ γενναῖοι. Ἦλθε δὲ τότε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ ἡ Ἀθηναῖα ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Μέντορος. Τοῦτόν δὲ ἰδὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη καὶ ἐζήτησε τὴν βοήθειάν του. «Μέντορ», εἶπεν εἰς ἐκ τῶν μνηστήρων, «μὴ βοηθήσης τὸν Ὀδυσσεά· διότι, ὅταν φονεύσωμεν αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του, θέλομεν ὁμοίως φονεύσῃ καὶ σέ. Τὴν αὐτὴν δὲ τύχην θέλουσι λάβῃ καὶ ἡ σύζυγός σου· καὶ τὰ τέκνα σου, ὃ δὲ οἶκός σου θὰ καταστραφῇ».

Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνος, ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἔτι μᾶλλον ὠργίσθη κατὰ τῶν ἀσθαδῶν μνηστήρων. Ἐπειτα ἐπέπληξε τὸν Ὀδυσσεά με πειρακτικὰς λέξεις, διὰ νὰ ἐμβάλῃ θάρρος καὶ ἡ νίκη νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τοῦ υἱοῦ του καὶ ὄχι εἰς τὴν βοήθειάν της. Μετεμορφώθη δὲ εἰς χελιδόνα καὶ ἐπέταξεν εἰς τὴν μαυρακαπνισμένην σκέπην τῆς ὀροφῆς.

92) Οἱ μνηστές ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μέντορος οἱ μνηστές ἔλαβον θάρρος κατ' ἐξ τούτων ἔρριψαν τὰ ἀκόντιά των κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς με σκοπὸν νὰ τὸν φονεύσωσιν, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖα ἐματαίωσε τὸ ρίψιμον αὐτῶν. Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῶν δύο ὑπηρετῶν του ἔρριψαν τὰ ἀκόντιά των κατὰ τῶν μνηστήρων· καὶ αὐδὲν τούτων ἀπέτυχε. Τέσσαρα σώματα ἔπεσον νεκρὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τότε πρὸς στιγμὴν ἀποσύρονται οἱ μνηστές· εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, ἀλλ' ἔπειτα ὀρμῶσι πάλιν, ἐξάγουσιν ἐκ τῶν νεκρῶν τὰ ἀκόντια καὶ ἀκοντίζουσιν ἐκ νέου.

Τὸ ρίψιμον ὁμοίως αὐτῶν καὶ πάλιν ἀπέτυχε, καὶ μόνον ἡ λάγχη ἐνὸς ἐπέρασε ξυστὰ τὸν ἄρμόν τῆς χειρὸς τοῦ Τηλεμάχου, καὶ ἡ λόγχη ἐνὸς ἄλλου ἐγρατσόνησε τὸν ὤμον τοῦ Εὐμαίου. Ἠκόντισαν δὲ ἔπειτα καὶ αἱ μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τέσσαρα πάλιν σώματα ἐστρώθησαν εἰς τὸ ἔδαφος.

93) Ὁ Τηλέμαχος σφίζει τὸν Φήμιον
καὶ τὸν Μένοντα.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἔσεισε τὴν ἀνδροφόνον αἰγίδα τῆς ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ κατετρόμαξε τοὺς ἀπολειφθέντας μνηστῆρας. Οὗτοι ἐσκορπίσθησαν εἰς τὸ μέγαρον, ὡς ἀγελάδες, ὅταν ἡ ἀλογόμυια δαγκάνῃ αὐτάς δυνατὰ καὶ τὰς τρέπη εἰς φυγὴν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν ἄλλων κατεδίωκον αὐτοὺς ἐντὸς τῆς αἰθούσης καὶ ἐρόνευον αὐτούς· τὸ δὲ αἷμα ἐπλημμύρισε τὸ ἔδαφος.

Τὴν μαύρην δὲ μοῖραν διέφυγεν ὁ ἀοιδὸς Φήμιος, ὅστις διὰ τῆς βίας ἐψάλλεν εἰς τὰ συμπόσια τῶν μνηστήρων. Ἔιχε λάβῃ εἰς τὰς χεῖράς του τὴν κιθάραν καὶ ἔστεικε πλησίον τῆς μικρᾶς θύρας, ἐδίσταζε δὲ τί ἐκ τῶν δύο νὰ πράξῃ, νὰ ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης εἰς τὴν αὐλὴν καὶ νὰ καθίσῃ ἰκέτης εἰς τὸν βωμόν, ἢ νὰ τρέξῃ νὰ πιάσῃ τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἀφῆκε δὲ τὸ ἔδαφος καὶ ἔτρεξε καὶ ἔπιασε τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ ἰκέτευε λέγων πρὸς αὐτόν·

«Σὲ ἐξορκίζω, Ὀδυσσεῦ, νὰ μὲ σεβασθῆς καὶ λυπηθῆς· θλίψιν θέλεις καὶ σὺ αἰσθανθῆ κατόπιν, ἂν φονεύσης ἐμὲ τὸν ἀοιδόν, ὅστις ψάλλω τὰ ἔργα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἶμαι ἐγὼ αὐτοδίδακτος καὶ μυρία ἄσματα ἐνέπνευσεν ὁ θεὸς εἰς τὴν καρδίαν μου· θαρρῶ, ὅτι ψάλλω ἐμπροσθέν σου, ὡς εἰς θεόν· μὴ θέλῃς νὰ μὲ φονεύσης. Καὶ ὁ ἀγαπητὸς σου υἱὸς Τηλέμαχος θὰ σοὶ εἴπῃ, ὅτι ἀκουσίως ἐσύχναζόν εἰς τὸν οἶκόν σου, ἵνα τραγωδῶ εἰς τὰ δεῖπνα τῶν μνηστήρων, διότι οὗτοι μὲ ἠνάγκαζον».

«Στάσου», εἶπε τότε ὁ Τηλέμαχος, ὅστις ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ ἀοιδοῦ, «στάσου, ὦ πάτερ, καὶ μὴ κτυπᾶς αὐτόν διὰ τοῦ ξίφους, διότι εἶναι ἀθῶος. Ἀθῶος πρὸς τούτους εἶναι καὶ ὁ κῆρυξ Μένων, ὅστις εἰς τὰ μέγαρά με προσεῖχε πάντοτε ὡς υἱόν του καὶ μὲ ἠγάπα».

Ἦκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Μένων, κρυμμένος ὑποκάτω θρόνου τινός καὶ τυλιγμένος με δέρμα βοός, ἵνα ἀποφύγη τὸν θάνατον, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθε τῆς κρύπτης του. Ἐρριψε δὲ τὸ δέρμα τοῦ βοός ἀπ' ἐπάνω του καὶ δραμῶν ἔπιασε τὰ γόνατα τοῦ Τηλεμάχου καὶ τὸν ἰκέτευε.

Τότε χαμογελάσας ὁ Ὀδυσσεὺς συνεχώρησε καὶ τοὺς δύο καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν αὐλήν.

Οὗτοι δὲ προθύμως ἐξῆλθον τῆς αἴθουσῆς καὶ ἐκάθισαν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Διός.

94) Φόνος τῶν ὑπηρετριῶν.—Καθαρισμὸς τῆς αἴθουσῆς.— «Ὁ Μελάνθειος λαμβάνει τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του.

Ἐπειτα ὁ Ὀδυσσεὺς περιῆλθε τὴν αἴθουσαν ἐξετάζων μήπως κανεὶς ἐκ τῶν μνηστήρων ἔζη καὶ ἐκρύπτετο. Ἀφ' οὗ δὲ εἶδεν ὅτι ὅλοι ἦσαν φονευμένοι, ὁ εἰς ἐπάνω τοῦ ἄλλου, ὡς σωρὸς ἰχθύων, τότε εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τηλέμαχον νὰ καλέσῃ τὴν Εὐρύκλειαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἦλθεν αὕτη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ εἶδε τὸν Ὀδυσσεῖα κατάμαυρον ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τὴν κόνιν καὶ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, ἐθαύμασε καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ ἐκ τῆς χαρᾶς. Ἄλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἠμπόδισεν εἰπὼν εἰς αὐτὴν τοὺς ἐξῆς λόγους:

ὦ γραῖα, χαῖρε ἐσωτερικῶς, σίγα καὶ μὴ ἀλαλάζῃς· εἶναι ἀσεβής ὅστις χαίρει δι' ἀνθρώπους φονευμένους. Ἡ κατάρρα τῶν θεῶν συνέτριψεν αὐτοὺς καὶ αἱ παρανομίαι των, διότι δὲν ἐσίβοντο οὐδένα ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, ὅστις καὶ ἂν ἐπλησίαζεν αὐτοὺς, μικρὸς ἢ μέγας. Διὰ τοῦτο τώρα ἔνεκα τῆς ἀσεβείας των εὖρον κακὸν θάνατον».

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Τηλέμαχος, ὁ χοιροβοσκὸς καὶ ὁ βουκόλος ὠδήγησαν εἰς τὴν αὐλήν τὰς κακὰς ὑπηρετρίαις καὶ τὰς ἐκρέμασαν· αὗται δὲ ἐκρέμαντο ἐκ τοῦ σχοινίου ὡς κίχλαι ἢ περιστε-

ραι πιασμένοι εἰς τὸν βρόχον. Τελευταῖον δὲ ἐξήγαγον εἰς τὴν αὐλὴν τὸν Μελάνθιον, καὶ ἀνηλεῶς ἐφόνευσαν.

Μετα τοῦτο ἔφερον ἡ Εὐρύκλεια κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὀδυσσεώς θεῖον καὶ πῦρ καὶ ἐκάπνισαν τὴν αἴθουσαν, τὸ δῶμα καὶ τὴν αὐλὴν, ἔπειτα ἐκάλεσε τὰς πιστὰς ὑπηρετρίδας εἰς τὴν αἴθουσαν, αὐταὶ δὲ κρατοῦσαι δάδας περιεκύκλωσαν τὸν κύριόν των, τοῦ ἔσφιγξαν τὰς χεῖρας του καὶ κατεφίλησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Τὸν ἥρωα δὲ τότε κατέλαβεν ἐπιθυμία νὰ κλαίῃ, διότι εἶδε τὴν πίστιν αὐτῶν.

98) Ἡ Εὐρύκλεια ἀναγγέλλει τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀδυσσεώς εἰς τὴν Πηνελόπην.

Πλήρης χαρᾶς ἀνέβη εἰς τὸ ἀνώγειον ἡ Εὐρύκλεια, ἵνα ἀναγγέλλῃ τὴν χαροποιὸν αὐτῆν εἶδησιν εἰς τὴν Πηνελόπην. Ἡ δὲ Πηνελόπη ἐκοιμάτο βαθέως καὶ οὐδὲν εἶχεν ἀκούσῃ. Σπικθεῖσα δὲ ἡ γράϊα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς κυρίας τῆς εἶπεν:

« Ἐγεῖρου, Πηνελόπη, τέκνον μου, νὰ ἴδῃς ὅ,τι ἡ καρδία σου πάντοτε ἐπεθύμησεν. Ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεύς εἰ καὶ βραδέως εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἐφόνευσε τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας, οἱ ὅποιοι ἔφθειρον τὸν οἶκον καὶ τὴν περιουσίαν, καὶ ὑβρίζον τὸν υἱόν σου».

Ἡ Πηνελόπη ὁμῶς δὲν ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Εὐρυκλείας, ἀλλ' ἐνόμισεν, ὅτι ἐσάλευσαν αἰφρόνες τῆς. « Ἄν ἄλλη ὑπηρετρία, τῆ εἶπεν, ἤρχετο νὰ μοὶ εἶπῃ ταῦτα καὶ μὲ ἐξύπνα μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὦ! βεβαίως σκληρῶς θὰ τὴν ἐδίωκον: ἀλλ' ἔχε σὺ χάριν εἰς τὴν ἡλικίαν σου». — « Δὲν σὲ ἐμπαίζω », εἶπεν ἡ Εὐρύκλεια, « ὦ τέκνον μου, ἀλλὰ πραγματικῶς ἔφθασεν ὁ Ὀδυσσεύς εἶναι ὁ πτωχὸς ξένος, ὅστις ὁμῶς ἐκρύπτετο ἵνα ἐκδικηθῇ τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας».

Εἰς τὴν διαβεβαίωσιν δὲ ταύτην τῆς Εὐρυκλείας, ἡ Πηνελόπη ἐπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης, ἐνηγκαλίσθη τὴν γράϊαν καὶ χύ-

νοῦσα θερμὰ δάκρυα, τὴν ἠρώτησεν, ἂν πραγματικῶς ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ πῶς ἠδυνήθη εἰς μόνος νὰ φονεύσῃ τόσους μνηστῆρας. «Δὲν γνωρίζω, ἀπήντησεν ἡ Εὐρύκλεια· ἔτε προσεκλήθην εἰς τὴν αἴθουσαν εἶδον τὸν Ὀδυσσεῖα καταιματωμένον ἐν τῷ μέσῳ τῶν φονευμένων μνηστήρων. Τώρα δὲ ἐκαθαρίσαμεν τὴν αἴθουσαν ἀπὸ τοῦ αἵμα καὶ ἐθιαφώσαμεν αὐτήν. Ἐλθὲ νὰ ἴδῃς τὰ πτώματα τῶν μνηστήρων εἰς τὴν αὐλὴν σεσωρευμένα. Ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἦλθεν· ἔλθὲ νὰ τὸν ἴδῃς· αὐτὸς μὲ ἔστειλε νὰ σὲ φωνάξω».

«Δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω, ὦ γραιῖα, ἀκόμη· δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς· ἐκεῖνος θὰ ἔχῃ ἀποθάνῃ εἰς τὰ Ξένα, μακρὰν τῆς Ἑλλάδος· κανεὶς θεὸς θὰ ἐφόνευσε τοὺς μνηστῆρας, ὀργισθεὶς διὰ τὰς πολλὰς τῶν ἀνομίας».

«Τί λέγεις;», ἀπήντησεν ἡ Εὐρύκλεια, «δὲν πιστεύεις ἐνῷ ὁ σύζυγός σου εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν; Ναί, ἐκεῖνος εἶναι, τὸν ἐγνώρισα ἀπὸ τὴν οὐλὴν, ὅτε χθὲς τὴν ἐσπέραν τοῦ ἔπλυνον τοὺς πόδας. Ἦθελον δ' εὐθύς νὰ σοὶ τὸ εἶπω, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲ ἠμπόδισε».

«Γραιῖα», εἶπεν ἡ Πηνελόπη, «εἶναι δύσκολον σὺ νὰ ἐνοήσῃς τὰς βουλάς τῶν θεῶν· ἀλλ' ὅμως ἄς καταβῶμεν νὰ ἴδωμεν καὶ τὸν υἱόν μου καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὸν φονέα».

96) Ἡ Πηνελόπη ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς. Ὁ Τηλέμαχος ἐπιπλήττει τὴν μητέρα του.

Ὅτε δὲ ἡ Πηνελόπη εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐκάθισε πλησίον τοῦ πυρὸς καὶ ἀντικρὺ τοῦ Ὀδυσσεύς· οὗτος δὲ καθήμενος εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς του πρὸς τὴν γῆν καὶ περιέμενε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ ἡ σύζυγός του· ἀλλ' ἡ Πηνελόπη οὐδὲν ἔλεγεν, ἀλλ' εὐρίσκετο εἰς ταραχὴν καὶ ἀπορίαν, βλέπουσα αὐτὸν ἄλλοτε κατὰ πρόσωπον, ἄλλοτε δὲ τὰ ῥάκη, μὲ τὰ ὅποια ἦτο ἐνδεδυμένος.

Ὁ Τηλέμαχος τότε βλέπων τὸν δισταγμὸν τῆς μητρός του ὠνείδισεν αὐτὴν διὰ τῶν ἐξῆς λόγων·

«Μῆτερ, γυνὴ ἀσπλαχνον ἔχουσα ψυχὴν, κακὴ μητέρα ! Πῶς μένεις ὡς ξένη τοῦ πατρός μου, πῶς δὲν κάθησαι πλησίον του, νὰ ὀμιλῆς μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν ἐρωτᾷς ; Τίς ἄλλη γυνὴ θὰ ἔμενε μὲ τόσῃ ἀδιαφορίᾳ μακρὰν τοῦ συζύγου της, ὅστις, ἀφοῦ ἔπαθε πολλά, ἤλθε τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρικὴν του χώραν; Σὺ ἔχεις καρδίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ λίθου σκληροτέραν».

Τότε ἡ φρόνιμος Πηνελόπη ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν·

«Τέκνον μου, εἰς τόσῃ ἀπορίᾳ ἐπεσε τὸ πνεῦμά μου, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ ἀποτείνω εἰς αὐτὸν μῆτε ὀμιλίαν, μῆτε ἐρωτήσεις, μῆτε ν' ἀντικρύσω αὐτὸν κατὰ πρόσωπον. Ἦδη, θὰ τὸν δοκιμάσω καὶ θὰ πληροφορηθῶ, ἂν εὗτος εἶναι πραγματικῶς ὁ Ὀδυσσεύς».

97) Ἀπόφασις τοῦ Ὀδυσσεύος περὶ τοῦ πρακτέου.

Ἡ Πηνελόπη δοκιμάζει τὸν Ὀδυσσεύα.

Εἰς τοὺς λόγους τῆς Πηνελόπης μειδιάσας ὁ Ὀδυσσεύς εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν του· «Ἄφησε, υἱέ μου, τὴν μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάζῃ· ταχέως θὰ ἴδῃ καὶ θὰ γνωρίσῃ· τῶρα μὲ καταφρονεῖ, διότι μὲ βλέπει ἐνδεδυμένον μὲ τοιαῦτα ῥάκη· δὲν δύναται νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς. Τῶρα ὁμως πρέπει νὰ σκεφθῶμεν, πῶς θὰ εὐοδωθῶσι τὰ πράγματα, ἀφ' οὗ ἕνα μόνον νέον ἂν φονεύσῃ τις, δὲν δύναται νὰ μένῃ εἰς τὴν πατρίδα του, τί θὰ πράξωμεν ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι ἐφονεύσαμεν τοὺς καλλιτέρους νέους τῆς Ἰθάκης;».

«Πάτερ μου», ἀπεκρίθη, «σκέψου καὶ ἀπαφάσισον· οὐδεὶς εἶναι σοφώτερός σου· ἡμεῖς θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν εἰς ὅσα ἂν μᾶς διατάξῃς».

«Πρέπει», εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, «νὰ λουσθῆτε καὶ νὰ ἐνδυθῆτε

λαμπρούς χιτώνας. Νὰ στολισθῶσι δὲ ἐπίσης καὶ αἱ κόραι ἔπειτα ὁ θεὸς αἰδὸς νὰ τραγῳδῇ οἱ καίρων τὴν κιθάραν· καὶ ἄς ἀρχίσῃ ὁ χορός, ἵνα οἱ διερχόμενοι καὶ οἱ γείτονες λέγωσιν, ὅτι γίνεται γάμος. Εἶναι καλὸν νὰ μὴ ἀκουσθῇ ἡ εἶδησις τοῦ θανάτου τῶν μνηστήρων, πρὶν ἡμεῖς ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἀγρόν· ἐκεῖ δὲ θὰ σκεφθῶμεν, τί πρέπει νὰ πράξωμεν».

Ἄφ' οὗ δὲ ἐλούσθησαν καὶ ἐνεδύθησαν, ἤρχισεν ὁ χορός, ἀντήχει δὲ πολλὴ ἡ αἴθουσα ἀπὸ τοῦ κτύπημα τῶν ποδῶν καὶ τὰ ἄσματα. Ὅσοι δὲ διήρχοντο ἐκεῖθεν, ἔλεγον· «Τίς ἐκ τῶν μνηστήρων θὰ τελῇ τὸν γάμον του μετὰ τῆς Πηνελόπης; ἡ σκληρὰ δὲν ἤθελε νὰ μένη εἰς τὸ δῶμα τοῦ συζύγου της, μέχρις οὗ οὗτος ἐπιστρέψῃ».

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλούσθη καὶ ἐνεδύθη ὠραῖα φορέματα, ἡ δὲ Ἀθηναῖα τοῦ ἐλάμπρυνε τὸ σῶμα καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὑψηλότερον καὶ παχύτερον· ἡ δὲ κόμη τῆς κεφαλῆς του ὠμοίαζε πρὸς ἄνθη ὑακίνθων. Ὅμοιος λοιπὸν πρὸς τοὺς θεοὺς εἰσηλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθισεν ἀντικρὺ τῆς Πηνελόπης. «Παράδοξον, ὦ γύναι, εἶπε τότε πρὸς τὴν Πηνελόπην, μὲ πόσῃ ἀναισθητον καρδίαν σὲ ἔπλασαν οἱ θεοί! Οὐδεμίαν ἄλλην γυνή, βλέπουσα τὸν σύζυγόν της μετὰ ἔτη εἴκοσιν ἐπιστρέφοντα εἰς τὸν οἶκον του, θὰ ἐκάθητο μακρὰν αὐτοῦ».

98) Ἀναγνώρισις τοῦ Ὀδυσσεύος ὑπὸ τῆς Πηνελόπης.

Ἡ Πηνελόπη ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ νὰ τὸν ἐρωτᾷ περὶ πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια εἰς αὐτὸν μόνον καὶ εἰς τὴν Πηνελόπην ἦσαν γνωστά. Ἄφ' οὗ δὲ ἐβεβαιώθη, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ σύζυγός της, ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἐνηγαλίσθη καὶ κατεφίλει τὴν κεφαλὴν του. Εἶπε δὲ εἰς αὐτόν·

«Μή, Ὀδυσσεῦ, μὴ ὀργισθῆς κατ' ἐμοῦ σὺ ὁ πρῶτος κατὰ τὴν

σκέψιν τῶν θνητῶν. Οἱ θεοὶ ἐπεμψαν εἰς ἡμᾶς πολλὰ κακὰ· δὲν ἠθέλησαν οἱ φθονεροὶ νὰ χαρῶμεν τὴν νεότητα ἀχώριστοι μέχρι θανάτου. Τώρα μὴ ὀργίζεσθαι κατ' ἐμοῦ· ἤξεύρεις, ὅτι ἐντὸς τοῦ στήθους μου ἡ καρδιά πάντοτε μὲ ἐτρόμαξε, μήπως κάνεις ἐκ τῶν θνητῶν μὲ ἀπατήσῃ διὰ λόγων».

«ὦ γύναι», εἶπε τότε κλαίῳν ὁ Ὀδυσσεύς, «ἀκόμη δὲν ἦλθε τὸ τέλος τῶν παθημάτων μου, τὰ ὅποια μοι εἶπεν ὁ Τειρεσίας, ὅτε κατέβην εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα τὸν συμβουλευθῶ περὶ τῆς ἐπανόδου μου εἰς τὴν πατρίδα». Ἀφοῦ δὲ διηγήθη εἰς αὐτὴν ὁ Ὀδυσσεύς ὅσα τῷ εἶπεν ὁ μάντις Τειρεσίας, ἀνέβησαν εἰς τὸν θάλαμον ν' ἀναπαυθῶσι. Πολλὰς δὲ ὥρας διηγοῦντο ἀμφοτέροι πρὸς ἀλλήλους τὰ παθήματά των, ἡ μὲν Πηνελόπη τὰ τοῦ οἴκου καὶ περὶ τῶν μνηστήρων, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἀπ' ὅτου ἐφυγεν ἐκ τῆς Τροίας μέχρις οὗ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα.

**99) Ὁ Ὀδυσσεύς μεταβαίνει εἰς τὸν πατέρα του.
Φανεροῦται εἰς αὐτόν.**

Ἐν τούτοις ὁ Κυλλήνιος Ἑρμῆς κρατῶν χρυσοῦν βάβδον ὠδήγει τὰς ψυχὰς τῶν μνηστήρων εἰς τὸν Ἄδην. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς μετὰ τοῦ Τηλεμάχου, τοῦ Εὐμαίου καὶ Φιλοτίου ἐξήρχοντο, ἡμέρας ἤδη οὔσης, ἐκ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου. Ἄμα δὲ ἐφθασαν, οἱ μὲν ἄλλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα ἐτοιμάσωσι τὸ γεῦμα, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς μόνος μετέβη εἰς τὸν ἀγρόν, ἵνα δοκιμάσῃ, ἂν ὁ πατήρ του τὸν ἀναγνωρίζῃ. Εὗρε δὲ αὐτὸν ἐργαζόμενον ἐν τῷ κήπῳ μὲ ἐνδύματα παλαιὰ εἰς οἰκτράν καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν. Ἄμα τὸν εἶδεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἐστάθη εἰς μεγάλην ἀπιδέαν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Καὶ κατὰ πρῶτον ἠθέλησε νὰ τρέξῃ καὶ πέσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός του, ἀλλὰ ὑπερίσχυσεν ἡ φρόνησις καὶ ἤρχισε νὰ πειράζῃ καὶ νὰ προσποιηται, ὅτι εἶδε τὸν Ὀδυσσεῆα πρὸ πέντε ἐτῶν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἄφου εἶπε ταῦτα, μεγάλη λύπη κατέλαβε τὸν Λαέρτην· ἔλαβε μὲ τὰς δύο τοῦ χεῖρας μαῦρον γῶμα καὶ ἔρριπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, κλαίων γοερῶς. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ βαστάσῃ ἑαυτὸν· ἐχύθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός του, τὸν ἔσφιγξε λέγων εἰς αὐτόν, ὅτι εἶναι ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὅτι ἐφόνευσε τοὺς μνηστῆρας.

Ἄλλ' ὁ Λαέρτης ἀπιστεῖ καὶ ζητεῖ σημεῖον παρ' αὐτοῦ· ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ δεικνύει τὴν οὐλήν, ἔπειτα ἀριθμεῖ τὰ δένδρα τοῦ κήπου, τὸν ὁποῖον τῷ εἶχε χαρίσῃ ὁ πατὴρ του εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Ἄφ' οὗ ὁ γέρον ἤκουσε τὰ σημεῖα ταῦτα, τότε ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱὸν του καὶ ἐλιποψύχει ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ παραλαβὼν τὸν πατέρα του ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου εὔρε καὶ τοὺς ἄλλους καταγινομένους νὰ κόπτωσι τὰ κρέατα. Ἐλούσθη δὲ ὁ Λαέρτης καὶ ἐνεδύθη λαμπρὰ φορέματα, ἐφάνη δὲ πολὺ μεγαλείτερος καὶ νεώτερος, ὥστε ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐπειτα δὲ πάντες ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐωχοῦντο.

100.) Οἱ Ἰθακήσιοι στασιάζουν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς.

Ἐνῷ δ' ἐκεῖνοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου εὐωχοῦντο, διεδόθη εἰς τὴν πόλιν ἡ εἶδησις τοῦ θανάτου τῶν μνηστῆρων. Συνηθοροῖζοντο δὲ οἱ Ἰθακήσιοι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ ἄλλοι μὲν παρελάμβανον τοὺς ἐκ τῆς Ἰθάκης καταγομένους νέους καὶ ἕκαστος ἔθαπτε τὸν ἰδικόν του, ἄλλοι δὲ ἔθετον εἰς πλοῖα καὶ ἀπέστελλον τὰ σώματα τῶν ξένων μνηστῆρων εἰς τὰς πατρίδας των.

Ἄφου δὲ ἔθαψαν τὰ σώματα τῶν φονευθέντων, συνηθοροίσθη ἔλος ὁ λαὸς εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ὁ πατὴρ τοῦ φονευθέντος Ἄντινίου Εὐπέιθης παρώξυνε τοὺς Ἰθακησίους νὰ τρέξωσι κατὰ τοῦ

Ὀδυσσεὺς καὶ νὰ φονεύσῃ τὸν φονέα τῶσων ἀνθρώπων. Τότε δὲ ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ ἀοιδὸς καὶ ὁ Μέντωρ, οἱ ὅποιοι ἐσώθησαν ἐκ τῆς σφαγῆς, καὶ εἶπον, ὅτι ὁ φόνος τῶν μνηστήρων ἐγένετο κατὰ θέλησιν τῶν θεῶν. «Εἶδον ἐγώ,» εἶπεν, «εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Ὀδυσσεὺς τὸν θεόν, ὅστις ὠμοίαζε πρὸς τὸν Μέντορα· οὗτος τὸν μὲν Ὀδυσσεὺς ἐβοήθει, τοὺς δὲ μνηστήρας ἐτάραττεν».

Οἱ λόγοι οὗτοι κατεφόβισαν τοὺς πλείστους τῶν Ἰθακησίων, οἱ ὅποιοι καὶ ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς. Οἱ λοιποὶ ὠπλίσθησαν καὶ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Εὐπείθους ἐκίνησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου, μελετῶντες ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς.

101) ὁ Λαέρτης φονεῖ τὸν Εὐπείθην. — Οἱ στασιασταὶ νικῶνται. — Ὁ Μέντωρ συνδιαλλάττει τὰ διεστῶτα μέρη.

Εἶχον δὲ σηκωθῆ ἀπὸ τὴν τράπεζαν οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσεὺς, ὅτε οἱ ἐχθροὶ ἐφθάνον ἤδη πλησίον τῆς οἰκίας. Πάντες δὲ τότε καὶ αὐτὸς ὁ Λαέρτης ὠπλίσθησαν καὶ ἐξῆλθον κατὰ τῶν Ἰθακησίων. Ἡ Ἀθηνα ὁμοῦς δὲν ἐλησμόνησε τὸν ἀγαπητόν της Ὀδυσσεὺς, ἀλλ' ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ἐφάνη ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος.

Ἐχάρη τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῆς Ἀθηναῆς καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Τηλέμαχόν εἶπε·

«Τηλέμαχε, εἰς τὰς μάχας διακρίνονται οἱ γενναῖοι ἄνδρες· μὴ κατασχύνῃς, σὺ τὸ γένος τῶν πατέρων σου, οἱ ὅποιοι ἐδοξάστησαν εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἀνδρείαν των».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν εὐθύς ὁ Τηλέμαχος·

«Ἀμέσως τώρα θὰ ἴδῃς, ὦ πάτερ, ὅτι ὁ υἱός σου δὲν κατασχύνει τὸ γένος τῶν πατέρων του».

Τότε ὁ Λαέρτης πλήρης χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ εἶπε·

«Εὐφραίνομαι, ὦ καλοὶ θεοί, βλέπων τὴν ὠραίαν ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν τῶρα οἱ υἱοί μου καὶ οἱ ἔγγονοί μου ἀγωνίζονται τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνδρείας».

Ἡ πλησίον δὲ τοῦ Λαέρτου ἰσταμένη Ἀθηναῖα εἶπεν εἰς τὸν Λαέρτην· «Υἱὲ τοῦ Ἄρκεσιου, εὐχήθητι εἰς τὴν Ἀθηναῖαν καὶ εἰς τὸν Δία, καὶ ῥίψε τὸ μακρόν σου ἀκόντιον».

Ὁ Λαέρτης εὐχθεὶς ἐτίναξε μὲ δύναμιν τὸ ἀκόντιόν του καὶ ἐκτύπησε τὸν Εὐπείθη εἰς τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν, διεπέρασε δὲ ἡ λόγχη αὐτὴν καὶ διήλθεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς κεφαλῆς. Ἐπεσε δὲ ὁ Εὐπείθης εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐβρόντησαν τὰ ὄπλα του. Ὁρμησε δὲ ἔπειτα ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ λαμπρὸς υἱὸς του καὶ ἐκτύπουν· ἤθελον δὲ καταστρέψῃ ἔλους, ἂν ἡ Ἀθηναῖα δὲν ἐφώναζε μὲ δυνατὴν φωνήν·

«Ὁ Ἰθακήσιοι, παύσατε τὸν φοβερὸν ἀγῶνα ταχέως καὶ χωρίσθητε πλέον ἄνευ χύσεως αἵματος».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τρόμος κατέλαβε τὰς ψυχὰς τῶν Ἰθακησίων· οὗτοι ῥίπτοντες τὰ ὄπλα των, ἔτρεχον εἰς τὴν πόλιν ζητοῦντες σωτηρίαν. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἕμως κατεδίωκεν αὐτοὺς ὡς ἀετὸς καταδιώκων πτηνά. Ἐβρόντησε τότε ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὰ ὕψη καὶ κεραυνοὺν ἔριψεν ἔμπροσθεν τῆς θεᾶς. «Ὀδυσσεῦ», εἶπεν εὐθύς ἡ Ἀθηναῖα, «παῦσε τὸν πόλεμον, μὴ ἐπισύρῃς κατὰ σοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς». Χαίρων δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπήκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἀθηναῖας.

Κατόπιν ἡ Ἀθηναῖα ἔστησεν ἀγάπην εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη, ἡ κόρη τοῦ Διὸς τοῦ φοροῦντος τὴν αἰγίδα, ὅμοια οὕσα πρὸς τὸν Μέντορα καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν φωνήν·

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

102) Ὅποια τις ἦτο ἡ Ἑλλάς ἐπὶ Ὀδυσσεύς.

Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα ἐγνωρίσαμεν τοὺς Ἕλληνας, ὁποῖοί τινες ἦσαν κατὰ θάλασσαν. Εἶδομεν προσέτι ὅποια καὶ ὅποσα δεινὰ ὑπέστη ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὰς κατὰ θάλασσαν περιπλανήσεις του. Ἡ καρδία ἡμῶν μετὰ συγκινήσεως ἀνεγίνωσκε τοὺς τρομεροὺς κινδύνους, οὓς ὑπέμεινεν ἐν τῇ νήσῳ τῶν Κυκλώπων, τῆς Κίρκης, τῶν Σειρήνων καὶ ἀλλαγῶν, τὰς τρικυμίας καὶ τὰ ναυάγια του. Ἐπεσκέφθη δὲ ὁ πολύτροπος οὗτος ἀνὴρ πολλὰς χώρας, ἐπλευσε πολλὰς θαλάσσας, διῆλθε πορθμοὺς καὶ τὸν Ὀκεανόν. Εἶναι λοιπὸν καλὸν νὰ ἴδωμεν ὁποίας γεωγραφικὰς γνώσεις εἶχε τότε ὁ ἐνδοξὸς οὗτος τῆς Ἰθάκης βασιλεὺς. Καὶ πρὸς ἐξήγησιν τούτων ἄς ἐπιχειρήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν φαντασιώδη ταύτην θαλασσοπορείαν.

Ἀποπλέοντες ἐκ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης πρὸς τὸ Ἴόνιον πέλαγος, ἀπαντῶμεν ἐν πρώτοις τὴν νῆσον Κέρκυραν μεταξὺ Ἠπείρου καὶ Ἰταλίας. Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι ἡ ἀρχαία Σχερία. Ἐκεῖ ἐβασίλευεν ἐνδόξως τότε ὁ βασιλεὺς τῶν Φαίακων Ἀλκίνοος καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρήτη καὶ ἡ καλὴ αὐτῶν θυγάτηρ Ναυσικάα, εἰς ἣν ὁ Ὀδυσσεύς ὀφείλει τὴν σωτηρίαν του.

Ἀντικρὺ τῆς νήσου ταύτης ἐκτείνεται ἡ παραλία τῆς Ἠπείρου, ἣν κατῴκουν οἱ Θεσπρωτοί, περὶ ὧν διηγεῖται ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὸν πιστόν του χοιροβοσκὸν Εὖμαιον· βαθύτερον δὲ εἰς τὴν χώραν κεῖται ἡ Δωδώνη, ὅπου ὑπῆρχε τὸ ἀρχαῖον ὁμώνυμον

μαντεῖον μετὴν ὑψίκομον τοῦ Διὸς δρῦν. Ἐκ τῆς Ἠπείρου κατήγετο καὶ ἡ καλὴ τροφὸς τῆς Ναυσικαίας.

Πρὸς ἀνατολὰς κλείεται ἡ χώρα τῆς Ἠπείρου ὑπὸ τοῦ ὄρους Πίνδου, ἐξ οὗ πηγάζει ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος Ἀχελῷος, ὅστις ἐκβάλλει πλησίον τοῦ Δουλιχίου, τῆς ἀνατολικωτάτης νήσου τοῦ βασιλείου τῆς Ἰθάκης. Μακρόθεν δὲ βλέπομεν τὸ ὄρος Νήριτον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο τὸ χλοερὰν δάσος. Πετρώδης εἶναι καὶ σήμερον, ὡς τότε, ἡ νῆσος αὕτη, ἐπὶ πετρώδους δὲ ὁδοῦ βαδίζουσι καὶ οἱ νῦν κάτοικοι, ὡς τὸ πάλαι ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ πιστοῦ του Εὐμαίου. Εἶναι ἔτι καὶ ἡ λιμὴν τοῦ Φόρκυρος· καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη πλέον ἡ ἐλαία, ὁ δὲ θόλος τοῦ σπηλαίου τῶν Νυμφῶν κατέπεσε, διακρίνονται ὁμοῦ ἀκόμη αἱ εἰσοδοὶ αὐτοῦ. Αἱ οἰκίαι καὶ αἱ μάνδραι τοῦ Εὐμαίου, ὡς καὶ ὁ οἶκος τοῦ Λαέρτου, βεβαίως δὲν ὑπάρχουσι πλέον σήμερον· ἀπαντῶσιν ὁμοῦ ἐρείπια τοίχων, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι ἴσως ἐκ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσεύος. Βλέπει δέ τις σήμερον ἐν Ἰθάκῃ πολλοὺς κήπους καὶ αὐτὰς οἴκων μετ' ἀκανθῶν περιπεφραγμένας.

Πρὸς νότον δὲ διευθυνόμενοι βλέπομεν τὰ δασώδη ὄρη τῆς Σάμης ἢ Κεφαλληνίας, καὶ κατωτέρω τὴν ὠραίαν Ζάκυνθον μετὸς τῶν ὑακίνθους τῆς καὶ τὰς ἀμπέλους τῆς, καὶ τῆς ὁποίας τόσον καλῶς ὀρίζει τὴν γεωγραφικὴν θέσιν ὁ Ὅμηρος. Ἡ ἀπέναντι τῆς Ζακύνθου παραλία εἶναι ἡ τῆς ἵπποτρόφου Ἥλιδος· μακρόθεν δύνатаί τις νὰ ἴδῃ τοὺς λόφους τοῦ Ἐρυμάνθου, ἐφ' ὧν περιπατεῖ ἡ τοξότις θεὰ Ἄρτεμις.

Προχωροῦντες πλησιάζομεν εἰς τὴν Πύλον, ὅπου ὁ Τηλέμαχος μετέβη, ἵνα μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του. Κάμπτοντες τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τῆς Μεσσηνίας, βλέπομεν ἔμπροσθεν ἡμῶν τὸν Ταύγετον μετὰ τὰς ὑψηλὰς αὐτοῦ κορυφάς, τὰς καθ' ὄλον τὸ ἔτος, πλὴν τοῦ θέρους, ὑπὸ χιόνων κεκαλυμμένας· ἐκεῖ εἰς τὰς ὄροσεράς νύκτας ἐντὸς τῶν κατασκίων δασῶν, παίζουσι καὶ χορεύουσιν ἡ Ἄρτεμις καὶ αἱ Νύμφαι. Κάμπτοντες δὲ τὴν ἀκρὰν

τοῦ Ταινάρου, ἀφίνομεν πρὸς τὰ δεξιὰ τὰ *Κύθηρα*, ὅπου ἐλα-
 τρεύετο ἡ θεὰ Ἀφροδίτη. Πρὸς ἀριστερὰ δὲ ἐκτείνεται ἡ πεδιάς
 τῆς *Λακεδαιμόνος* καὶ ἡ πόλις *Σπάρτη*, ἡ ἔδρα τοῦ βασιλέως
Μενελάου καὶ τῆς ἀπίστου συζύγου του Ἑλένης, καὶ ὅπου μετέβη
 ὁ *Τηλέμαχος*, ἵνα πληροφορηθῆ περὶ τοῦ πατρός του. Ἀπέναντι
 δὲ κεῖνται οἱ λόφοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐκτείνονται τελευτῶσιν εἰς
 τὸν *Μαλέαν*, ἐξ οὗ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδιώχθη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου εἰς τὴν
Λιβύην. Μετὰ ταῦτα πρὸς βορρᾶν πλέοντες φθάνομεν εἰς τὸν
Ἀργολικὸν κόλπον, εἰς οὗ τὸν μυχὸν εἶναι ὁ λιμὴν τῆς *Ναυ-
 πλίας*. Ἐκεῖθεν δὲ προχωροῦμεν διὰ *ξηρᾶς* εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς
 χώρας, ὅπου εὐρίσκομεν τὰ μνημεῖα τῶν χρόνων τοῦ Ἀτρέως
 καὶ Ἀγαμέμνονος, τὰ σπήλαια καὶ τὴν πύλην τῶν λεόντων.
 Τὸ μέγιστον τῶν σπηλαίων ἔτι καὶ νῦν καλεῖ ὁ λαὸς μὲ τὸ ὄνομα
 τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐκεῖ δὲ ἐπὶ τοῦ φρουρίου σφίζονται ἀρκετὰ
Κυκλώπεια τείχη. Τὰ μνημεῖα ταῦτα ἀναμιμνήσκουσιν εἰς
 ἡμᾶς τὸν *Πέλοπα*, τὸν υἱὸν τοῦ *Ταντάλου*, τὸν ὁποῖον ὁ Ὀδυσ-
 σεὺς εἶδε βασανιζόμενον ἐν τῷ Ἄδῃ.

Ἐκεῖθεν βαδίζοντες φθάνομεν εἰς τὴν *Κόρινθον*, τῆς ὁποίας
 εἷς τῶν ἰδρυτῶν ὑπῆρξεν ὁ *Σίσυφος*, ὃν ὁ Ὀδυσσεὺς εἶδεν ὡσαύ-
 τως εἰς τὸν Ἄδην τιμωρούμενον. Ἐκ τοῦ Ἀκροκορίνθου, φρου-
 ρίου κειμένου ἐπὶ ὄρους, κατοπτεῦει τις ἀμφοτέρους τοὺς κόλ-
 πους, τὸν *Σαρωνικὸν* καὶ τὸν *Κορινθιακὸν*, καὶ τὴν *ξηρὰν* τῆς
Πελοποννήσου καὶ *Στερεᾶς Ἑλλάδος*. Ἐκεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῆς
Στερεᾶς Ἑλλάδος κεῖται τὸ ὄρος τοῦ *Παργασσοῦ*, εἰς οὗ τοὺς
 πρόποδας κατῴκει ὁ *Ἀυτόλυκος*, ὁ πάππος τοῦ Ὀδυσσεως, καὶ
 ὅπου ὁ βασιλεὺς τῆς *Ἰθάκης* ἐπλήγθη ὑπὸ ἀγρίου συός.

Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς *Φωκίδος* κεῖνται οἱ *Δελφοί*, ὅπου τὸ μαντεῖον τοῦ
 Ἀπόλλωνος. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ προχωρῶν τις, ἀπαντᾷ τὸ *Σού-
 ριον*, τὸ δυτικὸν ἀκρωτήριον τῆς χώρας τῶν *Ἰώνων*, ὅπου προσ-
 ωρμίσθη ὁ *Μενελαος* ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς *Τροίας*. Πορευόμενοι
 δὲ κατὰ μῆκος τὸν *Ἰσθμόν*, θέλομεν διέλθῃ διὰ τῶν βράχων ἐκεί-

ων, ἐξ ὧν ἡ Ἰνώ πεσοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν ἐπνίγη. Ἐκεῖ που δὲ κεῖται καὶ ἡ πόλις τοῦ ἥρωος Θησέως, ὅστις ἐφόνευσε τοὺς ληστὰς καὶ κακούργους, ἡ ἀγαπήτη πόλις τῆς Ἀθηναίης, αἱ ἰστέφανοι Ἀθηναίαι. Ἐπὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου καὶ ἀντικρὺ τῶν Ἀθηνῶν κεῖται ἡ Αἴγινα, ἡ πατρίς τοῦ Αἰακοῦ καὶ ἡ Σαλαμίς, ἡ πατρίς τοῦ ἀνδρείου Αἴαντος, δοξασθεῖσα ἔπειτα πολὺ περισσότερον διὰ τὴν ναυμαχίαν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς Ἐλευσίνος καὶ τοῦ Κιθαιρῶνος φθάνομεν εἰς Θήβας, τὴν ἱεράν πόλιν τοῦ Κάδμου, ὅστις ἦλθεν ἐκ τῆς Φοινίκης καὶ ἐδίδαξε τοὺς κατοίκους τὴν χρῆσιν τῶν γραμμάτων. Ἐκεῖθεν κατήγετο καὶ ὁ Τειρεσίας, ὁ σοφώτατος τῶν μάντεων, ὃν εἶδεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν Ἄδην καὶ συνεβουλεύθη περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὴν πατρίδα· ἐκεῖ δὲ ἐγεννήθη καὶ ὁ μέγιστος τῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος Ἡρακλῆς. Κατ' εὐθείαν δὲ διὰ τῆς χώρας ὁδεύων τις ἀπαντᾷ τὴν λίμνην Κωπαΐδα, ἣν ἤδη ἀπεξήραναν, καὶ φθάνει εἰς τὸν Ὀρχομενόν, ὅπου ἐβασίλευεν ἡ Ἰνώ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Κάδμου. Βορειοανατολικῶς φέρεται ἡ ὁδὸς εἰς τὴν Αὐλίδα διὰ μέσου δασῶν, ἔνθα ἐθήρευεν ὁ Ὠρίων. Ἐκ τῆς πολυπλατάνου Αὐλίδος, ἔνθα ποτὲ ὁ στόλος τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν Ἀγαμέμνονος προσωρμίσθη, πλέομεν πάλιν τὴν μεταξὺ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς νήσου Εὐβοίας θάλασσαν. Εἰς τὰ δεξιὰ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου πλησιάζομεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Οἴτης, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰ δυτικὰ ὄρια τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀχιλλέως· αἱ κορυφαὶ αὗται προχωροῦσι πολὺ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀφίνουσι στενὴν μόνον πάροδον· εἰς τὸ στενὸν ἐκεῖνο συνέβη ὕστερον συμβᾶν ἀξιομνημόνευτον· οἱ τριακόσιοι μετὰ τοῦ Λεωνίδου ἔπεσον ἐκεῖ ἀγωνιζόμενοι πρὸς τὰς μυριάδας τῶν Περσῶν. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκεῖ ἐκτείνεται κόλπος πανταχόθεν σχεδὸν περικυκλούμενος εἰς τοῦ ὁποίου τὸ βάθος ὑψοῦτο τὸ Πήλιον. Ἐντὸς τοῦ κόλπου ἐκεῖνο ἐκειτο ἡ Ἰωλκός, ἥτις, ὡς ὁ μῦθος λέγει, ὑπῆρξεν ἡ κοιτὶς τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας.

ἐκεῖ κατεσκευάσθη ἡ Ἀργώ. Ἐκεῖ δὲ εἰς τὸ Πήλιον, ὅπου ἔκειντο τὰ σπήλαια τῆς θαλάσσης, κατῴκει ἡ ἀργυρόπεζα Θέτις, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀχιλλεύου. Πλέοντες δὲ πρὸς βορρᾶν, νέας ἀνακαλύπτομεν κορυφᾶς τοῦ ὑψηλοτέρου τῆς Ἑλλάδος ὄρους, τοῦ Ὀλύμπον. Ἐκεῖ ἦτο τὸ κατοικητήριον τῶν θεῶν. Εἰς τὴν δυτικὴν αὐτοῦ πλευρὰν ἔζη τὸ πάλαι τὸ γένος τῶν Δωριέων, οἵτινες ἔλαβον κατόπιν πολλὴν σπουδαιότητα μεταξύ τῶν Ἑλλήνων. Πρὸς βορρᾶν κεῖται ἡ χώρα Πιερία, ὑπεράνω τῆς ὁποίας διήρχετο ὁ Ἑρμῆς πορευόμενος εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀνήκει δ' αὕτη ἤδη εἰς τὴν Θράκην, ἔπου πρὸς βορρᾶν περατοῦται ἡ θάλασσα τοῦ Αἰγαίου, ἐκεῖθεν δὲ ὀρμῶσι κατὰ τῆς Ἑλλάδος οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι.

Ἐν τῇ Θράκῃ εὐρίσκεται καὶ ὁ Ἔβρος, εἰς οὗ τὰς ἐκβολὰς κατῴκουν οἱ Κίκωνες καὶ ἦτο ἡ πόλις Ἴσμαρος. Μεταξὺ δὲ τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κεῖται ὁ Ἑλλησποντος, εἰς ὃν ἐκβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ τῆς Τρωάδος.

Ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀναφέρομεν, πλὴν τῆς Τροίας, τὴν Λυδίαν, τὴν πατρίδα τοῦ Ταντάλου, καὶ Πέλοπος. Εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν κεῖται ἡ Λυκία, ὅπου κατῴκουν οἱ Φοίνικες Σόλυμοι· ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων αὐτῆς παρετήρησεν ὁ Ποσειδῶν τὸν Ὀδυσσεῖα πλέοντα πρὸς τὴν Σχερίαν.

Ἐκ τῶν πολυπληθῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους γίνεται μνεία ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα τῆς Δήμου, ἐνθα ὁ Ἥφαιστος εἶχε τὸ ἐργαστήριόν του· ἡ Δῆλος μὲ τὸν περίφημον ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· ἡ Σῦρος, ἡ πατρίς τοῦ πιστοῦ Εὐμαίου. Εἰς τὴν Κρήτην φέρουσιν ἡμᾶς αἱ διηγῆσεις τοῦ Μενελάου καὶ Ὀδυσσεύου. Εἶναι δὲ ἡ μεγαλόνησος αὕτη ἡ πατρίς τῶν δικαστῶν Μίνωος καὶ Ῥαδαμάνθου. Ἡ Αἴγυπτος, εἰς ἣν ἐπλευσεν ὁ Μενέλαος. Μὲ τοὺς Φοίνικας δὲν ἐγνωρίσθησαν οἱ Ἕλληνες, διότι οὗτοι αἱ περίφημοι ναῦται καὶ ψεῦσται ἄνθρωποι, οἵτινες φέρουσι παντο-

δαπὰ πράγματα ἐντὸς τῶν μαύρων των πλοίων», διαπράττουσι ληστείαν καὶ δόλους.

Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα βλέπομεν ἐπίσης καὶ τοὺς μακρυτέρους πλόας τοῦ Ὀδυσσεως, εἰς τοὺς Λωτοφάγους, δηλαδὴ ἐν τῇ Λιβύῃ. Οἱ ἄλλοι πλόες συνέβησαν εἰς μυθώδεις τόπους τῆς ἀγνώστου δυτικῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοὺς ὁποίους περικλείει ὁ Ἄτλας. Ἐκεῖ πρέπει νὰ εὐρίσκετο ἡ Ὀγυγία, ὁ ὄμφαλὸς τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ θαυματοποιὸς νῆσος τῆς Κίρκης *Aiáia* καὶ ἡ χώρα τῶν Κιμμερίων. Ἐκεῖ δὲ καὶ ἡ χώρα τῶν μακαρίων Αἰθίοπων, οἵτινες ἔζων εἰς τὸ τελευταῖον ἄκρον πρὸς Δυσμὰς καὶ πρὸς Ἀνατολάς. Πέριξ δὲ τῆς Γῆς ἔρρεεν ὁ Ὀκεανός, ἔξωθεν τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἡ εἴσοδος εἰς τὸν Ἄδην.

103) Πόλις καὶ οἶκος παρ' Ἑλλήσιν.

Οἱ Ἕλληνες ἐκτεζον τὰς πόλεις των ἢ πλησίον ποταμῶν, ἢ πλησίον τῆν θαλάσσης, ἢ ἐπὶ λόφων καὶ ὄχυρῶν θέσεων ἕνεκα τῶν πειρατῶν. Περιέβαλον δὲ πάντας εἴτε μὲ προχώματα εἴτε μὲ τείχη ὑψηλὰ ἐκ λίθων μεγάλων ἀποτελούμενα. Αἱ πύλαι ἦσαν κατεσκευασμέναι ἐκ κορμῶν μεγάλων δένδρων καλῶς ἐστερεωμένων. Ἐπὶ τῶν τειχῶν ἴσταντο φύλακες, ἵνα φυλάττωσι καὶ ὑπερασπίζωσι τὴν πόλιν. Ὡραία πόλις ἔχει εὐρείας ὁδοὺς· οὕτως ἡ Τροία καλεῖται *Εὐρυάγυια*. Ἀνέγνωμεν ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν Φαιάκων, ὅτι ἔκειτο πλησίον τοῦ λιμένος· ἐκεῖ πάντοτε εἰργάζοντο ἄνθρωποι· ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς τούτοις ἐγίνοντο καὶ αἱ συνελεύσεις τοῦ λαοῦ. Ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Φαιάκων ἴστατο καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐξω δὲ τῆς πόλεως ἦσαν καὶ τὰ ἱερὰ ἄλση τῶν θεῶν. Εἰς ἐν δὲ τούτων οἱ κάτοικοι τελοῦσι τῆς Ἰθάκης τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀφ' οὗ προηγουμένως φέρωσιν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τὴν ἑκατόμβην.

Τὸ μεγαλοπρεπέστατον οἰκοδόμημα τῆς πόλεως εἶναι τὸ ἀνά-

πορον, ὅπερ εὐκόλως διακρίνεται ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰδιωτικῶν οἰκιῶν. Τὸ ἀνάκτορον περιβάλλεται μετὰ τῶν πέριξ αὐτοῦ οἰκοδομῶν διὰ τείχους μετ' ἐπάλλεων, ὅπερ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ἄλκινόου καλύπτεται διὰ πλάκων χαλκοῦ. Ἡ στερεὰ δίφυλλος πύλη ὠδήγει κατὰ πρῶτον εἰς τὸ προαύλιον· ἐκεῖ εὕρισκε ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν γηραιὸν αὐτοῦ κύνα ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς κόπρου· ἐν τῷ προαυλίῳ εὕρισκονται τὰ ἵπποστάσια. Ἀπὸ τοῦ προαυλίου εἰσέρχεται τις εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλήν. Περιβάλλεται δ' αὕτη διὰ στοῶν ὑποστηριζομένων ὑπὸ κιόνων· ὅπισθεν δὲ τούτων τῶν κιόνων κείνται κατὰ σειρὰν οἱ θάλαμοι· ἐν τῇ αὐλῇ κατετέθησαν τὰ νεκρὰ τῶν μνηστήρων σώματα· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς αὐλῆς κείται ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκειοῦ Διός, ἐφ' οὗ θυσιάζουσι πρὸς τιμὴν ἐνδόξων ξένων, ὡς παρ' Ἄλκινόῳ.

Ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς αὐλῆς εἰσέρχεται τις εἰς τὸν πρόδομον· Ἐκεῖθεν εἰσέρχεται δι' ὑψηλῆς τιнос πύλης εἰς τὴν αἶθουσαν ἧς ὁ μὲν βηλὸς ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἦτο ἐκ ξύλου μελίας, αἱ δὲ παραστάδες ἐκ κυπαρίσσου. Ἐν δὲ τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ἄλκινόου ὁ βηλὸς ἦτο ἐκ χαλκοῦ, αἱ δὲ παραστάδες καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς πύλης ἐξ ἀργύρου, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἦσαν χρυσοῖ καὶ ἀργυροὶ κύνες. Ὁ βηλὸς εἶναι ὀλίγον ὑψηλός, ἡ δὲ αἶθουσα χαμηλοτέρα αὐτοῦ· ἐκεῖ ἴστατο ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτε ἤρχισε τὴν κατὰ τῶν μνηστήρων μάχην.

Τὴν ὄροφὴν τῆς αἰθούσης ὑποβαστάζουσιν ἐλάτιναι δοκοί, ὑπερειδόμεναι ἐπὶ σειρᾷς κιόνων. Ἐντὸς δὲ τῆς αἰθούσης κείται ἡ ἐσχάρα, ἐφ' ἧς ψήνεται τὸ κρέας δι' ὀβελῶν. Εἰς μακρὰς σειρὰς εἶναι τοποθετημέναι ἔδραι, πρὸ ἐκάστης δὲ τούτων μικρὰ τράπεζα. Τὴν ἐσπέραν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι· οἱ τοῦ Ἄλκινόου ἦσαν τεχνηέντως εἰργασμένα ἀγάλματα ἐξεικονίζοντα εὐγενεῖς παῖδας. Εἰς τοὺς τοίχους τῆς αἰθούσης ἐκρέμαντο ὄπλα· ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφρόντισε ν' ἀφαιρεθῶσι ταῦτα πρὸ τῆς μάχης κατὰ τῶν μνηστήρων.

Ἀπέναντι τῆς μεγάλης πύλης κεῖται θύρα, συγκοινωνοῦσα διὰ κλίμακος μετὰ τῆς γυναικωνίδιδος. Εἰς τὴν θύραν ταύτην ἐφαίνετο ἡ Πηνελόπη πλέουσα τὸν ἰστόν. Ἐκατέρωθεν τοῦ μέσου οἰκοδομήματος ἦσαν οἱ θάλαμοι τοῦ ὕπνου· καὶ οὗτοι δὲ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ἀλκινόου εἶναι πλουσίως κεκοσμημέγοι καὶ ἔχουσι μεγαλοτεύκτους θύρας.

104) Ἡ οἰκογένεια παρ' Ἑλλήσιν.

Ἐάν θελήσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς οἶκον πόλεως, ἵνα παρατηρήσωμεν, πῶς οἱ ἐνοικοῦντες ζῶσιν ἐν αὐτῷ, πρέπει νὰ ἐκλέξωμεν τὸν τοῦ βασιλέως, διότι αὐτὸς μάλιστα ἐγένετο ἡμῖν γνωστὸς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ὀδυσσεΐας.

Ἄς ἴδωμεν δὲ κατὰ πρῶτον, πῶς οἱ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως διάγουσι τὸν βίον τὴν ἡμέραν. Πρὶν ἢ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, ἅπαντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ἔχουσι ἐγερθῆ. Οἱ ἄνδρες ἐνδύονται χιτῶνα καὶ ἐπανωφόριον, αἱ δὲ γυναῖκες καὶ αἱ κόραι τὰς πλήρεις πτυχῶν ἐσθῆτας καὶ δένουσι περὶ τὴν ὀσφύν των τὴν ζώνην καὶ διὰ ταινίας τοὺς ὠραίους πλοκάμους τῆς κεφαλῆς των. Εἶτα λαμβάνουσι τροφήν τινα καὶ πάντες ἐπιδίδονται εἰς τὸ ἔργον των. Ὁ βασιλεὺς μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ βασίλισσα μετὰ τῶν γυναικῶν κλώθει, αἱ κόραι ἐπιλαμβάνονται οἰκιακοῦ τινος ἔργου, (π. χ. εἶδομεν τὴν Νausικάαν πλύνουσαν τὰ ἐνδύματα τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν), καὶ οἱ ἀδελφοὶ πορεύονται εἰς ἐργασίαν. Ὅταν δὲν εἶναι ἀπησχολημένοι, εἰς τὸ νὰ ζεύγῳσι τὰ ὑποζύγια καὶ μεταφέρωσιν ἐκ τῆς ἀμάξης εἰς τὴν οἰκίαν τὰ πλυμένα ἐνδύματα, δὲν αἰσχύνονται νὰ ἐργάζωνται εἰς τὸν οἶκον, εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰς τὸν κῆπον. Ἀκολούθως δὲ μετὰ τὴν ἐργασίαν λούονται καὶ ἀναπαύονται. Μετὰ τὸ λουτρὸν ἀλείφονται δι' ἐλαίου. Ἀναπαύονται δὲ παίζοντες ἢ γυμναζόμενοι· αἱ μὲν κόραι ῥίπτουσι τὴν σφαῖραν, οἱ δὲ παῖδες καὶ νέοι ἀσκοῦνται εἰς ἰσχυρὰ ἀγωνίσματα.

Διε τῆς ἡμέρας, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἑσπέραν, συνήρχοντο ἡ οἰκογένεια καὶ οἱ ξένοι τῆς οἰκίας πρὸς τροφήν. Ἀνέγνωμεν δὲ ὅτι ἐν τῇ τραπέζῃ παρετίθετο ἄρτος καὶ ἐψημένον χρέας καὶ συγκεκρασμένος μεθ' ὕδατος οἶνος· ἀλλὰ καὶ ὁ κῆπος καὶ ἡ χώρα προσέφερόν τι πρὸς βρώσιν. Ἡ Κίρκη προσφέρει εἰς τοὺς ξένους μίγμά τι συγκείμενον ἐξ ἀλεύρου, τυροῦ, μέλιτος καὶ οἴνου, ὅπερ δὲν ἐφάνη εἰς αὐτοὺς ἀσύνηθες. Ἡ ἐπιμελήτρια προετοιμάζει τὸ φαγητόν, ὑπηρέτριαι δὲ φέρουσι τὸ πρὸς πλῆθυν τῶν χειρῶν ὕδωρ, καὶ τοποθετοῦσι τὰς τραπέζας καταλλήλως, ὁ δὲ κῆρυξ ἀναμιγνύει ὕδωρ εἰς τὸν οἶνον καὶ οἰνοχοεῖ· ἐκ τοῦ κρατῆρος εἰς τὰ ποτήρια. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ὁ κιθαρισμὸς καὶ τὸ ἄσμα καὶ πάντες ἀκροῶνται μετὰ προσοχῆς τὸν περιφήμον αἰδὸν ἄδοντα μετὰ τὴν λύραν τὰς πράξεις τῶν ἡρώων. Τὸ ἑσπερινὸν φαγητὸν παρατείνεται μέχρι νυκτός· τότε δὲ ἀνάπτονται οἱ πυρσοὶ οἱ ἐπὶ τῶν ἀξιοθαυμάστων λαμπτήρων. Κατὰ τὴν πόσιν σπένδουσιν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τελευταῖον εἰς τὸν Ἑρμῆν, ἵνα πέμψῃ εἰς αὐτοὺς γλυκὺν ὕπνον. Εἶναι δὲ αὕτη ἡ ἑσπερινὴ προσευχή, ἔπειτα δὲ μεταβαίνουσιν οἱ ξένοι εἰς τὸν οἶκον καὶ κοιμῶνται εἰς τὰς κλίνας τῶν.

Ἄλλ' ἡ μία ἡμέρα δὲν εἶναι ὡς ἡ ἄλλη. Ἐρχεται ποτε ξένος εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἄσυλον, γίνεται τότε δεκτὸς φιλοφρόνως καὶ ἐρωτᾶται νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομα, τὴν πατρίδα, τοὺς γονεῖς καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ βίου του. Σπένδουσιν εἰς τὸν Δία τὸν Ξένιον καὶ συνάπτεται φιλία, ἥτις καὶ ἐν τῇ ξένην χώραν διαρκεῖ καὶ τῆς ὁποίας ἡ μνήμη πιστῶς διὰ δώρων διατηρεῖται. Τότε ὁ οἰκοδεσπότης θύει εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἑρκείου Διὸς τὸν ἐν τῇ αὐλῇ. Ἀλλὰ καὶ πτωχὸς ἄνθρωπος, ὡς ὁ χοιροβοσκὸς Εὐμαιος, φιλοξενεῖ πλουσίως τὸν ξένον, καὶ ὁ Τηλέμαχος ἐμποδίζει τὸν ἐπαίτην νὰ σηκωθῇ, ὅταν οὗτος θέλῃ νὰ τῷ κάμῃ θέσιν. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλαζόνες μνηστῆρες διαμοιράζουσι μετὰ τοὺς ἐπαιτοῦντας ξένους τὸ δεῖπνον αὐτῶν.

Ἐπέρχονται εἰς τὸν οἶκον εὐχάριστοι καὶ λυπηραὶ ἡμέραι. Μετὰ χαρᾶς νέοι καὶ γέροντες περιμένουσι τὴν λαμπρὰν ἡμέραν τοῦ γάμου, καὶ ἡ καρδία τῶν ἀδελφῶν πάλλει ἐκ τῆς χαρᾶς, ὅταν ἴδωσι τὴν ὠραίαν αὐτῶν ἀδελφὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν νυμφαγωγῶν νὰ προπορεύηται τῆς γαμηλίου συνοδίας μεταβαίνουσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ συζύγου τῆς.

Λύπη πληροῖ τὸν οἶκον, ὅταν ὁ πατὴρ ὑπὸ πονηροῦ τινος θεοῦ πειρασθεὶς κεῖται βαρέως ἀσθενῶν ἐπὶ τῆς κλίνης· πληροῦται δὲ πάλιν ὁ οἶκος χαρᾶς, ὅταν οἱ θεοὶ ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας καὶ ἀποδώσωσιν ὑγῆ εἰς τὰ τέκνα του.

Μὲ θλίψιν ἀποχωρίζεται ὁ ἀνὴρ τῶν ἀγαπητῶν του, ὅταν ἡ μάχη τὸν καλῆ, καὶ δάκρυα ἀποσπῶνται, ὅταν οἱ μαχηταὶ ἐπιβιάζωνται εἰς τὰ πλοῖα, διευθυνόμενοι εἰς τὴν Αὐλίδα. Τότε ὁ οἶκος ἐρημοῦται. Αἱ γυναῖκες κáθηνται εἰς τὴν ἐργασίαν των λυπημέναι. Ὁ γηραιὸς πατὴρ δὲν ἐπιθυμεῖ πλέον νὰ κατοικῆ εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου τὰ πάντα ἀναμιμνήσκουσιν εἰς αὐτὸν τὸν ἀπόντα υἱόν. Εἰς τὴν χώραν διατρίβων καὶ ἐργαζόμενος ζητεῖ νὰ λησμονήσῃ τὸν πόνον του. Πολλὰ δάκρυα ἔχυσε ὁ Λαέρτης καὶ ἡ Πηνελόπη, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθεν εἰς τὴν μάχην τῶν ἀνδρῶν καὶ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης. Πόσον ὁ Πηλεὺς θά ἐπύθει καθ' ἡμέραν νὰ ἐπανίδῃ ἐπιστρέφοντα τὸν υἱόν του, καὶ πόσον ἐθλίβῃ ἡ καρδία του, ὅταν ἐκ τῆς ὀλοφυρομένης θεᾶς Θέτιδος ἔμαθεν, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἔπεσε μακρὰν τῆς πατρίδος του εἰς ξένην γῆν!

Δὲν ἔπρεπε πολὺ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους πολεμικοὺς χρόνους ὁ ἥσυχος θάνατος, ὁ ὀρισθεὶς εἰς τὸν Ὀδυσσεά, ὁ ὁποῖος ἐτελετύτησε γέρων ἐν εἰρήνῃ εὐλογοῦμενος ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ!

Πῶς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐτίμων τοὺς νεκροὺς, εἶδομεν εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀντήχει ὁ θρῆνος διὰ τὸν ἀποθανόντα, ἔκοπτον τὴν κόμην, ἤλειπον καὶ

ἔκαιον τὸ σῶμα, καὶ κατεσκεύαζον τάφον ἐπὶ τῆς τέφρας του. Ὁ ἐνταφιασμός ἐπερατοῦτο δι' ἀγώνων πρὸς τιμὴν τοῦ θαπτομένου. Εἰς τὴν νεκρικὴν θυσίαν εἶδομεν, ὅτι ἐγένετο σπονδὴ ἐκ μέλιτος, γάλακτος, οἴνου καὶ ὕδατος, καὶ διεσκορπίζοντο ἄλφита.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ βίος ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ, ὁμοιος σχεδὸν πρὸς τὸν βίον τῶν ιδιωτῶν. Διέφερον μόνον ὡς πρὸς τὰ διδόμενα δεῖπνα, τὰ ὅποια ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἦσαν πλουσιώτερα καὶ πολυτελέστερα, καὶ ὡς πρὸς τὴν διακόσμησιν, ἧτις ἦτο ὡσαύτως λαμπρότερα ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. Πάντα ὁμοως τὰ ἄλλα, ἦτοι ἡ ἐργασία καὶ ἀνάπαυσις, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη οὐδὲν ὡς διέφερον.

Κεφαλὴ τοῦ οἴκου, ἦτο ὡς παντάχοῦ καὶ πάντοτε, ὁ πατήρ· πολὺ δ' ἐτιμᾶτο ἡ μάμμη. Ἡ Ναυσικαὰ τιμᾶ τὴν μητέρα της· ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ Ἄδῃ τὴν μητέρα του μόνον θέλει νὰ ἐναγκαλισθῆ. Συζυγικῆς πίστεως λαμπρὸν παράδειγμα εἶναι ἡ Πηνελόπη. Εἰς τὸν οἶκον ἀνήκουσι πρὸς τούτοις καὶ οἱ θεράποντες καὶ οἱ δούλοι, περὶ τῆς φιλόφρονος τῶν ὁποίων συμπεριφορᾶς πολλὰ παραδείγματα ἀνέγνωμεν ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ. Ὁ Εὐμαιος ἀνετράφη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Λαέρτου· ἡ Εὐρύκλεια εἶναι ἡ τροφὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ ἡ πιστὴ θεραπαινὶς τῆς Πηνελόπης. Οἱ κύριοι πολὺ ἠγάπων τὰς πιστὰς θεραπαίνας καὶ τροφούς καὶ ἐν γένει τοὺς τιμίους ὑπηρέτας. Ὁ ξένος ἐθεωρεῖτο ὡσαύτως ὡς μέλος τοῦ οἴκου· εὕρισκεν οὗτος φιλόξενον προστασίαν καὶ σκέπην εἰς τὸν οἶκον, εἰς τὸν ὁποῖον κατέφευγεν ἢ ἐπορευέτο πρὸς ἐπίσκεψιν. Αὐτὸς ὁ ξένιος Ζεὺς ἦτο ὁ φύλαξ καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ξένων.

105) Οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Ἕλληνας εἶχον πολλοὺς θεοὺς, διαφέροντας ἀλλήλων κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν. Δύνανται δὲ οὗτοι νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τὰς ἐξῆς τέσσαρας τάξεις·

1) Ἡ πρώτη περιεῖχε τοὺς Οὐρανίους λεγομένους θεούς, ἐξ ὧν δώδεκα ἦσαν ἀνώτεροι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Διός.

2) Δευτέρα τάξις ἦτο ἡ τῶν θεῶν καὶ θεαινῶν, οἱ ὅποιοι δὲν κατώκουν εἰς τὸν Ὀλυμπον.

3) Τρίτη τάξις ἦσαν οἱ ἡμίθεοι καὶ ἥρωες· καὶ ἡμίθεοι μὲν ἦσαν ὅσοι ἐγεννήθησαν ἐκ θεοῦ καὶ θνητῆς ἢ ἐκ θεᾶς καὶ ἀνθρώπου· ἥρωες δὲ ἦσαν ἄνθρωποι ἀνυψωθέντες εἰς τὴν τάξιν τῶν θεῶν διὰ τὰς μεγάλας αὐτῶν πράξεις.

4) Τετάρτη τάξις ἦσαν προσωποποιήσεις ἀρετῶν καὶ κακιῶν, δυνάμεων καὶ φαινομένων τῆς φύσεως.

Μεγάλοι θεοὶ καὶ θεαὶ ἦσαν ὁ Οὐρανός, ἡ Γῆ, ὁ Κρόνος, ἡ Ῥέα, ὁ Ζεὺς, ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Πλούτων, ἡ Ἑστία, ἡ Δήμητρα, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἄρτεμις, ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἄρης, ὁ Διόνυσος (Βάκχος), ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη.

Ἄνωτατοι δ' αὐτῶν ἦσαν·

Ὁ Ζεὺς, θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὑπέρτατος πάντων.

Ὁ Ποσειδῶν, θεὸς τῆς θαλάσσης.

Ὁ Πλούτων, θεὸς τοῦ Ἄδου.

Ἡ Ἥρα, σύζυγος τοῦ Διός.

Ἡ Δήμητρα, θεὰ τῆς γεωργίας.

Ὁ Ἀπόλλων, θεὸς τῆς μουσικῆς.

Ἡ Ἄρτεμις, θεὰ τοῦ κυνηγίου.

Ὁ Ἑρμῆς, θεὸς τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς εὐγλωττίας.

Ἡ Ἀθηνᾶ, θεὰ τῆς σοφίας.

Ὁ Ἄρης, θεὸς τοῦ πολέμου.

Ὁ Ἥφαιστος, θεὸς τοῦ πυρός.

Ὁ Διόνυσος, θεὸς τοῦ οἴνου.

Αἱ θεότητες τῆς δευτέρας τάξεως ἦσαν πολλαί.

Ὁ Πάν, οἱ Σάτυροι, θεοὶ τῶν ἀγρῶν καὶ δασῶν.

Ὁ Τρίτων, ὁ Πρωτεύς καὶ ὁ Γλαῦκος, θεοὶ τῆς θαλάσσης.

Αἱ Ὠκεανίδες καὶ Νηρηίδες, θεαὶ ὡσαύτως τῆς θαλάσσης.

Αἱ Ναϊάδες, νύμφαι τῶν γλυκέων ὑδάτων.

Αἱ Ὀρειάδες, νύμφαι τῶν ὄρέων καὶ σπηλαίων.

Αἱ Μοῦσαι, προστάτριαι τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν.

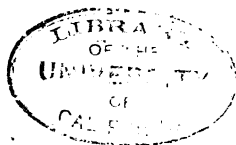
Αἱ Χάριτες, θεράπαιναι, ἀκόλουθοι τῆς Ἥρας καὶ Ἀφροδίτης.

Αἱ Ἐρινύες, αἱ Μοῖραι, αἱ Γοργόνες, αἱ Ἄρπυιαι.

Ἐκ τῶν τῆς τρίτης τάξεως ἦσαν

Ὁ Περσεύς, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, οἱ Διόσκουροι (Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης) καὶ ἄλλοι.

Τῆς δὲ τετάρτης αἱ θεότητες ἦσαν πολυάριθμοι. Αἱ κυριώτεραι δὲ τούτων ἦσαν ἡ Τύχη, ἡ Νίκη, ὁ Φθόνος, ἡ Ἔρις, ὁ Φόβος, ἡ Ἀνάγκη.

www.libtool.com.cn

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
BERKELEY

THIS BOOK IS DUE ON THE LAST DATE
STAMPED BELOW

Books not returned on time are subject to a fine of
50c per volume after the third day overdue, increasing
to \$1.00 per volume after the sixth day. Books not in
demand may be renewed if application is made before
expiration of loan period.

DEC 16 1918

ΑΡΙΘ. Δ

Β

ΤΟ ΥΠ

Πρό

Ἐχυντες
σχετικὸν Βι
πρόκηρύξεις
ἐκπαιδευσεσ
ἡμῶν, ὅτι ἐγ
σαν Ὁδύσα
σχολικοῦ ἔτ
τάς τῆς Γ'
Καλεισθ
ὑπαγορευμέ
τηρήσεις.

ΣΠΥ

Ἐγκει

1918
1901
ἡ τὴν ἐπισημειωθεῖσα 70.

195 τῆ
ους, τῆς
εινάθους
ηλο. μεν
δλγθετ
ἀπὸ τοῦ
μαθη-
4 κλπ.
παρχ-

50m-7,16

1) Ἀλφαριθμητάριον Μέρος Α'	Λεπτά	15
2) Ἀλφαριθμητάριον Μέρος Β'	"	35
3) Ἀναγνωσματάριον τῆς Β' τάξεως	"	63
4) Ὁδύσσεια διὰ τὴν Γ' τάξιν	"	70
5) Ἱερὰ Ἱστορία Πηλοποιε Διαθήκης	"	25
6) Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ἱστορία	"	25

Bratsanos.
Odyssey.

5824

YC 5

Dec. 16, '18 Larantetes ²¹⁰ ~~107~~ #

www.libtool.com.cn

Bratsanos
171551

8,17

www.libtool.com.cn